
This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

Google™ books

<https://books.google.com>

LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF ILLINOIS
AT URBANA-CHAMPAIGN

358A427

I1893

REMOTE STORAGE

The person charging this material is responsible for its return to the library from which it was withdrawn on or before the **Latest Date** stamped below.

Theft, mutilation, and underlining of books are reasons for disciplinary action and may result in dismissal from the University.

UNIVERSITY OF ILLINOIS LIBRARY AT URBANA-CHAMPAIGN

MAY 22 1975

MAY 10 1975

UNIVERSITY OF ILLINOIS LIBRARY AT URBANA-CHAMPAIGN

R 159

442

GRIGORIE ALEXANDRESCU

S C R I E R I

IN

VERSURI ȘI PROSĂ

CU UN PORTRET ȘI UN FAC-SIMILE

BUCURESCI

EDITURA LIBRĂRIEI SOCECŪ & Comp.

21, Calea Victoriei, 21

1893

Berzi

Stabilimentul grafic I. V. Socecă

Strada Berziș 59.

BUCUREȘTI

(37,338).

J.V. SOCEKŮ

J. V. Soček

[Illegible handwritten signature or scribble]

Truspezo
liku.

st odatu;
elu;
kurptate
picele.

ite

to,
pfit.
ie.
id
uofie
did
B
B

372 1000 1000 1000

REMOTE STORAGE

858 AL 27
I 1893

Domnului

ION GHICA

37.338.

Ca unui bun și statornic amic, cu care am petrecut o mare parte a vieții mele; cu care am vizitat, — junii amândoi și plini de iluzii pentru viitorul țării noastre, — monăstirile de dincolo de Olt, acele multe suvenire ale măririi trecute și ale decadenței actuale a României, ce mi-au inspirat poeziile eroice cuprinse în cartea mea, — îți dedic această carte, ca dovadă de amicitie și stima ce-ți păstrează, — amicitie pentru amicitia ce mi-ai arătat tot-deauna, și stimă pentru necontestatele tale merite și capacități.

(Edițiunea din 1863).

A M I N T I R I

despre

GRIGORIE ALEXANDRESCU

de

ION GHICA

De câte ori am venit în Londra, una din întâiele mele visite a fost pentru Museul Britanic, acel palat în care se află adunate manuscritele cele mai prețioase ale lumii învățate și minunile artei antice, unde se desfășură ca într'o panoramă istoria geniului omenesc.

Intr'una din zile, pe când eram cu familia mea în sala în care sunt expuse, pe pedestale și pe pereți, vestitele marmure Elgin, și stam admirând frumoșele metope dintre triglifele frisei exterioare ale Partenonului, pe cari sunt reprezentate în *ronde bosse* luptele

Zeilor cu Centaurii, aud pe cine-va că ne
 ȕice :

«Nu vă mai uitați la miserabilele astea de
 «pietre!»

M  întorc să văd cine mă apostrof z , și
 da  cu ochii de Lordul Ald...., un vechi 
 amic, care își urmează vorba înainte în mo-
 dul următor :

«Veđi, pietrele astea, cu rapsodiile lui
 «Homer, cu tragediile lui Sofocle, ale lui Eu-
 «ripid și cu scrierile lui Platon, ale lui Aris-
 «totel și Herodot, a  fost cauza că puterile
 «Europei nu a  lăsat pe Turci la 1821 să
 «strivească pe Greci. Astea a  făcut pe By-
 «ron cu tinerimea din Cambridge, din Ox-
 «ford și din toate universitățile Europei să
 «alerge în ajutorul Grecilor, să exalte opi-
 «niunea p n  a silii să ardă flota turcească
 «la Navarin și să proclame independența
 «Moreei».

Avea dreptate nobilul Lord. Așa e arta
 și literatura! Oameni de acum trei mi  de ani
 a  luptat pentru liberarea Greciei alaturi cu
 cei mai eroici palicari ai Agoanei.

« . . . Și dacă s'o întâmpla
 « Cu vreme România s'ardice fruntea sa,
 « Pe-a Dîmboviței vale oștirî de s'or ivi,
 « Al lupteloră cumplite părtaș ei vor mai fi. »

■ *Alexandrescu*

(Trecutul la Mănăstirea Dêlului)

În secolul în care trăim, când tóte se mēsoară cu bulgări de aur, o pânză a lui Rafael s'a plătit mai ȓilele trecute 75,000 de livre st., aprópe douē milioane de franci (450 oca de aur). Apoi întreb: cum ar putea să peară o națiune care a produs ast-fel de oameni, care a dat nascere lui Dante, lui Michel Angelo, Tasso și Petrarca? și cine ar putea vre-odată să-i tăgăduească rațiunea și dreptul de a fi? Potcoava Ungurului și a Croatului a putut, s'o calce, dar n'a putut s'o nimicească, nici s'o oprească de a se ridica.

Națiunile trăesc și se glorifică prin oamenii ce aū produs și prin lucrările lor geniale. Vai de popoarele acelea cari nu aū profeți! Fie ele cât de mari, cât de puternice; numere suflările cu sutele de milioane, cuce-rească lumea întregă, ele sunt condemnite peirei și uitării. Urmele biruitorilor se pot șterge, dar ale lui Molière, Racine, Hugo,

Cuvier și Lamartine nici-odată. Cât de mari și de puternici fie un Moltke, un Bismarck, gloria lor este trecătoare, pe când a lui Goethe, Humboldt ș'a lui Beethoven va rămâne eternă.

Mai an capitala noastră era în picioare ; alergau toți în toate părțile, da om peste om. Oștirea pe jos și călare, înșirată pe strade, cu arma la pământ și cu stégurile în zăbranic negru, muzici la tóte răspântiile, clopotele mari și mici sunau la o sută de biserici, de luaă auđul ; urla orașul de vuet și tunul se auđia în depărtare, trăgând a jale. Corpurile constituite toate, unul după altul, cu președinții în frunte, facultățile și școalele cu profesorii lor, corporațiile cu banniere, urmau în cadență. Lumea alerga pe capete să vadă carerele încărcate cu sute de coroane de lauri și de flori, urmate de dricul poleit, care ducea la ultima locuință pe un bărbat de stat, fost de ęece ori ministru, acoperit de sus până jos cu cruci, stele și cordoane.

Acum nu de mult tot pe aceeași cale

și tot către acel locaș, mergea în tăcere și nebăgat în sémă, fără steaguri, fără tobe și fără surle, dricul modest în care erau rămășițele pămîntesci ale poetului Alexandrescu. Tăcutul și puțin numerosul acest cortegiū făcea contrast cu acea măreață și sgomotoasă petrecere a fostului ministru. Mi-am đis că pentru marele poet era momentul când răsăria đioa din care începea a trăi etern în inima și în memoria Românilor.

« ... Mulțy ómeny marŷ și bunŷ
 « Lumiy folositorŷ, aũ trecut de nebunŷ;
 « Aũ fostũ persecutaŷŷ
 « In vremea ce-aũ trăitũ
 « Și fórté lãudaŷŷ
 « Dupã ce aũ muritũ ».

Alexandrescu

(Rěspunsul Cometei din 1858).

Mi-aduc aminte din copilărie, când dascălul Vaillant, venit de curěnd în țerã, cam pe la anul 1831, deschise o clasã de limba francesã într'o odãiță în Sfintul Sava. Adu-nase câți-va bãeți, dintr'acei carĩ mai aveau ceva cunoscințe de acea limbã, cãpětate pe ici pe colea de pe la dascălii Luigi, Coulin,

Janeloni și Vanzand. Clasa se compunea, după cât m'ajută memoria, de :

Costache C. Bălăceanu,
 Nae I. Budișteanu,
 Ion D. Ghica,
 Grigorie Sc. Grădișteanu,
 Scarlat N. Filipescu,
 Costache A. Rosetti.

Vaillant ne dicta din : «Grandeur et décadence des Romains» de Montesquieu ; făceam versiuni în prosă din «la Henriade» a lui Voltaire, și ne da de învățămuri pe din afară Satire și Epistole d'ale lui Boileau.

Noi cești șase ne credeam mai tari în limba franceză decât toți băieții din București, ba unul din noi făcea și versuri. Deși îi spuneam că erau cam din topor lucrate, el tot stăruia să ne împuie urechile citindu-ne odele și satirele sale. Cele românesci începeau mai tot-dauna à la Paris Momuleanu cu :

«O, ce ciudă, cât mă mir
 «D'al cutărui (saŭ cutărei) haractir.

Rosetache era mai modest, ne înveselea

cu spirituasele cuplete ce adăoga pe toată
 dioa la cântecele de modă.

În primăvară Vaillant mai recrutase un
 elev. Se ivise pe banca din fund, lângă
 părete, un tînăr — parcă-l vîd! — înfășurat
 într'un surtuc cafeniū, oacheș, foarte oacheș,
 pîrul negru, sprîncenele groase îmbinate,
 ochii căprii și scînteitori: musteața îi mijia
 pe buză. Nu sciū, mica deosebire de vîrstă
 saū superioritatea ce credea că aveam noi
 în limba ce venea să învețe și el, îl făcea
 să se ție arasna. La sfîrșitul clasei, noi
 eșam grămadă și sgomotoși, pî când el se
 strecura binișor și își lua drumul singur
 spre casă. Acesta era tînărul Grigorie Ale-
 xandrescu.

Odată Vaillant, după ce ne iea d'arîndul
 să-î recităm epistola lui Boileau către Molière:

« Rare et fameux esprit dont la fertile veine
 « Ignore en écrivant le travail et la peine...

și cei vechi ne încurcăm toți, unul după
 altul, care la versul dintâiu care dela cel
 de al doilea, fără ca unul măcar s'o putem
 scôte la capătâiu, se îndreptéză către noul
 venit, ȓicîndu-î:

« Voyons, Monsieur Grégoire, pouvez-vous me débiter cela? Allons. du courage! »

Tînărul se roşasce, clipesce de două trei ori din ochi, începe a recita şi o duce până la sfârşit, fără cea mai mică esitaţiune, fără îngânare şi fără o singură greşala, indicând cu precisiune punctuaţiunea şi trecând peste rimă fără a o căuta. Cei-alalţi ne uitam unu la altul, exprimând mirare, admiraţiune sau gelosie. Nici odată până atunci nu auzisem o dicţiune mai corectă şi mai plăcută; deşi citisem şi recitasem de o sută de ori acea epistolă, dar pot dice că numai atunci i-am înţeles spiritul şi eleganţa.

La eşirea din clasă m'am simţit atras către acel tînăr, m'am apropiat de dînsul, şi fiind că mergeam tot pe o cale, ne-am luat la vorbă pe drum. Mi-a recitat cu entusiasm scene întregi din *Andromaca* şi din *Phedra* de Racine. La întrebarea mea, dacă n'a cercat să scrie românesce, mi-a răspuns recitându-mi *Adio la Târgovişte*:

« Culcat p'aste ruine sub care adâncită

« E gloria străbună şi umbra de eroi...

Dintr'acea ți am fost amici, și iubirea noastră unul pentru altul nu s'a desmințit nici odată.

Eū ședeam pe Podul Caliții (Calea Craiovei), Alexandrescu locuea într'un beciū sub scară la Mitropolie, la unchiul său, părintele Ieremia. Eram vecini și ne vedeam în tóte ȃilele; pregăteam lecțiile noastre împreună.

Iancu Văcărescu, venit dela moșie dela Moțoeni, trăsese în gasdă la tată-meū, și, intrând odată în camera mea, ne găsesce, pe Alexandrescu și pe mine, învățându-ne lecția; eū, cu Boileau în mână, ascultam cum camaradul meū ȃcea pe din afară *l'Art poétique*. Văcărescu, în mirare de modul cum acel tînăr recita versurile, a petrecut tótă séra cu noi. Alexandrescu, care avea o memorie estraordinară, i-a recitat tóte poesiile ce publicase într'o mică broșurică :

Ciasorniculū indreptatū.

Oda la Stema Țării.

Primăvara Amorulū, etc.

Văcărescu încântat l'a luat în brațe și l'a sărutat, ȃicȃndu-ȃi: «Băete, tu o să fii un poet mare». Alexandrescu mi-a spus de multe ori cȃ aceea sȃrȃ a fost una din cele mai fericite ale vieȃei sale. A face cunoștinȃa lui Văcărescu fusese visul copilȃriei lui.

A doua sȃrȃ, adunare numerosȃ în salo-
nul tatȃlui meũ. Intre mosafiri se gȃseaũ:
Văcărescu, Efrosin Poteca, Eliad, Popa Gri-
gorie, fraȃii Cȃmpineni și alȃi doi, trei, rude
și amici. Alexandrescu a recitat scene ȃn-
tregi din Sofocle și Euripid ȃn limba elenȃ;
sciea pe Anacreon din scȃrȃ pȃnȃ ȃn scȃrȃ.
Anacreon era poetul favorit al Văcăres-
cului, care adesea lua versul din gura lui
Alexandrescu, pȃnȃ ajungea la cȃte o strofȃ
care ȃi scȃpa din memorie, de unde apoi
urma iar Alexandrescu ȃnainte; și serata s'a
ȃncheiat, dupȃ cum se obicȃnuia pe atunci,
ȃn sofragerie cu un curcan fript admirat
de ȃntȃga adunare, blagoslovit de pȃrintele
Grigorie Poenȃreanu și salutat de tȃnȃrul
poet cu fabula sa, care se terminȃ cu:

« Prințule, în loc de plată,
« Așî pofti câțî-va curcanî ».

(Vulpoiul predicator).

De atunci vedeam pe Alexandrescu mai rar; îl luase Eliad acasă la dînsul în mahalaoa Dudescului.

În ajunul sfîntului Ioan, a venit de mi-a adus un plic mare pecetluit, rugându-mă să-l pun, fără să scie nimeni, în așternutul Văcărescului sub căpătâiu. Acel plic conținea oda:

« Tu care-ai fost din pruncie al muselor favorit
« Și ca strămoșescă-avere geniul l'ai moștenit,
« Cântător ală primăverei.....

Mai târziu s'a mutat la Maiorul Câmpineanu, unde se adună și noapte Manolache Băleanu, Grigorie Cantacuzino, Iancu Ruset, Aristia, Costache Bălăcescu, ofițeri români dintr'un regiment cu Câmpineanu, Căpitanii Golești Ștefan și Nicolae, Căpitanii Crețulesci Costache și Scarlat, Căpitanul Teologu, Căpitanul Voinescu II, sub-locotenentul Rusetache, și mai mulți tineri de pe atunci, cari petreceau citind istorii militare: Campaniile lui Napoleon, memoriile lui Fre-

deric-cel-mare, și scrieri de ale poeților în renume: Lamartine, Hugo, Béranger, etc. Alexandrescu înveselea auditorul cu câte o elegie, o satiră, sau o fabulă.

Acolo s'a format Societatea filarmonică, pentru care Eliad a tradus pe Mahomet al lui Voltaire, Aristia pe Saul din Alfieri, Alexandrescu pe Alzira, tragedii cu cari s'a inaugurat scena română. Atunci s'a tradus mai multe din comediile lui Molière, dintre cari Amfitrion a avut un mare succes pe scenă. Interpretii acestor opere au fost:

D-nii Andronescu,

Curie,

Iamandi,

Mihăileanu,

Caragiali,

Lascarescu,

D-nele Caliopi,

Ralița Mihăileanu,

Efrosina Vlastò (Efrosina Popescu).

Contactul cu tinerii ofițeri a făcut pe Alexandrescu să dorască a deveni camaradul lor de arme. Recomandat spătarului ca bun scriitor, el a fost admis în mica noastră armată de atunci ca «iunker» atașat la «Djurstvä»;

până când într'o di șeful său, dându-i să copieze o prețioasă «otnoșenie», prosă pe care autorul ei se aștepta s'o vadă trecută la nemurire în litere gotice cu flori, s'a speriat de icoana noului iunker și l'a trimis la graniță la Focșani, să studieze știința caligrafică, dându-i importanta misiune de-a întreba de pașaport pe toți câți voiaū să treacă șanțul, care despărțea partea orașului moldovenesc de cea muntenească, și să taie la răboj oile cari veneaū dintr'un mal în cel-alalt al Milcovului. Neputându-se împăca cu acastă slujbă, de și fusese înălțat la rangul de sub-locotenent, Alexandrescu și-a dat demisiunea, ca să se pôtă consacra cu totul literelor.

Iată cum descria poetul punctul de pază ce i se încredințase :

- « Spre apus curge o apă între două țări hotar :
- « Frații a căror neunire aū avut sfârșit amar ;
- « Pe o margine e zimbrul, iar pe alta un vultur,
- « Care nicī nu mai visează la al Tibrului murmur,
- « Care sub o nouă formă și numire ce-a luat
- « Ca mulț, cântecul, purtarea și năravul și-a schimbat ».

(Epistola către D. I. A.)

P'atunci eū eram la Paris și tată-meū, care avea o mare afecțiune pentru Alexandrescu,

îl luase acasă la dânsul, unde a şedut mai mulţi ani într'o cameră din casa, care se afla unde este acum otelul Brofft, peste drum de Teatru. Intr'acea cameră a scris cele mai multe din meditaţii: *Fericirea*, *Mulţumirea* dedicată fetei Voinescului II (acum contesa de Rochemontoux), *Viaţa câmpenească* dedicată lui Grigorie Cantacuzino, proprietarul moşiei Floresci, unde a petrecut o vară; *Epistola către Voltaire* şi altele; acolo a scris *Anul 1840*:

«Să stăpănim durerea care pe om supune
«Să aşteptăm în pace al soartei ajutor....

A scris *Mieşul nopţii*:

«...Frumoasa primăvară acuma se grăbesce
«La caru-î să înhame pe zefirul uşorî,
«Păşasce şi în urma-î verdeaţă se ivesce
«Şi cerul se desbracă de viforoşii norî».

Acolo a scris fabulele: *Toporul şi Pădurea*, *Cânele şi Căţei*, *Boul şi Viţelul*, *Lupul moralist*, *Vulpea liberală*, *Lăbăda şi puii Corbului* etc.

Când m'am întors în ţeră, pe la anul 1841, am găsit pe Alexandrescu tot la Djurstvă, în mahalaoa Gorganî, unde îl lăsasem; dar

de astă dată nu ca iunker, nu ca copist, ci ca pensionar, sub chee și cu pază de soldat cu pușcă la ușa. Iată cum meritase el aceste onoruri. General-Consulul găsisese în înalta-î judecată că în fabula *Lebăda și puii Corbului*, Vulpea viclână semăna aidoma cu guvernul ce reprezenta, că puii Corbului erau nevino-vații de Români, și Lebăda omul care dă sfaturî bune, și ceruse pedeapsa cutezătorului autor.

« A șis . . . .

« Că lupiî, urșiî, leiî, vorbesc de stăpânire,

« Că lupul e cutare ce judecă, despoaie,

« Și ia după om pelea ca lupul dupe oaie,

« Că lebăda e omul ce dă povățuire

« Acelor care umblă pe calea de peire . . . »

Alexandrescu

(Epistola către Voinescu II).

Așa era p'atunci; o vorbă rea la palat, o simplă bănuială a consulului te ducea nejudecat și deadreptul la pușcărie sau cel puțin la vre-o mănăstire, fără a ți se permite să veți altă figură amică decât pe a pázitorului.

Voind să ved pe Alexandrescu la spătărie, unde era închis, mi-a trebuit să alerg o săptămână, să mă căciulesc pe la toate au-

toritățile civile și militare, de la dorobanț până la Vornicul cel mare, până să dobândesc o scrisoare cu trei iscălituri, în puterea căreia un ofițer mi-a deschis ușa odăei prisionierului. Tînărul ofițer, care m'a întovărășit, simpatiza, sunt sigur, mai mult cu prisionierii, precum îi numea cu emfasă, decât cu acei cari i-i dedese în pază. Când am eșit din camera lui Alexandrescu, nu mai era nimeni prin curte ; se întunecase și plecase toți angloiații; tînărul ofițer mi-a propus să mă ducă să văd și pe Nicu Bălcescu, căci și iunkerul Bălcescu era închis acolo de mai multe luni, pentru că spusese unor sergenți din regimentul său, că Mircea, Michaiu și Ștefan, fusese nisce domni viteji; în anul de grație 1841 nu era iertat de a răspândi asemenea vorbe. Tot atunci colonelul Câmpineanu, închis vre-o doi ani la Mărgineni, fusese transferat în închisoarea de la Plumbuita; Manolache Băleanu era surghiunit la Bolintin; Marin Serghiescu (naționalu) la Ocna de sare la Telega, iar Bolliac mai norocit respira aer curat de munte, surghiunit la schitul Poiana-Mărului, unde un cucernic călugăr rus

ii cetea în toate diminețile molitvele Sfântului Vasile.

Poliția, după ce și-a satisfăcut pe deplin curiozitatea, citind trei luni, zi și noapte hârtiile și cărțicelele lui Alexandrescu, a declarat tată-meu, dându-i cheea odăei, că nu mai pune peceti pe ușă, și că avea ordin să libereze pe prizonier.

A doua zi m'am dus de l'am luat de la închisoare, să-l aduc acasă, dar a stăruit să se mute la otelul Conduri, unde a închiriat o odaie. Inșă după vre-o trei sau patru luni, plecând eu la Iași, s'a mutat iar la tată-meu, unde a ședut până la 1844.

Când m'am dus de l'am vădut la închisoare, avea un vraf de hârtii pe masă, pline de ștersături și de cruci, în toate părțile. Când scria avea mania de se citea și tot ștergea și îndrepta; dobândise patima asta, citind adesea versul lui Boileau :

« Si j'écris quatre mots, j'en effacerais trois ».

Acel vraf de hârtii era traducțiunea Me-ropei, cu care se ocupase în închisoare, ca să-i treacă de urit. Ce s'a fi făcut acea traducere?

În vara anului 1842, profitând de vacanțele Academiei din Iași, venisem în Bucu-
resci. Unul din concesionarii ocnelor de sare,
răposatul Oteteleşanu, care pe atunci îmi era
cam rudă, ne invită pe Alexandrescu și pe
mine să-l întovărășim la Baia de Aramă. Se
propunea companiei să cumpere acea moșie,
pentru exploatarea metalului : ocasiunea era
favorabilă ; puteam fără mare cheltuială să
ne satisfacem o dorință veche ce aveam, de
a visita mănăstirile de peste Olt. Într'acea
călătorie am mers din mănăstire în mănăs-
tire și din schit în schit de la Cozia până la
Tismana ; ne-am coborît la Turnu-Severin și
apoi ne-am întors, urmând obârșia munților
din stână în stână, călătorind când pe jos,
când călare, din gura Bahnei în Dunăre
până în valea Oltului, la Turnu Roșu. Ale-
xandrescu a descris o parte din acea călă-
torie într'un memorial. În pelerinagiul la Cozia
a scris *Umbra lui Mircea* :

- «...Mircea, îmi răspunde dealul, Mircea, Oltul repetează ;
- «Acest sunet, acest nume valurile îl primesc,
- «Unul altuia îl spune, Dunărea se 'nsciințează,
- «Ș'ale ei spumate unde către mare îl pornesc.

.....

- « Lumea e în așteptare . . . . turnurile cele nalte,
 « Ca fantome de mari secolî, pe eroii lor jelesc,
 « Ș'ale valurilor măndre generații spumegate
 « Zidul vechiî al mănăstirii în cadență îl isbesc ».

(Umbra lui Mircea la Cozia).

La Tismana a scris *Răsăritul lunii*, la Drăgășani *Mormintele*, și mai multe alte poesii pline de cugetări mărețe ca aspirațiunile sufletului său, și de tablouri descriptive, vesele și înflorite ca frumoasele locuri ce visita și ca sburdările inimei sale.

Lăudată fie memoria marelui poet, a cărui pană a știut să învieze umbrele glorioase ale eroicului nostru trecut, ș'a împodobit vechile tradițiuni legendare ale istoriei naționale, îmbrăcându-le în strălucitele colori ale bogatei sale imaginațiuni!

La anul 1842 Alexandrescu a fost numit împiegat la postelnicie, la masa jâlbilor. Serviciul cu care îl însărcinase șeful său, era de a ceti toate petițiunile adresate Domnului, de-a face pentru fie-care câte un extract și de-a le adresa autorităților respective cu apostila domnească. Vodă Bibescu, mulțumit de modul cum își îndeplinia datoria, a voit să-l aibă pe lângă dânsul, îl luă la Breaza, unde petrecea lunile de vară.

Deși în mare favóre la curtea lui Vodă Bibescu, dar nici intriga, nici lingușirea nu s'a putut apropia vre-odată de dânsul. Vorbea tare fără a-și ascunde gândurile și credințele.

Odată, aflându-mă cu unchiu-meu la Cămpina, m'am dus să-l vëd la Breaza. Dómnă Bibescu, aflând că eram în odae la Alexandrescu, a trimes de m'a poftit la masă. Prânzul a fost vesel. Alexandrescu, bine dispus, a povestit o mulțime de istorioare țărănesci, în care vestitul Carcalechi, diaristul curții, juca rolul principal. Dómnă, care-l asculta cu plăcere și ridea mult la acele povestiri, îi dize : «Să vii să mănânci în tóte dîlele cu noi». Apoi, întorcându-se către Vodă cu un ton poruncitor :

« Numesce-l poet al curții ».

Alexandrescu, fără să aștepte care era să fie hotărîrea domnească, răspunde : «Să mă-nânc, foarte bine, merge; dar să fiu poet de poruncea, vëd, că Măria Ta n'ai cetit o satiră ce am făcut acum vre-o câți-va ani unui poet de curte de atunci, pe care-l po-vățuiam cu versurile :

«Ia-ți nădragii de atlas

«De-ți fă steagul la Parnas».

«Apoi ce fac eū cu acele versuri, când voiū îmbrăca nădragi de atlas».

Mai târziu a fost numit director la departamentul Creșinței, pe când moșiile monastirilor închinatē și neînchinatē se arenduiau cum da Domnul, post important și ambiționat de toți acei cari căutaū să facă averi mari. El, care l'a ocupat atâți ani, a eșit de acolo sērac precum intrase.

In anul 1853 se aușea de răsboiū. Alexandrescu ca și Nicu Bălcescu aū avut tot-d'a-una credința că România numai prin arme se putea ridica la rangul ce i se cuvine. Era vorba ca o armată auxiliară francesă să vie să ocupe valea Dunării de jos, iar flota engleză să cuprindă Marea Nēgră; se suna și de venirea lui Magheru cu proscrișii Români, și tinerimea începuse a bate din pini. Atunci Alexandrescu a scris: *Cântecul soldatului*.

«Pe câmpul României

«Trompeta când rēsună

«La glasul datoriei

«Oștirea se adună . . . .».

Tot atunci a salutat pe Halcinski cu un lung adio în versuri.

De ce n'a voit soarta să poată vedea și el pe Români urcând ca vijelie printre gloanțe și mitralie dealul Griviței, înfigând în creștet gloriosul lor steag, și pe viteazul și fiorosul Osman-Pașa închinând sabia lui unui tânăr colonel român!

La 1859, după suirea lui Vodă-Cuza în scaunul domnesc al Principatelor-Unite, Alexandrescu a ocupat postul de Ministru interimar la Culte. Modestia, care-l caracteriza, nu 'i-a permis să primească a fi numit la acel interim ca titular. Mai în urmă, la 1860, a fost trimis la Focșani ca membru la comisia centrală. Acolo a fost lovit de o boală nemilostivă, care l'a ținut aproape un sfert de secol mort între cei vii.

De copil Alexandrescu cunoscea poezii grece vechi și modernă, la vârsta de șapte-spre-zece ani citise pe toți clasicii francesi; și scia pe dinafară tot ce era măreț și frumos în literatură.

Cine era și de unde venise acel băiat în

școala lui Vaillant, și unde studiasse el până atunci, în ce școală și cu care dascăl? Studiasse acolo unde aș studiat oamenii de felul lui, oamenii de geniu : la școala inimei și a spiritului, sub direcțiunea dorinței și a plăcerii de a ști și de-a admira. Știu numai că în podul casei la Mitropolie staă aruncate vre-o mie de volume, clae peste grămadă, neclăsate, necatalogate. Acolo se închidea Alexandrescu de citea. Multe ore plăcute am petrecut noi împreună, în mijlocul acelor infolio, citind când viețile oamenilor iluștri de Plutarch, când viețile sfinților în Cazanie, când pe Tucidid saă pe Xenofon!

Alexandrescu, fiul vistierului Mihaiă și al Mariei Fusea soră cu Niculae Fusea, tatăl fostului deputat Costică Fusea, era născut în Târgoviște, la anul 1812, în patria Văcărescilor, a lui Eliad și a lui Cârlova. Ȣina care a presidat la nascerea lui l'a înzestrat cu îmbelșugare cu o mare memorie și cu darul armoniei. Și-a petrecut anii copilăriei sale împreună cu poetul Cârlova și cu Costache Bălăcescu, învățând să scrie românesce și grecesce p'aici pe colea pe apucate. Poesiile lui se de-

osebesc prin mari calități de stil, de cugetare și de simțire, care-l pun între fruntașii poeziei române.

Meditațiile au un sbor înalt, care le ridică alături cu acele ale lui Lamartine.

Satirele lui sunt înarmate cu împunsături de felul lui Boileau

Fabulele, cari formeză o parte însemnată și originală din scrierile lui Alexandrescu, multe, precum *Lebăda și Puii Corbului*, *Pădurea și Toporul*, *Vulpea liberală* și altele, le-ar fi sub-semnat însuși La Fontaine.

A ȋdice de dēnsul că a fost poet, și poet de un talent superior, nu este destul. El a fost un suflet mare și nobil, o inimă curată și generoasă, vesel și glumeț; îi plăcea societatea aleasă, și dacă câte odată căuta singurătatea era mai mult ca o alinare la amărăciunile vieții, de aceea și scrierile lui dintr'acele momente respiră o stare de întristare melancolică a sufletului său.

Era de școala aceea care consideră darul poeziei ca un deposit sacru, pe care omul înzestrat de sus este dator să-l păstreze curat, neatins de patimile și slăbiciunile omenesci,

~ ~ ~ ~ ~

aşa că el privea de sus în linişte senină splendoarea adevărului şi frumosului, care luminează binele şi lovesce viciul şi nemernicia ; în mândra şi majestoasa sa indignaţiune, condeiu sǎu stigmatiza înjosirea, cinismul şi lipsa de probitate, precum o vedem în unele din poeziile sale.

Viaţa lui a fost o viaţă de luptă şi de martir ; a luptat pe faţă, cu curaj, la lumina mare, pentru libertate în contra despotismului, pentru dreptate în contra abuzului şi năpăstuirii, păstrând tot-d'a-una căldura şi devotamentul tinereţii. A luptat fără altă ambiţiune decât aceea de a fi folositor ţării sale. Condeiu sǎu original şi plin de spirit şi de graţie nu s'a inspirat decât de pulsaţiunile mari şi patriotice ale sufletului sǎu.

Generaţia veche a admirat cu iubire scrierile lui Alexandrescu, le-a avut ca un catechism de virtute şi de patriotism ; şi mulţi poate că au păşit pe calea cea dreaptă, de teamă să nu-şi recunoască abaterile în vre-o satiră sau în vre-o fabulă d'ale lui Alexandrescu. Tinerilor Români ai generaţiunii care se ridică le dic : Fiţi patrioţi şi modeşti ca Ale-

xandrescu, și când voiți să știți cum se glorifică faptele cele mari, citiți Odele și Elegiile lui; când voiți să știți cum se rîde de ambițioșii de rînd și cum se biciuesce vițiul, citiți Satirele și Fabulele lui Alexandrescu.

Dotat de un talent mare, el și-a iubit țeara, s'a respectat pe sine și a lăsat în memoria noastră operele spiritului și ale inimei sale.

CATE-VA CUVINTE IN LOC DE PREFAȚA

— Pentru ce nu publici scrierile Dumitale? întrebaiu mai deunădi pe un bărbat de spirit și de gust, care ține ascunse în portofoliul său mai multe manuscrite de poezii.

— M'am speriat, îmi răspunse, de când am vădut atâția poeți . . .

Negreșit, nici odată nu am avut mai multă îndestulare, nu ȃic de poezie, ci de versuri. De unde vine acesta? Poate în parte din greșita idee că arta poetului ar fi mai ușoară de cât a prosatorului — dupe cum socotim cei mai mulți, atunci când intrăm în cariera literelor cu toată încrederea juneței; — poate însă asemenea dintr'o lege înaltă care va ca poezii să fie cele d'întâi instrumente ale geniului popoarelor, când geniul acesta începe

să se deștepte. În adevăr, armonia având o atracție naturală pentru cei mai mulți oameni, și versurile frumoase întipărirându-se cu lesnire în memorie, toți aceia cari la începutul civilizațiilor, simt să cred a simți în sufletul lor o scântee divină, aleg instrumentul acesta ca cel mai sigur, spre a-și răspândi ideile lor. De aceea poezia e cea mai antică artă a spiritului omenesc; de aceea legile popoarelor celor antice erau scrise în versuri; de aceea în ierarhia literelor poezia are un loc așa de înalt. Ea face cea mai mare parte a gloriei națiilor; și cele mai însemnate fapte, cele mai înalte descoperiri, au trebuință de ajutorul ei, ca să poată trăi. Dar cu cât artă e mai frumoasă, atât este mai anevoe; cu cât sunt mai rari poezii cari au lăsat numele lor la secol, atât mai numeroși aceia cari s'au pierdut în adâncul uitării. Faimosul Béranger, puternicul liric al timpilor moderni, poet popular cu aristocratice forme, și unul din capetele cele mai rezonabile ale Franciei, ȳice că multe din cântecele sale cele mici l'au costat două și trei săptămâni de lucru; mărturisire ce dovedesce câtă strășnicie trebuie

să aducă un autor la compunerea scrierilor sale ; căci arta este așa de întinsă și variată, frumosul are atâtea nuanțe delicate și fugitive, lucrările imaginației atâta trebuință de ale resonului ca să pótă ajunge ținta lor, care este frumosul ideal, saũ strălucirea adevărului, dupe cum ȃice Platon, în cât nu este de mirare daca desăvêșirea lipsește la mulți, căroră însă nu le lipsește talentul, și daca literatura noastră măi ales, a căreia parte poetică nu se compunea până în anii din urmă decât de nisce balade tradiționale, inspirații necultivate ale suferinței și ale naturei sêlbatece, nu este, ȃic, de mirare, daca literatura noastră n'a produs încă nici un cap de operă care să poată sluji de model netăgăduit : acelea nu es decât în literaturile formate, și în limbile statornicite, după cum o știũ măi cu osebite toți aceia cari scriũ, și prin urmare cunosc influința ce are limba asupra stilului.

Ce pociũ ȃice acum de poesiile mele ? O parte din ele s'aũ măi tipărit la Iași, în anul 1842, și defavorul de care mă bucuram atunci a contribuit negreșit la primirea ce li s'a

făcut, dupe cum se întâmplă cu tot ce este poprit. Retipărind acum prefața de la cartea publicată în anul 1847, am șters pe unele, am vrut să îndreptez pe altele, și am adăogat câte-va, între cari unele sujeturi istorice de un interes național, și prin urmare și mai puțin egoist ; căci eū sunt din numărul acelor cari cred că poesia, pe lângă neapărata condiție de a plăcea, condiție a existenței sale, este datoare să exprime trebuințele societății, și să deștepte simțimente frumoase și nobile, cari înalță sufletul prin idei morale și divine, până în viitorul nemărginit și în anii eterni.

Sunt departe de a crede că am tratat aceste sujete cu tot interesul de care sunt primitoare. Dar o scriere este tot-d'a-una un mijloc de a face alta mai desăvîrșită, și eū voiū fi cel d'întâiū a aplauda pe acela ce va face mai bine.

(Ediț. 1847 și 1863).

I.

POESII

ANUL 1840

Să stăpănim durerea care pe om supune,
Să așteptăm în pace al soartei ajutor ;
Căci cine știe oare, și cine îmi va spune
Ce o s'aducă ziua și anul viitor ?

Măne, poimăne, poate, soarele fericirii
Se va arăta vesel pe orizon senin :
Binele ades vine pe urmele mahnirei
Și o zimbire dulce dup' un amar suspin.

Așa dice tot omul ce 'n viitor trăesce,
Așa dicea odată copilăria mea ;
Și un an vine, trece, ș'alt an îl moștenesce,
Și ce nădejdi dă unul, acel-alalt le ia.

Puține-aș vrea, iubite, din ȃilele'mă perdate,
 ȃile ce 'n vecinicie 'și iaă repedele sbor ;
 Puține suvenire din ele am plăcute :
 A fost numa 'n durere varietatea lor !

Dar pe tine, an tîner, te vęđ cu mulțămire !
 Pe tine te doresce tot neamul omenesc !
 Și eă sunt mică parte din trista omenire,
 Și eă a ta sosire cu lumea o slăvesc !

Când se născă copilul ce s'aștepta să vie,
 Ca să ridice iarăși pe omul cel făcut,
 Un bătrîn îl luă 'n brațe, strigând cu bucurie :
 „Sloboade-mă, stăpâne, fiind că l'am vęđut.“

Astfel dreptiil ar ȃice, de ar vedea 'mplinite
 Căte într'al tēu nume ne sunt făgăduite,
 O an, pređis atăta, măreț reformator !
 Incepă, prefă, restoarnă și îmbunătățează,
 Arată semn acelor ce nu voesc să crează ;
 Ado fără zăbavă o turmă ș'un păstor.

A lumei temelie se mișcă, se clătesce,
 Vechile-i instituțiil se șterg, s'aă ruginit ;
 Un duh ferbe în lume, și omul ce gândește
 Aleargă către tine, căci vremea a sosit !

Ici, umbre de noroade le veți ocârmuite
 De umbra unor pravili călcate, siluite,
 De alte mai mici umbre, neînsemnați piteci.
 Ori care sentimente înalte, generoase,
 Ne par ca nisce basme de povestit frumoase,
 Și tot entuziasmul isvor de idei mici.

Politica adâncă stă în fanfaronadă,
 Și știința vieții în eroism cumplit;
 D'a omului mărire nimic nu dă dovadă,
 Și numai despotismul e bine întărit,

An nou! Aștept minunea-ți ca o cerească lege:
 Dacă însă păstorul ce tu ni l'ai alege,
 Va fi tot ca păstorii de cari-avem destui,
 Atunci . . . . lasă în starea-i bătrîna tiranie.
 La darurile tale eu nu simț bucurie,
 De 'mbunătățiri rele cât vreți suntem sătui.

Ce bine va aduce o astfel de schimbare?
 Și ce mai reu ar face o stea, un comet mare,
 Care să arde globul ș'ai lui locuitorii!
 Ce pasă bieteii turme, în veci nenorocită,
 Să scie de ce mână va fi măcelărită,
 Și dacă are unul său mulți apăsători?

Eû nu îţi ceiû în parte nimica pentru mine:
 Soarta-mî cu a mulţimii aş vrea să o unesc:
 Dacă numai asupra-mî nu poţi s'aducî vr'un bine,
 Eû rîd d'a mea durere şi o despreţuesc.

După suferiri multe inima se 'npetresce;
 Lanţul ce 'n veci ne-apasă uităm cât e de greû;
 Rêul se face fire, simţirea amortesc,
 Şi trăesc în durere ca 'n elementul meû.

Dar aş vrea să vêd ziua pământului vestită,
 Şi să respir un aer mai liber, mai curat;
 Sê perđ ideea tristă de veacuri întărită,
 Că lumea moştenire despoţilor s'a dat!

Atuncî dac' a mea frunte palidă, obosită,
 Dacă a mea privire s'o 'ntoarce spre mormênt,
 Dac' a vieţi'mî triste făclie osîndită
 S'o 'ntuneca, s'ar stinge d'al patimilor vânt,

Pe aripele morţiî celei mântuitoare,
 Voiû părăsi locaşul unde-am nădejduit;
 Voiû lăsa fericirea aceluia ce-o are,
 Şi a mea suvenire acelor ce-am iubit.

TRECUTUL

LA MONASTIREA DEALULUI

Precum o sentinelă, pe dealul depărtat
Domnesce monăstirea ; și zidu-î cel înalt
Se 'ntinde împrejuru-î, pustiū și învechit,
De edera bătrână, de mușchiū acoperit. ¹⁾
Acolo aū odihna, locaș adânc, tăcut,
Eroî ce mai nainte mult sgomot aū făcut.
Un cap îî presidează. ²⁾ Și dacă s'o 'ntêmpla,
Cu vremea, România s'ardice fruntea sa,
P'a *Dâmboviței* vale oștirî de s'or ivi,
Aî luptelor cumplite părtași ei vor mai fi.

---

¹⁾ Pe când scriam aceste versuri, reinnoirea monumen-
telor nu începuse încă.

²⁾ Capul lui Michaiū Viteazul.

Eû în copilărie iubiam să mă opresc
 Pe murii mănăstirei, și 'n vale să privesc
 Mărețul Turn, trist martur l'al nostru trist apus
 Ș'a căruî origine în secolî s'a repus;
 Turnul din care-odată bărbații renumiți
 Vedeau române taberi pe câmpî nemărginiți. ¹⁾
 În preajmă-î e cetatea! Ai ei locuitorî
 Ruina-î ađi cu fală arêt la călători;
 Precum atâți nevrednici, trăind în moliciuni,
 Se laud cu mari fapte făcute de străbuni.

Dar pentru ce orașul atât de strălucit,
 Acum între orașe e cel mai umilit?
 Ce voe prea înaltă, ce lege porunci
 Căderea de-o potrivă cu înălțarea-a fi?
 E o fatală soartă? sau pe acest pământ
 Lăsa urmele sale blestemul unui Sânt? ²⁾
 Daca însă o țeară, un neam, ar fi dator,
 Când au greșit despoții, nelegiuirea lor
 A o plăti; atuncea, orașul osândit,
 Și numele-î din lume de mult ar fi perit.
 Căci miî de glasuri stinse d'al tiraniei fer,
 În strigări dureroase s'au înălțat la cer;
 Căci ploî ce în torente de veacurî s'au versat
 Sângele dupe pietre încă nu l'au spălat.

¹⁾ Turnul Curței Domnesci.

²⁾ Sântul Nifon, care se ăice că a blestemat pe Radu IV.

Orî cum va fi, mî-e scumpă cetatea ce-a domnit,
 O iubesc căci e tristă și căci a suferit :
 Și, precum anticarul, la patimă-i supus,
 Culege veche-aramă ce nu mai are curs,
 Așa în a mea rivnă, pe locul părintesc,
 Fiū al astor ruine, țărina lor slăvesc.
 Incă mî-aduc aminte de groaza ce simțeam,
 Când la apusul Țilei scheletul lor priveam.

„P'aici, Țiceaū bētrāniī, o boltă arētānd,
 „Intrā o junā Doamnā, frumoasā și fugēnd
 „De cetele tartare, cānd ele-acest palat,
 „Lipsind oștirea nōstrā, în treacāt aū prādat. ¹⁾
 „Peștera, ce se 'ntinde departe sub pāmēnt,
 „Prin drumurī rātācite în loc necunoscut
 „Iși are resuflarea : în sīnul ei gāsesci
 „Averī nenumerate, comorile domnesci ;
 „In preajmā-le ard focurī, căci ele se pāzesc
 „De iesme, taurī negri ca iadul locuesc ;
 „Și cānd vr'un om aproape a merge-a cutezat,
 „El la lumina Țilei nu s'a mai arētāt“.

Ast-fel Țiceaū, și timpul un pas a mai făcut,
 Și chiar acele iesme asilul și-aū perduc !
 Tot e tăcut și jalnic ; însă, așa cum ești,
 Singurā porți povara mārirei romānesci,

---

¹⁾ Tradiție.

Târgoviște cădută! Poetul întristat
Colore variate în sânu-ți a aflat,
Răsboinicul modelurî; și, dac'am asculta
Ceea-ce în favoru-ți reclamă slava ta,
A vitejilor umbră d'am ști să o cinstim,
Vrednicî de libertate noi am putea să fim.
Am afla dela dênșii ce jerfe trebuesc,
Prin câtă energie nații se mântuesc.

A! facă prevedința ca 'naltul simtiment,
Ce 'nchină vitejieî mărețul monument,
Ce-alege pe 'nălțime al nemurireî loc,
Să fie nouă cărma, coloana cea de foc,
Coloana ce odată din țeara de esil
Pe calea mântuireî ducea pe Isdrail!

UMBRA LUI MIRCEA LA COZIA

Ale turnurilor umbre peste unde staū culcate,
Către țermul din potrivă se întind, se prelungesc,
Ș'ale valurilor mândre generații spumegate
Zidul vechiū al monăstirei în candelă il isbesc.

Dintr'o peșteră, din ripă, noaptea ese, mă 'mpresoară :
Depe muche, depe stincă, chipuri negre se cobor ;
Muschiul zidului se mișcă... p'între iarbă se strecoară
O suflare, care trece că prin vine un fior.

Este ora nălucirei: un morment se desvelesce,
O fantomă 'ncoronată din el ese... o zăresc...
Ese... vine către țermuri... stă... în preajma ei privesce...
Riul înapoi se trage... munții vârful își clătesc.

Ascultați...! marea fantomă face semn... dă o poruncă...
Oștiri, taberi fără număr împrejuru'i înviez...

Glasul ei se 'ntinde, crește, repetă din stâncă 'n stâncă,
Transilvania 'l aude, Ungurii se înarmez.

Oltule, care-ai fost martor vitejiilor trecute,
Și puternicii legioane p'a ta margine-ai privit,
Virtuți mari, fapte cumplite, îți sunt ție cunoscute,
Cini oare poate să fie omul care te-a 'ngrozit?

Este el, cum îl arată sabia lui și armura, ¹⁾
Cavaler de ai credinței, saū al Tibrului stăpân,
Traian, gloria Romei ce se luptă cu natura? ²⁾
Uriș e al Daciei, saū e Mircea cel bătrân?

Mircea! imi răspunde dealul; Mircea! Oltul repetează;
Acest sunet, acest nume valurile îl primesc,
Unul altuia îl spune, Dunărea se 'nsciințează,
Ș'ale ei spumate unde către mare îl pornesc.

Sărutare umbră veche! primesce închinăciune
De la fii ai României, care tu o ai cinstit.
Noi venim mirarea noastră la mormentu-ți a depune;
Veacurile ce 'nghit neamuri al tău nume l'au hrăpit.

---

¹⁾ In biserica de la Cozia Mircea este zugrăvit în costum de cruciat.

²⁾ Pe malul stâng al Oltului se ved drumuri făcute de Traian.

Râvna-ți fu neobosită, îndelung'a ta silință :
 Până l'adânci bătrânețe pe Români îmbărbătași ;
 Însă, vai! n'a ertat soarta să 'ncununî a ta dorință,
 Și-al tău nume moștenire libertății îl lăsași.

Dar cu slabele-ți mijlôce faptele-ți sunt de mirare :
 Pricina nu rezultatul, laude ți-a câștigat ;
 Întreprinderea-ți fu dréptă, a fost nobilă și mare ;
 De aceea al tău nume va fi scump și nepătat.

În acel locaș de peatră, drum ce duce la vecie,
 Unde tu te gândesci, poate, la norodul ce-ai iubit,
 Cătă ai simțit plăcere când a lui Mihai soție ¹⁾
 A venit să-ți povestească fapte ce l'aū strălucit !

Noi citim luptele voastre, cum privim vechea armură
 Ce un uriaș odată în răsboaie a purtat ;
 Greutatea ei ne-apucă, trece slaba-ne măsură,
 Ne 'ndoim dac' așa oameni întru adevăr aū stat.

. . . . .

Aū trecut timpii aceia, timpî de fapte strălucite,
 Însă triste și amare; legi, năravuri se 'ndulcesc :

---

¹⁾ Doamna Florica soția lui Mihaiu este îngropată în același mormânt cu Mircea, dupe cum arată inscripția dupe peatră.

Prin științe și prin arte națiile înfrățite
 În gândire și în pace drumul gloriei găsesc.

Căci războiul e biciu groaznic, care moartea îl iubesc,
 Și ai lui sângerăți dafini națiile îi plătesc ;
 E a cerului urgie, este foc care topesc
 Crângurile înflorite, pădurii care îl hrănesc.

. . . . .
 . . . . .

Dar a nopții neagră mantă peste dealuri se lățește.
 La apus se adun norii, se întind ca un veșmînt ;
 Peste unde și 'n tărie întunerecul domnesce :
 Tot e groază și tăcere... umbra intră în mormînt.

Lumea e în așteptare... turnurile cele 'nalte
 Ca fantome de mari secolii pe eroii lor jelesc ;
 Și-ale valurilor mândre generații spumegate
 Zidul vechiu al monăstirei în cadență îl isbesc.

RESĂRITUL LUNEI

LA TISMANA

Decât în frumoasa noapte când plătinda-î lină rază
A copilei dulce frunte cu vii umbre colora,
O priveliște c'aceea ochi-mi n'au putut să vază,
Lun' așa încântătoare n'am avut a admira.

Și întâi, ca o steluță, ca făclie depărtată,
Ce drumetul o aprinde în pustii rătăcind,
In a braților desime, în pădurea 'ntunecată,
P'între frunzele clătite, am zărit'o licurind.

Apoi tainicele-î raze, dând peziș pre o zidire,
Ce pe muche se ridică, locaș trist, nelocuit,
Mingăe a ei ruină cu o palidă zimbire
Ca un vis ce se strecoară într'un suflet pustiit.

Apoi, glob rubinos, nopței dând mișcare și viață,
 Se 'nălță, și din prejuru-î dese umbre depărtând,
 P'ale stejarilor vîrfuri, piramide de verdeață,
 Se oprî; apoi privirea-î peste lume aruncând,
 Lumina adânci prăpastii, mănăstirea învechită,
 Feodală cetățue, ce de turnuri ocolită,
 Ce de lună colorată și privită de departe,
 Părea unul din acele Osianice palate,
 Unde geniuri, fantome cu urgie se isbesc;
 Și pustiul fără margini, și cărarea rătăcită,
 Stâncă, peșteră adâncă, în vechime locuită
 De al muntelui sânt pusnic ce sërmanii îl iubesc.

Eraū dulci acele ore de estas și de gîndire :
 Șaptele, adânci murmure ce iaū viață în pustiū,
 A mormintelor tăcere ce domnea în mănăstire,
 Loc de sgomot altă dată, de politici vijeliū.

Noaptea, totul astei scene colosală da mărire,
 Două nobile instincte cu putere deștepta :
 Un, a cerului credință, alt, a patriei iubire,
 Ce o dată 'n aste locuri pe strămoși îi însufla.

Munții noștri-aū fost adesea scumpasii delibertate,
 Și din vîrfurile lor Româniū, torent iute furios,
 S'aruncaū: mulțimi barbare pentru pradă adunate,
 Lei, sosind, eraū la fugă ca un cerb rănit, fricos.

. . . . .
 . . . . .

Cu trufie Riga ungur către țară 'naintează: ¹⁾
 Sunt plini munții de oștire, sună zalele de fier;
 Pintenii lucesc; la lună săbiile scânteiază;
 Basarab încheie pacea cum vrăjmașii lui o cer. ²⁾

Dar Româniî nu vor pacea, nu vor trista umilință
 Ce asupra-le aduce un necinstitor tractat;
 Ura lor e ne'mpăcată; în a lor crudă dorință
 Cuprind munții, închid drumul ungurului spăimîntat.

Astfel e atunci omorul, cât ostașul incetează
 Obosit, și Riga singur cu puținii scapă fugînd;
 Strălucitele-î veșminte le aruncă el de groază,
 Plînge, și în a sa țeară se întoarce blestemînd.

Nici odată astă lună ce înnoată în tărie,
 Ca fanal purtat de valuri pe a mărilor câmpie,
 Mai mult număr de cadavre de atunci n'a luminat.
 Nici odată mîndru vultur ce'n văduh se cumpănește,
 Acel domn al atmosferei ce un veac întreg trăește,
 De o prad' așa bogată încă nu s'a 'ndestulat.

Se găsesc ș'acum pe rișe bucăți de armuri sdrobite;
 Am veduț înșine pinteii de rugină putreziiți,
 Și p'al *rășboiului munte* monstruoasele morminte,
 Unde șefii ungurimeî zac cu toții grămădiți.

---

¹⁾ Carol I, regele Ungariei, la anul 1330.

²⁾ Ioan Basarab.

Dar Româniî, fii ai celor ce'n vechime se luptară,
Cu sudori adâp pământul, câștig hrana în dureri;
Sunt plugari; și alte nume, oamenii noi se înălțară,
Oamenii ne'nsemnați, și mândri de vechimea lor de erii.

Streinii prinți ce ne-apăsară, au dat lor drept mîngăere
Averi, cinsti, care odată se 'mpărțeau drept răsplatiri;
Monopol fac azi de drepturi; în a lor scurtă vedere
Propășirei neînvinse pun ei dese 'mpotriviri.

Nu-î așa legea naturei, nu-î așa a țerei lege;
Ca tot ce nu e la locu-î, va cădea trufia lor;
Al sudorilor streine rod ei nu-l vor mai culege;
Va fi mare tot Românul, țerei lui folositor.

Cugetări adânc ascunse, idei drepte și înalte,
Ce în inimile-alese ura lor le apăsa,
Vor vedea lumina zilei; și în formă de mari fapte,
Subt privirea providinței, lumei se vor arăta.

Ed. 1847, 1863.

MORMINTELE LA DRĂGĂȘANI

Când visitam odată locașurile sfinte,
Mărețe suvenire din vremi ce-aū încetat,
Eū mē oprii pe valea bogată în morminte,
Unde atăți rēsboinicī ai Greciei slāvite
Strigarea libertăței întâi aū înălțat.

Ȋua de mult trecuse ; natura obosită . . . .
Se odihnea : nicī sgomot, nicī cel maī ușor vēnt ;
Nimic viū : eram singur în lumea adormită,
Și stelele d'asupra pe lunca părăsită
Luceaū ca nisce candelī aprinse p'un mormīnt.

Din vreme 'n vreme numai de dincolo de dealuri
Părea c'auđ un sunet, un uet depărtat,
Ca glasul unei ape ce 'neacă-ale ei maluri,
Saū ca ale mulțimei întăritate valuri,
Când din robie scapă un neam împovărat.

Și ochi-mi s'așintiră pe semnul mântuirii
 Ce singur se înalță în locul de suspin ;
 Protector al durerii, nădejde-a suferinței,
 Labarum vechiul al luptei, simbol al biruinței,
 Prin care-a 'nvins barbarii creștinul Constantin.

Și mă gândeam l'aceia ce umbra-î învălesce,
 La Grecia modernă ce ei au sprijinit ;
 Căci jertfa pentru nații la cer se primește,
 Căci sângele de martiri e plantă ce rodește
 Curând, târziu, odată, dar însă nelipsit.

Precum cei d'întâi preoți ce crucea o purtară
 Din peșteri, din pustiri, săraci, desprețuiți,
 În circ, amfiteatruri, puterea înfruntară,
 Pe purpura romană credința așezară,
 Și 'nvinseră pe idoli în Capitol slăviți.

Așa sângele-acelor ce-aicea se jertfiră
 Născu p'ai libertății vestiți răsbunători.
 Parnasul și Olimpul cu fală se priviră,
 Când flotele barbare zdrobite le zăriră,
 Și flacăra din ele suindu-se la nori.

Sunt vrednici de vechimea din veacuri fabuloase,
 Sunt mari cum fu robia sub limpedele-î cer,
 Și lupta și isbânda a Greciei frumoase,
 Iar Boțari, Miauli, colosuri fioroase,
 Se par ca semișei eroi ai lui Omer.

A ! dac'a ta viață de lume admirată,
 Când nației geménde veniseși ajutor,
 De asprele ursite nu ar fi fost curmată,
 D'ai fi vădut tu ziua în ceruri însemnată,
 Arold al desnădejdei, sêlbatec călător !

O nouă epopee, poemă strălucită,
 Creștină Iliadă pământu-ar fi 'ncântat.
 Ca trâmbița 'nvierei de suflet presimțită,
 Puternica ta liră, de mâna-ți pipăită,
 A veacurilor stinse cenușă-ar fi mișcat.

Pământul țării noastre e ađi adăpostire
 L'a Grecilor țărină : iar agonia lor
 Cu jale a vădut'o a Oltului oștire,
 Și semne de frăție, dovadă de iubire
 Le-a dat ea îndestule în ziua de omor.

Căci nu gândiți, o umbre, de lume depărtate,
 Că locul morții voastre e luptelor strein.
 Oștirile creștine de cruce însuflate
 Adesea se vădura aici împreunate
 Subt Uniad Românul, subt Mateiaș Corvin.

Și cât ura robiei, a patriei iubire,
 În limbă deosebite se vor numi virtuți ;
 Cât vor numera Grecii între vestite zile
 Ziua când Leonida cădù la Termopile,
 Și cât va purta Oltul diadema-ı de munți,

Voî veţi trăi ; căci vouă Grecia e datoare ;
Căci voî aţi dat semnalul la libertatea sa ;
Şi 'n vremi de suferinţă, în vremi de apăsare,
Nădejde şi credinţă, virtuţi mântuitoare,
A voastră suvenire ades va deştepta.

Ed. 1847, 1863.

O IMPRESIE

DEDICATĂ OȘTIREI ROMÂNE

22 Aprilie 1846

Puțină eraū la număr ostașii României,
Dar când ale lor cete pe luciul câmpiei
Semeț înaintară cu pas răsunător,
Din sulițe, din coifuri, din armele albite,
Când soarele în unde, în raze aurite,
Lumina își răsfrânse pe steagul tricolor ;

Când caii, repeși, ageri, cu coame răsfirate,
Cu nările aprinse, cu gurile spumate,
Mușcând de neastîmpăr zăbala ce-î ținea,
Isbind subt ei pământul și răsufând omorul,
La sunete de luptă pe câmp își luaū sborul,
Ca vulturī ce în aer o pradă ar vedea ;

Și când auzii glasul aramei tunătoare,
 Și când veđui silitra de fulger purtătoare,
 Câmpia, atmosfera de fum întunecând,
 Iar p'ntre fum, p'în ceață, egretele-albicioase
 Mișcându-se departe, ca umbre fioroase
 Ce es din întuneric o crimă-amerințând;

Electrică scântee simții.... și bucuria,
 Din inimă pe chipu-mi suită ca mânia,
 Pe fruntea-mi se aprinse, în ochi-mi străluci;
 Subt pasurile mele simții arđend pământul,
 Și vechea strălucire cu sgomotul, cu vântul,
 Ilusii-mi bogate cu fală se ivi.

A! unde e acuma puternica mărire
 Din vremea, când a țerii eroică oștire
 În lupte uriașe Buzeștii comanda;
 Când vulturul Daciei cu fruntea 'ncoronată,
 Și duhul răsbunărei cu manta-î sângerată
 Da semnul biruinței și calea ne-arêta!

Călugărenii încă păstrează pomenirea
 Vitejilor ce 'n valea-î aflară nemurirea,
 Al faptelor de cinste preț vecinic, meritat;
 Iar praful ce acolo de vânturi viscoloase
 În aer se ridică, e pulbere de oase,
 Ce tabere dușmane în treacăt au lăsat.

. . . . .
 . . . . .

Spun, că în urma luptei, în Asia bogată,
 Dacă Maometaniî vedeau câte odată
 Un armăsar ce 'npreajmă-î căta el sforăind ;
 Coprinși d'adîncă spaîmă țiceau cu 'nfiorare,
 Că el a văduț umbra acea îngrozitoare
 A lui Mihaî Viteazul asupră-le viind.

. . . . .

Așa erau odată Româniî, dar unirea
 Ce le hrănea curajul, ce le 'nsufla mărirea
 Cu vechea simplitate din inimî a lipsit,
 A patriei iubire, obiect de ironie,
 În vecî este pe buza aceluî care știe
 Cu numele-î se tragă norodul amăgit.

Așa în proaste capiștî, care treceau de sfinte,
 Al idolilor preot cu magice cuvinte
 Mulțimei adunate oracole 'mpărțea :
 Oracole viclene, de interes dictate,
 De înțeles lipsite, de patimî esplicate,
 Și 'n care neștiința neîncetat credea.

Dar tot se află încă virtuți, și viitorul
 În ele se încrede, așteaptă ajutorul
 Ce îl aduc la națiî bărbați mântuitori :
 Insuș Domnul naturei țisese altă dată,
 Că pentr'un drept el iartă Gomora vinovată :
 Dreptatea și virtutea în ceruri sunt surori.

Iar voi rășboinici tineri, drage batalioane,
Fiice ale-acelor vestite legioane,
Care între popoare un nume ne-aŭ lăsat;
Voi, căror acest nume e dat el în păstrare,
Cu cinste veți răspunde l'a patriei chemare,
Când vechiul nostru sânge nu poate fi schimbat.

Ed. 1847, 1863.

RUGĂCIUNEA

Al totului părinte, tu a căruî voință,
La lumî ne'nființate ai dăruit ființă,
Stăpâne creator!
Putere fără marginî, isvor de vecinicie,
Al căruia sânt nume pămîntul nu îl știe,
Nici omul muritor!

Dacă la cer s'aude glasul făptureî tale,
Fă ca în tot-d'auna pe a virtuței cale
Să merg nestrămutat.
Când soarta mă apasă, cum și când îmi zîmbește,
Când veselă m'ajută, când aspră mă gonește,
Să pociu fi neschimbat.

Mândria 'n fericire să nu mă stăpânească,
Măhnirea în restriște să nu mă umilească,
Dreptatea să o știu.
Conștiința să-mî fie cereasca ta povață,
Prin ea tu mă 'ndreptează, și când greșesc mă 'nvață.
Cum trebuie să fiu.

Fă să doresc de obște al omenirei bine,
 Să mă cunosc pe însu-mi, și p'altul decât tine
 Să nu am Dumneșeu.
 La oameni adevărul să-l spuî fără sfială,
 De cel ce rău îmi face, de acela ce me 'nșală
 Să nu îmi răsbun eu.

Și fă ca tot-d'auna al meu suflet să vază
 Lumina așteptată, a nemurirei rază,
 Dincolo de mormânt,
 Acolo unde viața cea vecinică zîmbește
 Sărmanului acela ce 'n viață pătimește,
 Gonit p'acest pământ.

Știu cum că lumea noastră, între globurile multe
 Ce sunt pentru mărirea-ți cu un cuvânt făcute
 După un vecinic plan,
 Nimica înainte-ți nu poate să se crează,
 C'asa de puțin este, ș'atâta însemnează
 Un val în Ocean.

Cunosc cu toate-acestea și văd cu 'ncredințare,
 Că 'n fapta cea mai mică și'n lucrul cel mai mare
 De o potrivă ești,
 Că la a ta dreptate nu este părtinire,
 Că îngrijești de toate, că fără osebire
 Ș'asupra mea privești.

Cu tunetul din ceruri tu ocolești pământul,
Inflorești cu natura și răcorești cu vântul,
Ești viața ce ne-ai dat.
Ascultă dar, stăpîne, supusa rugăciune
Ce sufletul o 'nalță, ce inima depune
La tronu-ți ne'ncetat.

Până'n ceasul din urmă amorul tău să-mi fie
Comoară de nădejde, de dulce bucurie,
Isvor de fericiri;
El singur să-mi stea față în acele minute,
Când planuri viitoare și amăgiri trecute
Se șterg ca năluciri.

Ed. 1838, 1842, 1847, 1863.

UCIGAȘUL FĂRĂ VOIE

O temniță adâncă îmi e locuința : ¹⁾
Prin dese, prin negre zăbrele de fier
O rază perdută îmi spune ființa
Cerescului soare, seninului cer.

Și frigul mă 'ngheață ; e umed pământul ;
De ziduri, de lanțuri, eș sunt ocolit :
Aici suferința așteaptă mormântul,
Căci legile lumii așa au voit.

---

¹⁾ Subiectul acestei poezii este o întâmplare adevărată. Osânditul socotesc că trăește încă, și nu e mai mult de patru ani de când s'a judecat pricina la tribunaluri, unde el mărturisind fapta, căuta a se desvinovăți prin povestirea nenorocosului vis. Dar judecătorii, temându-se ca nu cum-va îndurarea către acesta să însuflească și altora dorința de a visa, au aplicat pravila, care nu cuprinde nimic despre vise, căci pravila criminală, după cum știm, e încă nedesăvirșită.

Adus ca o crudă, sêlbatecă hiară,
L'a temniței poartă nădejdea-am lăsat,
Și simț chinuire atât mai amară
Cu cât a mea soartă eă n'am meritat.

O noapte fatală ! o noapte cumplită !
Pe patu-mi de trudă dormeam obosit.
Era despre ziuă : soția-mi iubită
Ședea lângă mine... un vis, vis cumplit !

·Vêđui : în bêtâne păduri depărtate
Părea că mă aflu ; eram călător ;
Dar calea perdusem ; pe rămuri uscate
Cânta cucuveaua cu glas cobitor.

Copacii în preajmă-mi părea că 'nviază :
Din toată tulpina un gemet eșă :
Flămândă, cumplită, vedeam că-mi urmează
O ceată turbată de lupi, ce urla.

Și eă fugeam iute, fugeam cu grăbire,
Dar locul sub mine de sânge 'nchegat
Silinței-mi zadarnici punea 'mpotrivire ;
D'o rece sudoare eram inundat.

Sufla un vânt iute, și luna 'ngrozită
 În spațiuri vecinici trecea alergând,
 Cu stinsele-î raze, cu fața-î pălită
 Intinse pustiuri abia luminând.

Apoi de odată în nori se ascunse,
 Și lipsa ei dete cumplitul semnal ;
 În spaima nespusă ce-atunci mă pătrunse,
 Vădui trecând moartea pe palidu-î cal.

Schelet d'altă lume, cu forme cumplite,
 Rânjind, către mine privea neclintit :
 În mâna-î uscată, în unghi ascuțite
 Ținea o femeie... Din capu-î sdrobot

Mușca câte-odată, mușca cu turbare,
 Și creeri și oase din gură-î cădea.
 Uimit rămăsesem : la orî-ce mișcare
 Părea că ea rupe din inima mea.

Dar ceata de hiare o ved... mă sosește....
 Ferbintea-î suflare acum o simții...
 Mă plec, cat și mâna-mî grea peatră 'ntilnește,
 Coragiū desnădejdea îmi dă, și... isbii...

Un țipet s'aude... eū saiū în picioare,
Din somnu-mī de groază atunci deșteptat :
Soția-mī lipsită d'a vieței suflare
Zăcea... capu-ī tînēr era sfărîmat !

D'atunci zile multe și nopti osândite
Pe fruntea-mī trecură ! Eū nicī am simțit
A lor osebite ; vedeniī cumplite
Și țipetū-acela în veci m'a 'nsoțit.

Rēsună el seara, l'auđ dimineața,
Precum în minutul prin crimă 'nsemnat ;
Și eū trăesc încă ! trăesc, căci viața,
Amară pedeapsă, în dar mi s'a dat.

Aici aștept vremea și ziua dorită ;
Să vęd dacă dreptul ceresc împērat
Privește la fapta-mī ce este cumplită,
Saū numai la cuget ce este curat.

Ed. 1847, 1863.

C A N D E L A

Tăcerea e adâncă și noaptea 'ntunecoasă ;
Norii ascund vederea înaltelor țării
Ș'a stelelor de aur mulțime luminoasă,
Ce smălțuiaă seninul cereștilor câmpii.

Numai religioasa a candelii lumină
Aprinsă de credință, și limpede și lină,
Lucește înaintea icoanei ce slăvesc,
Emblemă-a bunătăței, mângâitoare rază,
Ea par'că priimește și par'că 'nfățișează
Rugăciunile noastre stăpânului obștesc !

În minutele-acelea când sufletul gândește,
Când omul se coboară în conștiința lui,
Ca unei inimii care cu noi compătimente,
Frățeștei ei lumine durerea mea supui.

Cate chinuri ascunse, câte lacrimi vërsate
 Aũ avut'o de martur, și ȳ-am ȳncredințat !
 Cate dorinți smerite și neȳnfiȳnțate
 Am tȳnuit de lume, și ei am arȳtat !

Dumneȳeũ ce de fațȳ pe cruce se aratȳ,
 El care-a nedreptȳții e pildȳ de 'ngrozit,
 Imȳ spune cȳ 'nainte-ȳ se va vedea odatȳ
 Cel ce nedreptȳtește cu cel nedreptȳtit.

Atunci creștinũ-acela cu fruntea ȳn țȳrinȳ,
 Dar cu otrava 'n buze, și cu ferul ȳn mȳnȳ,
 Umilit ca sȳ 'nșale, și blȳnd ucigȳtor,
 Tronul Dumneȳeirei cum va putea sȳ'l vazȳ,
 Cȳnd la un semn puternic se vor clȳti cu groazȳ
 Cerurile-așezate pe polurile lor ?

. . . . .
 . . . . .

Dar adȳnca odihnȳ ȳn lume ȳnceteazȳ :
 Religiosul clopot se leagȳnȳ ȳn vȳnt,
 Chemȳnd pe credincioșii ce somnu 'mpovȳreazȳ,
 Din ale lor locașuri locașul cel sfȳnt.

Intunecimea nopții care ȳncȳ domnește,
 Cȳ un om ce cu viața se mai luptȳ murind,
 Se 'mprȳstie cu 'ncetul, treptat se risipește
 Și 'n umbra dimineții se perde 'ngȳlbenind.

Se desfășur' în ochi-mî minunile zidirei :
Credința se deșteaptă în omul rătăcit ;
Și 'nalță a ei rugă cu imnul mulțumirei,
La cel ce după noapte și zi ne-a dăruit.

Iar tu candelă sfântă, a căria vedere
Îmi aduce aminte atâtea năluciri !
Îmi vei fi tot-d'a-una rază de mângăere,
Vei ști de o potrivă și fapte și gândiri.

Voiu alerga la tine în dureri și necazuri,
De oameni și de soartă când voiu fi apăsât :
Astfel corăbierul când marea e 'n talazuri,
Aleargă la limanul ce adesea l'a scăpat.

Ed. 1838, 1842, 1847, 1863.

FRUMUSEȚEA

D-EI * * *

Adesea pe câmpie
Auz o armonie,
Un ce melodios ;
Un glas care se pare
Ascuns în depărtare,
Un imn misterios.

De unde oare vine?
Din sferele senine ?
Din zefirii ce sbor ?
Din iarba ce șoptește ?
Din planta ce trăește ?
Din floare ? din isvor ?

Din nici una în parte,
Din multe 'mpreunate,
Din toate e 'ntocmit ;
E glas al suferinței,
Al lumii ș'al ființei
Suspîn nemărginit.

Aşa e frumuseţea :
 Dulceaţa, tinereţea,
 Blândetea, eleganţa, o 'ncing, o încunun:
 Chipu-î e crin, porfiră,
 Inima eî o liră,
 Cuvintele eî şoapte, ce 'n inimă răsun.

Şi flacăra privirei
 Şi graţia zîmbirei
 În ochii eî se joacă, pe buze-î locuesc.
 Din preajmă-î ea goneşte
 Durerea ce munceşte,
 Icoană-a fericirei, ilusii o 'nsoţesc.

Un dar, ce nume n'are
 În limbă muritoare,
 Mişcările-î însuflă, în umbletu-î il vezi;
 Şi toate, în unire,
 Câştig acea numire,
 Ce rar e meritată, ce tu o meritezi.

Ed. 1847, 1863.

PRIETEȘUGUL ȘI AMORUL EMILIEI

Țici c'ăi vrea prietenește
Să iubești, să fii iubită :
Țici că-î patimă cumplită :
Țici că este trecătoare,
Flacăra-î cea ardeătoare !
Și ce nu e trecător ?
După vara cea bogată
Vine eara 'ntăritată,
Bate vânt îngrozitor.
Trandafirul din grădină,
Inflorit de dimineată,
Zace veșted pe tulpină,
Dupe ziua de viață.
Dar, căci eara și durerea
Sunt condiția vieții,
Trebue să las plăcerea,
Bunurile tinereții ?
Căci zimbirea-ți grațioasă

Vremea o să ți-o răpească.
Trebue, cât ești frumoasă,
Nimeni să nu te iubească,
Așa cum miroși o floare,
Care trece, care moare,
Care mâine n'o găsești?
Primăvara, a ei zimbire,
De ce 'nvie-a ta simțire,
Eară nu ți-o închipuești?
O ascultă-mă dorită,
Scumpă, dragă Emilie!
O zi bună, fericită,
E o parte din vecie.
Vezi, plăcerile ușoare,
Imprejurul tău unite,
Dănțuesc fără 'ncetare
De amor povățuite:
Te 'mpresor cu mulțumire,
Fie-care ți se 'nchină,
Și amorul cu măhnire
Te privește și suspină.
Dă-le, dă-le ascultare.
Pentru tine adunate,
Sub coloare de mirare
Vor și lumea să-ți arate,
Până n'ajungi timpul rece,
Bucură-te de natură.
Apoi când vremea va trece
Peste-a inimii căldură,

Când din hora încântată,
Ce viața ta coprinde,
Cu o față întristată
Grațiile s'or desprinde ;
Când odată și-or lua sborul
Tinerețe, bucurie ;
De-î pofti atunci, amorul
L'om numi o nebunie.
Iți voiû fi prieten, frate,
Iți voiû fi orî ce iți place,
Și de lume și de toate
Împreună ne-om desface.

Ed. 1842, 1847, 1863.

SUFERINȚA

Imi place a naturei sãlbaticã mãnie,
Și negurã, și viscol, și cer întãritat,
Și tot ce e de groazã, ce e în armonie
Cu focul care arde în peptu-mi sfãșiat.

La umbrã, 'n întunerec gândirea-mi se aratã
Ca tigrlul în pustiuri, o jertfã așteptãnd,
Și prada îi e gata... de fulger luminatã,
Ca valea chinuirei se vede sãngerãnd.

Incerce acum soarta sã-mi creascã suferirea ;
Adaoge chiar iadul șerpilor, furiilor ce muncesc ;
Durerea mea e multã ca desnãdãjduirea,
E neagrã ca și ziua când nu te întilnesc.

Căci astfel e acuma viața-mă osândită,
 O lungă agonie în care tu domnești ;
 La glasu-ți, la privirea-ți simț inima-mă isbită,
 Luptându-se 'n convulsii cum nu-ți închipuești.

Și ochii mei în lacrimi înnoată în tăcere,
 Și pismuesc adesea pe cei ce nu mai sunt.
 Zadarnică dorință, când sufletul nu piere.
 Nu o să-mă turburi oare și pacea din mormânt?

N'o să se 'ntoarcă umbra-mă, cumplită, fioroasă
 Pe pasurile tale ori unde locuești ?
 E lume, e vecie atâta de frumoasă,
 În cât să uit pământul ce tu împodobеști ?

Să mor, dar la picioare-ți; să mor, dar de plăcere.
 În ceasul cel din urmă s'auđ că m'ai iubit,
 Să strâng draga ta mână, să simț a ta durere,
 Vărsându-se asupra-mă ca balsam fericit.

Și sufletu-mă atuncea pe buzele-ți să sboare,
 Să ia un lung, un dulce, un vecinic sărutat ;
 Din brațele-ți, din sânu-ți să treacă el în soare,
 Să ducă la vecie plăcerea ce-a gustat.

Ed. 1847, 1863.

NU, A TA MOARTE....

Nu, a ta moarte nu-mă folosește ;
Nu, astă jertfă eă n'am dorit ;
Dă-mă numai pacea care-mă lipsește,
Pacea adăncă ce mă-ă răpit.

Ia-mă suferințe aspre, turbate,
De adăncă chinuri vecinic isvor,
Zile amare, noapți turburate,
Pline de tine, d'al meu amor.

In zadar ochi-ți arăt iubirea
Ce ești departe d'a o simți ;
In zadar chipu-ți poartă măhnirea,
Umbra durerii ce m'amăgi.

Sub astă mască vęd bucurie,
 Vęd mulțumirea-ți să pățimesc,
 Și orî ce-ai ȃice, vreî ca 'n vecie
 Ceas de odihnă să nu găsec.

Cunosc prea bine a mea greșală,
 Dar cunoștința nu m'a 'ndreptat,
 Căci a mea soartă, tristă, fatală,
 Zîmbirei tale pradă m'a dat.

Ast-fel în crânguri o păsărică
 Aude-aproape un ciripit,
 Sboară îndată, și fără frică
 Lângă colibă ea s'a oprit.

Privește, ascultă, dar fără veste
 Tainica cursă ce i s'a 'ntins,
 Se 'nchide... roabă ea se găsește;
 Un glas s'aude ȃicend: „te-am prins.“

Și vînătorul ce imitează
 Pe frunzuliță un glas strein,
 De vicleșugu-î se îngâmfează,
 De bucurie el este plin.

O! câte lupte, câte suspine,
Tăcuta noapte n'a ascultat ;
Câte pustiuri de groază pline
A mea durere n'a vizitat !

M'a vădut șoimul pe 'nalta stâncă,
A cării vârfuri s'ascund în nori,
Și al lui țipet în vale-adâncă
S'a 'ntins departe plin de flori.

Dar nici pustiul, nici depărtarea,
Gândiri cumplite n'aș biruit :
Moliftii, brașii, ce port răcoarea,
Ei suferința-mi n'aș răcorit.

Te iubesc astăzi ca mai 'nainte,
Ca în minutul cel încântat,
Când eu de peptu-ți tânăr, ferbinte,
Tremurând, fruntea mi-am rezimat.

Minutu-acela 'n veci mă muncește,
Ca o sentință e 'n mintea mea ;
De ating fruntea-mi, simț că svăcnește,
Focul din sânu-ți arde în ea.

Ferul cel roșu care-l apasă
 Mâna crușimei p'un osândit,
 Mai adânci urme nici el nu lasă
 Decât amorul astfel simțit.

A mea durere trecut nu are ;
 Ea nici va crește, nici va scădea :
 Și fericita, dulcea uitare
 Ce creștî că cearcă inima mea

E c'acea tristă, vie tăcere,
 Care domnește după răsboi
 P'un câmp de groază și de durere,
 De morți, de chinuri, și de nevoi ;

Unde un tată pe un fiu plânge,
 Unde nădejdea toată-a 'ncetat ;
 Unde se 'nalță un fum de sânge,
 Ca blestem jalnic și necurmat !

Mai mult d'atata nu poți a face :
 Asta e soarta ce mi-ai gătit ;
 Singurul bine, singura-mi pace,
 Dupe amorul ce-am suferit.

Ed. 1847, 1863.

CÂND DAR OS ȚI GUȘTI PACEA...

Când dar o să guști pacea, o inimă măhnită!
Când dar o să 'nceteze amarul tău suspin?
Viața ta e luptă, grozavă, ne'mblândită,
Iubirea, vecinic chin.

Din cupa desfătării amărăciunea naște,
Din ochi frumoși durerea își lea al ei isvor;
O singură privire viața vestejaște
Cu lanțuri de amor!

Amor, care adoarme și legi și datorie,
Ce gloria o stinge, ce n'are nimic sfânt:
Antonie-î jertfește a lumi 'mpărăție,
Și află un mormînt!

Nu sunt patimi mai nobili, mai mari, mai laudate,
 Mai vrednici să s'aprinďă în inimă bărbătești ?
 Nădejdi, viață, cinste, simțirile 'nfocate,
 Femeii le jertfești!

Cređi tu că pentru tine răsare saű sfințește
 Acel uriaș falnic, al zilei domnitor ?
 La patrie, la lume, la tot ce pătimește,
 Nimic nu ești dator ?

Eű lanțurile mele le sguduï cu mânia,
 Ca robul ce se luptă c'un jug neomenos,
 Ca leul ce isbesce a temniței tărie,
 Și geme furios.

Dar rana e adâncă și patima cumplită,
 Și lacrăma de sânge, obrajiï mei ardând,
 Resfrânge frumusețea, icoana osândită,
 Ce o blestem plângând!

O vďd ziua și noaptea, seara și dimineața ;
 Ca un rănit de moarte simț în pept un fer greű ;
 Voiű să-l trag : ferul ese, dar însă cu viața,
 Și cu sufletul meu!

Ed. 1842, 1847, 1863.

ÎN CĂ O ZI

Încă o zi cu tine, o zi de fericire
În dulcele estasuri ce simț când te privesc :
Încă un ceas.... un zîmbet.... Adânca mea iubire
Isvoarele nădejdei mai mult nu o hrănesc.

Și soarele mai palid din zi în zi îmi pare,
Și coardele vieții în peptu-mi obosit
Se rup ! Nicî tineretea, nicî scumpa-ți sărutare,
Nu pot ele să schimbe ce soarta a voit.

Întorc acum asupra-ți privirea-mi dureroasă,
Ca cel din urmă-adio la tot ce am pierdut :
Din ceața vecinicii, stea blândă, luminoasă,
Te văd lucind departe, departe în trecut.

Și tot ce e 'n natură, obiecte și ființe,
 Panorama de umbre, se 'ntunec, se strecor ;
 Ilusia mă lasă :.... și artă și silințe
 Sunt stavile zadarnici l'al sufletului sbor ?

Aș vrea numai, blând inger, ca numele-mi să fie
 Scump, drag inimei tale, ades să-l repetezi,
 Precum un dulce sunet, precum o melodie
 In inimă-ți rămasă din anii ce regretezi.

Căci toată-a mea viață îți fu ea închinată ;
 Căci alt decât iubirea-ți ea nu avu mai sfânt ;
 Căci tu ești încă astăzi dorința-mi neschimbată,
 Și visu-mi cel din urmă aicea pe pământ.

Eu știu că la povara-mi și tu ai luat parte,
 Eu știu că'n suferința-mi și tu ai suferit ;
 C'aceeași ne-a fost calea : a unuia în moarte
 S'a săvârșit ; ce strică ? n'am vrut a fi iubit ?

N'a fost aceasta ținta, sfârșitul pentru care
 Gândirea-mi fără preget în muncă am frământat ?
 Nu dobândesc răsplata dorită cu 'nfocare ?
 Nu e acesta rodul ce eu am semănat ?

Apoi dac' al tău suflet l'am bănuit vr'o dată,
Dacă nemulţumirea-mi adesea te-a m hnit,
E vremea de ertare : vecia ne'mpăcată
M  cheamă... cerul iartă acelor ce-a  iubit.

De ce să pl ng viaţa ?  n trista- i prelungire
Ar fi v duţ ea poate amoru-ţi apuind.
Minciuna, calomnia da  tainică isbire,
Lumina, adevărul în inimi  negrind.

Dar c nd iea însăşi moartea a noastră apărare,
C nd neagra sa pecete pe groapă s'a 'nsemnat,
Ca martur de credin , chezaş de neuitare,
Păstrează suvenirul acelu  depărtat.

Valea răsunătoare, a riului murmură,
Veşteda toamnei frunză ce flutură în v nt,
Palida lunei rază, puternica natură,
 ţi vor şopti adesea cuvinte din mormint.

Ed. 1847, 1863.

UN CEAS E DE CÂND ANUL TRECUT...

Un ceas e de când anul trecu... Mi-aduc aminte
Cu ce nădejdi zîmbinde, ce dulce a 'nceput:
Ce vie salutare din inimă fierbinte
L'a primit! ce seară! de an atunci trecut.

Diceam : „s'a dus ș'acesta c'o parte din viață,
„Dar ziua lui din urmă cu drag o pomenesc ;
„Frumos apus vestește frumoasă dimineață,
„Și anul ce începe tot astfel îl doresc.“

Așa-l doream ! În lungă, în oarbă 'ncredințare
Eu nu vedeam că soarta zîmbește cu amar ;
Că vremei și durerei gătește răsbunare,
La vechile lor drepturi uitate în zadar.

Schimbat nimic nu pare; alesele ființe,
 Prietenî d'altă dată, strâng astăzi mâna mea :
 De voia întîmplărei mai multe din dorințe
 Cu grabă împlinite putui a le vedea.

Apoi, unde e răul ? de ce și cum.... cuvîntul,
 Om nu poate să-l știe afară decît eî;
 Ascuns e în adâncuri, tăcut e ca mormîntul,
 Iar martur suferinți-mî e numai Dumneșeî.

A ! daca 'n astă lume ceva putea fi 'n stare
 S'aline, să adoarmă un chin sfășietor,
 O știî, ar fi frăția-ți acea mângăitoare,
 Acel simțemînt tînăr ce eî îți sunt dator.

E scump prieteșugul ce 'nsuflă o femeie
 Deprînsă a-l cunoaște, născută a-l simți;
 Și dulcele sēu suflet, electrică scântee,
 Mângăe orî ce suflet la care s'o ivi.

Ades, cînd sunt în luptă cu gîndurile mele,
 Muncit d'al suferinței demon neîmblînzit,
 Îmî parî un silf ce vine pe raza unei stele,
 Din sfere luminoase, din aer bălsămit.

Apoi, negură deasă lumina 'ntunecează,
Fantome d'altă lume șoptesc, mă încunjour;
In fie-care șoptă o muncă inviază,
In ochi-mi se confundă trecut și viitor.

Căci știu eu viitorul... el nu poate să fie
Decât ca anu-acesta, ca anul cel trecut;
Bogat de chinuire, deșert de bucurie,
Pustiū, fără nădejde, sêlbatec și tăcut.

Ștejarul de pe munte ce trăsnetu-l isbește,
Stă încă în picioare, semeț și neclintit;
Dar inima-î e arsă, și orî cât măl trăește,
De nici o primăvară nu poate fi 'nverdit.

Ed. 1847, 1863.

Sergiu

BUCHETUL

Dorită odată era a lui soartă,
Pe când altă mână de el îngrijea ;
Dar astăzi se stinge, zîmbirea-î e moartă,
Și perde colora ce ochii 'ncânta.
Sfîrșitu-î cel jalnic îl vîd cu 'ntristare,
Căci eu pe viața-î puneam un preț mare.

O singură frunză acum măi plutește ;
Ea plînge atîția tovarăși de flori :
Streină, uitată, de ce măi trăește,
De ce dragă frunză tu nu poți să mori ?
Când perđi o ființă, obiect de iubire,
O lungă viață e nenorocire.

Când florile-acelea în mână-mî cădură,
Favor ce 'n credință eu n'am meritat,
Treî tinere nimfe pe rînd mi-l cerură,
Și mult se rugară... iar eu... nu l'am dat.
Imî pare că încă le vîd, câte trele,
Jaluse, privindu-l în mâinele mele.

Să vedeți acuma d'a fost cu putință
 Acea prețioasă dorință s'ascult ;
 Că lor li se cade, a mea conștiință
 Indată mi-o spuse, eă nu gândii mult.
 Ca Paris cu poama acea fabuloasă,
 Hotărîi buchetul la cea mai frumoasă.

Dar atunci nevoe, atunci greutate,
 Să fac osebire în zadar am vrut :
 Așa din trei fluturi cu greă ochiul poate
 S'aleagă p'acela ce e mai plăcut :
 Așa trei garoafe p'aceeași tulpină,
 Frumoase și 'nalte domnesc în grădină.

Vedënd eă aceasta, il luaı cu mine ;
 Cu multă 'ngrijire acasă l'am dus,
 Și limpede apă și tot ce e bine
 'I-am dat, și silința cu densus mi-am pus,
 Făcënd orı ce poate un om să gândească,
 Orı câte o mumă ar ști să găsească.

Zadarnicı dorințe, nimic n'ajutară !
 Din ora aceea speranț'am perdut :
 Viața la mine îi părea amară,
 Știind cine-l dete, cine l'a cerut.
 Și palid și veșted trecù fără veste,
 Și astăzi cenușă în mâna mea este.

Aşa dar sfârşitu-î veni din dorinţă ;
Buchet ca acela eî nu mai găsesc !
Cenuşa lui scumpă o ţiû cu credinţă.
Ce-a fost şi ce este adesea gândesc.
Eû sufer de moartea-î, de a lui pătîmire,
Şi-a floarei trecute păstrez suvenire.

Ed. 1847, 1863.

REVERIA

De sgomot departe, în vesela vale,
A cărei verdeață ades am călcat,
În liniștea nopței, privirile tale
Se 'nalț, se ațintă pe cer luminat.

De unde oare vine a ta reverie?
Ce visuri plăcute în preajmă-ți se joc?
Admiri tu natura, a ei armonie?
Citești viitorul în litere de foc?

Său cauți departe o stea favorită,
Ce crezi că asupra-ți privește zîmbind?
Dar nu, e instinctul d'o viață dorită
Ce n'o află omul aicea trăind.

Căci sufletul nostru, ca raza de soare,
Ce-și are 'nceputul mai sus de pământ,
Deși luminează a sa închisoare,
Iși află în ceruri izvorul cel sfânt.

D'acolo adâncă acea aspirare
Spre bunuri ascunse ce noi devinăm,
D'acolo deșertul, dorinți, întristare,
Ce chiar în plăcere ades le aflăm.

Un clopot ce seara s'aude la turme,
Ce stă, reîncepe, abia răsunând,
Ca glas care moartea-i aproape să-l curme,
Când viața 'ncetează treptat înghețând;

Un greer ce cântă, o iarbă, răsura,
Stufoasa pădure, perdute cărări,
Adâncă murmură ce 'nvie natura
Ca geniuri tainici ascunse p'în florii;

Tot mișcă, încântă a noastră gândire;
Tot are un fermec, tot este mister;
Nădejdele noastre, suspin, suferire,
Dorinți fără nume, se 'ndrept către cer.

Acolo în stele ca 'n lumii de lumină,
Sunt suflete, îngeri, ce cânt și ador;
Ființi grațioase ce blând se înclină,
Cătându-și în lume tovarășii lor.

Și când, stăpănită d'a vieții măhnire,
Te plimbî tu pe câmpul tăceri 'nchinat;
De simți o suflare, de-auđi o șoptire,
E glasul unui ânger de tine 'ncântat.

De ce însă gândirea-mi se 'ntoarce cu durere
Spre zilele acelea? Timpî ce v'ați depărtat,
Când pe urmele voastre tot intră în tăcere,
Când ștergeți plăceri, chinuri ce omul a cercat;

Când inima sătulă de ură, de iubire,
N'o mișcă nici un bine, n'o trage nici un dor,
De ce singure numai a voastre suvenire
Trăesc ele în sînu-mi ca un nestins amor?

Sunteți voi acel sunet, a stâncelor viață,
Echo, care trăește în loc nelocuit?
Sau sunteți *Aurora* care știa să scoață
Din statua lui *Memnon* suspin nemărginit?

Ed. 1847, 1863.

MEDITAȚIE

Vara-și apucă sborul spre țărmuri depărtate,
Al toamnei dulce soare se pleacă la apus,
Și galbenele frunze, pe dealuri semădate,
Simțiri deosebite în suflet mi-aș adus.

O! cum vremea cu moartea cosesc fără 'ncetare!
Cum schimbătoarea lume fugând o re'nnoesc!
Câtă nemărginită pun ele depărtare
Intre cei din morminte și acei ce doresc!

Unde atâți prieteni plăcuți de tinerețe?
Unde-acele ființe cu care am crescut?
Abia ajunsă în vîrsta frumoasei diminețe,
Ca ea, fără a se 'ntoarce, ca dînsa aș trecut!

.....
.....

Ce netedă câmpie! Cum ochiul se uimește! ¹⁾
 Ce deșert se arată, orî în cotro privești!
 Intinsa depărtare se pare că unește,
 Cu ale lumii mărgini, hotarele cerești.

Cât sânge aste locuri setoase inghițiră!
 Câte oase războiul aici a semănat!
 Câți veterani războinici moartea purtând, muriră
 Pentru isbândi de care ei nu s'au bucurat!

Imi pare că-î văd încă răsturnați în țărînă,
 Pe 'ncrețita lor frunte sfirșitul arătând,
 Dar mai clătindu-și capul, și c'o murindă mână,
 Ferul care le scapă cu furie strângend.

Ei nu gândesc la moarte, nu gândesc la viață,
 Ei nu gândesc la fapte, ce 'n viaț'au urmat,
 Ci când sufletul sboară, când sângele îngheață,
 Toată durerea le-este, că nu și-au răsbunat!

. . . . .
 . . . . .

Puțin mai înainte, un monument s'arată;
 Să-l privim... Dar ce semne de-onoare pe el sunt?
 Negreșit cei dintr'insul slăviți au fost odată:
 Azi slava stă d'asupra, și omul în pământ!

¹⁾ Câmpia Brăilei.

Iată, fără 'ndoială, o mare mângâiere
O voi, care un titlu ș'un nume pismuiți!
Când tot ce e 'nalt cade, și când mărirea pierе,
Mărirea, înălțarea la ce le mai doriți?

Din vremile trecute, în veacuri viitoare,
Un nume să răsune, cu slavă 'mpodobit,
Să treacă peste virste, și peste ani să sboare,
Acela ce îl poartă cu ce s'a folosit?

Când marea 'ntăritată, corabia-ți sdrobește,
Când loc de mântuire nu este, nici liman,
Când cu grozave furii asupra ta pornește
Spumoasele lui valuri bătrânul Ocean :

Spune-mi, îți pasă-atuncea să știți de mai plutește
Catartul fără pânze ce nu-ți e de-ajutor,
Să veți dacă pe unde se ține, se clătește,
Și dacă ai fost odată în barcă sau vapor?

Viața e o luptă, o dramă variată
Și actu-i cel din urmă în veci e sângerat :
Moartea-l încoronează, moartea neimpăcată,
Care în a sa cale pe nimeni n'a uitat.

A, întorcând privirea spre veacurile trecute,
 Și ne'ncetat pământul vedându-l pustiit,
 Vădând tot aste rele, *tot zile neplăcute*,
 De soarta omenirei din suflet m'am măhnit!

Câte feluri de chinuri asupra-î se adună!
 Însă vezi cum speranța o 'nșală ne'ncetat?
 Cu o dulce zîmbire vine, ținind de mână
 Icoana fericirei. Daî s'o prinđi... A scăpat.

Ast-fel un vis ți-arată o iubită ființă;
 Ast-fel cu bucurie voești s'o îmbrățișezi,
 Dar ast-fel umbra 'nșală zadarnica-ți silință;
 Acum din mâini îți scapă, acum iarăși o vezi.

Dacă în cartea soartei omu-ar ști să citească,
 Să-și afle fie-care grozavul viitor,
 Cine-ar mai vrea, stăpâne, aicea să trăiască,
 Când lumea e de chinuri nedeșertat isvor?

Vremea d'acum, trecutul, a-l ști avem putere,
 Numaî ce-a să se 'ntîmple noi nu putem vedea;
 Dar când ora sosește, când nălucirea pere,
 Se trage de odată și vecinica perdea.

Ed. 1838, 1842, 1847, 1863.

CIMITIRIUL

(PEȘTERA)

Peșteră 'ntunecată, asil al pocăinței,
Unde omenești fumuri ca fumurile per,
Und' eroii credinței
Aū murit pentru lume, ca să trăiască 'n cer!

Tu care ai fost martor l'atâtea rugăminte,
Ce se șoptia în umbra și în răcoarea ta,
Când inima fierbinte
Viața de vecie în lacrimi o căta,

Daca bolțile tale, ce nu pot fi pătrunse
De omenești suspinuri, d'al patimilor vânt,
Duc sufletul prin locuri și prin cărări ascunse,
Departe de pământ,

Iartă cumplita spaimă, ce în sinu-mi aprinse
 Uricioasa privire a foștilor părinți,
 Și altarul de piatră pe care staă întinse
 Mădulare de sfinți.

Fioroasa receală ce 'nsuff' a ta vedere,
 Vecinical întunerec aicea domnitor,
 Și grozava tăcere,
 Arăt umbrele morții ce p'între oase sbor!

Imi pare că mă aflu în locuinț' adâncă
 A unei groaznică iesme, ce sângiuri o hrănesc,
 Și care de o stîncă
 Pe călător sfăramă c'un sbieret sătănesc,

Sau în pădurea ceea, în care mai 'nainte,
 Druidii cei sălbatici jertfiau pe osândiți,
 Când, setoși de omoruri, treceau de puteri sfinte
 Stejari 'mbetrăniți!

Aici cu toate-acestea, religia vorbește
 Celor ce vor s'asculte cuvîntul lui *Hristos*:
 Groaza cu 'ncetul piere, și omul întilnește
 Povețe de folos.

Vicleanul își desbracă aici ipocrisia;
Acel căit se 'mpacă cu ceru 'ntăritat;
Aici fapta cea mai bună visează vecinicia
Ș'așteaptă ne'ncetat.

Și omul care crede, și omul ce așteaptă
D'o sfântă mângăere în veci e însoțit;
Pacea va fi cu dînsul, el va lua răsplată,
Căci a nădejduit.

. Ed. 1838, 1842, 1847, 1863.

B A R C A

Pășește lin o barcă pe unda adormită !
Respectează'al naturei repaos trecător ;
Inima mea de sgomot cu totul obosită,
Ca la un scump tovarăș se'ncrede l'al tēu sbor.

Poartă-mē 'n sus, în lături, ori unde vrei și-ți place,
Unde te 'mpinge vântul, saū unde tu dorești ;
Toate-mi sunt d'opotrivă, dacă mă duci în pace,
Dacă cu mulțumire vederea-mi rătăcești.

Voī cunoașteți, o unde, cu câtă bucurie,
De ce sfirșit pornită, cu ce cuget curat,
Barca mea tot-deauna p'a voastră 'mpărăție,
Ca 'ntr'ale ei coprinsuri jucând s'a preumblat.

Inghițiți pe tâlharii a căror îndrăsneală
 Cu trupuri sângerate, cu morți vă otrăvesc,
 Ce întocmesc comploturi, și fără de sfială,
 Aproape pe perđare, ucideri chibzuesc.

Insă melancolia, amorul și plăcerea,
 Priimiți-le vesel ca pe ai voștri fii;
 Eū vă cunosc mărirea, eū vă slăvesc puterea,
 Când alerg p'ale voastre mult umede câmpii.

Din rătăcita-mi barcă, ce-o las la întâmplare,
 Ochiī mei către ceruri uimit îi ațintez;
 Seninul lor însuflă sfială și mirare;
 Eū mă rog în tăcere, vĕrs lacrimi și mă 'ncrez.

Cerul o să ne-ajute, ȃcea a mea iubită.
 El până acum tace! Să n'o fi ascultat?
 Și poate frumusețea a o vedea măhnită,
 Aducĕndu-i drept jertfă suspin neîncetat?

Dacă într'aste ceasuri de vie desfătare,
 S'ar afla lângă mine.... minut dumneȃit!
 Viața nu stă 'n zile, și eū cu 'ncredințare,
 Cătă 'mi rămăne-aș da-o, mi-aș ȃce: Am trăit.

Mergi, mergi ușoară barcă, în dreptu celei stele,
Căria ȳ-am dat nume.... un nume ce slăvesc,
Nume ce'n infocarea închipuirei mele,
Pe strălucita-ȳ frunte il vȳd și il citesc.

Acolo te oprește, acolo priveghează,
Căt raza ei asupra-ȳ și asupra-mȳ va zimbi.
Când va perȳ cu noaptea, atunci te depărtează,
Și iar cu noaptea vino la dȳnsa a privi.

Până când fericirea, atȳta așteptatȳ,
Imȳ va rȳsplȳti veacurȳ trecute cu amar ;
Dacȳ ș'astȳ speranȳȳ, ca altele 'nșelatȳ,
N'o trece ca speranȳȳ, și n'o fi în zadar !

Ed. 1838, 1842, 1847, 1863.

INTRISTAREA

Al nopții cer prea dulce.
A sa răcoare lină
In inima-mi aduce
O rază... Dar se duce
Ca vintul ce suspină!

Scărbît peste măsură
De sgomotul cetății,
Eū caut în natură
Un loc făr' de murmură
Supus singurătății.

Ca Fenix făr de moarte,
Se naște-a mea durere,
Și pieptul meu să poarte
Lovirea astei soarte
E prea fără putere.

Fantomă plângătoare,
Eū trec această lume
Ca frunza plutitoare
Ce saltă până moare,
Pe țerm fără de nume.

Când somnul se aretă
La oameni, să aline
Strigarea turburată
Ce e asemănată
C'un vuet de albine,

Tovarăș de 'ntristare,
Un câine, lângă mine,
Prin urletele sale
Natura să răscoale,
In aste locuri vine.

Ființă făr' de nume,
Ce paserii dai sbor,
Ce mărilor dai spume,
Ce omului dai lume
Și apelor isvor!

Ce pui copaci pe munte,
Pe ceruri curcubeu,
Necazuri pe-a mea frunte
Ca furiile crunte,
Slăvite Dumneđeū!

Din bolta de mărire,
Coboară-te p'un nor,
Alin'a mea simțire
De rele peste fire;
Orî voie dă-mi să mor!

Ed. 1832, 1842

MIEZUL NOPȚEI

Aici p'aste ruine cu mândre suvenire
Privesc cum orizonul se umple de făclii,
Cum luna în tăcere s'arată să inspire
Gândiri religioase l'ai lui Apolon fi.

Când tot doarme 'n natură, când tot e liniștire,
Când numai e mișcare în lumea celor vii,
Deșteaptă priveghează a mea tristă gândire,
Precum o piramidă se 'nalță în pusti.

Ai mei ochi se preumblă pe dealuri, pe câmpie,
Al meu suflet se 'nalță pe aripă d'un foc sfânt,
In sboru-î se rădică la poarta de vecie
Căci nici o legătură nu are pre pământ.

Speranța mea din lume de moarte se precurmă ;
Trecu ea precum trece un fulger p'ntre nor,
S'a șters precum se șterge a vulturului urmă,
Când spintecă vėzduhul în falnicul său sbor.

De când perdui părinți-mi trei erni întregi trecură,
Trei erni, căci după erne viața-mi socotesc,
Căci zilele-mi ca eara de viscoloase-mi fură,
Copaciū din mezul ernii ce vėnturī il clătesc.

Frumoasa primăvară acuma se grăbește
La caru-ī să înhame pe zefiriī ușori ;
Pășește, și pe urmă-ī verdeața se ivește
Și cerul se desbracă de viforoșii nori.

Zefirul printre frunze misterios suspină,
E limpede-orizonul și cerul luminos ;
A riuilor șoptă.... Dar unda lor e lină,
Iar sufletu-mi e 'n valuri, n'am soare seninos.

Căci închinat durerei, amara mea viață
D'atunci e pentru mine nisip neroditor,
Ce vara il usucă, ce iarna il îngheață,
Pe care flori nu află sārmanul călėtor.

Lăsat strein în lume, lipsit de orî ce bine,
Vedënd că nu-mî rămăne plăcere pe pămënt,
Vedënd zilele mele de suferințe pline,
Puiŭ mâna pe a mea frunte și caut un mormînt.

Puțină vreme încă și glasu-mî se va stinge,
Și inima d'a bate în pieptu-mî va 'nceta!
Atunci fără 'ndoială eŭ soarta voiŭ învinge,
Și a vieții taină în moarte voiŭ afla.

Ed. 1832, 1842, 1847, 1863.

PRIETEȘUGUL

Picați lacrimi șiroaie pe coarda lirei mele,
Picați! Inșă plăcute ca roua de pe flori,
Ca raza aurorei, ce noaptea fără stele
Gonind-o, ne-arată văzduhul fără nori;

Ca glasul de prieten ce-adânc el bălsămește,
Ca visurii de nădejde la dreptii care mor,
Ca plânsul desfătării ce'n ochi ni-se ivește,
Când pieptul gemând scoate suspinurii de amor.

Suflați răcoroși zefiri, iubită primăvară,
Imprăștie-mi mâhnirea ca earna ce-o gonești,
Și fă în al meu suflet nădejdea să răsară,
Precum răsare floarea în valea ce 'nverdești.

Veniți cugetări veseli ; fugiți suspinuri, jale.
 Eū știu ce este omul!... Dar nu hulesc, eū cânt!
 Iată c'a noastre pasuri p'a morții se duc cale
 Și toate la durere supuse aici sunt.

Urechea mea ascultă torentul ce plesnește,
 Talazul ce se sparge de malul său plângând;
 Și glasul meu le 'ntreabă ca noi de pătimește.
 Și tot are un cuget, o vorbă și un gând.

Și eū adese, singur, când noaptea domnia 'n fire,
 Lipsit de mângăere, departe de cei vii,
 Vedeam că se ivește a mea tristă gândire
 Precum o piramidă se 'nălță în pustii.

În mâna mea cea slabă plecam galbena-mi frunte,
 Și trista-mi tânguire în vînt se răspândia,
 Simțirea-mi o 'mpetrise necazul ca un munte;
 La gemetele mele Echo îmi răspundea.

Acuma litargie era a mea durere,
 Și mă aflam de chinuri cu totul amortit;
 De toate 'ndestulată era a mea vedere;
 De toate eram gata să fiu eū despărțit.

Dar însă, de odată, un duh de mângâere,
Un sunet cu dulceață, un glas pătrunzător
In sufletu-mi răsună, amărăciunea piere,
Căci aflu la neazuri un suflet simțitor.

Acel'al cărui nume e scris pe cer, pe lună,
Pe soare, pe planete, pe răsărit, p'apus,
In cupa vieții noastre cu vecinica sa mână,
Nectar de îndulcire peste otrav'a pus.

Ne-a dat prieteșugul a fi spre mângâere
La ceasuri de mahnire, cu cel de foc amor...
Amorul este dulce, dar el ne lasă, pere;
Pe aripile vremei plăcerile lui sbor.

Și ce rămâne 'n suflet după a lui lipsire?
Acea ce rămâne din ziua ce-am pierdut:
Deșert fără de margini, o grea nemulțumire!
Noaptea urmează zilei, gerul pe foc trecut!

Prieteșugul singur e nesupus el moartei!
El e fără stricare c'al său începător,
Și el ne întărește spre înfruntarea soartei,
Ne face-amarul vieții ceva suferitor.

La glasul său cel dulce, ca noaptea care cade
Când soarele cel falnic s'arată sus pe cer,
A mea nenorocire se curăță și scade,
Simțirile durerii se 'mprăștie și pier.

Acum prin el nădejdea în mine văd răsare;
Și sufletu-mi s'alină cu 'ncetul și ușor,
Ca pruncul ce-l adoarme a mumei lui cântare,
Ca pasărea ce-o trage murmurul de isvor.

Slăvesc cu umilință pe vecinicul Părinte,
Pe calea cea ghimpoasă eu merg neimputând,
Și ori-ce fel de chinuri le sufer eu ca sfinte,
La moarte mă voi duce ca lebăda, cântând.

Ed. 1832, 1842.

E L I Z A

Spune-mi, scumpă Elizo, ce este fericirea?
Pe ce țărături răsare, ce loc îți e plăcut?
E veche ca pământul, împodobește firea
De mult, său de odată cu tine s'a născut?

Am cătat-o 'n *pustiuri*, am *căutat-o* 'n lume,
Am cătat-o pe dealuri, pe munți și pe câmpii;
Am cătat-o 'n deșertul echo al unui nume,
Pe valurile mării, în titluri, bogății.

Zadarnică silință! Fericirea s'ascunde!
Fără folos pe urmă-ți vedeam că ostenesc;
O chemam cu 'nfocare, dar nu vrea a-mi răspunde:
Te întâlnii iubită, și 'n ochi-ți o găsec!

Vedeți aceste locuri, aceste stânci ripoase ?
 Vedeți pământu-acesta de tot nelocuit ?
 Ei bine, aici toate mie îmi par frumoase !
 Mai mult decât ori unde, aici sunt fericit.

Eliza e viața ce toate 'nsuflețește ;
 Zimbirea-î e cerească, privirea ei amor ;
 A sa dulce suflare, ast aer bălsămește,
 Și Grațiile 'ntr'însa vęd o tineră sor.

Daca ar fi pământul în vechea simplitate,
 Când cea d'intăi femeie în raiu s'a pomenit,
 Frumoasă, 'mpodobită cu darurile toate,
 Și nobila-î icoană în unde și-a privit :

Negreșit că Eliza de sine încântată,
 Vędându-și în fantână atâtea frumuseți,
 Tovarășelor sale : „Veniți, le-ar ție 'ndată,
 „In cristalul acesta minune să vedeți.

„Voi sunteți prea plăcute, și dulcea-vę privire,
 „Inima mea o trage, m'ie drag să vę ascult ;
 „Dar vęd colo în apă un lucru peste fire,
 „Un chip care vę 'ntrece, și-mi place și mai mult !“

Până nu o vădusem, pân' a nu o cunoaște,
Eram de nopți, de zile, de toate desgustat.
Timpul ce-acuma sboară, părea că se târaște,
Anii ca o povară grozavă de purtat!

Vântu-mi părea suflare zadarnică și rece,
Cerul ca o câmpie de care sunt sătul,
Echo numai un sunet ce fără folos trece,
Aurora o rază privită îndestul.

Diceam: O zi ca alta, și tot același soare!
În lume vedeam chinuri, pe ceruri vedeam nori.
Le privesc cu Eliza: totul schimbat îni pare,
Cerul este cu stele, câmpiile cu flori.

Aurora, o nimfă de soare prea iubită,
Se deșteaptă, și 'n aer alunecă zîmbind.
De cele d'întăi ore, d'ai săi fii ocolită,
La soare ce-o urmează cu dragoste privind.

Zefirul, o ființă de bine făcătoare,
Care către cer duce suspinuri omenestii;
Echo, o zeităte la chinuri simțitoare,
Ce repetează glasul acelei ce slăvești.

Când tăcerea Elizei imi spune-a ei iubire,
Când mâna ei mă stringe, când ochi-î imi vorbesc:
Când lângă ea uit lumea și numai am simțire
Decât pentru minutul în care o privesc,

Țic: „Viața este scurtă, și fericirea trece:
„Spun că plăcerea stinge făclia lui Amor:
„Dacă iubirea noastră e s'aibă sfârșit rece,
„De ce 'n minutu-acesta, de ce acum nu mor?“

Ed. 1838, 1842, 1847, 1863.

AȘTEPTAREA

Aceasta este ora . . . saū cel puțin sosește,
Dar ea unde să fie? De ce nu se ivește?
Minuturi fericite sunt oare de perdut?
Foarte puține omul în viața lui are!
Se auđi un sunet . . . Să ascult . . . mi se pare . . .
Nu e nimic; o frunză în vale a căđut.

Noaptea în aste locuri n'are de loc tăcere;
Totul se mișcă, umblă, dar toate sunt părere;
Vântul, umbra mă 'nșeală, când cređ a o vedea.
Luna aci s'arată, aci iar se ascunde:
Abia câte odată 'ntunerecul pătrunde,
Și norii înainte-î se pun ca o perdea.

Poate că și ea are o tainică 'ntîlnire,
Poate că stăpanită de-asemenea simțire,
Pășește 'nvăluită în umbra unui nor.

Chiar în acele sfere care aū ceresc nume,
Poate-amorul domnește ca aerul în lume:
Cu ce drept omul singur să fie simțitor?

Nu știū, dar la atâte rele nesuferite,
Ce asupra-mi adese se par a fi unite,
Singur amorul este isvorul fericit,
Ce fără încetare m'adapă cu uitare,
Ca undele vestite fântănei de mirare,
Prin care morții uită că 'n lume aū trăit.

Zile neprețuite ale copilăriei,
Tovarășii ai vieței și fii ai bucuriei!
De mi-ar fi ertat astăzi a 'ncepe să trăesc,
Câte mi a dat amorul, minaturi, ore bune,
La un loc adunate, cu voi să se 'mpreune,
Și din toate o scurtă viață să 'ntocmesc;

M'aș duce unde sboară atâtea rândurele,
Când viscolul începe, când vin vremile rele;
Pe pasurile verdeței ca ele m'aș ivi;
Din loc în loc aș trece în climate streine,
Unde sunt alte stele și ceruri mai senine,
Dar iarăș m'aș întoarce când firea ar zîmbi.

Sătul de mari nimicuri ce nu dau fericirea,
Cătând în viață pacea, și 'n pace mulțumirea,

Ca riul fără nume aş trece neştiut.
 Orî cât de mic e templu, dar tot îl locuieşte.
 Acela ce pământul şi cerul stăpâneşte:
 Numai pentru-a lui slavă şi omul s'a născut!

„*Năddjduesc intr'insul*; el poate să-mi arate
 Un drum fără primejdiî, cărări nesemădate
 De asupriri nedrepte, de curse vicleneşti.

. . . . .
 . . . . .

Din frunza 'ntunecată a pădurii vecine
 Se întinde o umbră... cine-va par'că vine...
 Părere 'nşelătoare ş'acum mă amăgeşti?

Dar nu! Vêđ o fiinţă... spre mine 'naintează...
 Să m'arêt... De vederea-mi ea nu se spăimântează.
 Un strein pe aicea sfială ar avea.
 Ea păşeşte, ia seama... o auđ că şopteşte.
 Negreşit e femeie... Ce đice? Mă numeşte!
 Pieptul, inima-mi bate. Aceasta este ea.

Ed. 1842, 1847, 1863.

INTOARCEREA

Sărutare, locuri triste, ce plângend am părăsit
Și pe care cu plăcere acum iarăși v'am găsit!
Sărutare, copaci tineri, ce prin grija mea creșteți,
Ce în vârsta mea de aur cu verzi frunze mă umbreți!
La a mea tristă plecare v'am lăsat îngălbeniți,
Și acum vă aflu iarăși frageți, tineri, înfloriți.
Tiner eram c'Aurora, ca zefirul de ușor,
Când sub voi cu meluseii mă jucam încetișor.
Pe voi încă vă 'noește primăvara ș'un isvor;
Iar a mea viață trece! Ale mele zile sbor!
Acum grijile, mâhnirea, îmi gâtesc al meu mormînt;
Eū voiū pierde, fără vreme, minte, viață și cuvînt;
Eū voiū însoți țărîna trupului meu trecător,
Cu țărîna unui tată, căruī viața sunt dator.

Ed. 1832, 1842.

INIMA MEA E TRISTĂ

Inima-mi e 'ntristată,
Și 'n lacrimi înecatã,
La fericiri trecute gândește în zadar!
Plăcere, mulțumire,
Viață, fericire,
Le-am gustat. A lor lipsă acum o simț amar.

Acele dulci suspinuri,
Cum se schimbă 'n chinuri,
Și bucuria noastră în otrăvit venin!
Cât rău după-atât bine!
Așa furtuna vine,
Când soarele zîmbește, când cerul e senin.

Adio! N'am cuvinte,
Să-ți arăt tot ce simte,
In ast-fel de minaturi, mahnit sufletul meu.
E o durere mare,
Și suferinți, pe care
A le simți pociu numai, a le descri mi-e greu.

A ! cât de mult amară
 Viața o să-mi pară !
 Minuturile secolii o să le socotesc.
 A orî-cărei zi rază,
 Nuoî lacrimi o să vază,
 Când pe streine țermuri strein o să trăesc !

Spune-mî însă, iubită,
 Când inima-ți lipsită
 D'un credincios prieten, cu el nu va mai fi,
 Veî putea uita toate
 Plăcerile gustate ?
 Simțirea se va stinge, și nu-l vei mai dorî ?

Astă lege obștească
 Se cade se 'ngrozească
 Amorul care vremea atâta l'a 'ntărit ?
 In ce loc, pe ce cale,
 Călcând pasurile tale,
 Veî avea drept a țice : Aici nu m'a iubit ?

Durerea cea mai mare
 Nu poate să omoare.
 P'a mea care-a 'ntrecut'o ? Dar tot nu pociu să mor.
 A ! de-î mai ținea minte
 Atâtea jurăminte,
 Imî vei mai păstra, poate, o urmă de amor !

Când seara tu vei merge
Pe câmpuri a culege
Flori tineri ca și tine, s'acoperi fruntea ta,
Dacă din întâmplare
Vei nimeri o floare
Ce poartă un scump nume, ce-î ȕic : „Nu mă uita“ ;

Atunci, atunci gândește
De mine că-ȕi vorbește.
Asta-mi este speranȕa, și d'asta mai trăesc.
Eu tot cred că e 'n fire
Acea compătimire,
Ce inimile leagă cu lanȕul sufletesc.

Ed. 1838, 1842, 1847, 1863.

TE MAI VĚDUI ODATĂ...

Te mai vĚdui odată, ființă de iubire,
O angel ce slăvesc!
Și ceasurile repeđi, și scumpa ta zîmbire,
Cu suflet, cu viața sunt gata să plătesc.

In valurile-acelea de lume încântată,
In care ne-am găsit,
In vesele cadrile, în sala luminată,
Stam singur și măhnit.

Plăcerea, frumusețea, podoabe felurite,
Tot era în zadar;
Ele nu pot să 'nvie simțirile-amorțite
D'al patimeî amar.

Bucuria ce 'npreajmă-mi trecea cu repejune,
 Trist, rece mă găsea,
 Și mă gândeam la timpul care în veci n'apune
 În suvenirea mea.

Atunci intrași ! D'odată, de pe a mea vedere
 Se rădică un nor :
 Te presimții ; imi spuse a ta apropiere
 Un aer de amor.

Zambila primăverii așa ea ne imparte
 Desfătător miros,
 Așa dulcele-î suflet se simte de departe
 În aer răcoros.

Și inimile noastre, și ochii se 'ntilniră ;
 Simții ce pătimești ;
 Un zîmbet trist mi-o spuse ; cu tine imi zîmbiră
 Puterile cerești !

Vădui peptul tĂu tĂner bătĂnd de turburare,
 Subt vĂlul ce sĂlta ;
 Te privii Ăn tĂcere ; cunoscuși a mea stare,
 VĂduși puterea ta.

Dar cum se strecurară delirul, fericirea !
 Ce iute aũ trecut !
 Jalusă d'al meu bine, făcũ nenorocirea
 Un semn, și te-am perdut !

Multe rele d'atuncea am suferit, iubită !
 Multe am pătimit !
 Soarta mea credincioasă la ura-ı ne'mblanzită
 Din sboru-ı s'a oprit.

Viitorul în ochi-mı își perde nălucirea,
 Toate mă obosesc ;
 Tu îmi erai speranța, tu-mı inspirai gândirea,
 Tu făceaı să trăesc.

Roua buzelor tale sufletul răcorește,
 Dă viață și plăceri :
 Subt umedele-ți gene e un foc ce topește
 Tot felul de dureri.

Dar depărtat de tine, ce pot să-mı folosească,
 Lumea ș'ale ei bunuri, și orı ce aș avea ?
 Pustiul unui suflet știu ele să 'mplinească ?
 Pot s'aducă trecutul, pot face-a te vedea ?

Pot să întoarcă timpul ș'acele ore sfinte
Care sunt al tău dar,
Ca să mai vĕrs odată o lacrimă ferbinte
P'al inimi-țî oltar ?

Ed. 1842, 1847, 1863.

DE CE SUSPINI

Și cum pociu a-ți răspunde ?
De ce m'ai întreat ?
Eū știu c'am suspinat,
Dar taīna mea e tristă și va a se ascunde.

Să ȃic că ești frumoasă
Ca visul de amor,
Că pasul tēu ușor
Abia se īnsemnează pe iarba 'mlădioasă ;

Că chiar privighetoarea
Te crede trandafir,
Că dulcele zefir
Sărutā cu plăcere o frunte grațioasă ;

Că florile grădini
Cu pismă te privesc,
Și 'n chipu-ți se unesc,
Cu grație cerească, garoafele și crini.

Să ȳic c'acestea toate
Mă fac să pățimesc,
Să-ți spui că te slăvesc,
Că ochi-ți îmi însuflă suspinuri înfocate,

C'adânca mea iubire . . . .
Dar nu voi să-ți descriu
Amorul meu cel viu ;
Las inima să-ți spue a mea nenorocire.

Ed. 1842, 1847, 1863.

M Â N G Â E R E A

UNEI JUNE FEMEI

De ce uręști viața, tu flica armoniei ?
De ce dintr'al tău suflet speranța ai gonit ?
Care dureri ascunse, vrăjmașe bucuriei,
A vîrstei nălucire și visuri ți-au răpit ?

Tu n'ai deșertat cupa ce încă este plină :
Tu nu știi de-ți păstreasă otravă sa  nectar ;
Dar plângi ! Zefirul astfel fără cuvînt suspină ;
Toată lacrima 'n ochi-ți e un mărgăritar.

E  nu voi  să adaog a ta melancolie,
Să-ți zugrăvesc icoana durerii omenești,
Să desfășor în ochi-ți a mea copilărie,
Ca os ndă de moarte în care să citești ;

Să-ți arăt împrejuru-mi un larg cerc de morminte,
 In care dorm frați, rude, părinți ce m'aū iubit,
 Să veți ce e durerea, să veți d'aveam cuvinte,
 Când chiar de providință nevrînd m'am îndoit.

Să veți apoi în lume cumplita răutate
 Otrăvindu-mi anī, zile, chiar umbre de plăceri:
 Să veți... Ah! atunci numai, atunci ai vedea poate
 Câte un singur suflet coprinde 'n el dureri!

Lumea mă crede vesel, dar astă veselie
 Nu spune-a mea gândire, nu m'arată cum sunt!
 E haină de podoabă, mască de bucurie,
 Și mahnirea-mi e numai al inimei vesmînt.

Dacă nu după zile, ci după suferințe
 Ni s'ar socoti vârsta, știī, mare Dumneḃeū, —
 Pentru care anī, secolī, și lume și ființe
 Nu sunt nimic, — știī singur câți anī aș avea eū!

A mea credință însă nu este încă moartă;
 Mângăetor tovarăș, ea nu m'a părăsit:
 In umbră imi deschide a vecinicieī poartă,
 Și negura mahnireī ades mi-a rēsipit.

Dar tu, cărei speranța s'arată aurită,
 Tu cărei viitorul păstrează năluciri;
 Când tînăra ta verstă zîmbește înflorită,
 Când nu ai nici o coardă a inimei isbită
 De viscolile lumei și de nenorociri,
 Mângăe-te copilă, și simte mulțumirea
 Care o 'nsuflă daruri ce firea ți le-a dat.
 Eū când te-ascult, uit toate, uit chiar nenorocirea,
 Mă aflu 'n altă lume uimit și încântat.

Sub degetele tale, în sunete-argintoase
 Clavirul când resună, când dulce preludezi,
 Deștepți în al meu suflet acorduri fioroase,
 A patimilor stinse cenușă înviezi.

Talentul, frumusețea, adesea pătimește ;
 De soarta cea comună și tu poate să ții ;
 Dar veți dreapta natură cum te despăgubește :
 Glasu-ți este esența cereștii melodii.

Desăvârșitul bine nu-l poate-avea pămîntul.
 Ce mări fără talazuri, ce inimī fără chin ?
 Omul este o taină care-o știe mormîntul,
 Femeea e un înger, viața-i un suspin.

Ed. 1842, 1847, 1863.

MULȚUMIREA

Z . . . . IN VÊRSTA DE UN AN.

Așa! Imi trimiți daruri, iubită copilică.
Abia ești de o palmă și vrei să te slăvesc!
De ochii tăi albaștri, de mica ta guriță,
In limba armoniei îți place să vorbesc?

Eă nu știă ce aș face d'ai fi maă măricică,
Eă nu știă ce aș dice, nici cum te-aș fi cântat,
Dar știă cu 'ncredințare c'aș cere fără frică,
Drept plata ostenelei, un dulce sărutat.

Acum însă adio, dorinți amăgitoare!
Cu astfel de monedă eă n'o să fiă plătit:
Când tu pe scena lumii vei fi veselă floare,
De ană, dureri, de patimi mă vei găsi slăbit:

Par'că te vëd, frumoasă, de fluturi ocolită,
 Sburdalnicei lor trupe cu grație zîbind ;
 Cununa modestiei pe fruntea-ți împletită,
 A inimilor tineri slăvire priimind.

Știu bine c'al meu suflet e sânt, nu'mbătrânește,
 Că aș putea ș'atuncea să-ți spui că te iubesc ;
 Dar tristă rolă joacă un sânt care trăește
 In niște vechi ruine ce-abia se sprijinesc.

A ! cel puțin, copilă, atunci adu-ți aminte,
 Că 'n leagănu-ți adesea te-am bine cuvîntat ;
 Ascultă cu răbdare trezitele mi cuvinte,
 Zîmbește-mi câte-odată, ș'oiu fi îndestulat.

Dar dacă vre un june, în dreapta-î jalusie,
 Se va mira d'atâta nemeritat favor,
 Ți-î: ăsta mă cunoaște din mica mea pruncie,
 La tot ce simț, ce-mi place s'arată simțitor.

A fost în casa noastră, la orî ce întimplare,
 Mă mîngăia adesea, il știu de când trăesc.
 Cu tată-meu odată el deșerta pahare,
 De mult a fost prietenî și încă se iubesc.

Ed. 1842, 1847, 1863.

N I N A

După atâta cochetărie,
Și necredință și viclenie,
In sfârșit, Nino, simț că trăesc.
Inima-mi astăzi e izbăvită
D'acea sclavie nesuferită ;
Mai mult asupra-mi nu m'amăgesc.

S'a stins în mine flacăra toată :
Subt o mânie neadeverată
Mai mult amorul nu e ascuns.
Daca în lipsă-ți ești pomenită,
Saū înainte-mi de ești slăvită
De turburare nu sunt pătruns.

Eū dorm în pace fără de tine ;
Când deschid ochii, când ziua vine,

Nu ești dorința-mă cea mai dinte.
 Nu-mă mai însufli nici o gândire ;
 Fără plăcere, fără măhnire
 Te las, te 'ntîmpin, mă duc când vii.

Nici ale mele lacrimi trecute,
 Nici suvenire dulci și plăcute,
 Nu pot a face să te doresc.
 Cât mă-ești de scumpă poți vedea bine ;
 Fără de pismă, acum de tine
 Chiar cu rivalu-mă pociu să vorbesc.

Fii cât de mândră, fii ne'mpăcată,
 A ta mândrie e ne'nsemnată
 Ca și blîndețea ce ai avea.
 Nu-mă ȳic nimica vorbele tale,
 Și nici chiar ochi-țî nu mai au cale
 Ca să pîtrundă 'n inima mea.

La al tîu zimbet, l'a ta mînie,
 A mea măhnire sau bucurie
 Nu pot nici crește, nici a slabi.
 Crîngurî stufoase, peșteri tîcute.
 Fără de tine imi sunt plăcute
 Și iar cu tine pot a nu-mă fi.

Tu-mi pari frumoasă c'a ș'altă dată,
Dar mai mult nu ești Nina ce-odată
Desăvârșită eu o vedeam.
Dreapta gândire ce târziu vine
Azi mă învață și ved' în tine
Greșeli ce grații atunci numiam.

Când zdrobiî lanțul robiei mele,
Doamne! ce lupte, ce chinuri grele!
In mâna morței credeam a fi.
Dar în nevoe, când omul are
Coraj statornic, pentru scăpare
Ce rău nu poate a suferi?

Așa din cursa primejdioasă,
O păsărică simplă, fricoasă,
Prilej să scape când a găsit,
Pierdându-și pene, ia măsurî bune
Și 'nvățătura de 'nțelepciune
Să se ferească de ce-a pățit.

Tu cređi că poate tot te slăvește
Acela care încă vorbește
De niște chinuri ce a cercat;
Dar însă ast-fel scăpând din mare,
Corăbierul fără 'nctare
Spune 'n ce valuri el s'a aflat.

Acel rășboinic ce biruește,
 După isbândă ne povestește
 Prin ce primejdii el a trecut ;
 Și robul liber, după robie
 La toți arată cu bucurie
 Lanțul în care anii a zăcut.

Iți arăt starea-mi fără sfială :
 Vorbele mele n'aū îndoială ;
 Că sunt zadarnici să nu gândești ;
 Și orî ce-ai dice făr' osebite,
 De loc nu-mi pasă, n'am mulțumire
 Să știu de mine ce fel vorbești.

Nici frumusețea-ți prea lăudată,
 Nici viclenia-ți n'or găsi 'ndată
 Amorez ast-fel cum mă fălesc.
 Te pierd, dar soarta-mi rea nu îmi pare,
 Căci eū o altă înșelătoare
 Mai cu lesnire pociu să gălesc.

(Imitație).

Ed. 1847, 1863.

CÂNELE SOLDATULUI

Rănit în răsboaie soldatul căduse,
Și 'n puține zile chinuit muri,
Departe d'o mumă care îl crescuse
Și care-l iubi !

Sărman, fără rude, pe țermuri streine,
N'avea nici prietini, nici un ajutor ;
Nu era flință care să suspine,
Pentr'un trecător !

Singurul tovarăș de nenorocire,
Singura-î avere, un câne iubit,
Ședea lângă dînsul și 'n mare măhnire
Părea adâncit.

Acum tot e gata pentru îngropare,
 Acum ridic trupul pe mâini de soldați,
 Onori hotărîte acelora care
 Mor pentru 'mpărați.

În fruntea paradei cănele pornește
 Din ochii lui pică lacrimi pe pământ,
 Ca un iubit frate el îl însoțește
 Până la mormânt.

Aci se oprește, aci se așază,
 Nimic nu îl face a se depărta :
 Așteaptă să-l strige, crede c'o să-l vază
 Când s'o deștepta !

Câte-odată cearcă peatra s'o ridice,
 Câte-odată latră dup' un călător ;
 Coprins de durere : Vino, par' c'ar țice,
 Să-mi dai ajutor.

Apoi când streinul de milă voește
 A-l trage d'o parte și hrană a-î da,
 El își pleacă capul în pământ privește,
 Și nimic nu va !

De două ori noaptea cu umbrele sale
Emisferul nostru l'a învăluit,
Și sârmanul căne din locul de jale
A fost nelipsit !

Dar în dimineața acea viitoare,
Pe când se deșteaptă omul muncitor,
Zăcea lângă groapă mort de întristare,
Cănele Azor !

(Imitație).

Ed. 1838, 1842, 1847, 1863.

FERICIREA

O vedeți colo, colo în vale,
Unde natura vesel zîmbește,
Unde păstorul Țilele sale
În paza turmei le mărginește?
Inima simplă, nevinovată,
Orî ce dorință lesne 'mplinită.
La cîmp simțirea-î adevărată,
La cîmp viața e fericită,
La cîmp nădejdea Țice: veniți,
În fericire de vreți să fiți.

O vedeți colo, în palat mare,
Inconjurată de bogăție,
Vedeți ce cinste, ce drepturi are,
Vedeți pe fruntea-î ce bucurie?

Relele-î fapte se schimb în bune,
 Orî-ce dorință și-are 'mplinirea,
 Numai mărirea toate supune,
 Numa 'n palaturî e fericirea.
 Mărirî, speranța ȃice, gonitî,
 In fericire de vrețî să fițî.

O vedețî colo, colo 'n răsboae,
 De steagul slavei, falnic umbrită?
 Ochiî sunt groaznici, plinî de văpae,
 De morțî de sângiurî stă ocolită;
 Apără dreptul, legea, credința,
 Și recompensa-î e nemurire.
 A! ce plăcută e biruința!
 Ce fericire e la oștire!
 Speranța ȃice: răsboinicî fițî,
 De fericire dacă dorițî.

O vedețî colo, colo pe mare,
 Cum își încrede soarta la vânturî,
 Cum se preumblă fără 'ncetare,
 Și ce departe e de pămînturî?
 Busola drumul la pol î-arată
 Află lumî nouă, crește simțirea,
 Măsoar' adîncul, lățimea toată:
 Numai pe mare e fericirea.
 Nădejdea ȃice: pe mări trăitî,
 In fericire de vrețî să fițî.

O vedeți colo, 'n țara grecească,
 Asil al slavei ș'al libertății,
 Fantomă mândră, urieșască,
 Unde-a scris Solon cartea dreptății?
 Frumoasă climă, ceruri senine,
 Care însuflă 'n veci bucuria!
 In aste locuri cât e de bine!
 Ce fericire e în Grecia!
 Nădejdea-acolo, zice, trăiți,
 In fericire de vreți să fiți.

O vedeți colo, colo departe,
 In norul cela ce se zărește?
 A! zice omul, care la moarte
 Albit de ȃile, mahnit sosește:
 Ca voi odată aveam greșală,
 Dar al meu sânge astăzi e rece,
 Astăzi speranța nu mai mă 'nșală.
 Veți vedea singuri norul cum trece.
 Pan'atunci însă, mergeți, goniți,
 Norul acela unde-o zăriți.

(Imitație).

Ed. 1838, 1847, 1863.

A D I O
LA TÊRGOVIŞTE

Culcat p'aste ruine, sub care adâncită
E gloria străbună şi umbra de eroi,
In linişte, tăcere, văd lumea adormită
Ce uită 'n timpul nopţii, necazuri şi nevoi.

Dar cine se aude şi ce este ast sunet?
Ce oameni, saū ce armii, şi ce repede pas?
Pământul îl clăteşte răsboinicescul tunet
Sgomot de taberi, şopte, trece, vijie-un glas...

. . . . .

Dar unde sunt acestea? s'aū dus! aū fost părere,
Căci armele, vitejii, şi toate aū tăcut.
Aşa ori ce mărire nemicnicită pierе!
A noastră, a Palmirii ş'a Romei a trecut.

Și pe țărână-aceea, de care-odinioară
 Se spăimântău tiranii de frică tremurând,
 Al nopței tâlhar vine și paseri cobe sboară
 Pe monumente trece păstorul șuerând.

. . . . .
 . . . . .

Mă scol, mă mut d'aceia, duc pasurile mele
 Ce pipăe cărarea în fundul unui crâng;
 Și las aste morminte cu suvenire grele,
 Pe care nu am lacrimi destule ca să plâng.

Aicea am speranță să aflu mulțumire;
 Eă voiă să auă unda și cerul să-l privesc;
 Să vedă a Aurorei mult veselă zimbire
 Razele dimineții ce norii auresc.

Aci stejari cu fală se 'nală, se îndreptează,
 Urcând ale lor ramuri spre-azurile câmpii.
 Aci plopii cu frunza o vale 'ncoronează;
 Acolo se ved dealuri, ș'aici sêlbatică vi.

Din coast' acestor stince, din vârful astui munte,
 De unde își apucă vulturul al sêu sbor,
 A nopții stea răvarsă lumină p'a mea frunte
 Și raza-î se reflectă pe limpede isvor.

Aci zefirul vesel prin frunze 'ncet suspină ;
Aicea orizonul e dulce, luminos ;
Aici aceste rîuri . . . . Dar unda lor e lină,
Iar sufletu-mî e 'n valurî, n'am soare seninos.

Din sênul maiceî mele, născut în grijî, necazurî,
Restrîștea mî-a fost leagăn, cu lacrămî m'am hrănit ;
Ca ale mării repeđî și groaznice talazurî,
De vântul releî soarte spre stâncî am fost gonit.

Acuma pretutindenî întorc a mea vedere,
Dar ochi-mî mulțumire de loc nu întălnesc,
Căci nimenea nu simte cumplita mea durere,
Și oamenîi pe mine trecênd mă ocolesc.

Așa ! așa ! iubite, s'a dus scumpul meû bine ;
Vêđênd că nu-mî rămăne plăcere pe pămênt ;
Vêđênd că pentru mine s'aû dus đilele line,
Puiû mâna p'a mea frunte și caut un mormênt.

Din đilele trecute, din vechea fericire,
Din vêrsta mea de aur, din sântul lor amor,
Ideî aû rēmas numai, precum o nălucire
Rēmăne dimineața din visurî care sbor.

Aşa, fără 'ndoială, amara mea viaţă
D'acum e pentru mine nesip neroditor,
Ce vara îl usucă şi iarna îl înghiaţă
Şi nici o floare n'afle sërmanul călëtor.

Dar însă suvenirul fiinţelor iubite
Va fi la al meŭ suflet etern înfăţişat
Ca frunzele aduse de vijeliŭ pornite
La vechea lor tulpină ce-odată le-a purtat.

De visurile voastre speranţe-amăgitoare
Acum peste măsură mă vëd îndestulat ;
Fugiţi zadarnici ŭile, ce grijă omorŭtoare
Pe tînëra mea vîrstă curënd aţi adunat.

Când toamna se arată al erniŭ rece soare,
Copaciŭ plini de jale perd frunza, se usuc :
Aşa nenorocirea uscând a vërsti-mŭ floare,
Ŭic lumeŭ un adio : iaŭ lira şi mă duc.

Ed. 1832, 1842, 1863.

NOAPTEA SFÂNTULUI BOTEZ

Este oara miez de noapte,
Oara tainicelor șoapte,
Oara tainicului vis.
Voî Români ce-aveți credință
Esprimați orî ce dorință,
Acum tot e cu putință,
Acum cerul e deschis.
    Creatoră-acum veghează,
    Isus mâne se botează.

Eû din parte-mî rog ferbinte
Pe acel a-tot-putinte,
Eû îl rog și îl implor
Ca să scape astă țară
De intrigă din afară,
D'umilință, de ocară
Și de orî-ce-apăsător.

De contracte 'ngrozitoare,
Credite extraordinare,
Ce tezaurü-aũ secat,
De concesiĩ medicale,
De comploturĩ infernale,
Ce ne sunt ades fatale,
Cãnd Ministrũ-a ordonat;
    Și d'abusul de putere
    Ce de 'mprejurãri se cere.

Eũ voesc realizare
Dorinței celei mãi mare
Ce țara a exprimat,
Dorința prin care toate
Intrigile sunt curmate,
Speranțele 'ncurajate,
Spionagiul rușinat.

Sã nu mãi vedem trãdare,
Nedreptate, apësare,
Rëii pe cei bunĩ cãlcãnd,
Și trãndava molicũne
Și plãcerile nebune,
Care ne aduc rușine,
Orĩ ce merit insultãnd.

Sã pearã favoritismul,
Sã se schimbe egoismul

In simțiment bland, divin,
S'avem o dreaptă balanță
S'avem strânsă alianță,
Care inimele 'naltă,
Cu tot poporul creștin.

Voiu ca Țara Românească
Să poată să se fălească
Cu cei ce-o reprezentez,
Și ca legile votate,
Ca legile confirmate
Să nu mai fie călcate
De cei ce le prezentez.

Voiu ca nația română,
Când va lăa stindardu 'n mână
Pentru drepturile ei,
Să aibă ajutătoare
Crucea cea strălucitoare,
Crucea cea biruitoare,
Să ajute frații mei.

Rog pe cel ce se botează
Și credința înviază
În tot neamul omenesc,
Să facă să fim mai bine,
S'avem zile mai senine,
Țara să nu mai suspine
În anii ce urmăresc.

După manuscrisul original.

VIAȚA CÂMPENEASCĂ

D. Vornicului Gr. Cantacuzino.

Așa, simpla viețuire
Eü știü să o prețuesc
Și de acea fericire
Voiü bucuros să-ți vorbesc.
Dar florile și verdeața,
Apusul și dimineața,
Și fluierul câmpenesc,
Cu patimă, cu chinuri grele,
Cu starea inimei mele,
Nici cum nu se potrivesc.

Departa d'acele locuri,
Ce poate m'ar fi'nsuflat,
De țărăneștile jocuri
Ce-adesea m'aü încântat ;
Cuprins de nemulțumire,
De grijă și de măhnire,
De soarta mea ocolit,
În rele ce mă'mpresoară,

Ce gânduri, idei omoară,
 Spiritu-și perde puterea.
 E greu să descrii plăcerea,
 Când sufletul e mahnit.

Însă a mea mulțumire
 Pentru a ta găzduire
 Eă tot nu o pociu uita,
 Și cât va sta prin putință
 Voiu pune a mea silință,
 Adevăr a imita.
 Măcar în vorbele mele,
 Să pociu să gădesc văpsele,
 Să știu să 'ntrebuintez
 Colorele osebite,
 Tonurile felurite,
 Care stilu 'nsufletez ;
 S'arăt atâta simțire,
 Cătă simțeam mulțumire,
 Când dulcea sereî răcoare
 În preajmă-mi se întindea,
 Și patimi sfâșiitoare,
 Ca aburi din lac, din mare,
 Deșertul mi le-absorbea

Cuprinsul, unde odată
 Împreun' am viețuit,
 Și plăcere-adeverată
 Dilele mi-a indulcit,

Este un câmp lat ce are
De vechi și firești hotare
Un mal către resărit,
Iar către apus o apă,
Ce saduri grădinii adapă,
Ce udă țermul setos;
Și 'n ramuri multe 'mpărțită
Curge mândră, liniștită
Pe patu-î cel nisipos.

Casa p' o muche clădită,
Singură câmpul domnind,
De umbră neocolită,
O veți în aer albind.
Să ȳic că a ei zidire
E lucru cu osebite,
Că e d' o arhitectură
Cap-d' operă în natură,
De loc nu mî-ar ȳărea greu.
Însă această minciună,
De și îdestul de bună,
Apasă cugetul meu.
Așa dar, iaă îndrăsneală
Și spuiă că adevărat
N' are nimic de mirat,
Dar are, fără 'ndoială,
Tot ce e neapărat.

Spre patru părți ale lumei
Patru ferestre privesc.
Și, dacă pe tonul glumei
Liber îmi e să vorbesc,
Al lor număr, micșorime,
Cu a casei înălțime,
Atât nu se învoesc,
Încât ochiul ce le vede,
Cu lesnire poate crede,
Că se plătea altă dată,
Vr'o dajdie însemnată
Subt nume de ferestrit ;
Măcar că nu mi se pare,
Nici undeva am citit,
Că la vre o întâmplare
Nobiliș să fi platit.
Ast-fel de năravuri proaste,
Dacă vre odat' aș fost,
N'aș putut fi ale noastre
Cî-ale norodului prost.
Numai el singur plătește,
Fiind mai obișnuit ;
Iar de ce ni se vorbește,
Pecatul ar fi cumplit.
Pricina e delicată,
Și prea puțin câștigăm,
La mulțimea ne'nsemnată,
Adevăruri s'aruncăm.

Dar în vorbă neplăcută
Ca să nu ne încurcăm
Și ca nu, din întâmplare,
S'aduc la mulți supărare,
Descrierea începută,
Mai bine să o urmăm.

Aproape de casă 'ndată,
Spre miază noapte s'arată
O biserică smerită,
Un templu Dumneșcesc,
Unde muncitorul vine,
Prinoasele să-și închine;
Unde ruga umilită,
Ca tămădăcea cea sfântă
Este la cer priimită
De părintele obștesc.
Tot către această parte,
Un sat puțin însemnat,
În două rânduri se'mparte,
Pe linie așezat.

În vale se văd desișuri,
Saduri, livezi, alunișuri.
Pe urmă ochiul zărește
Un deal ce se prelungeste
Verde și împetrițat.
Coastele-î sunt învălitate,
De vii, de sămănături,
De țarine felurite

De crânguri și de păduri.
Munții mai în depărtare
Se vîd ca turbure nor;
Vara le e la picioare
Și iarna pe fruntea lor.

Iată, dup' a mea părere,
Locul atîta dorit,
Unde ȕile de plăcere,
ȕile scumpe am trăit.
Frumoasă singurătate,
Bunurile-adevărate
În sinul tîu le-am simțit,
Pace, liniște, viață,
Toate-acolo mă 'nsoțea,
Și din orî ce dimineată,
Mulțumirea se năștea.
Dacă vre o cugetare,
C'o umbră de întristare
Fruntea mea acoperea;
Ușoara-î întipărire,
Ca cercul acel subțire,
Ce-ațiță din întimplare
P'o undă nemișcătoare
Un vînt cu lină suflare,
Trecea, se perdea de sine,
Ș'al firei glas simțitor,
Și ideile senine
Luaū iarășî cursul lor.

Adese ori pe câmpie
 Departe mă rătăceam,
 Adesea cu bucurie
 În dulci gândiri mă perdeam.
 Simboluri de tinerețe,
 Fluturi cu vesele fețe,
 Privirea mea o trăgea;
 Pe iarbă, în depărtare,
 Fluturile părea floare;
 Dar când umbletu-mi simția
 Insecta amăgitoare
 Se 'nălța, găsea scăpare,
 Aripele-și scuturând,
 Și eu c'o dulce mirare
 Vedeam florile sburând.

Nori deși, negri, câte-odată
 Cerul îl întunecă,
 Și ploaia 'n ei adunată
 Pe câmpia 'nsetoșată
 In torente se vărsă;
 Apoi razele-î robite
 Soarele 'ncet desfăcând,
 Și 'n munți, valuri aurite
 Norii umezi prefăcând,
 C'o privire 'nflăcărata
 Lumea el o cuprindea,
 Și o mreață purpurată
 Peste dealuri întindea.

Când acea stea ardeătoare,
Aproape d'al ei sfințit,
Părea a da sărutare
Pământului ce a 'ncălđit,
Și mai întorcând o rază
Ca zîmbet prietenesc,
Sta un minut să o vază
Ochiî care o doresc ;
Ochiî aceî pentru care
Este cel din urmă soare
Ce ei poate mai privesc.
Supus la acea uîmire,
L'acea adâncă simțire,
Care subt cerurî senine
Seara aduce cu sine,
Liber de grijî, de dorințe,
În cugetu-mî mulțumit,
Slăvind o 'naltă putere,
Eû ascultam în tăcere
Al multor miî de ființe
Concertul nemărginit.

Și când lun' argintuită,
Albind iarba de pe vale,
Eșia lină, ocolită
De stelele curții sale ;
Pe dealurile rîpoase,
Stam, mă opream să privesc

Cerurile sămănate
De globur  nenumărate,
Care, făclii luminoase,
 n umbra nop ei lucesc.

P'în aluni  suflă vântul,
Frun a ușor cletin ,
Nucii b tr ni ca pam ntul
D'a lungul se desin ;
Unda cea armonioasă
A unui ascuns isvor,
Ca o șoptă amoroasă
S'au ea în preajma lor.
Curm nd ad nca tăcere
A c mpului liniștit,
Un glas c nt  cu plăcere
Un c ntec obic nuit.
Ast glas, această câmpie,
Noaptea care mă 'nv lea
G ndiri de melancolie
 n inimă-mi învia.
 i florile tineretei,
Visuri, n dejdi, amăgiri,
Acea ghirland' a vie ei
 esut  de năluciri,
Care, c te una una
Treptat s'au desfiin at
Ca frunzele ce furtuna

De verđi le-a smuls le-a uscat,
Mi s'arătă înainte,
Cu gândul mă întorceam
La locurile dorite,
În valea ce-atât iubeam.
Vedeam livada, grădina,
Poteca ce des călcam,
Părul înalt și tulpina
Unde copil mă jucam.
Astfel în țeri depărtate,
Unde strein te numești,
De auzi pe neașteptate
Limba care o dorești,
Limba acea părintească,
În care tu te gândeai,
Ce 'n vîrsta copilărească
Cu maică-ta o vorbeai,
Orî cât de urîtă fie,
Aspră, grea la auzit;
Simți atunci o bucurie
Un ce neobicinuit,
O simțire vie-adincă
În sufletu-ți rătăcit,
Și cređi că te afli încă,
În țeara ce-ai părăsit .

A! dacă o prevedință
Asupra mea ar privi,

Dacă smerita-mi dorință
Soarta o ar împlini:
Departe d'ai tiraniei
Tovarășii nelegiuiți,
De cursele vicleniei,
De oameni neomeniți,
De tot ce se crede mare
În fapte ce necinstesc,
De zîmbete protectoare
Care le nesocotesc;
Uitând acea țearitate
Care 'n sgomotosu-i sbor
Staturilor înălțate
Le suflă căderea lor;
La câmp, locaș de plăcere,
Eu mulțumit aș trăi,
Liniștit și în tăcere,
Dioa mea aș împlini.
La binele ce îmi place,
Și neamului meu doresc,
Pe voi câți puteți a-l face
Aș cerca să vă pornesc.
Aș pune mica mea parte,
Silința-vă laudând,
Isprava nu prea departe,
Bună, dreaptă, arătând;
V'aș arăta răsplătirea
S'un înger ajutător,

Ș' onoarea și mulțumirea
Ce inimile aprinde;
Iar celuța ce se vinde,
Un trăsnet resbunător.

Ed. 1842, 1847, 1863.

INĂLȚIMEI SALE

Prințului stăpânitor al Moldovei

MIHAIL STURZEA

Pentru anul 1832.

Astăzi un an se 'ncepe și altul se sfârșește,
Măne trecut vom zice aceluși viitor :
Vremea pe rînd înghite ființe ce ea naște,
Dar Prinți vrednici de slavă trăesc în viitor.

Orî cine nu iubește talentu, 'nvătătura,
Este vrăjmaș al lumii și al lui Dumnezeui,
Pe om îl necinstește, întunecă Natura,
Pămîntului ce-l poartă cu dînsul îi e greū.

Eū nu-ți sunt supus, Prințe, însă a mea 'nchinare
Să 'nfățișez la tronu-ți mă socotesc dator :
Talentele în preajmă-ți iaū nouă desvoltare ;
Cu mine te slăvește Românul gînditor.

„Când beau stăpănitorii norodul se imbată“
Zicea un prinț războinic, poet încoronat.
Tu cultivezi știința, pilda de tine dată
Electrică scintee în noi a deșteptat.

Ast-fel, câte odată riul ce ne desparte,
Ce curge în tăcere măreț și liniștit,
Izbește stânci streine și maluri depărtate
C'un val care din malul Moldovei s'a pornit.

Trăește ani mulți, Prințe, pentru al nostru bine;
Dă, lasă al tău nume la veacuri a-l purtă,
Și fă ca omenirea ce'n urma noastră vine
Să laude trecutul și pomenirea ta.

După manuscriptul original.

MAJESTAȚII SALE
VICTOR EMANUEL
Regele Italiei

Italia de secolî gema sub apăsare,
Abandonat de soartă părea al sêu popor;
Dar Cel A-tot-putinte, pentru a lui salvare,
Dintre toți te alese, eroice Victor.

Demn de-a ta origine și de ilustru-ți nume,
O nouă Italie în juru-ți se formă;
Orî-ce inteligență din orî-ce colț de lume
Isbânde-le-ți mărețe citi și admiră.

Pămîntul libertății isbindu-l cu piciorul,
Dintr'însul legioane scoseși de bravi soldați;
Te 'ncunjuraū vitejii, te adoră poporul,
Românii tresăriră simpatisând ca frați!

Turinul, ce atuncea l'aveai de capitală,
 A fost ca Roma-antică a vitejei școală ;
 Ofițeri, soldați din juna noastră armată
 Au dobândit acolo protecția-Vă 'naltă.

Când pala ta cea lungă pe câmpii de bătălie
 Făcea cărări prin dușmani, trecând ca vijelie,
 Când învingător vesel intrași în vre-o cetate,
 Nesocotind viața pentru-a ei libertate ;

Eroiș României cu sabiele goale
 Din vechile morminte credeam c'or să se scoale
 Și-alătura cu tine, prin fapte de renume,
 Să facă România faimoasă iar în lume.

Bogat de măreți fapte și 'nțelepciune-adîncă
 Mult bine-ai făcut lumii, și vei mai face încă ;
 Aspirări legitime în popoli se deșteaptă,
 Roma spre tine cată, te chiamă, te așteaptă.

Primește, mare Rege, profunda-mi salutare,
 Urări de fericire, respectul cel mai mare ;
 Urări, respect, omagiū ce eu mă cred dator
 Regelui ce ne este de bine făcător.

Tipărită de autor pe o foaie volantă cu traducere franceză.

UNIREA PRINCIPATELOR

DEDICATĂ FIITORILOR DEPUTAȚI AI ROMÂNIEI.

Pe antice monumente am vădut ades sculptate,
Acvila ce poartă crucea, Zimbru țeri 'nvecinate,
Subt o mână, o coroană, întrunite figurând;
Și în vechea capitală, o măreață mănăstire, ¹⁾
După lupte sângeroase, monument de înfrățire,
D'al Moldovei *Domn* clădită, stă trecutul atestând.

Ce spun aste suvenire? Ele-arăt că altă dată,
Înainte-acei lupte, în vechimea depărtată,
Fii ai Romei cei eterne, acești popoli au fost frați;
Căle lor restrîși cumplite au isvor în despărțire,
Că la răul ce-l apasă nu pot s'afle lecuire,
Decât numai în unirea către care sunt chemați.

---

¹⁾ Biserica Stelei din Tirgoviște.

Căci de urele interne, mult a profitat streinul,
 Căci în suflete și 'n inimă el a infiltrat veninul,
 Ce corupe, ce înneacă tot instinctul generos ;
 Căci slăbiți prin moliciune, umiliți prin apăsare,
 În furtune și în intrigă balotați fără 'nctare,
 Am uitat noi vechea cale și trecutul glorios.

Astăzi nu ni se cer lupte, sacrificiuri de sânge,
 Virtuți mari de altă dată; astăzi ținta vom ajunge
 Prin credință în unire, prin unire în dorinți.
 Mari puteri acum iaă parte la destinul ce ne-așteaptă,
 Orizontul se 'nsenină, calea noastră este dreaptă,
 Și asupra-ne se 'ntinde mâna buneî prevedinți.

Români! Dulce e unirea! Ascultați... glasu-î răsună.
 De la fiii României cere patrie comună...
Steaoa merge înainte, simbolu-î sacru pe pământ ;
 Cum în Vitleem odată, stea din cer mântuitoare
 Conducea pe'ncoronații cavaleri din depărtare,
 De la marginile lumei, către leagănul cel sfânt.

Când citim în vechea carte a istoriei străbune,
 Virtuți mari, ilustre fapte, ale nației române,
 Care inimă stă rece? care suflet nemișcat?
 Cine n'are dor să vadă țeara sa în fericire,
 Cu legi bune, cu legi drepte, în tărie și 'n unire,
 Cultivând artele păcei, pe al său pământ bogat?

In tăcutele morminte, Bogdan, Mircea se 'ntilniră,
Și 'ntr'o lungă 'nbrațișare pe Români îi înfrățiră.
Împrejurule staū dese umbre de măreți eroi...
Ele astăzi sbor în aer, inimile 'nflăcărează....
Deputați ! asupra voastră ei privirea-și ațintează ;
Fala saū rușinea țerei se așteaptă de la voi.

Fiii voștri vor ascunde a lor frunte în țărină,
Dacă voi acum veți perde marea cauză română,
Prin meschine interese ce'n micī inimī locuesc :
Timpul trece, omul pere, dar a patriei iubire
E averea cea mai rară, cea mai scumpă moștenire,
Ce de la părinți de merit nobilī fiī o priimescū.

Ed. 1863.

MĂRIEI SALE DOMNULUI
ALEXANDRU IOAN I.

Anul 1859.

Pentru ziua intrării sale în Bucurescă

Timp dorit, și de speranțe,
Fiu al țerei, salutare!
România investită
În vestminte de serbare,
Îți dorește, îți urează
De mari fapte viață plină,
Și se'nclină stelei tale
Ce străluce de lumină.

Când de glasul omenirei
Inspirată și condusă
Pleiada Europeană
De puternicii regi compusă,

Redà nației gemânde
Anticii drepturi și tărie,
Soarta-ți se'nscria în ceruri
Cu lumina cea mai vie.

Fă dar numele-ți să treacă
Intre numele divine,
Celor ce au fost ai lumii
Nobili făcători de bine.
Secolul să te admire,
Și cu noi să se fălească
Franța, nația cea mare,
Nația cavaleriească.

Căci e aspră datorie
Ce o nație impune,
Căci e grea, mult grea, coroana
Ce pe capul tău se pune.
Țeara te salută, Prințe,
Cu plăcere și iubire,
Și-ți încrede viitoru-î
Zîmbitor de fericire.

Ed. 1863.

CÂNTECUL SOLDATULUI

I.

Pe câmpul României
Trompeta când răsună
La glasul datoriei
Oștirea se adună.

Și steagul o umbresce
Și-arama-le lucește
Și inimile 'n pepturi
Bat repede, voios.

De nici un fel de vreme
Soldatul nu se teme,
Devisa-î e credința
Și suflet curajos.

II.

Când bolta din tărie
De nor se încunună,
Pe munți și pe câmpie
Când fulgeră și tună,

Soldatu 'naintează,
Și marșul se urmărează;
De misia sa mândru
Nu cată înapoi.

El legea împlinește
Și țeara-și ocrotește,
E tot-deauna gata
În pace și 'n război.

In astă lume mare,
Orî unde soarta-l duce,
Viața-î schimbătoare,
Plăceri cu ea aduce.

III.

Apoi când totul trece,
Când bate ceasul rece,
De frații săi de arme
Măreț e 'nmormintat.

El vesel vietuește
Și moare bărbătește,
Caci ast-fel este traiul
Și moartea de soldat.

18 Septembrie 1853.

Ed. 1863.

D-NEI PRINCESE

ALEXANDRINA ION GHICA

---

14 Maiu 1857
Bucuresc.

Și veselă și jună te-am cunoscut odată,
Cu aceleași defecte acum iar te găsesc ;
Pe soțul ce te-așteaptă în țeară depărtată,
Deși străin de țeara-î, eū tot il fericesc.

Căci spiritul ce'ncântă și grația dorită,
Viața-î viscoloasă ades a îndulcit.
Pe calea însemnată de-a omului ursită,
Nemulțumiri, plăcere cu el ai împărțit.

A unui vechiū prieten amabilă soție,
În insula streină în care lăcuiți,
Când veți vorbi 'mpreună de-a țerei poesie,
Vē rog câte odată la mine să gândiți.

După manuscriptul original.

Ed. 1863.

D-NEI ANGELINA ION BĂLĂCEANU

Angeliî port al tău nume,
Ca ei bl nd , dulce e ti;
Tot ce e plăcut in lume
In persoana ta une ti:

Elegantă  i junete,
Gratie  i frumuse e
Te incunjur, te incunun.
Florile cu vii coloare
Trimet  ie salutare
Zefirii numele- i spun.

C nd dai nume ficeii mele,
Atunci una dintre stele,
De lumin  strălucind,
Lu  missie cerească
In via a s'o 'nso easc ,
De la ea r ul gonind.

Și când astă copiliță
Va fi 'n vîrstă să vorbească,
Voiu deprinde-a ei guriță
Cu amor să te numească,
Și să aibă pentru tine
Tot acea simțire vie
Cătă inima-mî conține
Pentru Iancu amicie.

Ed. 1863.

D-NEI MARIA ION CANTACUZINO

In albumul dumi-tale,
Doamna mea, dorind a scrie,
Nu putui găsi culoare,
Nici omagiuri a descrie
Frumusețea 'ncântătoare,
Grațiile zîmbitoare,
Acel spirit cultivat,
Ce adesea 'n convorbire
M'a pătruns de mulțumire
Și 'n *Eden* m'a transportat.
P'al tău nobil, bun consoarte
Il iubesc ca pe un frate,
Căci amic bun l'am aflat :
Și la amândoi unire
Vă urez și fericire,
Traiū plăcut, și 'ndelungat.

Ed. 1863.

D-NEI ZINCHEI DONICI

Numele-ți este viață,
Zimbetu-ți plin de dulceață,
Chipu-ți e încântător;
Ochi-ți vii, raze de soare,
Atrag inimă simțitoare,
Ce se 'nclin și te ador.

Porți la piept o cruciuliță
Mică și strălucitoare,
Ca simbol sânt de credință,
Dulce și mîngăitoare.

Ajutor dar ea să-ți fie,
Precum și mie îmi este,
Crucea care din pruncie
De mari rele mă ferește.

Să-ți aducă ea aminte,
Când vei fi în depărtare,
Un amic care ferbinte
Îți aduce salutare.

Ed. 1863.

D^{LA} S. LA.

Îmi place micșuneaoa, zambila dulce floare,
Simbolurî de iluși ce nu viețuesc mult.
Îmi place trandafirul, dar mai frumos îmi pare,
Privirea ce le-alese și mâna ce le-a smuls.

Căci spiritul ce 'ncântă și grația dorită
Și darurî ce unite prea rar se întilnesc,
De florî neperitoare ghirlandă fericită
Sunt scumpele podoabe ce nu te părăsesc.

A! fie-ți viața dulce și ȃilele senine
Și numai pentru floare se ai gândirî, dorinți;
A inimi-ți odihnă, nimic să n'o 'nvenine,
Amarul fericirei în veci se nu îl sînați.

Ed. 1363.

UNEI NECUNOSCUTE MOLDOVENCE

CARE MI-A CERUT VERSURI

De vreme ce îți place a țerei poesie
Prin calități alese creș că te osibești;
Creș că ai eleganță și'n suflet armonie,
Misterioasă limbă a silfilor cerești.

Se țice însă, doamnă, că ești și mult frumoasă,
Nobilă'n sentimente, în spirit grațioasă.
Dar vai ! nu sunt perfecte ființe omenestii;
Căci se mai țice încă (și foarte rău îmi pare)
Că lingă toate-acestea ai și un defect mare,
Că, sclavă datoriei, numai un om iubești.

10 Ianuarie 1857.

Ed. 1863.

FRUMOASĂ E NATURA

Frumoasă e natura, frumoasă dimineța,
Plăcut este al undei murmur melodios,
Și roța și zefirul, și floarea și verdeța,
Dar lumea nimic n'are ca tine de frumos.
A mea inimă, suflet pe pasurile-ți sbor,
Și vântul îți șoptește misteruri de amor.

Sunt dulci ale prunciei dorite suvenire
Și visuri fericite, iluși îngerești,
Dar nu e nimic dulce ca dulcea ta zimbire,
Dar nici un vis nu-mă place, de nu-l pricinuești.

Când soarta ne'mblândită m'adapă cu durere,
Când lumea și-orî ce bunuri ași vrea a le uită,
Nimic nu ceiu vieții, mărire, nici putere,
Nimic nu mă mângăe decât iubirea ta.
A mea inimă, suflet pe pasurile-ți sbor,
Și vântul îți șoptește misteruri de amor.

Ed. 1863.

ÎN ORE DE MÂHNIRE.

În ore de mâhnire
Să 'ntimplă câte-odată
S'alin a ta privire
Și fruntea-ți cea curată,
Pe care umbra tristă în veci n'o învelește,
Pe care liniștirea și pacea lăcuește.

Atuncea în mirare
Întreb: e cu putință
Un suflet ce nu are
Nici patimi, nici dorință?
Sau care adânc știe simțirea a-și ascunde
Ca negrele-î impresii să nu le poți pătrunde?

Viața e ca visul,
Ce vesel se renaște.
Gândirea-î chiparisul,
Ce nu se vestește,
Ce iarna, când în preajmă-î e viscol, întristare,
El verde primăverei trimite sărutare.

Sau este ca volcanul ce arde în tăcere,
 Ce 'n față și în preajmă-î s'arată liniștit,
 Când sinul lui coprinde și muncă și durere
 Ca orî și ce trăește, ca orî și ce-a trăit?

Orî cum va fi, copilă, senină-ți e privirea,
 Blandetea, bunătatea, de soră te-aŭ luat ;
 Ca ele în tot locul însufli mulțumirea,
 La nașterea-ți natura zîmbind te-a 'mbrățișat.

Daruri ce vin din suflet sunt negreșit dorite,
 Sunt vrednici de iubire orî unde le 'ntâlnești ;
 Eŭ le ador, dar ele imi par mai prețuite
 Când le gălesc unite
 Cu daruri mai zadarnici, cu grații mai trupești.
 Inima mea de fire așa este făcută,
 Și trista omenire așa este născută.

Voî fiicele-Aurorei, dulci tinere *pansele*,
 Flori care o cunoașteți, flori care o iubiți,
 Frumoasă ca icoana din visurile mele,
 Nu puteți câte odată de mine să-î vorbiți ?

Ed. 1863.

I M N

DESTINAT A SE CANTA LA INAUGURATIA TEATRULUI

Veniți Români să consacram
O zi însemnătoare,
Și artelor ce cultivăm
S'aducem salutare.

În sfârșit iată-l rădicat,
Templul la muze dedicat,
Templul măreț împodobit, de unde 'n viitor
Se va 'nălța în sbor
Vestea răsunătoare,
Ca să arate 'n lume
Că și-ale noastre nume
Pot fi neperitoare.

Artiști, poeți care simțiți
Scânteia inspirărei,
Acum deschisă voi priviți
Arena 'naintărei.

Nobile nații se fălesc
Cu scrieri laudate,
Prin sentimente ce trăesc,
Și prin idei bogate.

Veniți, vēntreceți, triumfați,
Cum triumfă odată
Eschil, Sofoclū-aplaudați
In Grecia 'ncântată.

Talentele își vor găsi
Aicea răsplătire,
Idei mărețe vor rodi
În inimi cu simțire.

Aici se va încoronă
Virtutea laudată,
Și vițiul se va 'nfruntă
Prin fapta-î imitată.

Plăceri și plânsuri,
Dureri și răsuri,
Ce fac viața p'acest pământ;
Toate 'mpreună
Scena le-adună,
Folositoare toate ne sint.

Veniți dar în ăst templu,
În solemnă seară,
Să onorăm bărbatul
Acei ce îl fondară.

Un cuget, o gândire,
Pe toți să ne 'nfrățească,
Și 'n dreaptă mulțumire
Să ȳicem în unire:
Trăiască țeara noastră
Și arta românească.

1 Ianuarie 1853.

Ed. 1863.

II.
EPISTOLÆ.

EPISTOLA

MARELUI LOGOFËT I. VĂCĂRESCU

AUTORUL «PRIMAVEREI AMORULUI»

Tu care-ai fost din pruncie al Muzelor favorit,
Și ca strămoșească-avere geniul ai moștenit,
Cântător al primăverei, ce ai darul a plăcea,
A fi 'nalt cu deslușire, simplu fără a cădea;
Care lucruri mici de sine știi să le mărești frumos,
Și să nu ȳci nici odată cuvînt ce-ar fi de prisos;
Dacă mai gîndești și astăȳi cum atuncea socoteai,
Cînd destinat de natură să fiu poet mă credeaî,
Făr' a-ȳi vorbi de folosul bunelor tale poveți,
La a mea nedeslușire alerg încă să mă 'nveți.

Cînd ne'nțeleasa natură, din sînu-î cel roditor,
Cu talentul poeziei naște pe un muritor,
(Fără să mergem departe, atît aș dorî să-mî spuî)
Hotărește de odată și felul scrierii lui?

Mulți îmi dic cum că aceasta nu e de tăgăduit,
 Și că tot omul s'apleacă la ce este mai pornit ;
 Că acela ce 'n tragèdii face patimi a vorbi,
 Nu poate și 'n elegie chinurile a descri.
 Dacă iar în cea din urmă știți frumos să zugrăvești
 Plăcerea, melancolie, amor, chinuri sufletești ;
 Al odei cei înfocate ton înalt nu poți să-l ții,
 Nici să alergî p'ale slavei pline de sânge câmpii.
 Felurile-s osebite, și voesc osebit dar :
 Cine 'n mai multe se cearcă, osteneala-î e 'n zadar.

Eû dar, ce din cruda-mî vîrstă, de când ochii am deschis,
 Când a 'nceput pentru mine al vieței amar vis,
 Am iubit de o potrivă tot ce mî-a părut frumos,
 Tot ce sufletul înalță și e minții de folos.
 Poet cum pociu a mă crede, când al lirei Dumneșeu,
 Încă nu vrea să-mî arate care este felul meu ?
 Tot ce-mî place mă aprinde, și 'n minutul ce cetesc,
 A putea lucra întocmai, d'o cam dată socotesc.
 Apoi vine cugetarea. Pe-al meu spirit întreb : Știi,
 Dacă tu în felu-acesta ești născut sau nu să scrii ?
 Câte planuri astă aspră idee mî-a stănjinit !
 Și din ce cărări plăcute, cu putere m'a oprit !
 Eû aseamăn a mea stare cu a unui călător,
 Care neștiindu-și calea, fără povățuitor,
 Se oprește pe-o câmpie, și cu totul întristat,
 Drumuri vede, dar nu știe care e adevărat.
 Pleacă, se întoarce 'ndată, se pornește iar pe loc,
 Perde vreme prețioasă și aleargă 'ntr'un noroc.

Astfel sunt și eū; ca dinsul tot-deauna rătăcit,
 Ca să nu-l perđ, lasând drumul, poate când l'am nemerit.
 Apoi nu ajunge-atăta, ci și chiar când mă pornesc,
 A lucra cu hotărîre, pe un plan ce îmi croesc,
 Nu pociu păzi cuviința, nici c'un umblet măsurat,
 La sfirșit s'ajung de-a dreptul, fără să mă mai abat.
 Dacă descriu o pădure, suma de copaci îi las,
 Și la un stejar mai mare trec cu un repede pas.
 Dacă sunt într'o grădină, pe la flori de rând nu merg,
 Ci la trandafir îndată și apoi la crin alerg.
 Depărtarea cea mai mare, și ocolul cel mai lung,
 Un ceas nu mă zăbovește, fac trei pasuri și ajung.
 Mărunțișurile-mi scapă, și ideile ce-mi vin,
 Dacă 'ncep cu o zimbire, se sfirșesc cu un suspin.
 Aplicarea îmi lipsește, și n'am darul însemnat,
 A strica și a preface câte sunt de îndreptat.
 Fără astă slăbiciune ceva tot aș isbuti;
 Osteneala și răbdarea pot ori ce a dobândi;
 Însă eū, ca să mă apăr, las un lucru început,
 Și 'ntr'un sfert stric câte-odată, ce'ntr'o lună am făcut.
 De pământ trântesc condeiul, meseria o uresc,
 Și să nu-l mai iaū în viață, eū mă jur și hotăresc.
 Dar, precum Boalò ȕice: un astîmpăr ne'nțeles
 Ne'ncetat se'mpotrivește hotărîrei ce-am ales;
 De urechi parcă mă trage, din somn noaptea mă deștept
 Și cu multă plecăciune rima mindră o aștept.
 Patima inimei mele, chiar și străine nevoi,
 A le pune pe hărtie, sînt silit fără să voi.
 Apoi când în elegie destul nu pociu să vorbesc,
 Și s'arēt fără sfială toate câte socotesc,

Vre un dobitoc îndată vine înaintea mea,
 Și-mi rădică cu lesnire sarcină orî cât de grea:
 Lupii, urșii îmi fac slujbă, leiî chiar mi se supun,
 Adevăruri d'un preț mare, când le poruncesc, ei spun,
 Socotesc că putem dice, fără să ne îndoim,
 Că e prea bun pentru fabulî secolu 'n care trăim.
 Măcar că se află oameni care nu pricep de loc,
 Cum a putut să vorbească un sălbatec dobitoc,
 Și care vin să te 'ntrebe, dacă e adevărat,
 Că în vremea veche câinii aū vorbit așa curat ?
 Însă, cum știi foarte bine, adevărul desvêlit,
 Fără mască, între oameni lesne nu e priimit;
 Și subt feluri de podoabe dacă nu îl tăinuești,
 Ne'nțeleapta lui ivire poate scump să o plătești.

Tu dar, care-ai ȃis odată cum că națiile 'ncep
 Prin poezie, ființa și-a lor stare de-și pricep,
 Slăbiciunea musei mele, vino a o îndreptă;
 Căci, de scriu astăȃi în versuri, asta este vina ta.
 Tu amorul poeziei mie mi l'ai însuflat,
 Și exemple îndestule de ce e frumos ai dat.

Așa, când viitorimea, al nostru judecător,
 Care, fără de sfială, aspru, nepărtinitor,
 L'al său tribunal supune pe răsboinicii vestiți,
 Pe despoți și pe ministri, scriitorii străluciți,
 Va voi să cerceteze pe acei care întii,
 Stătură începătorii româneștei poezii, —

În rândul celor de frunte, numele tău va găsi,
Și a 'ntemeerii cinste de la ea vei dobândi.
Sunt mult mai vrednici de slavă acei care au făcut,
În științe sau în arte, fericitul început,
Decât cei ce după dinșii, și de dinșii îndreptați,
Au ajuns desăvîrșirea de esempluri ajutați.

Ed. 1838, 1842, 1847, 1863.

EPISTOLA

D-lui COLONEL I. CAMPINEANUL

Prietene, mai ții minte acele povățuirî,
Care-mî dai la ale mele trecute nemulțumiri ?
C'aveai cuvînt, o vîd bine ; eû prea înșelat eram,
Cînd socoteam de cumplite relele ce-atunci cercam.
Într'o ȃi (de atunci însă multă vreme a trecut),
Povestindu-țî eû o nouă neplăcere ce-am avut,
Te-ai întors, și c'o zimbire : „Vîd adevărat, mî-ai ȃis,
„Și cunosc că ai dreptate, dar arată-o în scris,
„Și în versuri, iar nu'n proză, căci ori cîți sunteți poeți,
„Voe a vî plînge 'n prosă de l' Apolon nu aveți.“

Uitasem această glumă. Acum fără să gîndesc,
Cea dintre noi depărtare, locul unde locuesc,

Negrijirea, nelucrarea, poet mă silesc să fiu,
 Și în versuri de un stinjin lucruri de nimic să-ți scriu.

Sunt încredințat c'ai rîde, când vr'o dată ai putea
 Să mă vezi umblînd pe câmpuri, rătăcit cu muza mea,
 Și vinînd câte-o idee, câte-o rimă, un cuvînt,
 Când p'în lună și p'în stele, când pe cer și pe pămînt.
 Iar de gropi nici că e vorbă, căci în câte-am cădut eu,
 Căutînd câte-un fras nobil, știe numai Dumnezeu!

Nu gîndi cu toate-acestea cum că mă gîtesc să cînt,
 Gloria vremii trecute, secolii cari nu mai sînt,
 Său să laud pe vitejii fii ai vechii libertăți,
 Care cu ferul în mână, pe zidul Sfintei cetăți,
 Pentru a unei cruci umbră în răsboae aș perit,
 Și ghirlanda veciniceii cū-a lor moarte-aș dobîndit.
 Ast-fel de 'nalte sugeturi pentru muza mea nu sînt;
 Pîn'a nu sbura în ceruri ea se cearcă pe pămînt,
 Precum soldatul ce este pentru răsboiul pregătît,
 Pîn'a nu pleca-și 'ncearcă al sabiei ascuțît.

Vino dar, de ai răbdare, și ascultă să-ți descriu,
 Un coprins unde 'ntimplarea astăzi voește să fiu,
 Ca să n'ai cuvînt a țice, c'a mea muză n'a făcut
 Pentru buna ta plăcere orî ce'n mână i-a stătut.

„Aici nu sunt văi sau dealuri, nu sunt crânguri sau păduri,
 Care 'mpodobesc cu fală sinul veselei naturi,
 Și de unde își înalță cântărețul sburător
 Immurile-armonioase l'al naturei Creator.
 Nu e locul inspirărei, ș'al înaltei cugetări,
 Ce umple duhul de gânduri, inima de desfătări;
 Ci câmpie fără margini, ce arată ne'ncetat,
 O vedere monotonă ochiului cel întristat:
 Spre amiață-și se vede niște pomi și niște vii,
 Niște sălcii semădate ici și colea pe câmpii;
 Iar la răsărit departe, a lor frunte își ivesc
 Niște munți, care cu slava cea perduto se fălesc.
 Spre apus curge o apă, între două țări hotar:
 Frați a căror neunire a avut sfirșit amar.
 Pe o margine e Zimbrul, iar pe alta un Vultur,
 Care nici nu mai visează de al Tibrului murmur,
 Care sub o nouă formă și numire ce-a luat,
 Ca mulți, cântecul, purtarea și năravul și-a schimbat.
 Alt, ori în cotrò 'ntorci ochii și ori în cotrò privești,
 Nimic nu se mai arată, deșertul îl întilnești.
 Se preumblă peste câmpuri milioane de țintări,
 Care după răutate, seamănă a oameni mari;
 Mușcă cât îi iartă gura, și cu câte aū puteri,
 Prin cântări mă desfătează, par c'ar fi paracliseri.
 Turme de oi sunt mulțime, însă încă n'am găsit,
 Un păstor ca în idile, un cioban de pismuit.
 Și nu știu cum în vechime, atâți mari biruatori,
 Părăsiaū avere, slavă, și trăiaū între păstorii.

Dar adese-orî poeziî lucrurile zugrăvesc,
 Nu pre precum sunt în ființă, ci cum și le 'nchipuesc.
 Și acei ce fericita neavere-aū lăudat,
 Ale ei dulcetî și bunurî nu cređ să le fi gustat.
 Nimfele le vęđ desculțe; îmbrăcate 'n pei de oi,
 Păstoritele, pe viscol, pe furtune și pe ploî,
 De a lor ticăloșie ocolite ca d'un lanț
 Îți ridică toată pofta de a face vr'un romanț.
 Mie-mî pare rău din suflet, căci de aș fi nemerit,
 Ciobăncuțe cum vęđusem într'o carte ce-am cetit,
 Ca un om care din fire nu am fost aristocrat,
 Fără a pierde de vreme m'ași fi și amoretat.
 Acum însă, ce pociū face, cu ce mijloc să suspin,
 Când nimica nu mă doare și când nu simț nici un chin?
 Bine-ar fi dacă vederea aș putea s'o amăgesc,
 Ș'un obiect ce urit este frumos să-l închipuesc;
 Dar, măcar de și'nchiđ ochiî, nu pociū imita de tot
 Pe modelul rătăcirei, pe viteazul *Don Chișot*.
 Așa mărginit în sine-mî, trăesc aici ca un sfînt,
 Și 'mpărat al neființei mi se pare cum că sînt.
 Fericit când se întimplă, gonit de vr'un viscol greū,
 Un călător să s'abată puțin în locașul meu!
 Nu că e deșert pămîntul de tot de locuitorî;
 P'în prejur sunt câți-va nobilî de moșiî stăpănitorî,
 Care din copilărie aici s'aū obicînuit,
 Ș'ale lui Avraam bunurî din strămoși aū moștenit;
 Dar vorbesc numai de vreme, n'a 'nvęțat a se gândi,
 Și decât dîlele luneî, alta nu doresc a ști.

Poate vreî să-î affi-anume, însă alt nu pociu să-ți spui,
 Decât că fiește care e copil al mumei lui.
 Nu de mult unul dintr'inșii, părăsise-al seü locaș,
 Sub cuvint că-l locuește al cerurilor vrăjmaș ;
 Dar în ȃilele trecute, după cum am auđit,
 Cu tãmăe și o cruce pe toți draciü i-a gonit.
 Despre altele bunü oameni; ei sunt gata-a arăta,
 Că după sânta Scriptură, cred tot fär'a cerceta.
 Pentru ce? Ast cuvint aspru, la auđ supărător
 Și de turburări grozave lumei pricinuitor,
 Cuvint vrednic de osindă, care tot-deauna-a fost
 Ca un termin de chimie la norodul acest prost
 Nu se ȃice p'aste țermuri, unde omul liniștit,
 Se ingrașă 'n nesciință, ca în veacul aurit.

Dar destul, iubită Muză! stăi să te mai odihnești,
 Că puterea-ți este slabă, și cam lesne ostenești.
 Și tu, înțelept prieten, care adesea-orî mî-ai dat
 Povețe folositoare ce eü nu prea le-am urmat ;
 Ale căruü fapte bune sunt vrednice-a se cinsti,
 Și o dreaptă răsplătire, merită a dobândi,
 De se vor pune vr'odată în cumpenile cerești,
 La porțile veciniciei purtările omenești,
 Adio! de a le mele nu-ți mai vorbesc rătăcirü,
 Singur, pricină adesea mî-am fost de nenorocirü,
 Măcar că și a mea soartă, care nu prea mî-a zîmbit,
 Ne'ncetat ca o fantomă pretutindenü m'a gonit.

Dar ce sunt relele mele? Nimicuri le socotesc,
Când cu ale soartei tale nedreptăți le-asemuesc.
Ast-fel, când de pe un munte mă uit în jos pe pământ,
Dealurile cele-lalte foarte mici îmi par că sînt;
Ochiul abia se oprește pe-al lor vîrf neînsemnat,
Și mare îmi pare numai muntele cel înălțat.

Ed. 1838, 1842, 1847, 1863.

EPISTOLA

D-luî MAIOR VOINESCU II.

Diceai că în viață cea mai plăcută stare
E a omului liber de orî ce 'nsărcinare,
Care grijile lumei departe le aruncă,
Și'n pace, în tăcere, în liniște adâncă,
Lungit frumos pe spate cu un ciubuc în gură,
Avendu-și întru toate plăcerea de măsură,
La fumul ce se 'nalță se uită, se gândește,
Și slava drept nimica, drept fum o socotește.

Tu dar, apostol vrednic al acesteî dectrine,
Care ne izbăvește de grijile streine,
Spune-mî prin ce mijloace natura-mî pociu pface
Și dîlele ca alții să le petrec în pace ?

Cum să mă scap de muze, de vechea tiranie,
 De ale lor capriții, de-a lor cochetărie,
 Care în tot-deauna mă-aŭ fost supărătoare,
 Și pricină felurite de lungă întristare?
 În ce muzele noastre pot să ne folosească?
 Nicî chiar de un datornic nu știu să ne plătească!

În zadar mai dăunădî am vrut prin poezie
 Să scap de-o bagatelă, de-o mică datorie;
 Și-am arătat acelui care cerea parale,
 Că viața este scurtă și vrednică de jale;
 Că aurul, argintul, metaluri păcătoase,
 La omul ce-o să moară nu sunt trebuincioase,
 Că averea n'o ducem în lumea viitoare;
 I-am făgăduit încă o elegie mare,
 Care pe larg să-î spue, curat să-î dovedească,
 Cum trebuie averea să o desprețuească,
 Și versuri din grămadă î-am dat ca să-și aleagă;
     Dar toat'a mea silință
     A fost peste putință,
 Puterea armoniei să-l fac s'o înțeleagă.

M'ași mângâia d'aceasta, când ași vedea că poate
 Prin scrieri s'ar preface năravuri desfrânate;
 Atunci, lăsând odihna, pentru-al mulțimei bine
 Ași țice și ași face cât spânzură de mine.

Acum însă ce ese de-oîu alergă p'în casă,
 De m'oiu lovî d'un scaun, de sobă și de masă,
 Ca să arăt în versuri, în rînduri măsurate,
 Că cinstea și virtutea sînt lucruri lăudate,
 Că numai fapta bună este isvor de bine,
 Iar cea rea își aduce pedeapsa ei cu sine?
 Aste sunt prea frumoase și bune pe hârtie,
 Cine însă le-ascultă saū va ca să le știe?
 De cînd lumea e lume, ce carte omenească,
 Putu de fapte rele pe oameni să oprească?
 Tiranilor să 'nsufle a patriei iubire,
 Pe cei fără de suflet să-i facă cu simțire,
 Pe hoți să-i îndemneze cu cinste să trăiască,
 Și câți judec' poporul să nu-l năpăstuiască?
 Cînte lupii și urșii în pilde cât le place,
 Omu-și caută treaba și tot ce-a'nvățat face.
 Povețele sunt vorbe, dar fapta e departe;
 Și prea puținî urmează morala dintr'o carte.

De ași avea 'ncaî darul să scriu de porunceală,
 Și cînd cearcă pămîntul vre-o mică sguđuială,
 Să fac câte-o duzină de ode sugrumate,
 Să laud rău saū bine, ași fi mulțumit poate;
 În vreme ce acuma, vorbind cum mi se pare,
 Îmi fac vrăjmași. Sunt oameni ce nu iaū îndreptare,
 Ear mai vêrtos aceia ce vor să ne muncească,
 Cîntându-ne cu iadul cîntarea cea drăcească.

Tu știi că am pățit'o, când am cercat a spune,
 Că versuri schilogite nu cred să fie bune,
 Și că de o cam dată noi nu știm latinește.
 Ūra neîmpăcată, ce 'n furia-î scrișnește,
 A ȃis : (ce urit vede a omului orbire !)
 Că lupii, urșii, leiï vorbesc de stăpânire ;
 Că lupul e cutare, ce judecă, despoaie,
 Și ia după om pielea ca lupul de pe oae ;
 Că lebăda e omul ce dă povățuire,
 Acelor care umblă pe calea de peire ;
 Că boul e cutare ajuns în treaptă mare,
 Dator de orï ce bine la oarba întîmplare,
 Și 'n sfîrșit, că măgarul, ce sbiară și răcnește,
 E un autor jalnic ce prost ne sfătuește.
 Iată ce înțelesuri și ce cugete rele
 Vrăjmașii fără lege dau scrierilor mele ;
 Apoi pas de lucrează în aste vremi de jale,
 Când vor să 'ncurce statul în pricinï literare.
 In zadar și censura de mine 'ncredințată,
 Și alți cățï-va prietenï cu bună judecată,
 Mă apără în lume, le spun că aũ greșală,
 Căci ei o țin tot una și ȃic că nu se 'nșală.
 Mulțumesc astă dată și stăpânirei noastre,
 Care nici vrũ s'asculte la vorbe așa proaste.
 Alt-fel ȃeũ îmi e teamă, că'n loc de mulțumire,
 M'ar fi făcut prieten cu vre o mănăstire,
 Unde, spălându-mï vina prin post și nemăncare,
 Mergeam în raiũ d'a dreptul și fără cercetare.

De ce, domnilor critici, atâta urăciune ?
 Dobitoacele mele aŭ cugete prea bune,
 Și numai ton de cărciumi, poesii monstruoase
 Censura cea deșteaptă e drept să nu le lase.
 Ele ne strică gustul și trista lor manie
 Parnasul îl preface în proastă băcănie.
 Dar fabulele mele de tot nevinovate
 Nu se ating de nimeni, n'aŭ personalitate.
 De vă găsiți în ele, imi pare foarte bine ;
 Inșă de vă e teamă, ca nu cumva prin mine
 Să se 'ndrepteze lumea, greșeala vă e proastă ;
 Puteți să luați pildă chiar de la dumnea-voastră,
 Care nu vă prefaceți, și fără incetare
 Acelor ce v'ascultă aduceți supărare.

Orî cum, imi e cam frică ; de astăzi înainte
 La paseri, lighioane, voiŭ da alte cuvinte.
 Deși mai aveam încă, mărturisesc păcatul,
 Să ȃic câte-va vorbe de Paris rēposatul,
 Care, bărbat de cinste, om plin de bunătate,
 Făcea versuri d'acele ca din topor lucrate,
 Cum faceți dumnea-voastră. Dar iar v'auȃeam gura,
 Și iar mînjeați hărtia, iar v'arētați căldura ;
 Furioși de mânia, iar strigați după mine :
 „Auȃi nelegiuitul că morții nu scriu bine !
 „Auȃi ale cui versuri le socotește glume !
 „Și cu ce chip vorbește de dușii de pe lume !
 „Aceasta este vină grozavă, criminală,
 „Și merită osîndă, pedeapsă capitală.“

Aşa, ca să nu sufer strigări, nemulţumire,
Ca să nu trag asupra-mi vre o nenorocire,
Gândeşte-te şi-mi spune un mijloc de'ndreptare,
Tu, care petreci timpul în sântă nelucrare,
Care ai scri prea bine, de ai avea dorinţa,
Dar care în odihnă îţi mărgineşti silinţa,
Spune-mi cum pociu de rimă, de musă-a mă desface,
Şi eu drept răsplătire, o satiră ţi-oiu face.

Ed. 1842, 1847, 1863.

EPISTOLĂ

D-lui ALEXANDRU DONICI

FABULIST MOLDOVEAN

Cum măsori ți se măsoară, este un proverb știut.
Aste versuri, de lungimea celor ce tu mî-ai făcut,
Sînt pornite să-ți aducă ale mele mulțumiri,
Sînt răspuns la ale tale vrednici de cinste gândiri.

Nu știu bine dacă cerul, precum Țică, m'a înzestrat
Cu'n talent, ce mi se pare puțin, slab, neînsemnat,
Dar iubesc talentu-acesta, care tu îl prețuești :
Tot ce e mai sânt, mai nobil, în duh, inimă omenestă,
Prin el ni se 'nfățișează ; și al binelui amor,
Se aprinde la făclia unui geniū creator.

Pe acei ce mi-î dai pildă eū adesea î-am citit;
 La o slavă meritată cu mândrie m'am smerit;
 Să-î urmez este alt lucru; cinstea poate o doresc,
 Dar a lui Torquato soartă nici de cum n'o pismuesc.
 Am temeinice cuvinte: mă cunosc, mă simț prea mic,
 Și nevrednic să iaū urma unui mare mucenic.
 Eū, să-ți spuiū, nu 'nțeleg bine cum ești oamenii străluciți
 Producea fără 'ncetare când era nenorociți.
 Pentru mine grijă, necăzură, trebuințe, neplăceri
 Sunt isvorul nelucrării și al veciniceî tăceri.

Cređ cu tine că talentul ne e din cer dăruit,
 Că e foc care se stinge, daca nu va fi nutrit,
 Și de am o ți mai lină, un ceas bun de întâlnesc,
 Cu plăcere a-l aprinde, a-î da hrană mă silesc.
 Dar pe om ș'a lui natură destul nu ai cercetat,
 De voești să fiū ca riul, care curge ne'ncetat.
 Acel riū trece p'o vale, pe câmpie, p'între floră;
 Iar prin relele vieții e mai greu să te strecori:
 Prozaice umilințe nu pociū a le înfrunta.

Tu veđi vremile de astăđi. Te'ntreb dacă muza ta,
 Poftită la tribunaluri, ar merge să dea cuvînt,
 Să spue în bună proză de ce umblă după vînt.
 De țiar ți dice judecata: „Fiind c'am aflat că scrii,
 „Fiind că vorbești cu nori, și pui slove pe hărtii,

„Ado versurile tale, avem poftă să citim,
 „Și, de n'ai atins pe nimeni, noi osînda-ți mărginim.“
 Daca, ȃic, plăceri d'acestea de l'ai tîi ai fi cercat,
 La atâtea dobitoace suflet oare ai fi dat?
 Ai fi ȃis cu îndrăsneală de-un vulpoiū judecător,
 Că il veȃi cîte odată *cu puf alb pe botișor*?
 Că în cumpăna dreptăȃii cașul el l'a cumpănit,
 Până ce prigonitoriī cu nimic s'au pomenit?

La voi sunt mai domolī oamenī, ei nu s'ating de nimic;
 Aicea daū de nevoe, orī ce mē încerc sē ȃic.
 De voiū să cînt eroismul bunilor noștri strēmoși,
 Auȃ o sută de glasuri: „Ce? noi suntem ticăloși?
 „Numai cei vechi iȃi plac ȃie? Prilejul s'a 'nfăȃșat,
 „Și noi doveȃi de virtute, curaj nu am arătat?“
 De laud vr'un om de merit, vre un amplotiat cinstit,
 „A! imī ȃic de pe delăturī, pe noi acum te-ai pornit?
 „Lăudănd faptele bune, arăȃi, și învederat,
 „Că nu sîntem de aceia! Pe noi tu ne-ai satirat!“
 Căci dumnea-lor șȃiū prea bine, ca oamenī care citesc,
 Că în lauda virtuȃei acei rēi se osîndesc.

De ar fi o mulȃumire să te veȃi în tipar dat,
 Și pe uliȃi cîte-odată cū degetul arētat;
 S'auȃi: āsta e cutare! apoi eū te-aș fericī,
 Pentru scrierile tale cē iubesc a le citī,

Ale cărora sujeturi, stil ușor și lămurit,
Aă a fabulei plăcute merit netăgăduit.
Suțu, ȃice într'o carte, că în Grecia, de vrei,
Poți să scrii ori ce îți place, fără vorbe și idei.
Mulți din autorii noștri aă acest talent dorit,
Cu locul, cu 'mpregiurarea, cu vremile potrivit.
Ved că o duc foarte bine, și eă o să-ı imitez ;
O să-ı întrec, de se poate, nimic n'o să mai lucrez.
Numai din vreme în vreme aı să aflu că trăesc,
Și muzele din Moldova, că știă să le prețuesc.

Ed. 1842, 1847, 1863.

EPISTOLĂ CĂTRE VOLTAIRE

Din đioa când am cetit scrisoarea către Oras,
Doream, de s'ar fi putut, toată sfiala să las,
Să-ți scriu pe un ton măreț, cât mai măreț s'ar putea,
Și să-ți pornesc un bilet lucrat în fabrica mea.
Dar auđisem că voi, poeți, scriitorii vestiți,
Indată ce ați murit, vă faceți cam neciopliti,
Cam groși, necivilizați; și drept să spuiu mă temeam,
Să nu-mi întorci un răspuns mai aspru decât doream :
Răspuns ca acel ce ȃici că 'n anul trecut ți-a dat,
Din partea lui *Boalò* un secretar ne'nvętat.
Aicea ca și la voi se află mulți nătărăi,
Care s'ar da bucurosi că sunt secretari ai tei.
Cu toate-acestea acum dorința mea o ascult;
Respectul numelui teu nu mă oprește mai mult;
Și, pae-ți bine seũ rėu, liber din partea mea ești.
Nu cercetez dacã 'n raiu, dacã în iad locuești,

La ce fel de munci, pedepsi, păcatele-ți te-aū supus
 Și dacā în lungi frigări dracii acolo te-aū pus.
 Sūnt sigur cā sântii toți asupra-ți aū reclamat,
 Și chiar de nu-ı fi prăjit, ești negreșit afumat.
 Trebile acolo 'n iad nu merg c'aici pe pămînt,
 Unde păgāni sau creștini cu toții la un loc sūnt,
 Unde vedem fericiți pe cei mai mari păcătoși,
 Și soarele luminānd pe rēi ca pe credincioși;
 Faptele-acolo ne pun la locul drept meritat.

Dar spune-mi, te rog, Voltèr, tu ce folos ai aflat,
 De și al legei vrājmaș, să critici, să osindești
 Acele 'nalte cāntări, acele gāndiri cerești,
 Care-al naturei stāpān el însuși le-a insuflat,
 Spre slava numelui sēu, poetului împèrat?
 De nu ca om, ca creștin, dar însă ca autor,
 Vrednic erai, socotesc, să simți înălțimea lor,
 Și geniul tēu frumos pānā acolo să-l suı.
 Cerul, tǎria, vestind faptele māinelor lui;
 Din pavilonu-ı de nori acel prea înalt tunānd;
 Cu fulgerele-ı de foc vrājmașii lui rēsturnānd;
 Pāmēntul din temelii clătuit, desrādācinat;
 Suflarea-acelei māniı ce mǎrile-a 'ntǎritat;
 Aste mǎrețe trāsuri, tu cum le desprețuești?
 Idei, icoane, figuri, toate în ele gāsești;
 Rasin, pe care-l iubeai, din ele s'a adăpat;
 Rusò, pe care-l urai, adesea le-a imitat:
 Toate aceste le știi, dar furia-ți te-a orbit.

Tu, ca odată Satan, pe om din raiu l'ai gonit :
 Speranța, ăst fruct ceresc, în inimă o ai călcat ;
 Și care despăgubiri în locul ei ne-ai lăsat ?
 Ucideri și desfrânări, eată ce-ți suntem datorii !
 Viața-ai făcut'o grea sârmanilor muritorii,
 Ear pe sclerați i-ai scos din jugul lor neplăcut.
 Vor în zadar a-ți găsi un cuget ce n'ai avut ;
 A dice că te-ai luptat abuzul să răsboești.
 Nu, temelia-ai surpat în dogmele creștinești !

A ! daca talentul tău mai bine 'ntrebuințat,
 Cu soarta-î a se lupta pe om l'ar fi înarmat ;
 Dacă pe drepti întărind, pe rei ai fi îngrozit,
 Ingerii numele tău cu drag l'ar fi pomenit !

Ani ai trăit îndestui, rolă măreață-ai jucat ;
 Ai lumii stăpânitorii adesea te-au vizitat.
 Acum acestea pe noi nimic nu ne folosesc ;
 Iar geniul tău sublim e singur ce pismuesc.

La toate-ai fost norocit : nu cređ c'atât isbuteai,
 De-ai fi avut să formezi limba în care scriai ;
 Dar veacul te-a ajutat ; în vremea când te-ai născut,
 Stilul era curățit și drumul era făcut.

Alt-fel e 'n țeară la noi: noi trebuie să formăm,
Să dăm un aer, un ton limbii în care lucrăm;
Pe nebătute cărări loc de trecut să găsim,
Și nelucrate câmpii de ghimpă să le curățim.

Aș vrea să poți să 'nviezi, o ți numai să trăești,
Parnasul nostru să-l vezi, apoi să ne mai vorbești:
Unul, iscoditor trist de termenî încornorați,
Lipsiți de duh creator numește pe toți cei-lalți;
Se plânge că nu 'nțeleg acei care îl ascult,
În vreme ce însuși el nu se 'nțelege mai mult.
Altul, strigând furios că suntem neam latinesc,
Ar vrea să nu mai avem nici un cuvînt creștinesc,
Și lumii să arătăm că nu am degenerat.
Altul, ce scrie pe șleaū ca preotul de la sat,
Dice că e deslușit, se crede simplu; iar eū
Mă trag de-o parte, privesc, și scriū cum dă Dumnezeu.
Cu toate-acestea luăm titluri de mari autori,
Dăm sfaturi și osîndim, ne facem legiuitori.
Ne credem, pe cât putem, ai lui Apolon nepoți,
Rîdem de unii căți-va, și publicul de noi toți.
Amestecul întîmplat în limbile omenesți,
Când s'a zidit acel turn, în vremile păgânești,
N'a fost atît de pestriț, n'a putut fi mai ciudat,
Decît acel ce aici urmează neîncetat.
Uniți am face ceva, am fi de vre un folos:
Avem un dialect bun, ușor și înmlădios;

In el fieșice cuvînt nu e ca la voi legat,
Cu un articol semet, cu un pronume ciudat;
Pronume-articole lungi care sufletul țî-l scot,
Și seamănă, când pășesc, suita unui Despot.
Dar ce mai mult să vorbesc? Câte am avut de ȃis,
Câte de tine gîndesc, m  veđi că liber le-am șris.
C t pentru noi lucruri mari nu e să n dejdești;
Numai acel Dumneđeu, subt m na căruia ești,
Duhul unirei de sus spre noi de il va porni,
Părerile ce se bat, el numai le va 'nvoi.
Alt-fel, dec t să g ndesc că noi ne-am al tur ,
Mai lesne-aș putea să cređ, că tu te vei botez .

Ed. 1842, 1847, 1863.

III.

SATIRE.

SATIRA SPIRITULUI MEÛ

— Trageți toți câte-o carte! Domnule, ești cu mine,
Șeși mă rog împotriva, și veși de joacă bine.

— Dar ți-am spus cuconița, că eș din întîmplare,
Nici bine, nici nebine nu pociș să fac cercare.

Am cuvintele mele; aste jocuri plăcute,
Cu voia dumi-tale, imș sunt necunoscute.

— Nebun cine te-o crede, vreș să te rugăm poate;
Astăđi chiar și copiiș știș jocurile toate.

Veacul înaintează. Carò: veși că ți-e rëndul;

Dar ce făcuși acolo! unde iti este gândul?

Când eș am dat pe Riga, bați cu alta mai mare?

Ast-fel de neștiință e lucru de mirare!

Așa-mi đicea deunăđi, cu totul supărata,
O damă ce la jocuri e foarte învățata.

Apoi șoptind pe taină cu câte-va vecine:
 — Vedetî, ȃise, ce soartă, și ce păcat pe mine?
 Două greșeli ca asta, ȃeu, sufletul mi-l scot,
 A! ce nenorocire! *ma chère*, ce idiot!

Vino acum de față, și stăi la judecată,
 Tu care le faci astea, ființă prea ciudată,
 Spirit, ce joci o rolă în lumea trecătoare;
 De ce treabă-mi ești bună, putere gânditoare,
 Când nu pociu la nimica să mă ajut cu tine,
 Când nu te-ai deprins încă nici vistu să-l joci bine?

Nu mai ești tu acela care 'n copilărie
 Știaî pe din afară vestit' Alexandrie,
 Și viața ciudată a unui Craiu cu minte,
 Care lasă pe dracu fără încălțăminte? ¹⁾
 Tu care mai în urmă, rîdend d'aceste toate,
 De rost puteai a spune tragedii însemnate,
 Meropa, Atalia, și altele mai multe,
 Declamându-le toate cui vrea să te asculte?

Negreșit, îmi vei ȃice, țiu minte ce îmi place,
 Dar cãrțile cu mine nu pot să se împace.

---

¹⁾ Arghir, eroul poemei ce poartă numele lui, a furat de la dracu o pereche de papuci, cari slugiaiu drept aripi aceluî ce se încălța cu ȃinșii.

Mai lesne pociu a spune hoțiile urmate
 La dece tribunale sub nume de dreptate,
 Mai lesne pociu să număr pe degetele mele
 Câți sfinți avem pe lună și câte versuri rele,
 Decât să bag de seamă ce carte nu e dată,
 A cui este mai mică și cine o să bată.
 Când sunt în adunare, n'am altă mulțumire,
 Decât să se deschidă sujeturi de vorbire :
 Atunci sunt gata, liber, ascult, și cu plăcere,
 Tușesc, zimbesc, mă leagăn, și-mi dau a mea părere.
 —Frumos răspuns! Ascultă : pe cât mie îmi pare,
 De lume, de năravuri ai slabă încercare ;
 Trebuie să știi jocul, și danțul ce-ți lipsește,
 Și niște mici petreceri ce se țin românește
 „Jocuri nevinovate.“ Nevinovate fie,
 Măcar că vini destule din ele pot să vie.
 Trebuie să faci pasuri și complimente bune ;
 La vorbe serioase când alții se vor pune
 Să n'ascuți, să spuți glume, să scoți la jucării,
 Și pîn' a rîde alții să riști tu mai întii.

Veđi domnișoru cela care toate le știe,
 Căruia vorbă, spirit, îi stă în pălărie,
 In chipul de-a o scoate cu grații prefăcute ?
 Hainele dupe dînsul sunt la Paris cusute :
 Singur ne'ncredințează. Lorneta atârnată,
 Este și mai streină, de-o formă minunată ;

Vrea s'o cumpere Prințul, dar ca un om cu minte
 Dumnea-lui o tocmise ceva mai înainte.
 Când le-a spus astea tote, o ia la ochi, privește
 Chiar pe dama aceea cu care-atunci vorbește;
 I-o dă în nas, se pleacă, și în sfârșit o lasă,
 Dîcîndu-î: Ce lornetă! te-arată mai frumoasă!

Fieși cine cunoaște, ce cap tînerul are;
 Dar pentru că dă bine din mîni și din picioare,
 Și trîntește la vorbe fără să se gîndească,
 Am vîdut multă lume cu duh să-l socotească.
 Iată de ce talente avem noi trebuință!

Dar tu, care uîți lesne, spirit făr' de știință,
 Socotești că poți oare, prin alt-fel de mijloace,
 Arătîndu-te 'n lume vre o figur' a face?
 Pretenția aceasta mi s'ar părea ciudată.

Cînd pe la nunte, balurî, ne ducem vre o dată,
 (Căci din nenorocire puternica natură
 Ne-a unit împreună cî-o strînsă legătură),
 Rid vîdîndu-te singur, și într'un colț d'o parte,
 Par'c'ai fi mers acolo ca să compui o carte,
 Iar nu ca să te bucurî cu lumea dimpreună.
 Dacă vr'o coconiță, frumoasă, dulce, bună,

Cređend că ne prefacem, ne'ndeamnă, ne pofteste,
 Ne ia la joc, greșala-î îndată și-o plătește :
 Rar să se afle damă de mijloc așa tare,
 Ca să n'o fac să cadă la cea d'intăi mișcare.
 Asta îți e talentul și darurile toate !

Cât pentru darul vorbeî, ce cređi că îl ai poate,
 E numai o părere ; îți ceiū și ertăciune,
 Că nici pentru prietenî minciunî nu voiū a spune.
 Adevărat, se 'ntimplă să ȃici pe la soroace
 Câte o vorbă douē, care la unîi place.
 In câte rēndurî însă distracțiile tale
 Te fac să scoți cuvinte ce nu ar fi cu cale !
 Să superî din greșală persoane însemnate,
 Ba încă câte-odată și dame delicate,
 Riđēnd d'acele douē, statornică pereche,
 Care își petrec seara șoptindu-și la ureche ;
 De cele-lalte patru contese ideale,
 Umflate de pretențiî și vrednice de jale,
 Pe care, dacă prințul le ia la bal de mână,
 Nu mai vorbesc cu nimenî câte o săptămână.
 Astăđi riđi de-o pedantă, mâne de-o prețioasă ;
 ȃici de una ajunsă în vērștă cuvioasă,
 Că atestatul vremeî nu va să-l priimească ;
 Și de-alta ce iubește de cinste să vorbească,
 Ce laudă virtutea și'n veci ȃi-o pomeneste,
 ȃici că e virtuoasă cât știm noi evreește.

Greșelile acestea îți fac un urit nume.
 Tu știi ce se întâmplă când se aude 'n lume
 Că cinevași s'apucă defectele s'arate,
 Mulți scot subt al lui nume minciuni nenumărate.
 S'a vorbit într'o casă de un fanfaron mare,
 Declamând sentimente ce sigur nu le are,
 Care la lot ar pune suflarea omenească,
 Când cineva cu dînsul ar vrea să o tocmească;
 S'a țin ceva de Iancu, de Stan, de Lăurescu;
 Cine le-a scos acestea?—Le-a scos Alexandrescu.
 Făr'a zice nimica, singura ta zîmbire,
 De te-î afla de față e o 'nvinovățire.
 În zadar te porți bine și laudi câte-odată,
 Chiar lauda în gură-ți de satiră-î luată.

Așa, în loc să critici greșalele streine,
 În loc să riți de alții, mai bine riți de tine.
 Învață danțul, vistul și multe d'al de alea,
 Iar, de vreî să faci versuri, ia pildă de la Pralea. ¹⁾

Ed. 1842, 1847, 1863.

---

¹⁾ Pralea, traducătorul Psaltirei în versuri.

O PROFESIUNE DE CREDINȚĂ

Domnilor alegători, mă rog să fiu ascultat,
Și după ce mă-ți citi mă rog să fiu deputat.
Căci am cuvinte să creș că la Divanul Ad-hoc,
Bine lumei o să fac, și rol nobil o să joc,
După cum puteți vedea
Din mărturisirea mea.

Încă până a nu mă naște, eu am fost patriot mare,
Și după ce m'am născut
Pentru ale noastre drepturi m'am luptat fără 'ncetare
Până într'acest minut.

Cunoscând că într'o țeară fericirea generală
Se compune tot-deauna din acea particulară,
Ca un iconom politic, prin mici slujbe, mici lefșoare
Am îmbogățit eu statul, cumpărându-mi moșioare.
Iar guvernul ce veduse vrednicia și talentul,
Îmi da ranguri pe tot anul, siluind Regulamentul,
Pe când mulți păcătoși alții, lipsiți de capacitate,
Servind țerei din pruncie, staă cu buzele umflate.

Apoi, când streine armii țeara noastră ocupară,
 De la cine înlesnire întru toate ele-afară.
 Cine pentru dece cară a făcut ades cincî sute,
 Numai ca să nu se'ntimple s'auđ vorbe neplăcute?
 Când era în lipsă țeara, subt a mea isprăvnicie,
 Am ținut'o eū cu grâne precum fie cine știe.
 Apoi dacă neplătite aū rămas prin multe sate,
 Dacă eū la socoteală le-am trecut ceva 'ncărcate,
 Am făcut'o 'n conștiință, de iubirea omenirei,
 Numai spre a mă deprinde cu regula înmulțirei.
 Las de-o parte ale mele ostenei și cheltuială,
 Căci imi place a le crede nepuse la îndoială,
 Căci aceasta mai cu seamă fu rezonul cel mai mare,
 Pentru care ađi Europa, foarte recunoscătoare,
 După lupte sângeroase încheind tractat de pace
 Hotări pe România fericită a o face.

Pe aceste dar temeuri, frați Români, eū vė cer votul,
 Și la cauza cea sacră ađi mă devotez cu totul.
 Apoi, daca dup' acestea mai aveți cumva dorință
 Să v'arėt printr'o programă care e a mea credință,
 La *Divan* ce voiū susține, vė pociū da încredințare
 Că Unirea o cređ sântă, c'o voiū cere cu 'nfocare;
 Căci mărindu-se pământul, lefile poate vor crește;
 Însă Prinț Strėin nu-mi place, căci nu știe românește;
 Și când slujbe îi vom cere, el de loc n'o să privească
 De suntem boeri saū ținem de vre-o casă boerească;
 Ci d'avem talent, virtute, merite saū probitate;
 Calități din altă lume, foarte grele și ciudate.
 Pentru cea mai mică vină ce o va numi hoție,

Ne vom vedea prin gazete, poate și la pușcărie.
 Protejați ca și protectori, toți vom fierbe într'o oală;
 Și-a străinului domnire țerei îi va fi fatală.
 Și religia vom pierde și vom uita românește,
 Ca în Grecia modernă, unde adîi vorbesc nemțește.
 Pe când unul dintr'ai noștri, domn de viță românească,
 Tot mai lesne o să erte slăbiciunea omenească.
 Nu-l voiî îns' ereditar, căci a țerei veche lege
 Pe domn chiar și din opincă ne dă voe a-l alege;
 Și-așa cu chipu-acesta de loc nu e de mirare
 Daca chiar și nouă rîndul ne-o veni din întîmplare.
 Autonomia-mî place, o voiî cum e scrisă 'n carte,
 O cer pentru țeara 'ntreagă, dar și pentru mine-'n parte;
 Adică în orî-ce casuri să urmez eu cum îmi place,
 Fără a putea guvernul observație a-mî face.
 Cât pentru Guvern și forma-î cea constituțională,
 Vrînd să mă declar de-acuma, simț o mare îndoială:
 Căci, vorbind drept, nu știu bine ast cuvînt ce va se dîcă,
 Și în loc de bine țerei să nu-î fac mai rău mî-e frică.
 Daca, cum mî-a spus un dascăl cu destulă *pricopseală*,
 Un guvern în constituții e supus la socoteală;
 Daca adunări sau camere pot vorbi făr' a se teme,
 Astea n'or să ne aducă decât pierdere de vreme,
 Decât lupte fără margini și desbateri încurcate,
 Care plac junimei noastre cei cu capete stricate.
 Trebile cu vechea formă nu cerc nici o'mpedecare,
 Și un ofis redijat bine, c'o lege'n prescurtare.
 Dup'aceste dar cuvinte, frați Români, ce mă 'nțelegeți,
 Puteți fără de sfială la Divan să mă alegeți,

Căci să nu fiți la 'ndoială, vă voi face treabă bună,
Și-mi veți mulțumi odată, dacă-mi veți cădea pe mână.
Iar până să vie vremea să vedeți astă minune,
Sunt supusul dumnea-voastră și mă 'nchin cu plecăciune.

12 August 1857.

Ed. 1863.

RĂSBUNAREA ȘOARECILOR

SAU

MOARTEA LUI *SION*.

I.

Pe dealul Mitropoliei,
In Archiva României,
Unde statul grămădește
Tot ce nu-î mai trebuiește,
Unde s'afle aruncate
Secături nenumărate:
Hârtii, condici osîndite,
Judecări nenorocite;
Are cuiburi din vechime
Numeroasă șorecime,
Semintie roditoare,
Și de literi roșetoare.

Şeful ei, un guzgan mare,
 În dosare locuieşte.
 Nume de Rozon el are
 Şi pe poliţe domneşte.
 El e strănepot de frate
 Lui Raton, care odată
 Trăia de sgomot departe,
 Într'o cameră privată.

    Într'o zi — nu, era seară —
 După a lui Rozon poruncă
 Şoarecii toţi s'adunară
 Şi 'ntr'o tăcere adîncă
 Aste vorbe ascultară :

„De când subt aceste bolte ne aflăm adăpostiţi,
 „Fraţilor! voi ştiţi prea bine, cât am fost de fericiţi.
 „Şeful de ađi al Archivei, om de pace iubitor,
 „Ne-a fost chiar ca un părinte, un zelos ocrotitor.
 „Nimeni din voi nu se plînge că din cuib a fost gonit,
 „Său că într'aceste ziduri vr'o pisică a 'ntilnit,
 „Său că n'a putut să roađa de frica vr'unui duşman
 „Pergamentele antice, condicele de divan.
 „Soarta ne era prosperă, şeful trecea zîmbitor,
 „Generaţiile noastre aveaŭ falnic viitor.
 „Dar ađi, vai! totul se schimbă, ađi suntem ameninţaţi
 „Să ne perdem locuinţa şi să fim disgraţiaţi,
 „Căci un moldovean obrasnic, *Sion*, care a cântat
 „Paradisul (de şi iadul el cu drept l'a meritat),

„A scris nu de multă vreme, într'un stil neomenos,
 „*Că a șefului Archivei până noi o am fi ros.*
 „Apoi suferi-vom oare că acel cutezător,
 „Vrednic a purta mai bine nume de defăimător,
 „Să vie precum venise, chiar într'al nostru pământ
 „Să ne strice fericirea. Nu, cât eū în viață sūnt
 „Nu va fi. Acum e timpul să ne rēsbunām și noi,
 „S'arētām cā 'n șoareci curge nobil, sīnge de eroi
 „Și cā păgānul acela, ce ura a meritat,
 „Nume de moldovean vrednic cu nedrept a cāștigat.
 „Mergeți dar și 'n astā noapte picioarele vē gātiți,
 „Și cānd s'o ivi de diuā cu toți pe drum sā fiți,
 „Ca prin marș repede, grabnic la Moldova sā-l cālcām,
 „Cine sunt șoarecii noștri și Rozon sā-i arātām.
 „De veți gāsi 'mpotrivire, sā nu vē descurajați,
 „Și la ori ce întīmplare, tot-deauna s'alergați
 „Unde-ți zārī cā se mișcā vīrful de la coada mea,
 „Ce pe a gloriei cale pururea o veți vedea.“
 Dīse și auđitorii așā mult aū aplaudat,
 Cāt dulapurile toate în Archivā s'aū mișcat.
 A doua ți șorecimea cu mare grabā porni,
 Fēcū la *Focșani* gustare, și seara în Iași sosi.

II.

Noaptea domnea in naturā,
 Și zefirii rēcoroși
 Șufla cū-aceeași mēsurā
 La drepti saū necredincioși.

De a țilei osteneală
Sion dormia obosit :
 Dormia! Fără îndoială
 În somnul lui fericit,
 Visele, taînici ființe,
 Din loc în loc îl purtă
 Și toate-ale lui dorințe
 Împlinite-î arătă.

C'o grațioasă munteancă i se părea că vorbea,
 Și inima ei și mâna c'o bună zestre cerea.
 Când de odată el dete un țipăt îngrozitor :
 Țircovnicii cu lungi plete alerg întru ajutor ;
 Departamentul credinței, la care fu mădular,
 Cu toți darabanii vine . . . însă târziu și 'n zadar :
 Pe patul lui de odihnă *Sion* zăcea sângerat,
 Ca un cașcaval de Parma pe jumătate mâncat.
 Urechile lui și nasul, chiar dacă le-a fi avut,
 Atuncea să se găsească de loc nu s'a mai putut.
 Numai l'a doua 'nviere eū creș că se vor găsi,
 Când șoarecii le-or aduce, dacă or mai trebui.
 Cu toate acestea lupta, de-o fi cum am aușit,
 Mortului face onoare căci mult s'a împotrivit :
 Și s'aū găsit împrejuru-î, de mâna lui sugrumați,
 Un mare număr de șoareci tot din cei mai însemnați.
 Ba încă spun—(dar aceasta eū nu v'o asiguraz,
 Căci fapta e de mirare, și nu îmi vine s'o crez.)

Spun că și chiar comandirul, faimosul acel Rozon,
Lăsă o labă în mână eroicului *Sion*.
Ce s'a întâmplat în urmă, eu nici am mai cercetat,
Căci de pierderea aceasta foarte mult m'am întristat.
Sion amic îmi fusese, talent și inim' avea,
Și creș c'ar fi trăit încă, dacă atunci nu murea.
Literaturei române el ar fi fost de folos,
Dacă din nenorocire șoarecii nu l'ar fi ros.

Ed. 1863.

A D I O

pentru plecarea proconsulului Halcinski.

Pocit, faimos proconsul, model de tiranie,
Cumplită fie calea pe care ai plecat!
Cu apa consacrată prin somnul de vecie
Vom curăți pământul ce tu ai întinat.

Schelet fantasmagoric, ființă infernală!
Geroasa, trista-ți climă, ea încă n'a produs
Jiganie mai crudă, o iazmă mai fatală,
De când soarele seara se pleacă la apus.

Dator este Românul a sa recunoștință
Monarchului ce țeara cu tine inzeștră,
Căci zelul tău sëlbatec, fanatica-ți silință,
De grația robiei pe robii chiar desgustă.

Căci mulți, cari împrejuru-ți cerșau a ta rinjire,
 Vrajmași ai libertății, ce binele nu-l vor,
 Născuți erau să fie cu tine în unire,
 De nu umilea, crude, și chiar bazeșea lor.

Tiran omeopatic, cum nu des se găsește,
 Otrava prin otravă în noi ai vindecat,
 O nație întreagă prin mine-ți mulțumește
 Și te proclam din parte-î al țerei Ipocrat.

A! Daca vom ajunge la ținta mult visată,
 De voiți trăi atuncea (și-mi place să o crez),
 Tu vei avea, fiu sigur, o statuă bogată,
 Al cărei bust cu lanțuri eu am să-l decorez.

În jocul lor copiii te vor scuipă în față;
 Și când vre-unui gâde vom da numele tău,
 Acel om se va crede nevrednic de viață,
 Pierdut din omenire, bătut de Dumneșeu.

Așa, când toamna rodul s'a copt în vii, grădină,
 Țăranul ce se teme de hoții zburători,
 Pe ramură înaltă expune la lumină
 Scheletul coțofenei, cadavrul unei ciorii.

Spectacolul gonește jivine răpitoare,
De lacoma lor ceată ogorul e, ferit.
Țăranu-atunci profită de-a feței lui sudoare,
E veselă natura și omul mulțumit.

Adio! lung adio! și fără revedere,
Depart, mult depart, te du din țeara mea!
Pustiul Siberiei te-așteaptă cu plăcere,
Pământul să te 'nghiță și dracul să te ia!

(După manuscriptul original).

Ed. 1863.

CONFESIUNEA UNUI RENEGAT

Ascultă-mă, sfint preot, ascultă-mă părinte;
Ajută un nevrednic, lipsit de ajutor;
Consolă un trist suflet ce soarta își presimte,
Când sună ceasul groaznic, veciei vestitor.

Viața-mă de necinste și crimele-mă trecute
Ca furii ne'mpăcate asupra-mă năvălesc.
Vênđări, satanesci planuri, de lume neștiute,
In inima-mă pun Iadul, ca iesme imi scrișnesc.

Noptile-mă sunt grozave, tăcerea imi șoptește,
Mă înconjur prăpăstii la fie-care pas;
Părul meu c'al lui Cain pe frunte-mă se sbirlește;
Gura mi se'ncleștează, și nu pociu scoate glas.

Mă rătăcesc pe câmpuri, dar iarba inviază,
 Dar arborul pădurei iea formă, mî-e vrăjmaş;
 Vulturul mă priveşte şi ochiu-î scanteiază,
 Şi-a sfăşia e gata un leş de ucigaş.

VeŃi ceasornicŃ-acesta, care la peptu-mŃ bate?
 O vechea recompensă unui păcat cumplit!
 Căte cu a mea faptă am drepturi căştigate?
 Vîndarea fu plăcută, dar eŃ despreţuit.

Am cunoscut bărbaŃii lucrând l'al Ńerei bine,
 Cu 'nalte simŃeminte la ei m'am arĕtat;
 Tărindu-mĕ la dinşii, s'aŃ încređut în mine,
 Ieri le-am jurat credinŃă şi astăđi i-am trădat.

Urînd orŃ-ce virtute ce n'o puteam ajunge,
 Pe orŃ-ce om de merit în veci am defăimat.
 ProteŃ cu feŃe multe, strigoiu setos de sânge,
 La umbră, la 'ntunerec, pe mulŃi am sugrumat.

Subt aer de blăndeŃe urmam a mea turbare,
 Şi ghiara-mŃ veninată în inimŃ înfigeam.
 Avĕnd nepedepsirea de preŃ l'a mea vĕndare,
 Minciuni neruşinate eŃ liber tipăream.

Angel de întunerec, pentru-ale lor păcate,
 Eșind din adâncimea noptosului Tartar,
 Am aușit cu spaimă cuvîntul de dreptate,
 M'am prefăcut că-mi place și am zîmbit amar.

Am ȃis : eată speranță, prilej de bucurie!
 Și bogății și titluri acum să dobândesc;
 Ț timpul să se'nalțe smerita mea trufie,
 Am imitat virtutea, dar o s'o prigonesc.

Pociu să sugrum p'aști oameni și să le iaă vesmîntul,
 Căci eu sunt cel mai tare, avînd tainele lor.
 Multe fiare ca mine le suferă pămîntul,
 Și cerul cu zăbavă trimite ajutor.

De ură nici nu-mi pasă, cînd e fără putere;
 Disprețul e o vorbă deșartă de'nțeles.
 Mai sunt poate și alții cu mine de-o părere,
 Și cînd fac al meu bine, drum sigur mi-am ales.

Eată puține, taică, din multele-mi păcate,
 Eată crime ce astăzi nu pociu să mai lucrez.
 Intr'al lui Hristos nume drăcește-au fost lucrate;
 Rideam de semnul crucei, dar lingă moarte crez.

Asta e adevărul ce pocăința-l naște;
De frica judecării în sânu-ți îl depuii,
Amăgitorul șarpe abia se mai târaște;
La glasul vecinicieii cu groază mă supuii.

Dar ce-am ȃis? Nu voii ruga, nu voii a ta credinȃ;
Urasc a voastră lege și-al vostru ajutor.
Este o slăbiciune orȃ-care pocăinȃ;
Găde-am fost în viaȃ și găde voii să mor.

Ed. 1863.

COMETEÎ

ANUNȚATE PENTRU 13 IUNIE.

Cometă cu lungi coade însă cu scurtă minte,
De ce vrei să arzi globul ce noi îl locuim ?
El, drept, mult nu plătește, dar tot avem cuvinte
Viața-î păcătoasă cât-va să prelungim.

De ne vei arde-acuma, să știi că or să nască
In locu-ne ființe mai rele decât noi,
Ce 'n grab or să 'ntărite mânia ta stelească,
Prin fapte mai cumplite, prin crime și război.

Ce! ai uitat tu oare potopul de-altă dată,
La care, cum s'aude, destul ai conlucrat,
Atunci când tata Noe, în luntrea-î deșălată,
Plutea pe universul subt unde innecat?

Ei bine! omenirea ce moșteni pământul,
 Ființe, lighioane, ce 'n urmă s'aũ ivit,
 Intrec ele p'acelea ce șĩ-aũ găsit mormintul
 In marea adâncime și monstri ĩ-aũ nutrit?

Câmpiile de astăđĩ sunt ele mai mândoase
 Decât cele antice? măgariĩ mai deșteptĩ?
 Broasca mai musicantă in bălțile stufoase?
 Tigrii mai cu blândete și oameniĩ mai dreptĩ?

Nu, nu! bagă de seamă să nu faci o greșală,
 De care mai in urmă amar să te căești;
 Ba încă să dai poate o aspră socoteală
 Prea bunului Părinte al rasei omenești.

Căci noi avem de lucru, in țeara românească:
 Legi vechi și ruginite avem să le 'noim;
 Regulamentul multe are să pătimească,
 De ne-or lăsă in pace, așa precum dorim.

De ești tu esecutor înaltelor decrete,
 Mai dă-ne un mic termin de zece miĩ de ani,
 Să ne 'ndreptăm purtarea, să ne spălăm de pete,
 Să nu cădem in iadurĩ pe ghiare de satanĩ.

Atuncea, dacă globul, n'o merită viață,
Poți să-l prăjești în voe-ți, eū nu mă 'npotrivesc.
Dar ađi topește numai a inimilor gheață
Și arde astrologii ce lumea îngrozesc.

12 Februarie 1857.

(După manuscript original).

Ed. 1863.

RĂSPUNSUL COMETEI

Iubit muritor,

Astăzi am primit
Prin poșta cerească
Biletul tău pornit
Din Țeara Românească.

Odată cunoșteam,
Subt nume de Roman,
Un prea puternic neam,
Al lumei crud tiran;
Neam ce-l credeam perit,
Căci nu l'am mai zărit.

Și până 'ntr'ast minut
 (Mă jur pe al meu nume)
 Eă nici aș fi creăut
 Că existați pe lume.
 Dăr de vreme ce scriți,
 Voi trebuie să fiți.

Numai nu înțeleg cine v'a putut spune
 Că aveam pentru glob intenții așa bune.

E netăgăduit,
 C'a lui desființare
 De timp nepomenit
 Mi-era în cugetare,
 În cerc tot vițios
 Vădend că se 'nvirtește,
 Și omul păcătos
 În rele mult sporește;

Vădend că jos la voi mulți oameni mari și buni,
 Lumei folositori, aă trecut de nebuni;

Aă fost persecutați
 În vreme ce-aă trăit,
 Și foarte lăudați
 După ce aă murit.
 Eă prea rău am urmat,
 Când am lăsat odată
 Pe Noe de-a scăpat
 Cu luntrea-ı deșălată,
 Căci știți ce a făcut
 Căt liber s'a văăut?

El a sădit o vie
 Și-a căzut pe beție!
 Iar cu fetele lui
 Ce-a mai făcut nu spui.

Iar de atunci încoace din el câți s'aă prăsit,
 Acei ce aă fost tari pe cei slabi aă robiti.
 Soarele-aă spăimântat prin lupte și omor,
 Pentru globul pământ ce nu era al lor.
 Căci socotesc că știți, nevoe n'am să-ți spui,
 Că nu-î al vostru el, ci voi sunteți ai lui.

Apoi v'ați apucat
 Cerul de-ați spionat.
 Prin sticle cercetând
 Ce avem noi de gând,
 Ce fel ne preumblăm,
 Până și ce mâncăm.
 Ba încă ați scornit
 Feluri de secături,
 Și pe voi v'ați numit
Alese creaturi.

Acestea, drept să spui, eu nu le sufeream,
 Și răsbunarea mea în taină pregăteam;
 Dar, fiind-că imi scrii că sunteți ocupați
 Proastelor voastre legi spoială să le dați,
 Fiind-că ai cerut sorocul mărginit
 De zece mi de ani; fiind-c'a mijlocit
 Și-o grațioasă stea dintr'ale curței mele
 Pentru câți-va poeți ce casc gura la stele,

Mă 'nduplec în sfirsit, astimpër al meu foc ;
Imi puii caii la grajd și coadele la toc.
Numai luați măsuri, gândiți, și căutați
De indulgența mea acum să profitați.
Căci, dacă spre pământ vre-odată m'oiu porni,
Vă pociu încredința că bine nu veți fi.

(Scris în palatul nostru de vară).

14 Maiu 1857.

Ed. 1863.

III.

FABULE

VULPOIUL PREDICATOR

Un vulpoiū coprins de boală,
La putere foarte prost,
Inșă învățat în școală,
Logica știind de rost,
Făcū plan ca să vorbească
Și să predice 'n pustii:
Se silea să dovedească
C'un stil dulce, vorbe mi,
Că cu o simplitate
Și cu traiul cel cinstit,
Cu năravuri laudate,
E orī-cine fericit;
C'astă lume desfrānată
Tot-de-auna ne-amăgește,
Fără a ne da vre-odată
Câte ne făgăduiește.
Dar la buna-ī predicare
Nimenī nu da ascultare.

Căți-va șoareci, cerbi de munte
Venea rar să o asculte.
Însă ei în depărtare,
Neavând nici de cum stare,
Fără cinste sau favor,
Nu putea da 'ncredințare,
Slavă ăstuî orator.
Așa el schimbă vorbirea,
Defaimă năpăstuirea,
Pe urși, tigri, lei, pardoși,
Arătând a lor turbare
Și a sângelui vărsare,
Și că sunt nesățioși.
Atunci cerbi, ciutele toate,
Ascultau întru mirare,
Și în lacrimi cufundate
Plecau dela adunare.
Vulpea-și făcu mare nume.
Un leu foarte cu credință,
Domn pe-acea parte de lume,
Să o vad' avu dorință.
Deci și ea cu bucurie
La palat grăbi să vie,
Unde ajungând vorbește.
Tonul ei înmărmurește
Pe-ai pădurilor tirani:
Cu putere ea descrie
Slaba nevinovăție,
Pradă acestor dușmani,

Cufundată în durere
 Cerând la 'nalta putere
 Asupră-le ajutor.
 Curtezaniî în mirare
 Ascultaă cu supărare,
 Căci așa vrea prințul lor,
 Care plin de bucurie
 La palat pofti să vie
 Vulpea în acel minut.
 „Ce-ai vorbit, îi țișe, 'mî place,
 „Căci prin tine mi se face
 „Adevărul cunoscut.
 „Inșă pentru osteneală
 „Spune fără de sfială
 „Ce vrei? slujbă, rang sau bani?“
 Oratorul țișe 'ndată:
 „Printule, în loc de plată
 „Ași pofti câți-va curcani.“

Ed. 1832, 1842, 1863.

PRIVIGHETOAREA ȘI PĂUNUL

Filomela dragăstoasă,
Vedând vremea cea frumoasă,
Dile dulci de fericiri,
Povestea cu întristare
La Echo rescântătoare
Tristele-î nenorociri.
Atunci însă de odată
Un păun i se arată
(Domn era într'acel loc).
Venì plin de supărare;
Mânios și c'un ton mare
Ast-fel îi vorbi pe loc :
„Nu veđi că nu-ți șade bine,
„Că nici nu ți se cuvine,
„Cu acel cïoc uricïos,
„Cu a ochilor grosime,
„Cu a peni 'ntunecime
„Să cânti în ăst crâng frumos?

„Frumusețea cu dreptate
„Cât va vrea a cânta poate;
„Pe ea cântece n’o stric:
„Dar tu cum n’ăi stîmpărare?
„Eū sunt frumos de mirare,
„Și tot nu vorbesc nimic.“
Filomela îi răspunde:
„Iartă-mă, nu pociū ascunde,
„Frumoasă de loc nu sunt;
„Și de cânt câte odată
„În pădurea adâncată,
„Soarta mea este de cânt.
„Tu însă ce cu mândrie
„Astfel îmi poruncești mie,
„Și atâta sgomot faci,
„Tu nu cânti, căci n’ăi putere,
„Și singura-ți mîngaere
„Este căci gîndești că placî.
„Trupul tēū frumos s’arată,
„Și cu coada-ți lăudată
„Poate mult să strălucești:
„Dar amorul vederi n’are;
„La auz s’aducî mirare,
„Asta veđi să dobîndești.“

Ed. 1832, 1842, 1863.

MĂGARUL RESFĂȚAT

Un măgar vechi odată
Pe-al său stăpân că dormia,
Și s'apropie îndată
Binișor a-l mângâia.
Dar să știți că dinainte
Era trist și supărat,
Căci vedea cu ce cuvinte
Mângâia învederat
Un cățeluș mic din casă,
Glume jocuri ce-î făcea,
Și cu dînsul tot la masă
Ția noaptea petrecea.
„O ce rea nenorocire!
„Iși ținea bietul măgar.
„De ce astă osebire?
„Are potaea vr'un dar?

„Eū că alerg până seara,
 „Că muncesc neconținut,
 „Ar cu boii toată vara,
 „Și de fân chiar sunt lipsit,
 „Ba adesea și ciomege
 „Pe spinare cam câștig :
 „Asta este a mea lege,
 „Să mă erte, surda strig.
 „Blestematului de căne,
 „Căci îi joacă împrejur,
 „Îi dau cea mai bună pâne
 „Și pe mine toți mă 'njur.
 „Dacă lingușirea este
 „Mijlocul de-a 'nainta,
 „Să mă duc dar fără veste
 „Ca și dinsul a-î sălta.“
 Cugetând ast-fel în sine,
 Vine, calcă 'ncetișor,
 Și când s'apropie bine,
 Îl lovește c'un picior
 Atât de greu în spinare,—
 (Ba încă alăturând
 Drăgăstosul glas ce are,
 Ca mai mult să-î placă vrând) —
 În cât omul de mirare,
 De durere stăpănit,
 Strigă, se vaită tare :
 „Săriți că m'a prăpădit.“

Slugile alerg îndată,
Pe jupân îl ciomăgesc,
Că e *Măgar* îi arată,
Cu tufele-î multămesc.

Nu siliți natura ;
Veți fi neplăcuți
Cu talentul care
Nu sunteți născuți.

Ed. 1832, 1842, 1863.

PAPAGALUL
ȘI CELE-LALTE PASERI

Lăsând a sa colivie,
In pădure vru să vie
Papagală-a se plimba.
Și îndată ce ajunse
Să judece el se puse
Păsările ce cânta.
Că de loc nu sue bine,
Că glasul ei prea lung ține,
Filomelei tot ținea.
Și așa pe ori și care,
Pasăre mică sau mare
El să tacă le făcea.
Dar odată supărate,
Păsările adunate,

Impotriva lui strigând,
Merseră ca să vorbească
Cu dînsul și să-l silească
Să cînte ce-va, ȳicînd :
„Cîntă dar tu, împărate;
„Fă această bunătate,
„Un esemplu să ne dai;
„Căci din a ta șuerare,
„Socotim cu 'ncredințare
„Că prea minunat glas ai.“
El atunci stă la 'ndoială,
Și prea cu multă sfială,
Le răspunde c'un cuvînt :
„Domnilor ! eū riȳ prea bine
„D'alȳii, iar căt pentru mine
„De loc cîntăreȳ nu sînt.“

Ed. 1832, 1842, 1863.

CATÎRUL
CE-ȘI LAUDĂ NOBILITATEA

Catârul unui părinte
Cu proastele lui cuvinte
Nobleța își lauda,
Dicând fără incetare
Că de o virtute mare,
Esempluri mumă-sa da.
Că ea a fost la răsboaie,
Că la cutare bătae
Singulară a biruit,
Și că la a ei privire
Orî care om cu simțire
De tot rămânea uimit.
De aceea se cuvine
Oamenii să i se 'nchine,
Domnul catîr socotea.

Și uîtând a sa rea stare,
Părinteasca 'naintare,
La lumină tot scotea.
Dar cum se sfirși nobleța ?
Când îi veni bătrânețea,
La rășniță el fu pus,
Unde, prost, în scăpătate,
De tatăl său măgar mare
El aminte și-a adus.

Ed. 1832, 1842, 1863.

TOPORUL ȘI PĂDUREA

Minuni în vremea noastră nu ved a se mai face,
Dar că vorbea odată lemne și dobitoace
Nu rămâne 'ndoială; pentru că de n'ar fi,
    Nici nu s'ar povesti.

Și caii lui Achil care proorocea,
Negrșit că aũ fost, de vreme ce-l trãgeaũ.
Intimplarea ce știu și voiũ s'o povestesc,
Mĩ-a spus'o un bẽtrãn pe care il cinstesc,
    Și care imĩ ñicea,
    Cã și el o știa
    De la strãmoșii lui,
Care strẽmoșii ai lui ñicea și ei c'o știũ
De la un alt strãmoș ce nu mai este viũ,
Și p'ai cãruĩ strẽmoșii, ñeũ nu pociũ sã vi-ĩ spuiũ.

Intr'o pădure veche, în ce loc nu ne pasă,
 Un țeran se dusese să-și iea lemne de casă.
 Trebuie să știți însă, și pociu să dați dovadă,
 Că pe vremea aceea toporul n'avea coadă.
 Ast-fel se încep toate: vremea desăvirșăște
 Orî-ce inventă omul, orî-ce spiritul naște.
 Așa țeranul nostru numai cu feru 'n mână,
 Incepù să slutească pădurea cea bătrână.
 Tufani, palteni, ghindari, se îngroziră foarte:
 „Tristă veste, prieteni, să ne gătim de moarte,“
 Incepură să dică: „toporul e aproape!
 „In fundul unei sobe țeranu-o să ne'ngroape!“
 — „E vre unul d'ai noștri cu el ca să-î ajute?“
 Dîse un stejar mare ce avea ani trei sute,
 Și care era singur ceva mai la o parte?
 — „Nu.“ — „Așa fiți în pace: astă dat' avem parte;
 „Toporul și țeranul alt n'o să isbutească,
 „Decât să ostenească.“
 Stejaru-avù dreptate.

După multă silință, cercări îndelungate,
 Dând în dreapta și 'n stînga, cu puțină sporire,
 Țeranul se întoarse fără de isbutire.
 Dar când avù toporul o coadă de lemn tare,
 Puteți judeca singuri ce tristă întîmplare.

Istoria aceasta, de-o fi adevărată,
 Imi pare că arată,

Că în fieșă-țe țară
Cele mai multe rele nu vin de pe afară;
Nu le aduc streinii; ci ni le face toate
Un pămîntean d'ăi noștri, o rudă saŭ un frate.

Ed. 1842, 1847, 1863.

ELEFANTUL

In vremea de demult, dobitoacele toate,
De împăratul leu satule, desgustate,

Iși aleseră lor

Un alt stăpânitor.

Pe domnul Elefant, cu nasul învîrtit,
Puternic îndestul, dar însă necioplit,
Și de cap tare, gros, cât vreți să socotiți.
Însă, ca să puteți să vi-l închipuiți,

Mă grăbesc să vă spui

O judecată-a lui.

Noul stăpânitor,

Cât s'a orânduit,

Puse 'n slujbă pe boi,

Iar lupul mîncător

Se făcù favorit
Și ministru la oi.
Vă las să judecați,
Cați miei fură mâncați,
Și câte oi slutite
De fearale cumplite!
În zadar fac strigare
Oile 'mpovărate,
Chip nu e de scăpare,
Și plângerî necurmăte
Ce vin de pe la turme
Răul nu pot să-l curme.
Lupul dar își urmează
A sa nelegiuire,
Căci de ce se lucrează
Riga n'are de știre;
Ba câte lupul spune
Le iea toate de bune.
A! când o să ne vie,
O ți de bucurie,
Ți foarte așteptată,
Și scumpă în nevoi,
Ca să vedem odată
Pe lupi mâncați de oi?
„O! asta nu se poate,“
Țic uniî alții 'n lume.
Domniî mei, se pot toate,
Deși le spuiî drept glume.

Apoi, știți dumneavoastră
 Că oaea este proastă,
 Și că nădejduește
 Acea ce dorește.
 Eū cu încredințare
 Am auđit odată,
 La o turmă cam mare,
 O vorb' așa cūdată.
 Dar cum pociū ști ce spune
 Oile între ele?
 Pentru astă minune
 Am cuvintele mele.

Acum, să venim iară la vorba începută :
 Vēdēnd bieteles oī că toate o se peară,
 După lungī chibzuirī s'aleseră o sută,
 Și merseră la Prinț isbăvire să ceară.
 Prințul sta ocolit de-o numeroasă curte:
 Cerbiī cu coarne lungī, urșiī cu coade scurte,
 Alcătuia un ștab vrednic a fi privit.
 Un berbece învățat ce știa să citească,
 Se 'nfățisē smerit, și 'ncepū sa vorbească:
 „Ne rugăm să ne-ascuți, Rege prea strălucit!
 „Și să întorci spre noi mila măriei tale;
 „Starea 'n care ne-aflăm e vrednică de jale,
 „Pentru că domnul lup, ministru ce ne-ai dat,
 „In loc a ne păzi, de tot ne-a 'mputinat.“

Domnul lup, întrebă,
 Răspunse cu glas mare:
 „Stăpâne luminat!
 „Nici un cuvânt nu are:
 „Când le-am nepăstuit?
 „Când am scos biruri grele?
 „Eu ieaŭ obicnuit
 „De oae câte-o pele.
 „Dar prostimea ciudată
 „Așa e învățată,
 „Și fără a ști ce cere
 „Va ne 'ncetat să sbiere.“

Mărețul elefant, după ce se gândește,
 Dă de trei ori din cap, și lupului vorbește:
 „Ascultă“, ȃice, „și iea aminte
 „La ale noastre domnești cuvinte.
 „Cât pentru o pele treacă și meargă,
 „Fiind că singur spuŭ c'aŭ dreptate.
 „Dar pentru c'astăđi oaea aleargă
 „La mila noastră care mult poate,
 „O iert: de dajdiŭ fie scutită;
 „Ale ei plângerŭ voiŭ să le-ascult,
 „Și decât pelea obicnuită
 „Să nu poți cere un păr mai mult“.

Ed. 1842, 1847, 1863.

OGLINDELE

Am citit altă dată, nu mai știu în ce carte,
Că într'o țară mare, de aici nu departe,
Plăcuta frumusețe trecea de uriciune,
Căți se 'ntimplă s'o aibă se socotea slutiți;

Iar frumoși de minune

Se socotea aceia ce era mai pociți.

Oglinđi ca să se vadă nu se afla în țară,

Și era poprit lucru să s'aducă de-afară.

Așa fiește cine

Socotea despre sine

Ceea ce audea.

Căci chiar undele garlei ce curgea prin cetate

Eraū atât de negre și-atât de 'ntunecate,

In cât nu putea omul nici umbra a-și vedea.

Dar după multe zile și vreme 'ndelungată,

O corabie mare cu oglinđi încărcată,

Trecând pe lângă țara de care vă vorbesc,
 O apucă furtuna, o furtună cumplită;
 Sașu, ca să ție mai bine, furtună norocită;
 Pricină de prefaceri de un folos obștesc;
 Și pentru-al obștei bine, o pagubă orî care

Nu mi se pare mare;

Maî vârtos când aceasta nu s'atinge de mine.
 Împinsă de talazuri, corabia slăbită
 Se sfărâamă, dar marfă puțină s'a 'necat;
 Și în a ei pornire, unda neimblândită
 Oglindele maî toate le scoase la uscat.

Locuitorii țerii,

Căți se află atunci pe țermurile mării,
 Cu toții alergară,

Și 'n grab le adunară.

Se priviră în ele, și cuprinși de mirare,
 Vădură adevărul, mulți însă cu 'ntristare.
 Dar aflând dregătorii minunea întimplată

Porunciră îndată

A se sparge cu petre și-a se desființa
 Oglindele acelea orî unde s'ar afla.
 Multe se sfărâmară, dar ascuseră multe
 Acei care porunca nu vrură s'o asculte.
 Și din vremea aceea toți oamenii frumoși
 Arăt câte-o oglindă acelor uricioși.

Din povestirea noastră, multe idei pociu scoate,
 Dar mă opresc la una, ce le cuprinde toate :

Când al duhului soare
Lumineaz' adevărul, și-î vine spre ajutor,
În zadar neștiința îl e 'mpotrivoare,
Soarele o pătrunde și-l veți triumfător.

Ed. 1842, 1847, 1863.

CÂNELE ISGONIT

Lupul cu toată prostia,
Carmuia împărația;
Și ea un stăpânitor,
Unora le da avere,
Altora, pe o părere,
Le lua chiar starea lor.

Favor, ură schimbătoare
Isgonire, saū chemare,
Al domniei era plan.
Cănele gonit de soartă,
S'auđise cum că poartă
Sentimenturi de dușman;

C'ar fi ȕis, nu Ńtiu la cine,
Cum cã nu este prea bine
A mãnca atãția miei;
Și cã dacã le adunã
Lãna lor pe orĩ ce lunã,
Sã-ĩ lase mãcar cu peĩ.

Asemenea mariĩ cuvinte,
Precum fieșĩ cine simte,
Nu sunt prea de suferit.
Pe loc vrurã sã-l goneascã,
Dar politica domneascã
Alte pricinĩ ĩ-a gãsit.

A ȕis cã nimic nu Ńtie,
Cã nu este bun sã ție
Un rang ĩntre curtezanĩ;
Cã la orĩ ce-l rãnduește,
Nici o slujbã nu 'mplinește,
Cã nu face nici doi banĩ.

Atuncĩ vulpe, șarpe, broascã,
Fãrã mãcar sã-l cunoascã,
De prostia luĩ vorbea.

Unul țicea că glas n'are,
Altul că nu este 'n stare
O peatră de jos să iea.

Se mira cum de răbdase
Domnul, și nu depărtase
Pe un câne ticălos,
A căruia toată treabă
E să mănânce de geaba,
Făr' a face vr'un folos.

Dar, după o lungă vreme,
Sătul în zadar a geme,
Jalba cănele a dat,
Țicând că de'acù 'nainte,
Toate îi vor părea sfinte,
Numai să fie iertat.

Adesea nenorocirea
Schimbă gândul și simțirea!
Pe loc fu și slobođit.
Cinsti, averi, nu se mai spune:
Ce țicea el era bune,
Spiritu-î era vestit.

Intr'o ȃi neav nd treab ,
 Domnul pe  i săi întreabă:
 — „Voi de c ne ce g ndiți?“ —
 Șerp , șopirle, de odată
 Toți răspunseră îndată:
 — „In lțime, să trăiți!

„Tutulor este plăcută
 „Cinstea cea cu drept făcută
 „Astui vrednic dobitoc.
 „Al lui cap, a lui știință,
 „Glas, putere, iscusință,
 „Pentru noi sunt un noroc.

„De trup este prea puternic,
 „De slujbi multe este vrednic,
 „Și în lupte e vestit.“
 — „Astea le știam prea bine,
 „Știam ce i se cuvine,
 „Dar atunci era gonit.“

Ed. 1838, 1842, 1847, 1863.

ȘOARECELE ȘI PISICA

Un șoarece de neam, și-anume Raton,
Ce fusese crescut sub pat la pension,
Și care în sfârșit, după un nobil plan,
Petrecea retras într'un vechiu parmezan,
Întâlni într'o Ți pe Chir Pisicovicî,
Cotoiŭ care avea bun nume 'ntre pisicî.
Cum că domnul Raton îndată s'a gătit
Să o iea la picior, nu e de îndoit.
Dar smeritul cotoiŭ, cu ochii în pămînt,
Cu capu 'ntre urechî, cu un aer de sfânt,
Începŭ a striga : „De ce fugî, domnul meu?
„Nu cum-va îȚi fac rŭu? Nu cum-va te gonesc?
„Binele șoricesc cît de mult îl doresc,
„Și cît imî ești de scump, o știe Dumnezeu!
„Cunosc ce rŭutățî v'aŭ făcut fraȚii mei,
„Și că aveȚi cuvînt să vŭ plângeȚi de ei;
„Dar eŭ nu sunt cum creȚi; căci chiar asupra lor
„Veneam să vŭ slujesc, de vreȚi un ajutor.

„Eû carne nu mânânc; ba încă socotesc,
 „De va vrea Dumneđeû, să mă călugăresc.“
 La ast frumos cuvînt, Raton înduplecat,
 Vêdênd că Dumneđeû de martur e luat,
 Işî cerû ertăciunî, şî-l poftî a venî,
 Cu neamul şoricesc a se 'mprietenî.
 Îl duse pe la toţi, şî îl infăţişă
 Ca un prieten bun ce norocul le dă.
 Să fi vêdut la eî jocuri şî veselîi!
 Căci şoarecii cred mult la fisionomiî,
 Ş'a acestuî strein atăta de cinstit,
 Nu le infăţişa nimic de bănuit.
 Dar într'o ăi, când toţi, îi deteră un bal,
 După ce refuză şî limbî şî caşcaval,
 Țicênd că e în post şî nu poate mânca,
 Pe prietenîi sêi cerû a 'mbrăţişă.
 Ce fel de 'mbrăţişerî! Ce fel de sărutat!
     Pe căţî gura punea
     Indată îi jertfia;
 Incât abia doi trei cu fuga aû scăpat.

Cotoiul cel smerit
 E omul ipocrit.

Eû prin cotoiul acesta să vê arăt m'am silit
 Icoana adevêrată a omuluî ipocrit.

Ed. 1838, 1842, 1847, 1863.

PRIVIGHETOAREA ȘI MAGARUL

Nenorocita privighetoare,
Cântă 'n pădure a ei durere,
Natura 'ntreagă da ascultare.
Tot împrejuru-î era tăcere.

Alții în locu-mî ar descri poate
Acele tonuri neimitate,
Glasul acela mlădiator,
Ce c'o 'ntorsură, lină, ușoară,
Treptat se urcă și se coboară,
Plin de simțire, plin de amor.

Eü vë spuiü numai cã despãrtirea
Şi suvenire pline de jale
Cã nedreptatea, nelegiuirea,
Era sujetul cântãrii sale.

Un mãgar mare ce-o ascultase,
Şi ca un aspru judecãtor,
Capul plioştise, saü rãdicase
Cãte-o ureche 'n semn de favor,

Eşi 'nainte sã-i dea povatã,
Şi c'o neroadã încredinþare:
„Am fost,“ îi disse, „aci de faþã,
„Dar deü nu-mi place a ta cântare;

„Cu toate-acestea am nãdejdi bune,
„De nu iþi pare lucru prea greü,
„La nişte reguli a te supune,
„Luãnd d'eseplu cântecul meü.“

Atunci începe cu bucurie
Un cântec jalnic şi necïplit,
In cât de aspra lui armonie,
Toatã pãdurea s'a îngrozit.

Privighetoarea, fără sfială,
Dise: „Povața e în zadar,
„Căci d'ași urma-o, nu e 'ndoială,
„Că eă în locu-ți n'ași fi măgar.“

Ed. 1838, 1842, 1847, 1863.

CĂNELE ȘI CĂȚELUL

„Cât imi sunt de urite unele dobitoace,
„Cum lupii, urșii, leii, și alte câte-va,
„Care cred despre sine că prețuesc ceva!
    „De se trag din neam mare,
    „Asta e o 'ntimplare:
„Și eū poate sunt nobil, dar s'o arăt nu-mi place.
„Oamenii spun adesea că 'n țeri civilisate
    „Este egalitate.
„Toate iaū o schimbare, și lumea se cïoplește,
„Numai pe noi mândria nu ne mai părăsește.
„Cât pentru mine unul, fiește cine știe,
    „C'o am de bucurie
„Când toată lighioana, măcar și cea mai proastă,
    „Câne sadea imi dice, iar nu *domnia-voastră*.“
Așa vorbea deunăzi cu un boū óre-care
Samson, dulău de curte ce lătră foarte tare.

Cățelul Samurache, ce ședea la o parte
 Ca simplu privitor,
 Auđind vorba lor,
 Și că nu aű mândrie, nici capriții deșarte,
 S'apropie îndată
 Să-și arate iubirea ce are pentru ei:
 „Gândirea voastră,” țiise, „îmi pare minunată,
 „Și simțemintul vostru îl stimez, frații mei.”
 — „Noi frații tăi,” răspunse Samson plin de mânia,
 „Noi frații tăi potae?
 „O să-ți dăm o bătae
 „Care s'o pomenești.
 „Cunoști tu cine suntem, și ți se cade ție,
 „Lichea nerușinată, astfel să ne vorbești?”
 — „Dar țiaceați...” — „Și ce-ți pasă? Te 'ntreb eu ce țiacea?
 „Adevărat vorbeam,
 „Că nu iubesc mândria, și că uresc pe lei,
 „Că voiű egalitate, dar nu pentru cățel.”

Aceasta între noi adesea o vedem,
 Și numai cu cei mari egalitate vrem.

Ed. 1842, 1847, 1863.

PISICA SELBATICA ȘI TIGRUL

Un cotoiū saū piscă,
Din douē nu știū care,
Nici mare nici prea mică,
Dar foarte mîncătoare,
Și din soiul acela ce 'n păduri locuește,
Și pe copaci trăește,
Vedū un tigru mare
Trecēnd pe o cārare.
De sus de pe ghindar, unde era urcată,
Pisica socoti
Că poate-a-l îngrozì,
Și făr' a perde vreme se adresă îndată
La tigrul ce trecea,
Fără de-a o vedea.

„Ia stăi, mă rog, puțin, jupâne de pe jos,
 „Care te socotești
 „Ca nu știu cine ești.
 „Mândria ce arăzi cu noi e de prisos.
 „Știi din ce neam mă trag, și că strămoșii mei
 „Sunt fi de Dumnezei?
 „Nemuritorii toți, din cer când au fugit,
 „Subt nume de pisici în lume au trăit.
 „Preoții eghipteni în templuri îi slăvesc,
 „Și niște tigri mici cu noi se potrivesc!“
 — „Dacă strămoșii tei cu tine semănă,
 „Negreșit erau proști cați lor se închină.“
 Răspunse tigrul meu: „iar dacă au avut
 „Vr'un merit cunoscut,
 „Ceva dumnezeesc,
 „Atunci eu te căesc,
 „Și pentru starea ta de milă sunt pătruns,
 „Căci de-ar fi câte spuî, deî, prea rău. ai ajuns.“

Deși mulți au ȓis'o, eu tot o mai ȓic:
 Gloria străbună pe strămoși cinstește;
 In zadar nepotul cu ea se fălește,
 Când e, cum. se 'ntimplă, un om de nimic.

Ed. 1842, 1847, 1863.

DERVIȘUL ȘI FATA

Se povestește cumcă odată,
Un derviș pustnic, om cuvios,
S'amorezase, vădînd o fată
Cu trup subțire, cu chip frumos
Dintr'una 'ntr'alta vorba aduse,
Și în stil neted patima-și spuse,
Dîcînd: „Ascultă, eă te iubesc,
„Și pentru tine mult pătinesc.“
Stilul acesta, adevărat,
Nu mi se pare prea minunat;
Dar pentr'un pustnic trăit departe
De ale lumei valuri deșarte,
Putem să dîcem că nu e prost.
Fata răspunse: „Poate-ași fi fost
„Destul de bună ca să te crez,
„Dar aste haine bisericesti

„Nici n'aŭ a face cu ce-mi vorbești ;
„Ș'apoi de barbă me 'nfiores.“
Pustnicul nostru pe loc se duse,
Iși rase barba, se pieptănă,
Nemțește bine se îmbracă,
Ș'o pălărie pe cap își puse.
Venì la fată: „Cum ți se pare?“
O 'ntreabă, „spune-mi mai te 'ndoești?
„Veđi ce putere amorul are?
„Mi-am lăsat legea; alt mai voești?“
— „Nu voiŭ nimica,“ atunci ea dișe:
„Credincios mie cum o să-mi fiŭ,
„Când jurămintele în ceruri scrise,
„Și a ta lege nu poți s'o ții?“

Fata avea dreptate, de nu vrea să-l asculte:
Cine-a făcut o crimă, poate face mai multe.

Ed. 1842, 1847, 1863.

DREPTATEA LEULUI.

Leul de multă vreme ridicase oștire,
Să se bate cu riga ce se numea Pardos ;
Căci era între dinșii o veche prigonire,
Și gâlcevire mare, pentru un mic folos.
    Vreaū, adică, să știe,
    Cui mai mult se cuvine
    Să ție pentru sine
    Un petec de câmpie
Și un colț de pădure, de tot ne'nsemnător,
Ce despărțea ținutul și staturile lor.
Acum sânge mult curse, și multe luni trecură,
    Făr' a se putea ști,
    Cine va birul.
    Elefantul năsos,
    Și bivolul peptos,

Cu lupul coadă-lungă,
 Multe isbinđi făcură.

Fieși-care tulpină era plină de sânge.
 Ici se vedea un taur jumătate mâncat ;
 Lângă el un tovarăș ce sbiară și îl plânge ;
 Colo, un porc sêlbatic fără două picioare ;
 Și mai la vale vulpea se tăvăleşte, moare,
 Oftând după curcanii ce încă i-au scăpat ;
 Iar mai vrednic de jale era viteazul urs,
 De două coarne groase în inimă pătruns.
 Leul, vădend că lupta nu se mai isprăvește.
 Trimise la maîmuță, vestită vrăjitoare,
 Ce spun că știa multe, și că proorocia
 Intimplările toate, după ce se trecea.
 Trimise, ȃic, la dînsa, să-i facă întrebare,
 Cum poate să ajungă sfîrșitul ce dorește.
 Ea se puse pe gândurî, tuși, apoi rêsponse,
 Rodend cu mulțumire darurile aduse :
 „Ca să poată 'mpêratul lesne să biruească,
 „Trebue să jertfească
 „Pe acel ce în oaste e decât toți mai tare,
 „Mai vestit în resboaie, mai vrednic și mai mare.“
 Auđind astea leul strînse a sa oștire :
 „Lighioanelor !“ ȃise, „viu să vă daū de știre,
 „Că astăđi din noi unul trebue să murim :
 „Așa va proorocul. Rêmâne-acum să știm,
 „Cine este mai tare.
 „Cât pentru mine unul, cum vreți... dar mi se pare

„Că nu prea sunt puternic, căci pătimesc de tuse.“
 Vulpea era aproape: „Ce-are a face!“ răspuse,
 „Înălțimea ta ești
 „Orî cât de slab poștești.“
 „Dar și puterea noastră
 „E indestul de proastă.“

Strigară tigrii, urșii, și cu un cuvînt toate
 Lighioanele-acelea ce erau mai colțate.
 — „Nu rămîne 'ndoială,“ le răspuse 'mpăratul.
 Epurele sërmanul, — creș că-l trăgea păcatul
 Saū păcate mai multe
 De moșii lui făcute, —
 Veni să-și dea părerea. Dar toți, cât îl zăriră,
 Asupra-î năvăliră.

„Ia vedeți-l!“ strigară, „cu bună 'ncredințare
 „El este cel mai tare!
 „S'ascundea urechiatul, și nu-î plăcea să moară,
 „Ca să ne facă nouă biruința ușoară!
 „Pe el, copii! Luați-l : el are să 'mplinească
 „Ce ne-a ȃis proorocul din porunca cerească!“
 Căniî atunci săriră
 Și 'n grab țî-l jupuiră.

Se află vre o țară, unde l'ășa 'ntîmplare
 Să se jertfească leul? Nicî una, mi se pare.
 Nu știu cum se urmează, nu pricep cum se poate,
 Dar ved ș că cei puternicii orî unde aū dreptate.

Ed. 1842, 1847, 1863.

LUPUL MORALIST

V'am spus, cum mi se pare, de nu-ți fi uțat,
Că lupul se 'ntimplase s'ajungă împărat.
Dar fiind că v'am spus'o, voiți încă să vă spuți,
Ceea ce s'a urmat subț stăpânirea lui.
Aușind împăratul, că 'n staturile sale
Fac năpăstuirii multe përoșii dregatori;
Că pravila stă 'n ghiare, că nu e deal saũ vale,
Unde să nu vești jertfe mai mulți prigonitori,
Porunci să s'adune obștească adunare
    Lângă un copaciũ mare;
Căci vrea pe unii alții să-ı cam dejenească,
    Și 'n puține cuvinte,
    Să le aduc' aminte
    Datoriile lor.
Toți se înfățișară, și 'nălțimea lupească
    Incepũ să vorbească
    C'un glas dojenitor :

„Domnilor de tot felul! Bune sunt astea toate?
 „Datoriile slujbei astfel le împliniți?
 „Nu aveți nici șfială, nici frică de păcate,
 „Să faceți nedreptate, și să năpăstuiți?
 „Toate slujbele voastre țara vi le plătește;
     „Încă, pe la soroace,
     „Și câte-un dar vă face.
     „Dar reaoa nărăvire,
     „Ce o aveți din fire,
     „Nu se tămăduște.
     „Vedeți cu ce morți grele
     „Se savârșesc din lume,
     „Și cum lasă reu nume,
     „Acei care fac rele.
 „Gândiți-vă că poate veți da cuvînt odată
     „La 'naltă judecată,
 „Gândiți-vă la suflet, și luați dela mine
     „Pildă a face bine.“
     Ast cuvînt minunat,
 Pe care domnul lup auđ că l'a 'nvățat,
     Trecînd pe lingă sat,
 La ȡiua unui sfânt, cînd preotul citea
     Și propoveduia,
 Pe mulți din dregători să plîngă i-a 'ndemnat.
 „El ce ați hotărit jupăni amploiați?
     „Oare o să vă 'ndreptați?“
 Îi întrebă atunci înălțimea 'mblănită,
 Ce purtă o mantă de oae jupuită.

„Spuneți o să schimbați purtarea-vă cea proastă ?“

— „Să trăiți la mulți ani dobitocia voastră,“

Response un vulpoiū, în slujbe lăudat :

„Ne poate fi ertat,

„Să vă 'ntrebăm smerit pe înălțimea ta,

„De unde-ați cumpărat postavul de mantă ?“

Când mantaoa domnească este de pei de oae,
Atunci judecătorii fiți sigur că despoaie.

Ed. 1842, 1847, 1863.

NEBUNIA ȘI AMORUL

In niște fabuli un poet scrie,
Că Nebunia și pruncu-Amor
Se jucau singuri pe o câmpie,
In primă-vara vieței lor.

Știți că copiii cu inlesnire
Găsesc sujeturi de neunire;
Ei dar odată se gâlcevira
Pentru o floare ce întâlneră.

Striga amorul în gura mare:
Cea-laltă însă, minut cumplit!
Il isbi 'ndată atât de tare,
Cât de lumină ea l'a lipsit.

Adînc copilul simți durere,
Rămăind ast-fel fără vedere.

Trista lui mumă jalbă pornește
L'al său părinte, stăpân ceresc:
Va resbunare, se tînguește;
Cu ea toți deii compătinesc.
Mars și Apolon, mai c'osebire,
Arătau mumei a lor mahnire.

S'adună sfatul cel fără moarte,
Și hotărîră în obștea lor,
Ca Nebunia în veci să poarte,
Să cărmueasca pe orbu-Amor.

Această dreaptă, grea osîndire,
Din ziua aceea luă 'mplinire;
Din ziua aceea sunt împreună,
Și Nebunia-l ține de mână.

Ed. 1842, 1847, 1863.

LEBEDA ȘI PUII CORBULUI.

Lebeda odat' aflate
— Inșă cum se întimplase,
Nu pociu să vă dau cuvint —
Cum-că într'un colț de lume,
Intr'un loc cu mare nume,
Și pe un frumos pământ,

Niște păseri osândite,
Corbi de câți-va ani numite,
In primejdie trăesc.
— Lebedele au din fire,
O ciudată presimțire,
Care este dar ceresc.

Aşa, să le izbăvească,
 Cu o rivnă părintească,
 Ea plecă până în zori.
 Ajungând într'o livede,
 În culcuş de vulpe vede,
 Pui de corb nesburători,

Care într'o vizuină
 Petreceau ca în grădină,
 De-a lor soartă mulţumiţi.
 Păserea cea albă 'ndată,
 Către dînşii se arată,
 Ţice: „Puilor iubiţi!

„Soarta voastră e de milă!
 „Spuneţi cum pe voi în silă
 „Aici vulpea v'a adus?“
 Corbuleţii în mirare,
 Răspund iute, ridând tare:
 „Noi de voe ne-am supus.

„Vulpe, ce e, nu ştim spune,
 „Decât că năravuri bune
 „Acea damă arăta,

„Că avea coadă pe spate,
„C'al ei păr in galben bate,
„Și că ochi lucioși purtă.

„Ea, când ne-a luat de-acasă,
„Ne-a spus că la a sa masă
„Are feluri de mâncări;
„Că e prinț de dobitoace,
„Că pe noi va a ne face,
„Să ajungem la mari stări.

„Ne-a mai spus că ne e rudă,
„Că din virsta cea mai crudă
„Neamul nostru l'a iubit.
„Ea, ca și al nostru tată,
„Că ne tragem ne arată,
„Din vulturul cel slăvit.

„Și adesea ne vorbește,
„Că din suflet se silește,
„A ne da slava dintăi.“
Lebăda strigă cu jale :
„Sunteți pe a morții cale,
„O voi ai corbului fii !

„Dar al vostru sec părinte,
„Cum nu și-a adus aminte,
„Ceea ce i s'a 'ntimplat,
„Când își părăsi locașul,
„Și din gură lăsă cașul,
„Iar de vulpe înșelat?“

Puii, nebăgând'o 'n seamă,
„Cale bună,“ 'i dic, „madamă,
„Noi nu știm ce ne vorbești,
„Și prin astfel de cuvinte,
„Să ne scoți acum din minte
„Cam de geaba te silești.“

„Eū mă duc,“ lebăda dișe,
„Insă vouē vē sunt scrise,
„Multe rele să răbdați;
„Căci prostia-vē cea mare,
„Ca și-a peni 'ntunecare,
„Nu se poate s'o spălați.“

Ed. 1838, 1842, 1847, 1863.

PRIVIGHETOAREA IN COLIVIE

O cântăreață privighetoare,
De mică prinsă, sta la 'nchisoare,
Și colivia-î era locaș.
Vreme la mijloc multă trecuse,
Dar ea se uîte tot nu putuse,
De unde-a luat'o omul vrăjmaș.

Ne 'ncetat tristă, gândea cu jale,
L'a tinereței veselă vale,
L'acele crângurî, l'acel isvor,
Unde l'a noptîi lină tăcere,
Ea a vieței cânta plăcere,
Razele țilei, dulcele-amor.

La câte paseri sunt sburătoare,
Liberă viață e lucru mare;
Natura este patria lor.
Așa și mica paserea noastră,
Care de minte era cam proastă,
Câtă mijloace să scape 'n sbor.

Astă dorință e lăudată,
Când e 'ntărită pe judecată
Și când folosul e prevădut;
Dar ea uitase că mai înainte
O 'nștiințase un pui cu minte,
Că vrând să sboare mulți au cădut.

Ea n'avea aripi, fără mijloace
O păsărică ce poate face,
Decât supusă soartei a fi,
Său să aștepte până să-i crească
Smulsele aripi, și să găsească
Nouă mijloace de a fugi?

Astfel pe dînsa o sfătuește
O rîndunică ce o iubește,
Și care gîndul ei îl știea.

Esempluri multe des îi tot spune,
Și îi arată cu dovezi bune,
C'acum să scape nu va putea.

Insă junețea neînțeleaptă,
Poveți n'ascultă, vremi nu așteaptă;
Toate 'nainte-î jucării sunt.
P'ntre zăbrele ea se strecoară,
Puțin se 'nalță, de-o palmă sboară,
Și cade 'ndată jos pe pământ.

Ed. 1838, 1842, 1847, 1863.

URSUL ȘI LUPUL

Impărăția dobitocească,
Ca și a noastră cea omenească,
Statornicie vecinică n'are :
Toate supuse sunt la schimbare !

Din mână 'n mână sceptrul se plimbă,
Cel de erî mare, astădî e mic ;
Leu pe urs bate, urs pe leu schimbă,
Dintr'o 'ntîmplare prea de nimic.

De curînd ursul pe leu schimbase,
Și pe domnescul tron înălțat,
Cârma în labe tare-o luase,
Și cu verđi tufe sta 'ncoronat.

Dator eū însă sunt a vă spune,
Că ursul cela, măcar că urs,
Dar sentimente avea prea bune,
De-al obștei bine era pētruns.

Fearele toate 'ndată ce-aflară,
Că le-a dat cerul un stăpân nou,
Să se închine lui alergară,
Una c'o vacă, alta c'un boū.

Lupul în urmă spre tron se duce,
Și după vechiul bun obiceiū
Măriei-sale plocon îi duce,
Și înainte-i pune doi mei.

Intr'o frumoasă precuvîntare,
Ii dovedește c'ar fi avēnd
Niște chrisoave arătătoare
Ce-aū făcut urșii deū nu știū cānd.

C'aste chrisoave, pe pei de oae
Scrise cu apă, spun lămurit,
Cum aū mers urșii la o bătae,
Și câte mure ei aū jertfit.

Cu plecăciune apoi ȳ-arată,
Cum-că din suflet s'a bucurat,
De intimplarea cea minunată
De 'ncoronare când a aflat;

Cum că dorește supus să-ȳ fie,
Că tot-deauna el l'a iubit,
Că pentru dînsul vieȳi o mie
Să le jertfească e mulȳumit.

Ast-fel de vorbe se ȳic în lume,
Inșă drept formă se socotesc;
Căci fieșȳ cine le ia de glume,
Care se uită cât se vorbesc.

Dar ursul crede, se amăgește,
In slujbe pune neamul lupesc;
Cum că prietenȳ are, gândește,
Care persoana lui o slăvesc.

După o vreme leul se scoală,
Tocmai când urșȳ mort il credea;
După o mare șȳ lungă boală,
Vine să-șȳ ceară tronul ce-avea.

Locuitorii se îngroziră ;
Vestea se duse pân' la palat ;
Lupii îndată la lei fugiră ;
Pe-al lor prieten toți l'aŭ lăsat.

Taurii numai ce nici odată,
A-î fi prietenii nu s'aŭ jurat,
Peste cincii sute veniră 'ndată,
Pe domn și țară ei aŭ scăpat.

Prea cu lesnire omul se 'nșală !
Dar foarte mare face greșală,
Cine la vorbe dă credemînt.
Faptele numai ne dovedește,
Fiește cine cât prețuește,
De-avem prietenii, și care sînt.

Ed. 1838, 1842, 1847, 1863.

BOUL ȘI VIȚELUL

Un boŭ ca toți boii, puțin la simțire,
In ȃilele noastre de soart' ajutat,
Și decăt toți frații mai cu osebire,
Dobândi 'n cireadă un post însemnat.

Un boŭ in post mare? Drept cam ciudat vine,
Dar asta se 'ntîmplă in orî care loc :
Decăt multă minte, știu că e mai bine,
Să ai tot-deauna un dram de noroc.

Așă de-a vieței veselă schimbare,
Cum și de mândrie boul stăpănit,
Se credea că este decăt toți mai mare,
Că cu dînsul nimeni nu e potrivit.

Vițelul atuncea plin de bucurie,
 Aușind că unchiul s'a făcut boer,
 Că are clăi sumă și liveđi o mie:
 „Mă duc," ție se 'ndată, „nițel fan să-ı cer."

Făr' a perde vreme, vițelul pornește,
 Ajunge la unchiul, cearcă a intră;
 Dar pe loc o slugă vine și-l oprește:
 — „Acum doarme," țice, „nu-l pociū supără."

— „Acum doarme? ce fel! pentru 'ntăia dată
 „După prânț să doarmă! obiceiul lui
 „Era să nu șează țiua nici odată;
 „Ast somn nu prea-mı place, și o să ı-o spuiū."

— „Ba să-ți cauți treaba, că mănâncı trinteală,
 „S'a schimbat boerul, nu e cum ı știț:
 „Trebue 'nainte-ı să mergi cu sfială,
 „Priimit în casă dacă vrei să fiı."

La o mojie atăta de mare,
 Vițelul răspunde că va așteptă;
 Dar unchiul se scoală, pleacă la plimbare,
 Pe lângă el trece, făr' a se uită.

Cu mahnire toate băiatul le vede,
Inșă socotește că unchiu-a orbit;
Căci fără 'ndoială nu putea a crede,
Că buna sa rudă să-l fi ocolit.

A doua zi iarăși prea de dimineață,
Să-i găsească vreme la dînsul veni;
O slugă, ce-afară îl vedea că 'ngheață,
Ca să-i facă bine de el pomeni.

„Boerule,“ țice, „așteaptă afară
„Ruda dumi-tale, al doamnei vaci fiu.“
— „Cine? a mea rudă? mergi de-l dă pe scară;
„N'am astfel de rude, și nici voiū să-l știū.“

Ed. 1838, 1842, 1847, 1863.

VULPEA LIBERALA

Vulpea fără 'nctare
Striga 'n gura mare,
Că de când elefantul peste păduri domnește,
Trebile merg la vale, și lumea pătimește ;
Că este nedreptate,
Că va să cheltuească
Veniturile toate
Pentru masa domnească.
De-acestea elefantul, cât a luat de știre,
Temându-se, cu dreptul, de vreo resvrătire,
Pe epure la vulpe cu un bilet trimise;
O invită la curte, o 'mbrățișe și-î dîse :
„Am aflat, jupâneasă, că ai mare talent ;
„Voiu să te pui în pâne,
„Și începînd de mâne,

„Iți dăm cu mulțumire,
 „Ca un semn de cinstire,
 „Al găinelor noastre întins departament :
 „Caută-ți bine treaba.“
 — „Pe seama mea te lasă!“

Răspunse oratorul, și sărutându-și laba,
 Se întoarse acasă.

In ziua viitoare

Vulpea, ca tot-deauna, veni la adunare,
 Dar însă oblojită, pe sub barbă legată,
 Și cu un lipan mare la cap înfășurată.

„Ce ai, de suferi ast-fel?“ o întrebară toate.

— „Imi e reu de aseara, imi e reu cat se poate,

„Și cu trebile țerei să mă lăsați în pace.

„Domnul știe ce face;

„El ne 'ncetat gândește la al obștei folos.

„Adio! sunt bolnavă, m'am înecat c'un os.“

Cunosc mulți liberali: la vorbe ei se 'ntrec,
 Dar până în sfârșit cu oase se înnece.

Ed. 1842, 1847, 1863.

MERLA ȘI BUFNIȚA

Intr'o pădure deasă, de cetățî depărtată,
Merla se 'ntîlnî seara cu bufnița umflată.
„Prietenă,“ îi dîse, „țî-aș face o 'ntrebare,
„Dacă a mea 'ndrăsneală n'aduce supărare:
„Spune-mî, mă rog, lumina de ce nu-țî e plăcută?
„De ce stai toată ziua ascunsă, nevêdută?
„Nu cunoștî, cum se vede, razele diminețî,
„Dulceața primăverei, plăcerile viețî.
„Poate ești rușinoasă și cređî că nu cîntî bine,
„Dar eũ și alte paserî mai demne decăt mine,
„Itî vom da 'nvêțatură și vom pune silință
„Să-țî mai subțiem glasul căt va fi prin putință.
„Vino mâne la mine să mergem la plimbare,
„Că să faci cunoștință cu o privighetoare.“
Bufnița îi rêsponse: „Itî mulțumesc, iubită,
„Eũ cu soarele vostru nu sunt obicinuită;

„Imi superă vederea. Lumea o să mă vază
„Inșă, când m'oiu deprinde cu a luminei rază.“

Mulți ȃic, cĂ neamul nostru nu este încă 'n stare,
Ca altele, sĂ facĂ cercĂri de 'naintare ;
CĂ 'nvĂțatur' adincĂ, ideĭ, filosofie,
Sunt prea vĂtĂmĂtoare l'a lui copilĂrie.
Declamați' aceastĂ, pompoasĂ, ingĂmfatĂ,
De vreți, poate sĂ fie despoților iertatĂ :
Numai lor le e bunĂ a unui neam orbire,
CĂci nu-l lasĂ sĂ-și vazĂ a sa nenorocire,
Dar ĭn gura acelor ce-o ȃic pe din afarĂ,
SaĂ e o neroȃie, saĂ este o ocarĂ.
Noĭ le-am putea rĂspunde puținele cuvinte
Bufniței adresate de merla cea cu minte :
„Ăi vorbit de minune. Dar ia spune-mĭ, vecinĂ,
„DacĂ mĂcar cercare tu nu faci vre odatĂ,
„SĂ scoți cel puțin capu din noaptea 'ntunecatĂ,
„Apoi cum te-ĭ deprinde cu soare, cu luminĂ?“

Ed. 1842, 1847, 1863.

CUCUL

Cucul, pasere proastă, dar plină de mândrie,
Socotind c'al său nume
Este vestit în lume,
Hotări să mai facă vre o călătorie,
Ca s'adune respecturi, și însuși să privească
Cu ce chip îl slăvește nația păserească.
Plecă, dar abia merse până 'n vecinătate,
Și găsi felurime de păseri adunate,
Care din întâmplare
Se 'ntreacău la cântare.
Stătù să le asculte: toate pe rând cântară,
Care prost, care bine, talentu-și arătară.
Iar bieteii coțofene îi cerură iertare,
Că nu-î dau ascultare;
Îi dîșeră: „Taci, soro, te roagă obștea noastră:
„Despre cântec ne iartă, ești ca un cuc de proastă.“

Ast-fel păți și cioara ; în ris ea fu luată,
 Și cu un cuc nemernic de toate comparată.
 De-asemena onoruri cucul supărat foarte,

Se duse mai departe.

Dar ori unde mergea,

Nimic alt n'auzea.

În sfirșit obosit

Și desnădăjduit,

La cuibul său veni,

Făr' a se mai oprî.

Puii cât îl zăriră,

Pe loc îl ocoliră

Apoi îl întrebară :

„Ce mai veste pe-afară?“

— „Urită,“ le respunse, „și vrednică de jale :

„Am umblat multe locuri, dar nu m'am mulțumit.

„Toate îmi par schimbate, și toate merg la vale,

„Păsările sunt bete și lumea-a nebunit.“

Tot omul despre sine lesne se amăgește.

Nimenea nu își este aspru judecător ;

Dar judecata obștei e o învățătură.

Mulți ce se cred pe sine un ce rar în natură,

Mai lesne dic că lumea nu știe ce vorbește,

Decât să va să-și simță nimicicia lor.

Ed. 1842, 1847, 1863.

ULEUL ȘI GĂINILE

Ion prinse un ulei, și ducându-l acasă,

Il leagă cu o sfoară

Lângă cotet afară.

De o vecinătate așa primejdioasă,

Găini, cocoși și găște întâi se îngroziră,

Dar cu 'ncetul, cu 'ncetul se mai obișnuiră.

Incepură să vie cât colea să-l privească,

Încă și să-l vorbească.

Uleul cu blândețe le priimi pe toate ;

Le spuse că se crede din suflet norocit,

Pentru vizit' aceasta cu care l'au cinstit.

Căci el însuși nu poate, dar îi pare reu foarte,

La dumnea-lor să vie,
 Visita să le 'ntoarcă dup' a sa datorie.
 Mai adăogă însă că, dacă dumnea-lor

    Îi vor da ajutor
     Ca să poată scăpa,
     El le făgăduiește,

— Și Dumnezeu cunoaște cum vorba și-o păzește —
 Că la orî ce primejdii va ști a le-ajuta;
 Încă din înălțime el le va da de știre,
 Când asupra-le vulpea va face năvălire.

    Astă făgăduială,
     Nu mai lăsă 'ndoială.

Și găinile proaste, ce dorea să găsească
 Pe cine-va destoinic să va să le păzească,
 S'apucară de lucru; ađi, mâne, se 'ncercară,
 Și cu ciocuri, cu unghi, abia îl deslegară.
 Uleu-și luă sborul. Dar se întoarse 'ndată,
 Și răpi o găină, pe urmă doue, trei,

    Pe urmă câte vreî.

— „Ce pază este asta, strigă una cu jale?

    „Vorba măriei tale

    „Era să ne păzești,

    „Iar nu să ne jertfești.“

— „O! eu știu foarte bine cuvîntul ce v'am dat,

    „Și ce fel m'am jurat.

„Dar când mă juram ast-fel, eram legat, supus,

„Acum însă sunt liber și vă vorbesc de sus.“

Eü, de-ași fi fost găină, nu l'ași fi slobozit.
Dumnea-lor aü făcut'o și vöd că s'aü cäit.

E o greșală mare pe hoți să ajutăm,
Pană să nu cunoaștem cu cine ne'ncurcăm.
Ei abia se vöd sloboși și-adio jurămint!
La Fontaine la aceasta vorbește ca un sfint:
    Ulei sunt cinstiți,
    Când sunt nenorociți.

Ed. 1842, 1847, 1863.

CÂNELE ȘI MĂGARUL

Cu urechea plioștită, cu coada 'ntre picioare,
Cănele, trist și jalnic, mergea pe o cărare.
După îndestul umblet, iată că-l întâlnește

Un măgar, și-l oprește :

— „Unde te duci,“ îi duse.

„Știi par'că te-a ploat, ce rău ți s'a 'ntîmplat ?

„Așa stai de mahnit.“

— „Dar, sunt nemulțumit.

„La împăratul leu în slujbă m'am aflat ;

„Inșă purtarea lui,

„De e slobod s'o spuii,

„M'a silit în sfirsit, să fug, să-l părăsesc.

„Acum cat alt stăpân ; bun unde să-l găsesc ?“

— „Numai de-atât te plângi ?“ măgarul întrebă ?

„Stăpânul l'ai găsit, il veđi, de fața stă.

„Vino numai decât la mine să te bagî ;

„Eü itî fägăduesc,
„Nu reü sä te hrănesc:
„Nimic n'o sä lucrezi, nici grijă n'o sä tragi.“
La propunerea sa cănele î-a răspuns:
— „Ascultă-mă sä-ți spuiü, e reü a fi supus
„La orî care tiran; dar slugă la măgar
„E mai umilitor, și încă mai amar.“

Ed. 1842, 1847, 1863.

BURSUCUL ȘI VULPEA

Bursuculuț îi venise rîndul și el să domnească
Peste un pogon de tufe în pădurea părintească,
Pe marginea unei ape. Regatul îi era mic.

Și acei ce îl vedură

Toți într'o unire dic,

Se învoesc a spune că nu era alt nimic

Decît o miniatură.

Dar riga voiajase,

Și 'n streinătate-aflase

Că un bursuc domnitor

Ce va să-și facă un nume

Mare și faimos în lume,

E neapărat dator

Să iea un ton de mărire,

Să dea poruncă pe oștire,

Chiar de n'ar avea soldați.
 Căci ast-fel obișnuiesc
 Toți acei care domnesc,
 Ducă saș regii saș împărați.
 Așa el și slobozi
 Patru ordine de ți
 Intr'acest chip redigate:

— „Către armile noastre de linie și de mare,
 „Cavalerii, infanterii, și artilerii ușoare,
 „Poruncim și cele-lalte.“

O poruncă din acestea, nu știu cum s'a întâmplat,
 De vânt a fost aruncată
 În țara învecinată,
 Unde domnea leopardul. Acest domn s'a îngrijat,
 Vădând că bursucul are
 Armie așa de mare.

Spre a fi încă mai sigur, el într'acolo porni
 Pe ministrul din afară, pe vulpe, și-l porunci
 Să saluteze pe prințul, dar în taîn' a spiona
 Și a trage cu urechea, iar mai ales a afla
 Cum merg trebile pe-acolo, cât e de primejdios,
 Și câtă armie ține vecinul său cel pârșos.
 Sfirșindu-se ambasada, vulpea înapoi veni;
 Se înfățișă la curte, se închină și vorbi.

— „Porunca am împlinit;
 „Cu ochi-mi le-am vădut toate,
 „Și poți dormi liniștit
 „Fără să ai grijă deșarte,

„Căci toate-acele armii de linie și de mare,
„Cavalerii, infanterii și artileriei ușoare,
„Nu sunt alt, poți fi prea sigur, pestrițele împărat,
„Decât un soldat pe apă și o luntre pe uscat.“

Vanitatea e mic vițiu, dar cu bună 'ncredințare
Ea adesea ne espune la ridicol foarte mare.

Ed. 1863.

ȘARLATANUL ȘI BOLNAVUL

La un neguțător mare,
Căruî vederea-î slăbise,
Fără nici o invitare
Un doctor vestit venise.
Când ȳic vestit, se 'nțelege că nimenî nu-l cunoștea;
    Insă avea atestate
    Numai în aur legate.
Diplome ce 'n Academîi luase, cum el ȳicea,
    Prin țeri care nici odată
    Nu aũ figurat pe hartă,
Dar care cu bună seamă el nici le-ar fi părăsit,
De-ar fi mai avut acolo vr'un bolnav de lecuit.
    Bunul pătimaș îl crede,
    Doctorul vreme nu perde
Ci-l unge c'o alife, apoi la ochi l'a legat.
Apoi, după ce îi spune din partea lui Ipcrat

Că are să șadă ast-fel o săptămână deplin,
 Intinde mâna . . . pe masă era un frumos rubin,
 Inel de formă antică, vechiū suvenir părintesc;
 Doctorul îl ea, se duce, și ca să vă povestesc
 Mai pe scurt, el vine iară a doua și-a treia zi,
 Și ne 'necat, tot-deauna, la orī ce visită nouă

Luă câte unul, doue,

Din lucrurile mai scumpe câte în casă găsi,
 Când se 'mplinī săptămâna pe bolnav îl deslegă:
 — „Uită-te, cum ți se pare, și cum veți?“ îl întrebă.
 — „Cum veți?“ răspunse bolnavul, împrejurul său privind,
 Și din averile sale nimica ne mai zăbind;
 „Cum veți? nu știū frate, atât numai pociū să dic
 „Că din ce vedeam odată acum nu mai veți nimic.“

Cunosc patrioți politici, care-așa exploatez
 Simplitatea populară și ei singuri profitez.

Ed. 1863.

ATELAZUL ETEROGEN

Un om având un armăsar
Il înhămă la jug
C'o vită de măgar
Și cu un boi de plug.
Boul fiind sacat,
La un picior rănit,
Măgarul ne 'nvățat,
Și prea reu năvălit,
Stăpânul lor din car
Striga, plesnea 'n zadar:
Calul se asvîrlea,
Dar boul îl oprea,
Măgarul îl lovia,
Și carul nu mergea.
— „Prea reu i-ai potrivit,“
Dice un trecător.

— „Ești foarte amăgit,
„Domnule privitor,
Răspunse omul, „Eū
„Lumea am visitat,
„Și, dacă vrei să știi,
„Intr'insa am aflat
„Multe dregătorii
„Tot astfel întocmite ca atelazul meu.“

Ed. 1863.

EPURELE, OGARUL ȘI COPOIUL

Calitățile noastre cele mai laudate
Ne sunt ades în lume drept crime reproșate;
Aceasta se întâmplă de câte ori prin ele
Oprim esecutarea intențiilor rele.

Epurele odată
Fu tras la judecată
De un ogar. În tufe atuncea presidă
Copoiul, și sentințe fără apel el da.
Ogarul către el așa se adresează
Și 'n limba lui strigă:
— „O tu ce presidezi senatul cel cănesc,
„Te rog să mă ascuți: eu viu să jeluesc
„De acest ticălos
„Ce sufletul mi-a scos.
„Căci vrând a-l întâlni, pe deal sați pe câmpii,
„El fuge par' c'ar fi gonit de vijeli;

„Ș'apoi n'aleargă drept
„Cu el să poți da piept,
„Ci merge tot cotiș
„Și sare curmeziș.
„C'un cuvînt n'are pas, nici umblet creștinesc.
„Dar ce să mai vorbesc?
„Când chiar măria ta, de-o fi cum am aflat,
„Aî fost adese orî de dînsul înșelat?“
— „Destul,“ lătră atunci copoiul cafeniū;
„Pe el nici îl ascult, purtările-î le știū.
„Orî ce pentru el cređ, și iată-l osândit
„Să fie jupuit.
„Carnea va rămănea pentru judecător,
„Iar labele vor fi pentru jeluitor.“

Ed. 1863.

URSUL ȘI VULPEA

— „Ce bine aū să meargă trebile în pădure,
„Pe împăratul tigru când îl vom resturna

„Și noi vom governa;“

„Dicea unei vulpi ursul, „c'orī cine o să jure

„Că nu s'a pomenit

„Un timp mai fericit.“

— „Și 'n ce o să stea oare

„Binele acest mare?

Il întrebă.

— „In toate

„Mai ales în dreptate:

„Abusul, tîlhăria, avem să le stîrpim,

„Și legea criminală s'o îmbunătățim;

„Căci pe vinovați tigrul întâi îi judecă

„Ș'apoi îi sugrumă.“

— „Dar voi ce-o să le faceți?“

— „Noi o să-î sugrumăm
„Ș'apoi să-î judecăm.“

Cutare săū cutare,
Care se cred în stare
Lumea a guverna,
Daca din întîmplare
Ar face încercare,
Tot ast-fel ar urmă.

Ed. 1863.

CORBII ȘI BARZA

Pe o câmpie
Mare, bogată,
Urmă odată
O bătalie

Aspră, cumplită, neasemănată,
In cât cadavre nenumărate
Zăceaă grămadă neîngropate.
Corbiă îndată luară știre;
Lacomă de pradă ei năvăliră,
Și cu grăbire
Acă sosiră.

Și după ce mâncară, și după ce bătură
Mult sânge, începură
C'un plac îngrozitor
Să cânte cina lor.

Barza cea simțitoare,
 Care pe om iubește,
 Și 'n preajmă-î se nutrește,
 Vădându-î de departe,
 Le strigă: — „Cum se poate
 „Așa nerușinare:

„E locul pentru cină? e ora de plăcere
 „Pe un pământ de doliu, în ziua de durere?

„Mumele își pling fii;

„Isvorul bogăției,

„Câmpul, e ruinat;

„Iar voi vă îndopați

„Și cântați!“

— „De-aceasta ne ertați.“

Răspunse de odată

Ceata întunecată,

„Omului cât îi place

„Poate fi ruinat,

„Dar noi suntem în pace

„Și mult ne-am îngrășat.“

Acei ce de a țerei grea soartă profitară;
 Ce de streini în posturi, în ranguri se 'nălțară;
 Ce prin trădări, bazețe sunt astăzi mari, bogați,
 Poate și decorați,
 După a mea părere, sunt corbi nerușinați.

Dar aş dori să-mi spuneți, domnilor cititori,
(Căci eū vorbesc de-o țară
De tot imaginară)
La noi se află oare ast-fel de muritori?
Dacă aveți de oameni idee așa proastă,
Las răspunderea toată asupra Dumnea-voastră.

Ed. 1863.

CALUL VÎNDUT
ȘI
DIAMANTUL CUMPĂRAT

Plin de bucurie mare
Oare-cine îmi spunea,
C'a vîndut din întîmplare
Și cu un preț de mirare
Un cal prost ce el avea.
„Căci bietul cumpărător,
Dăcea el, „s'a înșelat
„Și puțin cunoscător
„Orî-ce î-am cerut mî-a dat.“
La acestea ce să-î dîc?
Atunci n'am răspuns nimic.

Dar peste puține zile îl văd însă furios,
Și îmi strigă : — „Nu știî frate, un mișel, un ticălos

„Ce semăna om de treabă, fără milă m'a 'nșelat:
„Mă-a vîndut o sticlă proastă drept un diamant curat.
„Cum ți se pare aceasta?“ — „Dău așa cum mă-a părut
„Intîmplarea de deunăđi cu calul ce ai vîndut.“

Strigăm și protestăm tare
Când nedreptatea cercăm,
Dar mulți urmăm la 'ntîmplare
Fapta ce o defăimăm.

Ed. 1863.

PORCUL LIBERAT

Când s'a-^u liberat Țigani^u, în anul de la Hristos
O mie și . . . . nu știu câte; unul din ei, omenos,
Vru și el să libereze pe un porc ce îl avea,
Și în jug de multă vreme lângă șatră îl ținea.
Îl chemă dar, și îi dîse: „Porcule, purcelul meu,
„Cunosc însumi, din cercare jugul cât este de gre^u,
„De aceea te fac liber; de-acum poți a viețui
„Orî cum ți-o plăcea, și hrana singur a ți-o dobândi.“
— „Să trăești! însă, stăpâne, în grădină pociu e^u intră,
„Pepenⁱ, dovlecei și verze fără grijă a mîncă?“
— „Ba nu, astea sunt oprite.“ — „Așa dar îți mulțumesc:
„Cu un sfert de libertate, drept să spui^u, nu mă 'nvoesc.
„Ba cre^ș chiar că e rușine, când toți porciⁱ a^u trăit
„La coșare în robie, să es e^u mai osebit;

„Să-mi ridic mai pe sus botul și de treapta lor să fug.
„Ș'apoi ce ar dice boii vădându-mă fără jug?“

Unii 'nțeleg libertatea ca porcul cel țigănesc;
Alții deprinși cu robia de ea greu se despărțesc.

Ed. 1863.

CASTORUL ȘI ALTE LIGHIONI.

Maî multe lighioane, locuind într'o vale,
Eraî des vătămata d'un iute riî vecin,
Care eșind cu șgomot din malurile sale
Strică vizuniî, cuiburi, și traiul lor cel lin.

Ele dar s'adunară,

Și mult se consultară,

Ce fel ar putea face,

Și prin care mijloace

Stavilă ar opune

L'acea înecăciune.

„Frați,“ țise un Castor,

Zidar de soiul lui,

„Eû asta socotesc:

„De mi-ți da ajutor,

„Să m'apuc să clădesc

„Zid tare de pămînt și apeî să-l opuiî.

— „Bravo! bine-ai gândit,
 Strigară toți pe loc;
 „Ești patriot vestit
 „Și mare dobitoc.“
 Castorul încântat
 Făr' a mai zăbovi
 S'apucă de lucrat,
 Dar nu fu ajutat,
 Și prea reu isbuti,
 Căci riul furios,
 De multe ploî umflat,
 Isbi ș'asvirli jos
 Pămîntul înălțat.
 Atunci cei-lalți fugind
 Pe meșter blestemau
 Și toți îl defăimau
 Dîcînd: „Ce ticălos!
 „El a pricinuit
 „Răul ce s'a 'ntimplat,
 „Pentru că a cercat
 „In neroadă-î dorință
 „Lucru peste putință.
 „Eû l'am povățuit,
 „Dar nu m'a ascultat,
 „Și de aceea noi
 „Tragem aste nevoi.“

Adese ori virtutea așa se prețuește :
Ori ce nobilă faptă, ori ce dreaptă 'ncercare
Pentru-al mulțimei bine ș'a țerei apărare
Mișei o defaimă, dacă nu isbutește.

Ed. 1863.

MIELUL MURIND

Fiū al unui berbece care de mult murise,
Un miel se bolnăvise,
Mușcând din întâmplare
O 'nveninată floare
Său iarbă, nu se știe;
Destul că a lui moarte
Nu mai era departe.

Acum el își făcuse datoriile toate
Câte și le fac mei în ceasul cel cumplit.

Mumă-sa cu durere
Incepuse să sbiere ;

Il sărută sermana plângând neconținut,
Și-î dicea: „Ce-mi e bună viața fără tine?

„Cuī mă lași fētul meu ?

„Spune tată-teū, dragă, că viū curīnd și eū,

„Căci pe această lume nu mai aștept vr'un bine !“

- „Dar ce să-î răspunz, mamă“ — întrebă micul miel —
 „De-mî va face 'ntrebare
 „Despre a turmei stare?
 „Tu ştiî bine că el
 „Iubia mult să vorbească
 „De dulăii din turmă şi de ceata lupească.“
 — „Spune-î că turma toată zace de rea gălbează;
 „Că are şapte doctori ce prea rău o tratează.
 „Mai spune-î că cîobanul a pus pe un nepot,
 „Ce tată teî-l cunoaşte, îngrijitor la turme,
 „Ca să stîrpeasc' abusul şi relele să curme.
 „Atîta spune-î numai şi 'nţelege el tot.“

După aceî din preajmă, care îî ocolesc,
 Poţi judecà prea lesne pe cei ce cîrmuesc.

Ed. 1863.

ZUGRAVUL ȘI PORTRETUL

La un zugrav foarte vestit mergând din întâmplare,
Portretul meu îi comandaî; întâi însă 'ntrebare
Artistului îi adresaî, de poate să mi-l facă
Așa cum orî cuî l'o vedea portretul meu să placă;
Căci am un mare interes, voiî ca 'n streinătate,
Ș'anume 'n Franța mai ales, la ochî să pociî eî bate,
Fiind acum de măritat o fată foarte rară,
Ș'aî eî epitropî căutând bărbat în astă țară.
— „Prea lesne,“ îmi răspuse el, „nu e întâiașî dată
„Când pe urîșî făcînd frumoșî luaî o bună plată.
„Eșî negru, te voiî face alb; eșî slab, te îngraș bine,
„Numaî veșî de portret departe a te ține.“
Vorbînd așa, mă zugrăvî, — și dacă al meu nume
Jos la portret n'ar figurà, nicî un creștin pe lume
N'ar putea crede că sunt eî, atât sunt de schimbate
Trăsurile-mî, ochî, gură, nas, și înfrumusețate.

Ai noștri rid câți mă cunosc, dar prea puțin îmi pasă,
 De voiū putea să dobîndesc pe nobila mireasă,
 Și dacă vre un venetic, eșit din țeri streine,
 Saū vr'un romîn mai îndrăsneț n'o isbuti mai bine.

Redactori care lăudați
 Pe uniū dintre candidați;
 Ce proștilor le dați virtuți,
 Și elocuență celor muți;
 Ce pe rei faceți virtuoși
 Și patrioți pe ticăloși,

Cređ că nu rău vă potriviți cu omul ce m'a zugrăvit,
 Saū cu vestitul Carcalechi, redactor care a trăit,
 Al căruī jurnal fabulos
 Era destul de mincinos,
 Dar care cel puțin spunea
 Acelor care nu-l credea,
 Că „adevărū-adevărāt“
 Este prea lesne de aflat;
 Că n'aū decât să ia pe dos
 Câte a scris el de prisos,
 Ș'atunci pot fi incredințați
 Că n'aū să fie înșelați.

Ed. 1863.

CATĂRUL CU CLOPOŢEI

Deunăđi un văcar de sat
Catărului ȳ-a atirnat
Salbă de clopoŢei,
Numindu-l el ȳngrijitor
Și ȳnainte mergător
Ciredei de viŢei.
ȳnsă curȳnd s'a 'ncredinŢat
Că ș'a făcut mare pecat
Cu bietul dobitoc,
Care, cât s'a simŢit
Așa ȳmpodobit,
Strigă: „O ce noroc!
„ȳn sfârșit iată-mă chemat
„La gradul ce am meritat.
„Meritul meu necunoscut
„De lumea toată e vȳđut.

„Acum de sus am se tratez
 „Soiul dobitocesc ;
 „Pe nimeni nu mă salutez,
 „Căci prea mă umilesc.“
 — Așa dicând, așa făcù,
 Și plin de îngâmfare
 El clopoței începù
 Să-î sune foarte tare.
 Așa de tare îi sună,
 Cât mintea i se răsturnă ;
 Și el, care june fiind,
 Trecea de cam smintit,
 Acum mai mult îmbătrânind
 De tot a 'nebunit.

Cum socotiți și dumnea-voastră,
 Dar eu gândesc că 'n țara noastră,
 Se află așa dregător
 Numit chiar excelență,
 Ce cu catărul sunător
 Poate da concurență,
 Care se crede om de stat
 Chiar și politic însemnat,
 Și care netăgăduit
 De clopoței este smintit.

Ed. 1863.

LIȘȚIA, RAȚA ȘI GÂSCA

Spun că 'n vara trecută, o lișiță și-o rață,
Aî lebedei de baltă consilierî privați,
Supt președința găștei s'aû strîns de dimineața
Pe lac la Cișmegiû. Acolo invitați
Eraû, din înalt ordin, a hotări în sfat

O pricină de stat,

Adică prin debaterî adîncî să chibzuiască
Pentru un pește mare cu ce sos s'el gătească.

Căci lebăda gătoasă

Voia să dea o masă.

Mare le fu gâlceava și lungă convorbirea.

Presidentul le dîse: „Fraților Senatorî,

„Să lăsăm chibzuirea.

„Pricina, cum se vede, e foarte delicată,

„Și dup'a mea părere trebuie amănată ;

„Veniți mâne în zori.“

Propunerea aceasta cu toți o aplaudară

Și pentru 'ntâia-ora

Pe găscă lăudară

Pentru a ei idee, apoi se risipiră

Și a doua și iară l'același loc veniră.

Pân' a doua și însă știți ce s'a întâmplat?

Fiind vară și soare și o căldură mare,

Peștele s'a stricat

Și raci l'au mâncat.

Cuvintele-aci scrise să nu vă pară glume;

Consiliuri d'acestea vedem destule 'n lume

Și la noi mai ales

Se 'ntimplă foarte des.

Ed. 1863.

IV.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΕ

I.

Un osîndit la moarte pentru o vină mare,
Rugă pe un prieten, să facă încercare,
Ca unul ce la curte avea multă putere,
De la prinț sașu ministri ȳertarea lui a cere.
„A!“ răspunse acela, „nu te pociu ajută,
„Pentru-că de aș face-o, e  te-aș compromită.“

Ed. 1842, 1847, 1863.

II.

CELUI CE SCRIA

CĂ POESIA E O BOALĂ NELECUITĂ

Dar, boala poeziei este nelecuită ;
Ai ȃis și tu în viața-ȃi un singur adevăr.
Dovadă la aceasta e musa-ȃi cea pocită,
Și versurile tale care se trag de pěr.
De-atăta vreme lumea își bate joc de tine,
Și 'n loc să puă silinȃă a scri ceva mai bine,
Din ȃi în ȃi mai tare te vėd că șchiopătezi.
Ce doctor așa mare poate să se găsească,
De a ta nebunie să te tămăduiască,
Sau cel puȃin să facă în prosă să visezi ?

Ed. 1842, 1847, 1863.

III.

D. ***

M'am silit tot-deauna să-mi dobândesc bun nume,
Și prin purtări cinstite să mă cinstesc în lume,
Fără să am mândria să ȳic c'am isbutit.
Dar de cȳnd luaı știre cȳ tu, ș'alȳiı ca tine,
Mȳ defȳlmaȳi în obște și vorbiȳi rȳu de mine,
Incep sȳ me creȳ sigur de ceea ce-am dorit.

Ed. 1842, 1847, 1863.

IV.

Un preot cuvios
 Odată spovedea
 Un prinț religios,
 Și ast-fel îi vorbea:
 — „Ajută, domnul meu,
 „Pe câți săraci găsești,
 „Căci chiar pe Dumneșeu
 „Intr'inșil îl cinstești.
 „Știi ceea ce-a grăit
 „Al lumii creator,
 „Că cerul e gătit
 „De moștenire lor.“

— „O! dacă e așa,“ răspunse mulțumit
 Acel spoveduit,
 „Nici o grijă să n'ai, cuvioșia ta ;
 „Căci bunul Dumneșeu, de mă va ajuta,
 Eū îți făgăduesc,
 „Pe toți supușii mei de raiū să-ī pregătesc.“

Ed. 1842, 1847, 1863.

V.

In iad, mai deunăzi, câți-va reposați,
Care în viață treceaă de 'nvęțați,
Dedeseră jalbă, arătând că cer,
Să se pedepsească jupânul Volter,
Pentru câte rele de dinșii vorbea,
Atunci când trăia.

— „Domnilor,“ strigă Volter mâniaș,
„Jalbă ce ați dat este de prisos;
„Ce pedeapsă-mi vreți? ce rău imi doriți?
„Eă vă socoteam destul mulțumiți,
„Când în Bucuresci, după cum v'am spus,
„Doi vrăjmași ai mei știți cum m'aă tradus.“

Ed. 1842, 1847, 1863.

V.

TRADUCERI

A D I O

LUI

LORD BYRON LA SOȚIA SA

Și în sfârșit adio ! Și dacă relei soarte
Îi place a fi vecinic.... adio iarăși dic !
Zadarnică ți-e ura, că'n peptu-mă fără moarte
Dragostea mea viază ; nici secolă nu o stric.
De ce nu pociu în ochi-ți inima-mă a desface,
Pe care-adesă capu-ți îl rezemaî cu pace,
Când somnul cu dulceață pe gene-ți odihnia !
Și ast-fel să-ți arate ascunsa ei gândire !
Căci poate vei cunoaște c'ai fost în amăgire,
Ș'a ta desprețuire nedreaptă vei vedea.

Lovirea ce-mi dai mie de oameni se slăvește,
 Când rana-mi sângerează, plăceri ei afl' atunci!
 Dar vești că astă lume amar te necinstește,
 Intemeindu-ți slava pe ale mele munci.
 Cu toate că 'n credință greșala-mi este mare,
 Cu toate că în faptă după a mea purtare,
 Destule am eu singur asupra-mi a 'mputa.
 Dar cruții nu putură un alt braț să găsească,
 Atât să mă sfișie ș'adinc să mă rănească,
 Decât brațul ce-odată cu drag mă 'mbrățișa?

Să nu te 'nșeli atâta: amorul cu'ncet pere
 Dar iarăși nu mai crede că inimile pot
 Prin ori ce depărtare, prin ori care tăcere,
 Prin ori ce silnicie schimbate-a fi de tot.
 A ta încă păstrează amorul către mine,
 A mea e sângerândă, dar însă pentru tine
 Bate, s'asvirle, arde, și arde ne'ncetat.
 O cugetare groaznic pe amândoi pătrunde:
 Voiu fi pe alte țermuri, și cine știe unde?
 Vecinic în despărțire, de tine depărtat!

Sunt jalnică aste vorbe ca gemetul de moarte,
 Ca peatra mormintală pe noi ne-a'nflorat.
 Tristele diminețe când voiu trăi departe
 Ne vor afla cu jale pe-un văduv pustiū pat!

Când vei vrea să te mângâi cu fiica ta iubită,
 Și când va fi vre-odată urechea ta isbită
 De glasul ei cel tînăr, de vorbele-î d'întâi.
 Vei învăța-o oare să ȳică: „al meu tată,
 Măcar că n'o să poată să-l vadă vre odată,
 Să-î dea îmbrățișare în lumea celor vii?

Când mînilor-î prea fragedi te-or strînge cu dulceață,
 Când mica ei guriță va cere pe a ta,
 Gîndește la acela ce nu va mai fi față,
 Ce 'n veci de fericirea-ți el cerul va ruga,
 L'acela ce amoru-ți putea să-l fericască.
 Și dacă acest martor de-o dragoste cerească
 V'avea într'al sîu aer ceva de-al tată-sîu,
 A ta inim' atunce va bate pentru mine;
 Fior rece va trece prin ale tale vine,
 Repede se va strînge, va bate pulsul tîu.

Cumplită-mi rătăcire ți-e cunoscută poate:
 Dar nimene să știe smintirea mea nu cređ.
 Pe urmă-ți în tot locul a mele nădejdi toate
 Se vestejesc, și iarăși pe urmă-ți înviez.
 A inimi-mi simțire cu totul șovăește;
 Trufia-mi ce la nimeni ea nu se umilește,
 La tine se închină, la tine s'a supus.
 Dar! . . . părăsit de tine și sufletul mă lasă,

Viața mî-e povară, o simț cum mē apasă
 Și orî-ce fericire o vĕd că mî-a apus.

Destul, în zadar este orî care rugăciune,
 Ș'a mea nu se ascultă. Să nu vorbim mai mult,
 Căci sunt cugetări triste ce 'n silă ne supune,
 Ce făr' de voie scapă, de lege nu ascult.
 Odată inc' adio! Lipsit acum de toate
 De căte-mî erau scumpe, simțirea-mî nu mai poate;
 Inima-mî ostenește de a mai suferi,
 Sunt jalnic, singuratic, cuprins de întristare,
 Și desnădējduirea-mî se face tot mai mare,
 Și sila-î mē înneacă, căci nu pociū a muri.

Lord Byron.

Ed. 1832, 1842, 1863.

ÎNTRISTARE

Duceți-mă acolo pe țărmuri fericite,
Diceam, unde Neapol pe-al mării sin prea lin
Răsfrânge dealuri, stele de nori neînvelite,
Și unde cresc oranzii supt cerul cel senin.
Ce 'ntârziem? Să mergem; din unda cea albită
Să vedę eșind Vesuvul în flacări care sbor;
Să vedę eu Aurora pe dealuri strălucită.
Și voiți, țiind de mână ușor pe-a mea iubită,
Din aste nălțimi vesel visând să mă cobor:
Urmează-mi în ocolul acestor golfuri line;
Să 'ntoarcem pașii noștri pe țărmul cunoscut,
L'a lui Virgil cenușă, l'a Cintiei grădine,
L'al Venerei vechiū templu țărin' acum făcut.
Acolo subt oranze, subt via înflorită,
A căreia mlădițe cu mirții se mărită
Și fruntea și-o 'mpletește c'o boltă de lungi flori,
L'al apei dulce sgomot, l'a vintului murmură,
Noi singuri cu amorul, cu vesela natură,
Gustând viață dulce, plăcuți vom avea sorii.

A galbenelor ȃile fãclia se topește,
Se stinge cu încetul de a restrîștei vînt,
Orî dacã cãte-odatã pușin mai fãlfãește,
Schînteile-î aprinse de suveniru-șî sînt.
Eû nu știû dacã cerul în marea-î îndurare
Voește al meû suflet în ast loc a eși;
Viața-mî e aproape de recele-î hotare,
Ș'abia pe un an poate cã încã va pãși.
Dar dac'a veni moartea în primãvara vieței,
De trebuie în locul la bine închinat
Sã scap din a mea mãnã o cup' a tineretei,
Pe care cu florî soarta pãrea c'a 'ncoronat;
Eû nu rog Dumneșei decãt sã merg odatã
Pe țermul ce pãstreazã iubitu-șî suvenir,
Sã șic un lung adio la clima cea curatã,
Și unde-am gustat viața sã perș al vieței fir.

Lamartine.

Ed. 1832, 1842, 1863.

FLUTURELE.

Cu primăvar' a naște, cu roza ei să moară,
In unde de lumină cu zefiri a 'nota,
Pe flori a se da 'n leagăn c'o aripă ușoară,
De aer de miroase, senin a se'mbăta,
De praf a sale aripă de june să clătească,
Să sboare ca suflarea la bolta cea cerească. —
A fluturelui ast-fel e soarta de iubit:
El este ca dorința ce 'n veci nu se așază,
Nemuțumit de toate, din toate vrând să vază,
Se duce s'afle 'n ceruri plăcerea ce-a dorit.

Lamartine.

Ed. 1832, 1842, 1863.

FERICIREA

O vedeți colo, colo în vale,
Unde natura vesel zîmbește,
Unde păstorul Țilele sale
În paza turmei le mărginește,
Inimă simplă, nevinovată,
Orî-ce dorință lesne 'mplinită.
La câmp simțirea-î adevărată,
La câmp viața e fericită.
— La câmp, nădejdea Țice, veniți,
În fericire de vreți să fiți.

O vedeți colo, în palat mare,
Inconjurată de bogăție,
Vedeți ce cinste, ce drepturi are,
Vedeți pe fruntea-î ce bucurie.

Relele-î fapte se schimbă 'n bine,
 Orî-ce dorință și-are 'mplinirea.
 Numai mărirea toate supune;
 Numai 'n palaturi e fericirea.
 — Mărirî, nădejdea ȳice, goniȳi,
 In fericire de vreȳi să fiȳi.

O vedeȳi colo, colo 'n răsboaie,
 De steagul slavei falnic umbrită?
 Ochiî sint groaznici, plini de văpae;
 De morȳi, de sângiurî stă ocolită;
 Apără dreptul, legea, credinȳa,
 Și răsplătirea-î e nemurire.
 Ah! ce plăcută e biruinȳa,
 Ce fericire e la oștire!
 — Nădejdea ȳice : Răsboinicî fiȳi,
 De fericire dacă doriȳi.

O vedeȳi colo, colo pe mare,
 Cum își încrede soarta la vînturî,
 Cum se preumblă fără 'ncetare
 Și ce departe e de pămînturî?
 Busola drumul la pol î-arată,
 Află lumî nouă, crește simȳirea,
 Măsoar' adîncul, lăȳimea toată,
 Numai pe mare e fericirea.

— Nădejdea ȃice: Pe mări trăiți,
In fericire de vreți să fiți.

O vedeți colo 'n țară grecească,
Asil al slavei și-al libertății,
Fantomă mândră, urieșească,
Unde-a scris Solon cartea dreptății?
Frumoasă climă, ceruri senine,
Care însuflă 'n veci bucuria!
In aste locuri cât e de bine!
Ce fericire e în Grecia!
— Nădejdea-acolo ȃice, trăiți,
In fericire de vreți să fiți.

O vedeți colo, colo departe,
In norul cela ce se zărește?
Ah! ȃice omul, care la moarte,
Albit de ȃile, mahnit sosește:
Ca voi odată aveam greșală,
Dar al meu sânge astăȃi e rece,
Astăȃi nădejdea nu mai mă 'nșală!
Veți vedea singurii norul cum trece!
— Pân' atunci însă, mergeți, goniți,
Norul acela unde-o zăriți!

Béranger.

Ed. 1842.

VI.

PROSĀ

MEMORIAL DE CALETORIE

După o preumblare de o lună și jumătate mă întorsesem în București, locul obicnuit al rezidenței mele. N'apucasem încă să mă scutur bine de praf, când îmi aruncaî ochii pe o scrisoare sosită de la Iași în lipsă-mi. Amicul ce mă-o adresa, informat de mai înainte de voiajul nostru, își arată părerea de rău că n'a putut să ne însoțească, și sfirșia dicând că se mângae cu idea că literatura noastră se va îmbogăți cu vre-o producție vrednică de . . . .

Ne înțelegând tocmai bine spiritul celor din urmă frase, convocai îndată consiliul meu obicnuit, care se compunea de mine și de Ion Ghica, tovarășul călător și statornic părtaș al întimplărilor bune sau rele. Acî citii menționata scri-

soare și ceruî opinia adunărei; toți, afară de mine, îmi răspuseră ast-fel: „Înțelesul scrisoarei „este că tu trebuie să descrii tot ce ai vădut pe „la locurile pe unde ai umblat.“ O asemenea opinie din partea consilierilor, în judecata cărora am multă încredere, făcù să-mi cadă hârtia din mână.

Idea de a face o carte sau o broșură mă umplù de fiori, necunoscute oamenilor fericiti cari n'aũ cădut nici odată în ispită de a se numi autori, ca să iea un rang pe polițele librarilor; căci fie-care autor ce se tipărește, odată sau de două ori, și face a se vorbi de dînsul, par'că ar luà o îndatorire către public, și fie cine se crede în drept a-i cere socoteală de întrebuițarea timpului, când el, ce ar putea să facă la mulți aceeași întrebare, n'are curajul nici a deschide gura, fiind sigur că ar auđi drept răspuns, că scrisul nu este treaba lor. Dar ca să mă întorc de unde plecasem, idea de a face o carte mă umplù de fiori; sperând însă că judecătorii se vor fi înșelat ca niște muritori ce sunt, mă aruncaĩ într'un fiacăr și eșii pe uliță.

Aceasta era la 30 August 1842, ȃi și seară în care toată șuflarea era datoare să se bucure. Toate cunoștințele ce întâlneam imi strigaũ de departe: — A! te-ai întors dela mănăstiri! Acum se mai veđi! O să viũ să-mi arăți ce-ai lucrat pe acolo. În sfirșit zării pe I. Văcărescu,

care amestecat în mulțimea ce privea cu gurile căscate o păcătoasă luminație, părea a alerga după vre un vers pierdut sau după vre o copilă de 16 anișori.

El asemenea mă opri și-mi ceru să vadă ver-surile ce nu le făcusem. Atunci, în credința că amicii mei aveau dreptate și că sunt negreșit osîndit să descriu voiajul nostru, mă întorsei acasă, sigur că luminația își poate urma cursul fără de mine.

Apoi se întimplase să fiu și cam supărat în seara aceea, și-mi era teamă să nu mă vadă astfel jandarmii poliției, cari păzeau pe uliți, și să socotească cu greșală că sunt om îndărătnic, care nu se bucură de fericirea publică. Jandarmii au pentru mine niște flori deosebite, cari îmi aduc aminte că am primit odată visita unui comisar și unui căpitan de dorobanți șchiop, cari veneau *cu multă plecăciune* să-mi ceară hârtiile ca să vadă ce am scris, fiind mari amatori de literatură; și de atunci vederea unui om al poliției îmi face impresia unei omiđi ce ar cădea pe mine, adecă desgust și cutremur.

Acasă mă gândii serios la datoria ce-mi dovediseră că am; dar ca să înșel speranța unora, cari așteptau versuri; ca să evit bănuelile altora, cari nu prea cred adevărurile poesiei, (cu toate că prosa este asemenea de mincinoasă, cu osebite

numai că minciunile celei d'intăi mângăe inima și înalță sufletul, iar ale celei din urmă sunt amare și păgubitoare), mă hotărîi în fine să scriu voiajul meu în limbajul d-lui Jourdan, și începuî ast-fel.

Din copilăria mea auđiam vorbindu-se de mănăstirile de peste Olt, de poziția lor, de munți înalți, de peșteri minunate, și simțeam un fel de rușine că nu le cunoșteam, eū care cunosc cu osebire toate ulițele și mahalalele capitalei. Așă, găsind pe Ion Ghica, cu aceeași dorință, hotărîrăm să facem împreună o expedițiune, el cu un cuget de știință, iar eū ca simplu privitor al naturei selbatice și admirator al eroilor, cari aū zidit acele sfinte locașuri.

Până a nu plecà, am găsit de cuviință să ne înarmăm cu ceva recomandații, neapărat trebuincioase ca să călătorească cineva în țară la noi, și ne-am adresat pentru aceasta la d-l Villarà, de a căruia bunăvoință ne credeam siguri. Se poate înțelege însă mirarea noastră, când el ne răspunse că trebuie mai întăi se ceară voe de mai sus, căci suntem cam bânuiți, și poate să nu fie plăcută întreprinderea noastră. Dându-ne cu aceasta să înțelegem, că avem de gând să complotăm vre-o răscoală cu pacinicii locuitori ai oltarelor. Ne am mirat îndestul de o reputație usurpată, care am dobândit'o fără să o căutăm, și aceasta ne-a

făcut să gândim că, dacă libertatea presei ar fi fost ceva mai întinsă, noi am fi putut fără a atinge guvernul, nici religia, nici morala, să demascăm pe acei cari inventează asemenea calumni, ce interes găesc în ele, cât de vătămător e soiul acesta de oameni, ce deosebire există între brasla spionilor și calumniatorilor nerușinați, dintre cari cei dintâi se mărginesc a repetă ceea ce aud, și cum un guvern care își cunoaște interesul și consultă opinia publică, trebuie să trateze pe cei dintâi; dar pentru că lucrurile mergeau alt-fel, aceste reflecții le-am păstrat pentru noi.

Așa, iubite cititor, fără să mai așteptăm deslegarea, ce putea să nu vie, iată-ne într'o frumoasă trăsură (calească care nu era a noastră), alergând pe drumul cel mare al poștiei, trași sau mai bine tiriți de opt cai ce aveau multă greutate să se tîrască singuri. — Ar fi de prisos să vorbesc de starea poștilor; căci prea puțini sunt cari să nu știe de câte ori se desnod ștreangurile, „de câte ori se rup hamurile“ și câți cai rămân pe drum dela o poște până la alta; întru aceasta nu ni s'a întâmplat nimic mai neobiceit decât altora; dar tăcînd despre lucrurile obiceite, nu mă pociu opri de a spune în treacăt câte-va amănunte cari ne-au interesat.

Căpitanul dela a doua poștă, numită Baciul, pe drumul Slatinei, era un om foarte glumeț. El

avea vre-o dece câni de o grăsimă nepilduită, cari ne-au priimit cu lătrături vrednice de câniî cei mai vestiți în istorie; contrastul grăsimii lor cu slăbiciunea cailor, din cari aduserăm cu noi numai cinci, ne făcù să întrebăm pricina, căci bănuiam că poate căpitanul, abusând de puterea sa, împarte la câni nutrimentul ce se cuvine cailor; dar el, înțelegând cugetarea noastră, intră în odae fără să răspundă, și eși îndată încărcat cu o condică: „Cât pentru câni,” și se, „știți D-voastră „că nu mănâncă fân; așa mă puteți crede ca i-am „îngrășat eu și călătorii ce trec pe aici; iar pentru „cai, am făcut mai deunăzi un raport la casă, ară- „tând starea lor și cerând adăogire la hrană; iată „răspunsul ce am primit.“ Atunci ne citi un ordin al casei, în care îl dojenea strașnic pentru cere-rea lui și îi porunca să nu mai dea crețemint la minciunile surugiilor, cari se silesc să-î dovedească, pentru interesul lor, că sunt caii slabi. „Neputând „îmbunătăți starea cailor,” urmă capitanul, „mă silesc să îmbunătățesc pe a mea și a cânilor.“ Și adevărat, după rotunjimea obrazului său, putea judecă cineva că a descoperit pentru aceasta cel mai bun metod. Așa, mulțumiți de conversația lui, îi poftirăm sănătate și plecarăm.

Era cinci ore după amiazi; abia avurăm timp să ajungem la poștia dela Talpa, unde hotărîrăm să petrecem noaptea. Coborîndu-ne din trăsura

vădurăm doue arcuri de triumf, cari decoraū cele doue intrări ale poștei. Această vedere, într'un loc ce poartă un nume faimos scris cu sângele a doue nații puternice, întoarse gândul meu spre timpii trecuți; îmi închipuiam că sunt în lagărul viteazului împărat, care a spălat rușinea armelor romane, și așteptam se văd acvila taberei fluturând înaintea triumfătorului¹⁾. Dar ilusiunea nu ținu mult, căci locuitorii poștei, cari n'auziră nici o dată vorbind de Daci sau de Romani, imi spuseră că acele arcuri s'au făcut de curind pentru o onorabilă persoană ministru de interne, care in adevăr n'a triumfat în contra nimului, dar a bătut pe mulți surugii, trecând pe acolo, lucru ce făcea tot una după părerea lor. Inșelați în ilusiile noastre, căutarăm un loc unde să ne putem despăgubi cu somnul; un umbrar sub care se odihnisse strălucita persoană, ne servi spre aceasta. Ne flatam cu speranța că sub un asemenea acoperiș ne vom odihni mai bine decât am merită; dar aci încă o amăgire: avurăm curind prilejul să ne incredințăm că cei mari dorm adesea pe ghimpți; leghioane de purici ne-au muncit toată noaptea; socotiam că Decebal și oștirea lui, ce credea în metempsichosă, au înviat negreșit sub

---

¹⁾ Traian la anul 100 după Christos. Cronicarii difer asupra locului acei lupte.

forma acelor insecte, ca să ne pedepsească; căci nu puteam crede că cercam aceasta din partea armatei lui Traian, care n'ar fi avut nici un interes să-și facă o glumă din repausul nostru, pedepsind fără milostivire pe nevinovații și debili săi strănepoți.

A doua zi foarte de dimineată ne grăbirăm a închină arcurile de triumf geniurilor ce triumfară de pelea noastră, și a plecă cu repeđiciune fără măcar a întoarce ochii spre locul de osindă.

Pe la amiađa sosirăm la Slatina, oraș vechiū, dar cel mai anevoe de vizitat ce am văđut vre odată. — Risipit pe coastele dealurilor ce îl înconjoară, orașul înfățișează o vedere înpestrițată, și poate mulțumii privit de departe; însă cele mai multe case, după pozițiunea lor, sunt un fel de baterii, cari trebuie să le ieși cu asalt, în pericol de a-ți frînge gâtul, dacă din întâmplare vei avea acolo vre un amic, pe care să dorești a-l vedea.

Pe la anul 1530 trăia în acest oraș un boer anume Vintilă, ce ocupă postul de jude saū judecător, după cum se ăicea în idioma părinților noștri. — Simțemintele lui religioase și patriotice erau în genere cunoscute, căci nu era sərbătoare să lipsească el dela biserică și nu era ocasiune în care să nu declame împotriva tiraniilor lui

Moise I. După moartea acestuia din urmă, și după scurta domnie a lui Vlad IV, care se sfârși în undele Dimboviței, alegătorii prinților, ca să înceteze neunirea ce domnea între ei, deteră tronul acelui boer din Slatina, și Vintilă I fu unul din domnii cei mai tirani și vărsători de sânge.

În scurtul timp ce zăbovirăm acolo, până să ne aducă caii, vedurăm pe noul Prefect, care trecea în județ, ocolit de o ceată întreagă de dorobanți; tistul său șeful lor venea în urma trăsuri, ținând deasupra capului și înfățișând fără rușine orașenilor vederea unei mobile misterioase, ce da tutului să înțeleagă că d-l cărmuitor este supus la slăbiciuni, cari îl apucă adese-orî în mijlocul târgului.

Acum eram aproape de România mică. Această parte a țerei e cea mai bogată în suvenir istorice; mănăstirile ei, pădurile, munții, râurile ce o adapă, toate poartă un caracter de sălbătăciune și de mărimă. Căntecele haiducilor, tradițiile populare, costumul pitoresc al pandurilor, toate arată un popor născut pentru arme și demn de a le purta. Valoroșii Buzești, nobilii cavaleri ai patriei și ai libertății; preotul Farcaș, general al Românilor; bătrânul Manta, banul Craiovei, spaima Tătarilor, și amicul lui Michaiu Viteazul; și însuși acel Michaiu, fala oștirilor și eroul Creștinătății, sunt fii ai acelui pământ.

Impacienți dar de a vizita teatrul atâtor întimplări mari, a vedea locul nașterii atâtor bărbați demni de comemorare, ne pornirăm curînd de la Slatina, și sosirăm la 7 ore pe marginea Oltului, care în acel loc este de o lățime ca la 200 picioare. Aci, până să tragă podul, ce se află de ordinar de cea-laltă parte, ¹⁾ ne ocuparăm privind un măreț apus de soare. Soarele, înconjurat de nori vineți, avea o față sângerată și formă în unde o coloană de aur, ce se părea că ese dintr'un vulcan de flacări. Apoi, când fu aproape a se ascunde, norii rămași deasupra-î, subțindu-se și întindându-se ca o pânză de păianjen, îi formară o diademă strălucită de diferite colori. Valurile, cu o șoptă înneată, se sfărîmau de mal, și tăcerea misterioasă ce domnea împrejur predis-punea sufletul la cugetările melancolice cari ne cuprinseseră, când dupe puțin umblet sosirăm la locul numit Drăgășani, loc cunoscut de iubitorii petrecerilor pentru dealurile lui și calitatea vinurilor, iar de amicii omenirii nefericite pentru moartea atâtor atleți ai libertății Grecilor.

Noaptea ne ascundea vederea obiectelor, dar cerul era limpede, și stelele schinteitoare păreau a-și ațînta căutătura spre câmpul de resbel. Din când în când câte unul din acele focuri, cari că-

---

¹⁾ Până atunci nu se făcuse podul stătător.

lătoresc în spațiu, se desfăcea din tărie, lăsând dupe dînsul o urmă luminoasă, și se coborà a vizită batalionul sacru prefăcut în țerină.

A doua și cercetarăm cu deamăruntul locul acela: nici o urmă nu arată că aici a fost începutul luptei pentru libertate; plugul a trecut peste oasele Grecilor, și sângele lor nutrește semănăturile; o singură cruce înnegrită de timp e monumentul ce-l arată locuitorii cari aũ fost martori întîmplărilor de atunci. Simbol al păcei, ea unește sub umbra sa pe Turci și pe Creștini, cari se odihnesc împreună în liniștea morței, marele împăciuator al patimilor și sfîrșit al luptelor omenești.

Am auzit pe mulți condamnând entuziasmul unui istoric, care pune batalionul dela Drăgășani în aceeași linie cu batalionul Tebanilor, Spartiaților dela Termopile și cu garda împărătească dela Waterloo. Cu toate acestea sunt de părerea lui. Trebuie să facă cine-va o comparație relativă, trebuie să judece că o mică oștire rău armată, streină de tot felul de tactică și avînd a se lupta în contra unei mulțumi de zece ori mai mare, e tot atît demnă de laudă ca și acele faimoase batalioane, cari în fine n'au făcut alt decît a muri până la unul ca și cei dela Drăgășani. Grecia le este datoare onoarea întreprinderii. Cele din urmă strigări ale lor aũ mișcat munții

Epirului și inima lui Boțari, și au făcut să nască soldați din fie-care stâncă. Dar oamenii înțeleg anevoe și rid bucuros de întreprinderi, al cărora sfârșit li se pare chimeric; numai spiritul libertății urmează un punct luminos prin mulțimea anevoințelor; numai el singur inspiră curajul a semăna fără a culege; și acei cari mor pentru libertatea unei națiuni sunt demni a trăi în memoria națiunilor.

Puțin mai înainte de valea unde odihnesc jertfele oamenilor, pe marginea unui pod, ne oprim la vederea unei jertfe a naturei saū mai bine a întâmplărei: aceasta era un copil ca de zece ani, născut fără mâni. Mila ce el inspiră era amestecată de groază: în locul umărului drept avea un deget de forma degetului celui mare al mânei, și se slujă de dînsul cu o iuțea deosebită. Îi aruncăm un sfanț, pe care îl luă cu gura; apoi, plecându-și puțin capul, îl aruncă după deget; întindend piciorul apucă pânea ce-i deterăm și fără cea mai mică greutate o duse la gură. În poziția ce avea atunci și după furia cu care mușca din pâne, semăna mai mult o feară sălbatică saū o pasere carnivora decăt ființă cuvîntătoare. În staturi, unde mijloacele iartă a avea instituturi pentru asemenea oameni nedreptățiți de natură, acest nenorocit și-ar ține viața învățand vre-un meșteșug potrivit fa-

cultăților ce-î mai rămân ; dar acolo unde se află, eră în pericol a muri de foame și de frig, dacă sătenii dimprejur nu ar fi îngrijit de hrana lui.

În aceeași zi sosirăm la Ocnele mari, ¹⁾ unde furăm primiți și tratați ca niște mari prinți, mulțumită d-lui Oteteleşanu, care ținea acele ocne și cu care uitasem să spui că venisem până acolo. Două zile am întrebuințat a vizita locurile și munții dimprejur. Pe vârful lor se ved două mici schituri : unul făcut de spătarul Michaiu Cantacuzino și numit Titireciu, spre mulțumire că în timpul fugei sale în Transilvania, pe la 1677, s'a ascuns câte-va zile în acele păduri și a scăpat de sateliții ce Duca Vodă pornise după dînsul, și pentru că luară sfîrșit nenorocirile familiei sale ; iar cel-alalt schit, mult mai nou, s'a clădit de un călugăr, al căruia nume nu l'am găsit.

Ion Ghica, încântat atît de maniera cât și de frumusețea cămărășitei, i-a făcut pe ascuns portretul. E de prisos să laud talentul pictorului ; vă spui numai că, după ce mî-a arătat portretul, ținându-mi că este femeia cămărașului, pe care o vedeam în tot ceasul, m'am încredințat că amicul meu este un mare politic, un bun

---

¹⁾ Ocnele mari la Rimnicu-Vilcei.

matematic, un bun mineralog, în sfârșit că este orî ce alt afară de pictor.

După aceasta, ca să nu lăsăm nimic nevădut, ne coborîrăm în ocnă, care e de o adincime ca de 30 stinjinî. ¹⁾ Se aușise că guvernul avea de gând să ne-o dea drept lăcaș, cu prilejul unui complot chimeric, și-mî aduc aminte că această idee era atât de întemeiată, în cât mulți cari nu mă vedură pe afară, se miraū când mă întilneaū, și în mirarea lor aveaū un aer care părea a ȃice: ce păcat că nu sunteți acolo! Așă nu vrurăm să perdem ocașia de a face cunoștința unei mine, atât de triste pentru cei cari o lăcuesc și atât de profitabilă pentru d-l Oteteleșanu, care o exploatează.

După aceasta, ne adunarăm în formă de tribunal ca să cercetăm reclamația unui ciocănaș, care se plîngea că l'a lăsat femeia sa. Făcend toate protestațiile de buna sa purtare în timpul unei scurte căsătorii, conchidea zicend că trebuie să se îndatoreze femeia a veni să lăcuească cu dînsul. — Dar ce vină îți găsește? il întrebaram. — Nicî o vină alta decăt că nu mă mai va și că s'a împlinit sorocul. — Dar ce soroc? — Pentru că, să vedeți D-voastre, noi ne luarăm cu invoială

---

¹⁾ Până atunci mina nu era sistematică și te coborai într'insa cu frânghia.

să trăim împreună doi ani, și, de ne-o plăcea, să mai trăim; acum, pentru că ei nu-i mai place, dice că s'a împlinit sorocul; dar eu știu bine că mai este o lună; și am făcut cu dînsa chel-tueli de cari trebuie să mă despăgubesc. — Preo-tului care v'a cununat, spusu-î-ați învoiala? — Ba nu; pentru că, să vedeți D-voastre, nu ne-a cununat nici un preot, numai după ce am făcut vorba între noi, Ilinca s'a mutat acasă la mine.

O asemenea demoralisație saü *fourierism*, în mijlocul munților și la oameni cari n'aü nici o idee de *Fourier*, ne-a făcut să ne gândim mult la starea civilisației noastre. Dar aceasta nu fu singura distracție ce avurăm acolo.

Intre micii funcționari ce veniră să se închine înaintea d-lui Oteteleşanu, era unul îmbrăcat boe-rește, și după aerul său de mândrie părea a se socoti mai presus decât toți cei-lalți. Intrebând despre dînsul, aflarăm că se numește Banul Nicolae și că mîndria lui nu este neîntemeiată, căci este, saü a fost aproape să fie, *Ban Mare*. Imprejura-rea urmează ast-fel: el avea amiciție cu un bei-licciü turc; protectorul acestui turc, ajutat de desele revoluții ale saraiului, deveni vizir, și pro-tejatul mare hasnatar; atunci Nicolae al nostru, mergînd cu unt și cu miere la Constantinopol, rugă pe amicul său să facă ceva pentru dînsul, și acesta il recomandă bucuros Marelui Vizir. Nico-

lae dar se învrednici a săruta poala celui înalt funcționar, care, în considerația favoritului său, îl întrebă ce post este mai mare în țară. — Domn, răspunse Nicolae. — Știu, zise vizirul, dar Domn nu pociu să te fac, căci cel de acum este sprijinit de mai multe puteri; spune-mi însă, după Domn cine este mai mare la voi? — Mitropolitul. — Mitropolit să fii, *bre!* — Să mă ierți, înălțimea ta, dar acesta este un rang bisericesc și trebuie să fie cineva călugăr și să treacă prin toate treptele; apoi să fie consacrat de Patriarch. — Nu strică nimic; trimit eu la Patriarch să le facă toate acestea într'o zi. — Dar aceasta ar fi împotriva religiei noastre. — Spune dar rangul mirenesc cel mai mare. — Acest rang este *Ban*. — Ei bine, Ban să fii! — Atunci porunci de aduseră un caftan de postav roșu, cu care îmbracă pe Nicolae; apoi îi dete o scrisoare de recomandare către Prințul Caragea. Sosind în București, Nicolae duse scrisoarea la Prințul, care, după citirea ei prin dragoman, îi propuse să-l facă Serdar și Vătaf de plaiu; dar el răspunse că nu poate primi nimic mai jos de Bănie. În zadar i-a dat să înțeleagă că aceasta este împotriva legilor țării, că e peste putință. Nicolae nu se înduplecă. Așa, Domnul supărându-se, ordonă să-l așeze într'o căruță de *poștie*, și-l porni la o mânăstire; iar vizirului îi răspunse că recomandatul

său este un hain și nemulțumitor către Inalta Poartă, pentru care s'a și pedepsit.

Sunt 190 de ani de când într'o seară de toamnă ploioasă și friguroasă, trei călăreți urmați fiecare de câte o slugă intrau în strimtoarea acestor stînci. Pătrunși de ploae până la oase și sfășiiind cu pintenii coastele obosiților armăsari, ei aruncau în urmă-le căutături speriate, se păreau a fugi de o mare primejdie. Sosind la locul unde este azi mina, o luară în stînga pe muche și se înfundară în desimea cea mai întunecată a pădurei.

— Să ne oprim aici, zise unul dintr'inșii, care se părea mai în vîrstă; caii nu sunt în stare să ne mai ducă, al meu a căzut de tot; apoi pe ast întunec, necunoscînd bine drumurile, poate să cădem în vre-o prăpastie.

— Prea bine, răspunse cel mai june; eu însă nu sunt liniștit pînă nu vom pune piciorul pe hotarul Transilvaniei; mi-e teamă în tot minutul să n'auz umbletul sateliților lui Duca; dar în sfîrșit nu putem face alt-fel.

Atunci descălecară toți și, legând caii de copaci, să trintiră pe iarbă, cu capetele rezimate de buturugi, și înfășurați în ghebele ce le slujau de mantale.—E frig aici, zise cel mai june.—Și căpătăiul meu nu e nici de cum moale, adăogă cel de al doilea.—Căpătăiul tău, Mateiū, este mai moale decât acela

ce îl avu la Znagov nenorocitul nostru tată, răspunse cel mai mare; și ție, Gheorghe, trebuie să-ți fie mult mai cald decât în temnița lui Gr. Ghica, sau în acea care ne pregătea cănele de Duca. În adevăr, fraților, când mă gândesc la relele ce a suferit familia noastră pe nedreptate, îmi vine să creș că este o ursită care gonesce neîncetat pe unele familii. — Asta poate să fie, zise Mateiș, dar când vei cerceta mai de aproape, găsești că unele le pășim pe dreptate. Tatăl nostru, care a fost om bun și drept, a făcut țerei un rău cum nu-și putea face cel mai mare vrăjmaș : i-a dat un domn care a lăsat-o în sapă de lemn, care a intrigat chiar în potriva tată-seu și l'a defăimat ca să-l scoată din domnie și care a plătit făcătorului seu de bine cu moarte. Fratele nostru Drăghici mijloci asemenea pentru un alt tâlhar, și plata îi fu tot aceeași; în sfârșit, nelegiuitul Duca este dator domnia iar unuia din familia noastră, și de aceea noi acum fugim în țeri străine și ne ascundem în pustietăți ca niște făcători de rele.

În ast-fel de convorbire petrecură acei trei oameni o noapte turburată, deschidând urechea la orî ce sgomot și ascultând cu bătae de inimă șoapta vîntului printre frunze.

Încă nu se luminase de ziua și ei erau călări pe potecile cele mai ascunse ale munților. Norocirea îi ajută astă-dată și ajunseră la hotar, de

unde intrară în Transilvania. După cât-va timp soarta familiei lor și a țerei luă o față zîmbitoare sub domnia lui Șerban II, și spătarul Michaiu Cantacuzino, ce se întorsese cu frații săi, zidi schitul Titireciu în locul, unde au petrecut noaptea în vremea nevoei.

Dupe o ședere de două zile într'un loc unde ne aflam foarte bine și unde am fi putut zăbovi mai mult, plecarăm într'un dupe prânz, și petrecînd noaptea în orașul Rîmnicu-Vilcei, a doua zi ne pernirăm la mănăstiri, dupe ce ne luarăm adio dela d-l Oteteleșanu, cu care venirăm până acolo, dela caleașca d-sale, dela dulcețile d-sale, în fine dela toate bunurile cari fac viața materială, pentru care făcurăm un drum de ocol, ce trebuie să fi obosit pe cititor mai mult decât pe noi.

C o z i a.

Ca la trei ore departe de Rîmnic, pe un braț de pămînt ce din poalele Capașilor se întinde deasupra Oltului, este zidită Cozia. Ca operă de arhitectură, mănăstirea aceasta nu diferă întru nimic de cele mai multe. Numai numele fondatorului deșteaptă niște suvenirî mărețe, nutrite încă de sgomotul valurilor, cari udă înaltele zi-

duri și se înclină în treacăt țărinei eroilor. De cea laltă parte a riului, un șir de munți acoperiți de arbori, formează mănăstirei o statornică barieră, care o apără despre răsărit și oprește razele soarelui de a turbura fără timp repausul părinților. Oltul, în mărețele lui capriții, aci desfășură cu fală undele sale, aci strecurându-se ca un șarpe printre două stânci, ce se par a se împreună ca să-i închidă drumul, își răsbună prin urlete sălbatice de strimtorirea ce suferă, și spărgându-se cu furie de petroasele lor temelii, pare a le amenința că, ajutat de timp, va surpă odată culmea și trufia lor.

În cea dintâi intrare, la ușa bisericeii, este un tron de peatră, și vulturul cu două capete ține de-asupra-ii coroana regală. În acel tron spun că se odihnea Mircea, care se află picturat în întrul bisericeii, june încă, dupe cum era când a fundat'o¹⁾. Statura lui e de mijloc, chipul blând și voios, ochii mari și albastri, părul castaniu blond și buclat. O parte din îmbrăcămintea lui e vechiul costum al cavalerilor cruciați; veșmînt scurt și spadă, călțunî și culți, la genuchî are cusuți în fir vulturî cu două capete, pe de-asupra poartă mantie roșie cu mărginară de aur și pe cap o coroană. Valorosul domn este înmormîntat în

---

¹⁾ La 1386.

biserică, în cea dintâi intrare; două mari petre acoper mormintul. Inscripțiunea uneia a început a se șterge, în cât abia poți descifra câteva cuvinte și numele Mircea, iar pe cea-laltă se cetesc deslușit aceste cuvinte: „*Aici odihnește Maica „Teofana călugărița cu fie-sa Doamna Florica și „fiul său Nicolae vodă, lét 1625“*. Descoperire neașteptată și plăcută! Familia lui Michaiu Viteazul în același mormint cu bătrânul Mircea! Deși o istorie dice că Doamna Florica a murit în sclavie la Chanul Tătăresc, căruia se trimesese în dar de Sigismund Batori în urma bătăliei de la Guruslău, dar se vede că, saū Michaiu însuși a reușit s'o scape cu promisiuni trimise Chanului prin deputații săi, saū că Radul Șerban I, moștenitorul tronului și boerii țerii, aū liberat'o cu dare de bani, cređând că este o desonoare generală să se afle în mânilor Tătarilor familia unui ast-fel de om. Cât pentru maica lui, Teodora, pe care în anul 1599, în timpul cutezătoarei espediții în Transilvania, o trimisesse spre siguranță la Cozia, este de cređut că, amărită de moartea dureroasă și timpurie a fiului său, după care ea mai trăi doī anī, a îmbrățișat viața călugărească și s'a înmormintat acolo lângă un principe de aceeași familie și valoros ca și fiul său.

Acī se păstrează asemenea comemorarea aceluī

principe religios, amic al S-tului Nifon și cel mai fanatic fondator de biserică.

Am văzut cu părere de rău că, pentru o mănăstire cu venit de 4 saū 500,000 lei, Cozia nu eră înde-stul de bine ținută; picături de ploae și-aū lăsat urmele pe părății camerelor celor mai bune și lumina ȃilei speră să intre curînd în biserică prin locurile cele mai oprite. Părintele Ipolit, economul, care după cunoștințele sale ni s'a părut demn de postul ce ocupă, ne spuse că aceasta nu este culpa egumenilor din uiferite timpuri, și spre dovadă ne încredință că unii dintr'înșii aū murit săraci ca *Aristid cel drept*. Aceasta însă nu oprea baniū mănăstirei de a se cheltui, căci părinții egumeni, spre a se ține în posturile lor, erău nevoiți adeseori să dea sume mari la unele persoane. Intrebarăm de ce cuvioșii părinți nu-și dau demisia din egumenie, când li se cerea să întrebuițeze rău venitul bisericei? Dar o asemenea abnegație de sine se părù ca un lucru peste putință părintelui Ipolit, și ca să ne încredințeze că ast-fel merg lucrurile lumii, ne ȃise cu cea mai profundă umilință: „Veți vedea d-voastre și cele-lalte mănăstiri, dar credeți că, dacă la noi pică, la Bistrița „plouă“. Nemulțumiți de această rațiune, eram să respondem prin mai multe moralități, când ne aruncărăm ochii la un aruncător de apă plin de cei mai frumoși păstrăvi, cari jucând și sărînd

se părea că protesta în contra imprudentelor noastre cuvinte. Această vedere ne pătrunse pînă în suflet, oprî nemulțumirea pe buzele murmurătorilor și împacă spiritul nostru cu starea lucrurilor de acum.

Dupe un prînz de acelea ce nu se șterg ușor din memorie, ne aruncarăm într'o luntre, însoțiți de un june călugăr, și trecurăm pe malul din stînga, ca să vizităm un metoch al Coziei, numit Ovedenia, ce se află pe coasta muntelui în desimea pădurei. Dupe ce mergi cât-va pe marginea riului, te sui pe un fel de galerie tăiată în peatră, care negreșit face parte din drumul Romanilor; apoi o scară cu câte va trepte iarăși de peatră facilitează suirea pe o măreață terață, spinzurată ca printr'un farmec d'asupra abisului. Aci sunt stîncile ce, privite din foisorul mănăstirei, se par a se împreună ca să oprească Oltul. La spatele teraței, pe culmea muntelui, se ved rîmășițele unei zidiri ce se numește „Turnul lui Traian“, loc de observare demn de acei oameni, în cari toate erau mari, virtuți ca și crime.

Ca să vorbim ceva cu călugărul ce ne însoțea, îl întrebărăm ce mână puternică a făcut acel drum? — Traian, ne respunse el. Pînă aici foarte bine; dar noi adăogarăm: și în ce timp? — În timpul când se bătea cu Mircea. — Dar Mircea a trăit cu o mie de ani mai în urmă! — Aceasta nu face nimic, Dumneșeu a putut să învieze pe Traian.

Acî părintele ne lăsă fără cuvînt, căci, deşi se vedea uşurel în istorie, dar era bine întemeiat în credinţă, şi în contra minunilor noi nu ne puteam pune. Adevărat, ar fi frumos lucru să învieze câţiva domnitori cari au fost apărătorii naţiunii, dar ia închipuiţi-vă pe Ţepeş şi alţi asemenea lui eşind din pămînt ca să ne măcelărească. Sunt încredinţat că ne-ar socoti oameni fără de gust şi că n'ar lăsă să se peardă ast-fel datinele strămoşesti.

Ne trebui mai mult de o oră pînă să ajungem la Ovedenia, mic schit locuit de vre-o dece călugări şi fundat de Mitropolitul Varlaam pe la anul 1675, în timpul domniei lui Duca-Vodă. Părinţii, în buna lor voinţă de a ne arăta tot ce au mai interesant, ne duseră la două chilioţe făcute în peatră, cari, în terminî bisericeşti se numesc *peşteri*; una din ele, încă neterminată, se lucrează cu cheltuiala unui boer din Rîmnic. Am făcut observaţie părinţilor că, cu 600 de lei, ce diceau că s'au cheltuit la dînsa, putea acel boier să facă 5 sau 6 camere, când în chilia de peatră abia te poţi învîrti. Dar opinia părinţilor era cu totul contrarie; ei consideraŭ scobitura în peatră ca cea mai completă probă de cuvioşie şi cel mai mare serviciu ce poate cine-va să facă lui Dumnezeu. Cu un cuvînt, un om care face o peşteră, orîcum ar fi trăit în lumea aceasta, este sigur că va fi mân-

tuit în cea viitoare. Aceste cuvinte semănau ȃise ca sǎ ne ȃndemne Ńi pe noi la asemenea faptǎ; dar din nefericire ne lipseaŃ Ńi mijloace Ńi voinȃa de a pune ȃn lucrare ȃndemnul. Ca sǎ nu fim ȃnsǎ creduȃi de eretici, dederǎm ce-va pǎrinȃilor ca sǎ ne comemoreze. — „Aveȃi Ńi ceva morȃi?” ne ȃntrebarǎ. — „Avem, dar pentru cǎ aŃ murit de mult „i-aŃ comemorat alȃi preoȃi“. „Asta nu face nimic; „noi aici n'avem nici o treabǎ Ńi putem sǎ ne „rugǎm pentru dinŃii“.

Acum era tǎrȃiŃu ca sǎ mai perdem timpul ȃn vorbe; luarǎm dar bine-cuvȃntarea pǎrinȃilor, promiȃndu-le a cugetǎ mai serios la fundarea unei peŃteri, Ńi ne ȃntorserǎm la mǎnǎstire.

Ziua ȃncepuse a se ascunde dupe munȃii de la apus, mai luminǎnd ȃncǎ puȃin culmile cele din faȃǎ. Apropierea serei da obiectelor colorȃ fantastice Ńi deŃeptǎ nenumǎratele voci ale singurǎtǎȃei. Hotǎriȃi a plecǎ a doua ȃi dela Cozia, ne mai suirǎm odatǎ ȃn foiŃorul ce dǎ asupra Oltului; de acolo preumblarǎm cǎutǎtura noastrǎ pe deŃertele-ȃ țermuri, Ńi ȃndeplinind lipsa talentului cu entuziasmul pentru gloria naȃionalǎ, plǎtirǎm un tribut de laude meritate valorosului Mircea, prin poesia intitulatǎ *Umbra lui Mircea sau o searǎ la Cozia*.

Mănăstirea Dintr'un-lemn.

Mulțumiți de buna petrecere pe la Cozia, ne pornirăm de acolo în dispozițiile cele mai bune, și întorcându-ne prin Rîmnic, luarăm drumul mănăstirei Dintr'un-lemn, care este în depărtare ca la două poștii dela cea dintâi mănăstire. Depărtându-ne de oraș și lăsând Oltul în stînga noastră, perspectiva luă altă față. Acum n'aveam a mai vedea nici munți înalți nici ape mărețe. Rîuri multe, dar mici, cari curg în deosebite direcții, cari aci se împreună, aci se despart și se întilnesc iară, ca să între de odată în riul cel mare; dealuri în proporția apelor, dar împodobite de crânguri frumoase; în sfîrșit, toate mici, dar toate cochete și elegante; iată ce întilnești dela Cozia până la mănăstirea Dintr'un lemn, așezată asemenea în marginea unui deal.

Ca să luăm lucrurile pe rînd, trebuie mai întai să vorbim de tradiția ce se păstrează asupra zidirei acestei mănăstiri.

Cu vre-o trei-șeci de ani înainte de a se zidi biserica, un cioban își avea stîna în locul acela pe coasta dealului. Intr'o noapte i se înfățișe în vis Maica Mântuitorului, poruncindu-i să taie stejarul cel mare ce era lângă stîna. Ciobanul însă nu socoti de cuviință a se osteni să esecutive poporunca; dar visul se repetă în mai multe rînduri.

durî, amenințându-l cu pedepse, cari îl făcură să se arate ascultător. Abia lovî de câte-va orî cu securea, și copaciul ce era sec cădû. In mijlocul lui se găsi o icoană, pe care ciobannl o aduse la biserica satului; dar noaptea, aceeași visiune i se arătă, poruncindu-i să facă biserică în locul unde a fost copaciul; ducându-se la acel loc, găsi iarăși icoana ce dispăruse din biserică. Atunci, ajutat de tovarășii sei, ciobanul făcû o bisericuță de lemn, ce se vede încă pe deal din susul mănăstirei; pe rădęcina ștejarului este zidit oltarul, și multe minuni s'aũ făcut atunci de către icoana acea.

Maî în jos de biserica de lemn, este un alt stejar vechiũ, nepot al celui tăiat, fiindcă se trage din rădęcinile lui; acesta asemenea face minuni, întocmai ca răposatul unchiul seũ; între altele este una de care starița și cele-lalte maici ne-aũ încredințat. Ele spun dar, că, in timpul ocupației turcești, pe la 1822, unul d'între ei, avënd trebuință de lemne, a voit să-și facă provisie din copaciul cel sfint. In zadar i s'a dis că aceasta este o nelegiuire grozavă, turcul, care nu-și aducea aminte să i se fi cëtît în Coran asemenea lucruri, s'apucă de tăiat; dar la cea dintâi lovitură, toporul îi sări din mână și el cădû mort. Căpetenia Musulmanilor, ca să rësbune nenorocirea mortului, îndatoră pe maici de-l plătiră

cu trei sute lei, căci, de-și era bine încredințat că nu l'aŭ tăiat ele, dar ȃcea că ast-fel o cere dreptatea, fiind-că copaciul este al mănăstirei.

Cel puțin de această minune nu ne puturăm ȃndoi, căci toate maicele țineaŭ minte că aŭ plătit bani.

La sosirea noastră acolo, gășirăm patru dame Craiovence, cari făcură sfintul pelerinagiŭ pentru deosebite pricinȃ. Am avut plăcerea a le ȃsoți la visita ce aŭ dat minunatului stejar, din care, cu multă devoție, aŭ rupt câte-va frunze, s'aŭ închinat, le-aŭ sărutat, și le-aŭ băgat în sin.

Mateiŭ Basarab, prinț religios, ca cei mai mulți din timpȃi vechi, auȃind de aflarea icoanei de care vorbirăm, fundă, pe la 1640, în poalele dealului, în josul bisericii de lemn, o frumoasă biserică, în care se vede că icoana a primit să fie mutată. Devoția credincioșilor, și mai ales a femeilor credincioase, a împodobit cu cercei de smarandurȃ, coeturȃ și diademe scumpe, această veche icoană, îmbrăcată peste tot în arginț de Logofătu C. Câmpineanu.

Înlauntru bisericii, în dreapta, se vede un mormint, a căruia inscripție abia se citește: pe peatră, la cap, este săpată o cunună, în ea vulturul, și de amȃndouă părțile câte un cheruvim. Acest mormint este al familiei tale, viteazule Șerban, prinț demn a te odihni în sfintul lăcaș zidit de

Mateiū Basarab. Timpul și oamenii ți-au lipsit pentru liberarea noastră, dar Româniî îți vor fi tot-deauna recunoscători pentru bunele tale cugetări; tu știaî că luminile și învățătura, vrăjmași ai tiraniei, sunt prietenî și reazem ai prinților celor bunî. Ocolit de învățați streinî, onorând și încurajând pe ai țerei tale, introducând artele și intemeind școale pentru educația publică, tu ai vrut să formezi cetățeni, și ai fost din micul număr de prinți începători ai civilizației și fala noroadelor. Odihnește în pace, mărează umbră, ocolită ca de atâtea diademe de suvenirile faptelor tale; și, când bolta bisericeî răsună de gloria Dumneșeireî, când credincioșii își fac rugăciunea în limba părinților noștri, când înțelegem aceea ce vrem și aceea ce dicem, gândește atunci cu mulțumire că numele teū ne va fi tot-deauna scump, pe câtă vreme vom fi Români și vom avea o limbă.

Mănăstirea are un aer de veselie, și se ține în starea cea mai bună, în curățenia cea mai plăcută. Aceasta face onoare stariței de acum și dovedește că femeile au pentru îngrijirea casnică un dar deosebit, la care bărbații săi nu vor, săi nu pot a ajunge. Acolo locuesc vre-o nouăzeci de mairi, și eū nu îndemn pe nimeni să le viziteze, de voește a-și mântui sufletul; multe din

ele sunt june, multe încă copile, cari nu știu nici cum, nici pentru ce se află acolo.

Ar fi de trebuință să ridice cine-va glasul împotriva nedreptului obicei de a închină la slujba lui Dumnezeu niște ființe a cărora judecată încă slabă, nici știe prețui mărimea îndatoririlor, nici poate avea libertatea alegerei; cu atât mai ales de vom dice că multe sunt silite de părinții lor să îmbrățișeze această viața! Oare pentru greșalele ce pot face și păcatele în cari pot cădea, cine trebuie să răspundă, ele, sau părinții? Când în ochii acoperiți de vëlul fecioriei arde focul dorințelor, când sub rasa călugărească bate o inimă ferbinte, oare sunt ele de osindit dacă, în loc de rugăciuni sfinte, de cugetări cerești, duc la oltar suspinuri înecate și patimi osindite? A fi primite acolo femeile, cari, desgustate de lume și de nenorociri, își aleg asilul acesta ca liman de scăpare, sau acelea ce au o aplecare hotărîtă pentru viața din mănăstiri, nimic mai bun; pentru aceea s'au înzestrat de fondatorii lor cu dări și venituri; dar ca un tată, spre a-și împușină cheltuelile, spre a scăpa de grijile înzestrării, să sacrifice pe una din ficele sale ca să norocească pe alta, aceasta mi se pare a păcătui de o potrivă înaintea oamenilor și înaintea lui Dumnezeu. Multe nenorociri, ca să nu dic

crime, s'aũ întimplat din pricina acestuĩ necreștinesc obiceiũ.

Un boer bătrân, cu care vorbeam despre aceste lucruri, îmi dete un manuscript, în care citii următoarea nuvelă, ce mi se părũ a meritã sã fie cunoscutã și pe care o inserai aici, modificând puțin stilul manuscriptuluĩ, ce era anevoe de înțeles.

*Fragment dintr'o nuvelã intitulatã
„Călugarița“.*

„Aceasta era în timpul domniei fericituluĩ, saũ ca sã ȃic mai bine, a nenorocituluĩ Prinț Constantin Brâncoveanu, ȃpe care l'am cunoscut în viațã și l'am plâns dupe moarte.

„Sã ne aducem puțin aminte de puterea familiei lui, de nenumăratele lui bogății, de dulcețile unei lungi vieți pline de desfătãri, și vom mărturisi cã soarta nu putea face nimic mai mult pentru un Cress modern. Apoi sã ne întoarcem cu gândul în capitala Sultanilor la leatul 1714; sã vedem un bătrân cu o fisionomie măreațã, cu barba lungã, cu părul alb, ce îi cădea în plete pe umeri, înaintând cãtre locul osindei, ocolit de fiii și de nepoții sãi; sã vedem capetele acelor copii cãdând cãte unul unul înaintea bătrânuluĩ,

și sângele lor stropind hainele nenorocitului tată, martur desnădejduit al sfârșitului lor ; să-l vedem în minutul morții, aruncând o dureroasă privire asupra celui din urmă copil care-î mai rămăsese, îmbrățișându-l cea din urmă îmbrățișare, și întinzând capul la satirul gealatului ; să le vedem acestea și vom dice cu un filosof : „Nu ferici pe „nimeni înaintea sfârșitului !“ Dar curagiul cu care știu a muri și statornicia ce avu în religia sa fură demne de un vechi creștin și spălară o crimă. ¹⁾

„Familia Corbenilor era una din cele mai însemnate sub domnia acestui Prinț, și soția marelui logofăt Corbeanu, pe lângă o bunătate naturală, avea acea aplicare la faceri de bine, care o dobândise în societatea princeselor Brâncovence ; pentru biserică mai ales, nici un sacrificiu nu i se părea mare, și toată părerea de rău îi era că nu poate să închine la mănăstiri atâtea moșii câte ar fi dorit. Locul de întâlnire al călugărițelor din toate părțile era casa sa, sigure fiind că vor găsi acolo tot ajutorul și înlesnirile de cari ar avea trebuință.

„Două fete și un băiat compunea această familie ; fata cea mai mare, Elena, în vîrstă de 17

---

¹⁾ Se dice că C. Brâncoveanu a fost unul din pricinuatorii morții unchiului său Șerban II.

ani, era nu numai frumoasă, nu numai că moștenise calitățile sufletești ale mamei, dar se află încă împodobită cu învățătura câtă se putea dobândi pe acele vremi. Mulți junii s'ar fi socotit norociți să o ia de soție; dar atunci zestrea nu era cea dintâi condiție a căsătoriei, și ei ar fi vrut mai întâi să se încredințeze de pot fi plăcuți, — lucru cam anevce într'o epocă, când adunările erau rare și când fetele, departe de închinăciunile cele viclene și interesate ale bărbaților, n'aveau altă societate decât a mamei sau a tovarășelor de copilărie.

„Apoi, cum prin toate aceste greutăți, junele Leurdeanu găsi prilej a face pe Elena să gândească la dînsul, acesta este secretul amorului, și îl cunosc toți aceia cari au iubit vre-odată. El nu era mai frumos decât ceilalți junii, dar se deosebea din mulțimea lor prin niște sentimente romantice și un caracter cavaleresc, daruri deopotrivă prețuite de femei: cel dintâi, pentru că răspunde la viața lor de iusii, și cel de al doilea, pentru că femeile, neputînd dobândi singure gloria, iubesc chiar umbra ei în aceia cari o au sau cari se par vrednici a o avea; și junele amarez se purtase ca un brav în bătălia din 21 August 1690, bătălie în care Români câștigară o biruință strălucită asupra Nemților.

„Apoi, afară de aceste cuvinte, poate că Leur-

deanu avea facultatea a iubi mai mult decât alții; poate că pătrunderea femeiască descoperise în el o inimă tânără și neprefăcută. Adevărat, în adunări el nici-odată nu pomenea numele Elenei, ba încă se părea a cercă un fel de supărare și mânie când auzea pe alții numărând frumusețile ei; dar pentru acel ce s'ar fi interesat să-î afle secretul, chiar purtarea aceasta ar fi fost o dovadă. Orî cum ar fi însă, Elena aușise vorbind de dînsul; îl vëduse de câte-va orî călare în parada domnească, ba chiar în casa părinților săi, unde însoțea câte odată pe tatăl său la ȕile de vizită, și atîta a fost destul ca să-l judece demn de iubirea sa.

„Înțelegerea lor se urmă de mai multă vreme, și acum hotărîră ca el să trimiță pe tatăl său a o cere formal în căsătorie. Toate se puseră la cale pentru aceasta, cînd o întîmplare neprevăduță le strică planul, cel puțin pentru cîtă-va vreme.

„Doi oameni însemnați în istoria lumii atrăgeau atuncî interesul și atenția. Unul, general mare și răsboinic viteaz pînă la nesocotință, destoinic de întreprinderile cele mai îndrăsnețe, natură de fer, fără slăbiciuni și fără de preget, deșteptă acel interes ce-l inspiră gloria în nenorocire. Cel-lalt, viteaz și înțelept tot de-odată, care smulgea în silă dupe ochii supușilor săi vëlul superstiției și

al neștiinței; care prin despotismul cel mai absolut civilisă o nație sălbatică, însuflă un interes obștesc și esaltă spiritele aceloră, cari vedeau într'insul un liberator al creștinătăței. Români ar fi putut profita de ocazia ce se infățișă; dar caracterul cel nehotărit al Prințului Brâncoveanu și împotrivirea unor boeri bătrâni zădărnicea toate speranțele.

„Răsboiul se declarase între Rusia și Poarta Otomană, din pricina unui Rege odată puternic, care, disposând mai înainte de mai multe coroane, ajunsese acum să aștepte pe a sa dela mărnimia unei puteri streine. Oștirile rusești se coborau despre Nord, și ura și neunirea domnea între prinții români.

„In astă stare a lucrurilor, bătrânul Corbeanu plecă la Moldova, însărcinat cu o misie tainică, și tot în acea vreme muma Elenei cădu într'o boală grea, din care toți ai săi perdură speranța de-a o putea scăpa. Ea avea puțină încredere în doctoriele omenestii, și prin urmare doctorii săi cei mai favoriți erau călugărițele, cari îi încunjurau patul ziua și noaptea. Ele îi aduceau toate ajutoarele sufletestii ce le era prin putință, o încredințau că faptele ei cele bune îi vor dobândi sănătatea și îi dau despre aceasta mai multe exemple de boale primejdioase tămăduite prin credință; cuvinte negreșit mângâitoare și drepte, căci nimic

nu este cu neputință la Dumnezeuul puterilor, care când va își întinde mâna și ne oprește pe marginea mormintului. Dar ele îi mai spuseră, că mulți și-au câștigat tămăduirea închinând călugăriei câte unul din copiii lor saū pe singurul copil ce au avut, și sfîrșiră povățuind'o a face asemenea.

„Nimic nu putea fi mai potrivit cu dispozițiile religioase ale bolnavei. Spiritul ei cel slăbit de suferințele timpului vădū în această idee cea din urmă ancoră de scăpare. Soarta cădū pe Elena, care, după starea inimei ei, nici dorea o asemenea onoare, nici era demnă de dînsa ; dar jurămîntul se făcuse, și sacrificiul trebuia să se împlinească.

„Boala începuse a merge spre bine și Logofătul Corbeanu se întorsese dela Moldova. Acesta era timpul dorit de amarezî. Dar vai ! Durerea trebuia să fie cu atât mai mare, cu cât era mai neașteptată. Nu fu cu greu Doamnei Corbeanu să induplece pe bărbatul său la ceea ce hotărîse în lipsă-î.

„Deși el nu erà atât de stăpănit de fanatismul religiei, dar vedea în imputîinarea copiilor un mijloc de a asigura moștenitorului său o avere mai însemnată și a scăpa de o înzestrare, ce din ȕi în ȕi se apropià. Acum trebuiră să spue ficei lor ceea ce i se gătește. Sărmana copilă nu știa încă nimic de hotărîrea părinților, ea se află gîndind tot-deauna la iubitul ei și închipuindu-și ȕiua aceea

când va îmbracă hainele de mireasă și când unirea lor se va consfinți de bine-cuvîntarea părinților.

— „Fata mea, îimise tatăl său într'o dimineață, știți că maică-ta a fost bolnavă, dar ceea ce nu știți este că, pentru dobîndirea sănătății, a făgăduit să te închine călugăriei, și...“

„Abia cuvîntul de călugărie isbi urechile fetei, și gălbeneala ce îi acoperi obrazul ridică lui tatăl-său curagiul de a urmă. Deșnădejduirea se zugrăvi în ochii săi, suspinurile o înneacă, și lacrimile făcîndu-și loc începură a curge în șiroaie ferbînti.

— „Trebue să fii mândră de asemenea cinste, urmă mumă-sa, în care zelul pentru religie înneacă simțirea naturei. Ce sunt plăcerile lumei pe lângă plăcerea de a servi lui Dumnezeu. Eă, când eram jună, m'aș fi lepădat bucuros de lume, dacă părinții ce mă aveaă numai pe mine, m'ar fi îngăduit. Știți tu ce noroc poți să ai? și de o să nemerești un bărbat cum trebuie? Apoi, grijile căsniciei, boale de copii și alte. Numai în mănăstiri poate cine-va să scape de ele. Imi aduc aminte de grozăviile de mai înainte, de nenorocirile atator familii cari s'aă risipit prin țeri depărtate, pentru că unii bărbați țineaă cu un Domn iar alții cu altul, care dacă biruia, trebuiaă toți vrăjmașii lui să scape cu fuga, și mă îngrozesc când gîndesc că acele vremi pot să se întoarcă pentru copiii mei“.

„Un șir de asemenea cuvinte eșiră din gura doamnei Corbeanu, ca să facă pe fiica sa să înțeleagă folosul și trebuința unei vieți liniștite; dar aceasta era ca cum ar fi cântat la urechile unui surd. Fata vedea cu un ochi de tot deosebit perspectiva vieții: în locul grijilor casnice o fericire fără sfârșit, în locul boalelor sănătatea, în locul neînțelegerilor o unire neturburată. Cât pentru espatrieri, nu puteau să se mai întimple, căci bărbatul său trebuia să ție tot-deauna cu partea cea mai dreaptă, cu domnul cel mai puternic. Ea cădù la picioarele părinților și îi rugă cu cele mai pătrunzătoare cuvinte să-și schimbe hotărîrea. Ea vru a mărturisi că iubește, dar frica îi oprì pe buze taina ce era gata a-î scăpa.

— „Ei bine, îi ȳise tată-său, du-te numai să veđi cum e pe acolo, să petreci câtă-va vreme, și de nu te veł putea obicinui, ne vom mai gândi“.

„Nenorocita n'avù curajul a se împotrivi mai mult, și mumă-sa îi vesti că trebuie să se gătească ca a doua ȳi să plece împreună.

„Nici o altă idee de mântuire nu se înfățișă Elenei; numai supunerea putea să-ı folosească; vorbele cele din urmă ale tatălui său îi mai sprijineaù oare-cum nădejdea. Dar mai înainte de toate, vru să vađă pe iubitul său și să se consulte cu dînsul.

„Nici-odată nu s'a socotit el atât de norocit ca

în seara aceea, când Elena îl înștiință că-l așteaptă singură în grădina sa. Pînă atunci toate întîlnirile lor se urmase de față cu doica cea bătrână care o crescuse, și toate favoarele ce dobîndise el pînă acum se mărginiră în a-î sărută mîna, lucru prea puțin dupe părerea mea, dar care el îl prețuia mai mult decît orî-ce ar fi putut cîștiga dela alte femei.

„Aceasta însă nu-l oprî de a-și face mulțimi de inchipuirî plăcute, pe carî urmarea Elenei le adeverea oare-cum. În bucuria lui, el fu aproape să îmbrățișeze pe sluga care îi curăță hainele, sărută cățelul pe care îl bătea altă dată, și îl strinse în brațe în cît era să-l sugrume. Acum se credea la sfîrșitul dorințelor, și cu cea mai adîncă mulțumire dicea în sine : iată cum sunt femeile ! nici o rugăciune, nici o dovadă de dragoste nu le scoate din hotărîrea lor ; orî-ce greutate le sperie, orî-ce sacrificiū li se pare peste putință ; dar cînd nici gîndești, ideile lor se schimbă și tot li se pare lesne ; poate că ele socotesc că un bine nădejduit este mai prețios, sau poate vor să arate că ele nu se înduplecă decît de sineși, și că noi suntem niște sclavi, carî trebuie să așteptăm buna lor voință ; orî-cum, eū sunt un om foarte norocit. Nu că doar pînă acum mă îndoiam de iubirea ei, dar mai mult e tot-deauna mai mult, și mă asigură în contra temerei ce am cîte odată că poate

să mi-o iea altul. Să vedem câte oare sunt; a-furisite ore... mai am încă câte-va... Dar să încep a mă găti; pină să mă îmbrac, pină să ajung, sosește și ora. Părinții săi nu șed prea mult seara...

„Puțin dupe aceasta, un om se strecură în grădina părinților Elenei, pe la un loc ascuns; se vîri sub o boltă de frunze și aci așteptă; așteptă multă vreme, căci în nerăbdarea lui venise cu două ore înaintea celei hotărîte; în sfîrșit vedu în întunec un veșmînt alb, și Elena intră sub boltă.

— „Sunt două ore de când te aștept“, șopti el.

„Dar fără să-i răspundă la cuvintele acestea, „am venit, îi dîse ea plîngînd, să te mai ved „odată, mâne mă duc la mănăstire“.

— „Ce vorbe sunt astea, vreî să glumești; dar nu, mi se pare că plîngi...“ Se apropie de dînsa, îi luă mâinile, îi vedu lacrămile. „— Pentru Dumnezeu! spune-mi curînd, spune-mi fără zăbavă de ce plîngi? ce s'a întîmplat? cine a putut să te mîhnească?“

„Fata îi povestî hotărîrea părinților, împotrivirea ce a opus și neisbutirea sa. El o ascultă în tăcere. O furtună se formă în inima sa: „Nu, tu nu mă iubești“, strigă el, fără să se gîndească că poate să-l audă cine-va. Tu nu m'ai iubit nicîodată; singură ai cerut'o aceasta dela părinții

tăi, sau cel puțin nu te-ai împotrivit indestul ; ai vrut să scapi de mine ; trebuia să le spui că nu ești liberă, că mă iubești, și că n'au dreptul să-mi ridice viața“.

— „Ar fi fost mai rău ; tu nu cunoști pe mumă-mea și câtă putere au călugărițele asupra-î: ele au pus'o la cale“.

— „Călugărițele? o să le omor pe toate ; dar dacă mă iubești, nu trebuie să te duci. Să fugim în ceasul acesta“.

— „Nici-odată. câtă vreme îmi mai rămâne nădejde : tată-meu mi-a făgăduit să mă aducă înapoi“.

— „A, acum veđ cât te costă să trăești fără mine ; acum cunosc dragostea ta ; bine, du-te, o să auđi de mine, poate că o să mă plângi, dar atunci o să fie prea târđiú. . .“ Fata acum plângea cu amar. — „Eú nădėjduiam să găsesc la tine mângăiere, ăicea ea, și tu îmi îndoești durerea. . .“ El își cunoscú greșala, căđú în genuchí și cerú iertare. . . — „Eleno, Eleno ! unde este Elena ?“ strigă mumă-sa, care se deșteptase și o căută.

— „Mă duc, ăise fata tremurând și vrënd să alerge la glasul ce o strigă. Atunci el se sculă, o apucă în brațe cu furie, cu desperare ; buzelor lor se întâlniră într'un lung sărutat, părură a-și vorbi sufletele, frunzele se înfiorară de plăcere, și cuvîntul *pentru tot-deauna*, cuvînt al ilusiei

și al amorului, fu cel din urmă care eși din gurile lor.

„Peste câtă-va vreme dupe aceasta, mai mulți junii se află adunați la casa unuia dintr'înșii și vorbeau de noutățile țilei și de împrejurările vremei de atunci, cari se păreau a pregăti o altă soartă pentru Români. Doi oameni însemnați erau sugetul convorbirei și atrăgeau interesul și atenția generală. Unul, general mare și războinic viteaz, inspiră acel interes ce simte cine-va pentru gloria nenorocită; cel-alalt, tot-odată viteaz și înțelept, care smulgea în silă dupe ochii supușilor săi vîlu superstiției și al neștiinței, care prin despotismul cel mai absolut civilisase o nație sălbatică și formase un imperiū puternic, inspiră un entusiasm general și ridică spiritele acelora cari vedeau într'însul un izbăvitor al Creștinătății. Toți vedeau un folos însemnat pentru țară în alianța Prințului Brâncoveanu cu Petru cel Mare, dar caracterul cel nehotărît al Prințului și împotrivirea unor boeri bătrâni inspira oare-care temere.— „Pecat că nu e și Leurdeanu între noi, țise unul, sunt sigur că el ar găsi cu cale să ne unim cu Carol XII, favoritul său“. — „Am băgat de seamă, răspunse altul, că dela o vreme s'a făcut într'însul o schimbare deosebită: de unde era glumeț și vesel, acum este serios și posomorît; abia îi scoți vorba din gură, și se supără de orî-ce; apoi își

petrece viața la vânătoare, lucru ce nu-l obișnuia. Dumne-deu să mă ierte, dar cred că este amoretat. Tu, Cupărescule, care îi ești amic mai intim, ai putea să ne spui ceva". — „Ba zău nu știu nimic, el are o natură afurisită, își păstrează secretul numai pentru dînsul". — „Și prea bine face; strigară mai mulți rîdînd; cînd ți le-ar spune, ai bate toba, cum faci și pentru ale tale; cînd erai amoretat de fata Corbeanului, nu te consultași cu toată lumea ce trebuia să faci?" — „Bine că sunteți voi mai buni. Mărturisesc că Elena îmi plăcea, dar acum s'a isprăvit tot; sāraca fată vor s' o călugărească cu sila, și am auzit că starița, care este o femeie foarte aspră, o maltratează, neputînd s' o înduplece; o ține închisă într'o chilie întunecoasă și o sperie tot-deauna cu iadul și cu dracii, în cît este aproape să-și peardă mintea; adevărat, muma-sa spune în lume că singură a cerut să meargă la mănăstire, că se mulțumește prea mult... Dar cine o crede?" Ușa se deschise și Leurdeanu intră; el spuse că s'a întors de la vânătoare.

„A doua slujbă a nopții saū *privegherea* luase sfîrșit și cele din urmă făclii se stinseră în biserica schitului... Mulțimea călugărițelor se împărăștia în toate părțile pe la chiliile; lungimea veșmintelor și lungile rase ce se tiraū pe iarba înaltă a curților mănăstirei, care părea a se mișcă sub pasurile unor fantome, da acestei scene o

față fioroasă și mormintală; lumină se vedură aprinse pe rând în toate odăile, dar peste puțin se stinseră toate, și tăcerea și întunericul rămase singure. Un vint rece suflă despre apus și glasul cobitor al unei cucuvae răsună din vreme în vreme în turnul clopotniței și se prelungea din vale în vale; atunci o luntre se deslipi de cea-laltă parte a lacului, se apropiă fără sgomot de mănăstire, și un om, din doi ce erau într'însa, se îndreptă spre o chilie așezată aproape de locul mormintelor.

„În minutul acela starița făcea o revisie de noapte, ca să se încredințeze dacă s'au culcat toate maicele; apropiindu-se de acel loc, i se părură că aude vorbind, apoi vedură eșind un bărbat însoțit de o jună călugăriță; vru să strige, dar ei o vedură; o mână puternică îi astupă gura și o tiră în silă până la luntre.

„Acî, ca să nu poată chema ajutor, o băgară în lăuntru și hotărîră să o lase pe cel-alalt mal.

„Dar abia brațul ce o ținea o lăsă, ca să apuce lopata, și ea vedlându-se slobodă, vru să sae pe mal, să cheme ajutor. Luntrea pe nesimțite se depărtase puțin, eleșteul era adânc; ea cădù în lăuntru și nu se mai vedù.

„A doua zi era o turburare deosebită în mănăstire: starița și o călugăriță lipsea și nimeni nu putea spune ce s'au făcut. Toate cercetările

rămaseră fără ispravă. In oraș, Vornicul Leurdeanu era foarte îngrijit pentru fiul său, care de câte-va zile nu se știa ce s'a mai făcut.

„Peste câți-va ani dupe această întâmplare, o trăsură cu cai de poștă se oprî puțin în dreptul mănăstirei; în lăuntru era un bărbat cu o femeie și o copilă ca de 6 ani. Dupe ce se odihni ră puțin: „Să plecăm mai curînd, și se femeia; acest loc îmi aduce aminte o întâmplare nenorocită, la care aș vrea să nu mai gîndesc.“ Apoi adăogă, neteșind pîrul cel castaniu al junei copile: „cel puțin întâmplarea mea e o învățătură, care o scapă de asemenea soartă.“

B i s t r i ț a.

După o ședere de o zi și o noapte, plecând de la mănăstirea Dintr'un-lemn și vizitând în treacăt un alt schit de maici ce se cheamă Surpatele, ¹⁾ sosirăm pe la amiază la mănăstirea Bistrița.

---

¹⁾ Surpatele se despart de mănăstirea Dintr'un-lemn numai printr'o gârliță. Acest schit, așezat p'un deal și ocolit de un crîng, s'a clădit pe la anul 1591 de către Ștefan II surdul, fratele lui Michaiu Viteazul, prinț blând, dar necapabil, și din marele număr de domnitori neînsemnați, cari slujesc numai drept date cronologice la repedele curs al întâmplărilor omenești.

Barbu Craiovescu, Banul Craiovei, și fratele său, Vornicul Pîrvu, începură zidirea acestei biserici în timpul domniei lui Mircea cel rău, la anul 1512. Dar, siliți de crușimile lui, ei fugiră în Turcia, și abia o putură isprăvi după întoarcerea lor, când cu oștirea adunată de peste Olt goniră pe tiran. Banul Barbu, vrășmaș neimpăcat al tuturilor Prinților ce se alegeau fără voia lui, gonî asemenea și pe Vlad XIII, care se orînduise domn de Inalta Poartă; dar în sfîrșit fu și el ucis de un Capiciu Bassa turc, ce venise în țeară sub cuvînt ca să-l așeze pe tron, la anul 1524. Luând domnia Radu XII, care se află poprit la Constantinopol, făcù Ban al Craiovei pe Vornicul Pîrvu, fratele Barbului, și după dînsul Moise I îi dete de soție pe sora-sa, vrînd să aibă mai de aproape puternica familie a Pîrvuleștilor, care era groaza mai multor Prinți; dar rudenia aceasta nu fu destulă ca să sprijinească pe Moise împotriva furtunii, ce crușimea lui ridicase asupra-î, și Banul Pîrvu, dimpreună cu Moise, cădură în bătălia, care acesta avù cu Vlad IV, orînduitul din partea Porții. Amîndoi frații Pîrvulești, cum și Moise Vodă, sunt îngropați în biserica Bistriții. Pîrvuleștii sunt și zugrăviți în costum boeresc, anterior și giubea, meși cu papuci, și la cap legătură turcească.

Se vede că Egumenii după vremi ai acestei

mănăstirii, mîndri de vechimea locuinței lor, n'aŭ găsit alt mijloc să încredințeze despre aceasta pe călători, decât lăsând biserica și împrejuririle ei să cadă în ruine. La cea dintâi vedere ni-am adus aminte de cuvintele economului dela Cozia : „La noi pica, dar la Bistrița *plouă*“. Tot e trist și derăpănat în lăuntru, tot e vechi și neingrijit pe din afară. Ingrijitorul de acum, avînd un respect deosebit pentru antichități, n'a găsit cu cale să se atingă cu vre-o înnoire nelegiuită de sfintele chilii ; dar pe de altă parte, urmînd înțelepciuneii omenești, a zidit pentru sine, afară din mănăstire, o pereche de case îndestul de lumești, dar minunate pentru odihnă. Cei-lalți călugări, supuși la ploae și la frig, locuiesc în chilii neînvelite și sufer tot ce trebuie să sufere cine-va, ca să se învrednicească a ajunge mucenic. Nu sunt de loc la Indoială că în lumea cea-laltă vor fi fericiți, căci într'aceasta sunt îndestul de rău.

După odaia ce ne-o deteră de locuință, ne făcurăm o inchipuire jalnică de prânzul ce ni se gătea, și astă dată nu furăm înșelați. Ca să ne mîngăiem, hotărîrăm a visita pe pustnicul ce locuiește în munte în susul mănăstirii ; un părinte bătrîn ne sluji de călăuză. Ne trebuî mai mult de un ceas pînă să ajungem, poteca era strîmtă, înainte și în dreapta prăpăstii, în vale riul ce poartă numele mănăstirii, împotriva stînci

ripoase și goale, și în stînga peștera, în care intrarăm pe brînci ca într'o vizuină, cu toate că înlăuntru e destul de largă. Fiește care dintre noi ținea câte o făclie aprinsă, și înaintea tutului mergea bătrînul pustnic ce ne eșise spre întîmpinare.

După ce înaintarăm cât-va, el se opri, și întînd mînilor ne arătă, cu un fel de mîndrie, întunecoasa și umeda sa locuință, și mulțimea lielicilor, înaripaților săi tovarăși, cari speriați de lumină vijia în toate părțile pe la ochii noștri.

Acest om, fără a fi mut, s'a supus de sine la o tăcere vecinică. Este câtă-va vreme de cînd niște tilhari aș intrat la dînsul, și socotind că poate se află acum acolo averile mănăstirii, cu feluri de casne l'aș silit să vorbească; dar toate aș fost în zadar. În sfîrșit, perdînd nădejdea de a află ceva, în necazul lor, l'aș aruncat în prăpastie. Dar saș minune, după cum spun părinții, saș întîmplare, după cum ar dice un necredincios, el rêmase atîrnat de un copaciù. A doua di îl găsiră în acea poziție, și cu multă greutate îl traseră în sus.

În lăuntru peșterii sunt două mici altare în fața prăpastiei, al cărora pustnicul e singurul slujitor. Nu știu de ce, pînă să nu vîd pe acel om al muntelui, îmi făceam o altă idee de un pustnic. Nu-mi aduc aminte bine, ca ce idee îmi

făceam; destul numai că un pustnic mi se părea o ființă care nu seamănă întru nimic cu ceilalți muritori, un ce nematerial, care se perde din naintea ochilor, sau un fel de sêlbatec, ce ese din despicătura unei stînci și se perde într'alta. călare pe un urs îmblândit de dînsul.

Imi închipuiam că trebuie să-l prindem cu vîntoarea; dar cînd îl vedui că-și pleacă capul și salutează, cînd îl pipăii și înțelesei că este de carne și de oase, era aproape să strig: nu, acesta nu este pustnicul! întocmai ca acea damă de provincie, care mergînd la Paris să vadă pe d-nu Balzac, pe care, după romanțurile lui și-l închipuia un june galben ca lămîia și elegant ca crinul, subțire să-l tragî pîn' inel și slab să caadă de o suflare, un ce delicat, care nici mănîncă nici bea; -- apoi, vedînd în locul acestui ideal un om gras și gros, rumen și rotund, care gustă dimineata nu știu cîte biftecuri, a ȃis în uimirea sa: „Nu, acesta nu poate să fie Balzac.“

Coborîndu-ne dela peștera, însoțiți de huetul Bistriței ce curgea în vale, luarăm o potecă ce duce la Arnota, mică biserică spre miază-noapte, așezată la o înălțime de două orî mai sus decît peștera. Deși Arnota se vede din curtea mănăstirii, dar îndată ce începî a sui, desimea pădurei și înălțimea vechilor stejari îți astupă vederea. Nimic nu-ți spune că te-ai apropiat

decât lătratul cânilor ce te presimt și vestesc părinților că le vine o vizită.

Ne mirarăm de iuțeala cu care suia călugărul nostru, căruia mulțimea anilor trebuia să-i fi slăbit puterile, dar care nu se arătă nici de cum obosit, în vreme ce noi avurăm trebuință să ne odihnim în multe rânduri; iată ce e deprinderea.

Pe muchea dealului, afară de zidurile Arnotei, este un foișor de lemn, păreții căruia sunt acoperiți cu numele fiă-căruia visitor credincios, care a avut răbdare să se sue acolo. Intre alte nume citirăm pe al unei dame cunoscute și un fel de aforisim scris de aceeași mână împotriva bătrânelor cochete, cari se joacă cu liniștea familiilor și-și fac o proprietate din bărbații altora; lucru cene făcù să credem că domnia-ei se află atunci în minute de jalusie și că avea să se plângă de vre-o necredință casnică.

Din acel foișor vederea se întinde în depărtare peste munți și câmpii, până aproape de Rîmnic. În dreapta mai jos este peștera pustnicului, și în vale Bistrița. Mare trebuie să fi fost anevoința cu care se făceau aceste zidiri la ast-fel de înălțimi; dar se vede că greutatea biruită era unul din meritele religioase ale vremilor de atunci. Apoi aceste mănăstiri pe înălțimea munților erau ca niște cetăți, cari slujeau de asil libertății la împrejurări grele.

Trei călugări alcătuesc toată populația Arnotei. Această biserică are un venit de 100,000 lei și cu toate, acestea nu știu din a cui pricină, călugării sunt siliți să cerșetorească prin sate pentru ținerea vieții lor și a candelii care arde neincetat la mormîntul Domnului Mateiș Basarab, mormînt frumos, care despăgubește cu mulțumire pe călător de osteneala ce-și dă ca să-l viziteze.

Acest monument este de marmură albă, redicat de pămînt ca de patru palme și lung ca de patru picioare. Pe dinsul sunt săpate în relief armura Prințului și a țerei, tunurii și steagurii.

Am zăbovit mai multe ceasuri în lăuntru biserică, ședînd pe peatra mormîntului și vorbind de virtuțile unui Prinț cu inima nobilă, care știind a birui, a preferat tot-deauna bunurile păcii; care destoînic a dobîndi numele de concherant, a ales pe acela de legiuitor și civilisator al nației sale. Generos către vrăjmașii săi și drept către toți, poate să dică cineva că el n'a făcut altă greșală, decât aceea de a trăi prea mult. Bătrânețele lui l'a făcut să caadă sub influința unor ministri necinstiți și nevrednici, cari i-a amărit cele din urmă zile ale vieții.

Bătrânul Prinț este zugrăvit în biserică în fața mormîntului; el poartă anterior cu flori, malotea îmblănită cu rîs, și coroană. Statura lui este înaltă, părul alb și chipul bărbătesc.

Dupe ce vedurăm cu de amăruntul tot ce Arnota avea de vedut, ne întoarserăm la mănăstire, unde sosiră în lipsa noastră și alți vizitatori. O copiliță ca de trei ani veselă și frumoasă, se juca pe iarbă. Întrebând de numele călătorilor, aflarăm că este un boer craiovean cu familia sa.

Înainte bogatului coșciug în care odihnesc moaștele S-tului Grigorie Decapolitul, vedui o femeie îngenunchiată, care părea a se ruga cu ferbinteală; lângă dînsa eră altă tînără, ce se părea că n'are să supere pe Sfînt cu nici o rugăciune. Când femea cea dintăi își întoarse capul, vedui niște trăsuri cari îmi aduceau aminte o persoană ce am cunoscut altă dată. Dar vechea mea cunoștință avea un chip însuflețit de colorile dimineții, ochi plini de foc și de vioiciune și un ce zîmbitor în toate mișcările; aceasta din potrivă avea suferința și gălbeneala pe chip, ochii stinși și fără expresie și un ce dureros în toată ființa. Ea se uită la noi, apoi șopti un ce tovarășei sale; apoi, după ce eșirăm din biserică, îmi dete cunoștință. — „Sunt sigură, țise, că nu mă mai cunoști; dar nu pociu să mă mir, căci știu bine cât m'am schimbat.“

Se poate înțelege uîmirea mea, când mă îndreintăi că este aceeași persoană, pe care cu trei ani mai înainte o vedusem tînără și frumoasă. Îmi adusei aminte de cuvintele prorocului: „O

„suflare trecù și floarea cădù, și pămîntul ce o „purtà nu o va mai cunoaște.“ Trei ani aù fost destul ca să pue o deosebire grozavă între fata de atunci și între femeea de acum.

Dar multe sunt durerile omului, și adânci și amare suferințele inimei. Schimbarea adusă de vreme este o lege a naturei, ce-și urmează cursul fără să aibă în sine nimic sfîrșitor, căci își găsește un fel de mângăiere în soarta obștească, dar acea pricinuită de suferințele morale e tristă ca moartea și apasă sufletul cu un sentiment dureros.

Când te preumbli seara pe o livede veștedă, și veđi copacii descărcați de podoaba lor, și frunzele galbene risipite de vinturî în adîncimea văilor, vederea această deșteaptă în suflet idei melancolice, fără amărăciune, o reveriă nedeslùșită, și te gîndești, poate, la iarna vieței. Dar când primăvara o vijelie ne-așteptată ruinează parterul, și zambilele veștejite acoper pămîntul, de ai avut vre un frate, pre care l'ai perdut încă în leagăn, vre un frate, saù un prieten, saù orî ce ființă iubită, care te-a lăsat fără vreme, găsești o asemănare tristă între viața lor cu a acelor plante, și ȑici că așa piere, așa se trece tot ce e bun și frumos în lumea aceasta!

În puțina vreme cât mai zăbovirăm la Bistrița, călugării ne spuseră multe despre ticăloșia lor și

obiceiurile aristocratice ale părintelui Egumen. Norocire că noi veniram în trăsură cu 4 cai, un surugiū care strigă de-ți luă aușul, și cu 2 dorobanți ce-î eram datorî pretineștei îngrijiri a cărmuitorului aceluî județ; alt-fel am fi fost în primejdie să mănem afară din mănăstire, după cum se urmează cu alți păcătoși, cari vin pe jos și fără suită.

Dupe un adevăr trivial, înaintea lui Dumnezeu suntem toți de o potrivă, și în locașul lui nu este mic sau mare; dar uniî din următorii Apostolilor, uitând adevărul acesta, și cercetând cu scumpătate distincțiile societății, te primesc bine, dacă vei fi boer, și încă boer mare; mai puțin bine, dacă vei fi neguțător; iar de vei fi țeran, te poftesc afară.

Apoi se plâng că *stăpânirea* îi nedreptățește, luând o parte din veniturile mănăstirești pentru trebuințele Statului. *Stăpânirea* le-a lăsat îndestul ca să trăească după cuviință, și încă să facă și ceva bunătăți. Să ne arate dar bunătățile cari le fac, sau cari le-au făcut, chiar până să nu li ia aceste venituri; să ne arate fetele sărace pe cari le-au ajutat; copiii săraci pe cari i-au pus în școale; spitalele pe cari le-au întemeiat; să ni le arate acestea, și atunci vom dice că trebuie nu numai să li se lase veniturile; dar încă să li se mai adaoge. Ceî dintăi călugări, cărora li s'a incre-

dințat direcția mănăstirilor, s'aũ arătat vrednic de sarcina lor și aũ împlinit în cuget curat dorința fundatorilor ; dar alții mai târziu, molipsindu-se de patimile și vanitățile cari muncesc societatea, aũ vrut să adune comori și să înnoate în aur. Dumneșeescul fiu al Mariei eră sărac și smerit, iar oamenii cari aũ făcut jurămint de sărăcie și de smerenie, s'aũ întrecut la bogății și aũ preumblat trufia lor în mijlocul obștei. Știu că sunt la aceasta escepții vrednice de cinste ; dar aș dori să fie încă mai multe, pentru interesul unei credințe care slăbește din zi în zi, care nu s'a întins atât decât prin morala sa cea desăvârșită, prin abnegație și iubire de omenire și al căreia întemeetor țieca ucenicilor săi : „Cel dintâi dintre voi să fie cel din urmă.“

Polovraci.

Cu toate că mănăstirea Polovracilor nu este din cele însemnate ale micii Valachii, dar poziția ei și frumoasa peșteră de stalactiți ce se află acolo o fac vrednică de băgare de seamă. Ea este așezată pe o întinsă câmpie, între 2 stânci, cari încep două șiruri de munți și ale căror coasta cenușii și volcanice se ved de departe ; între ele în vale curge riul Oltețul, care printr'un

fel de urlet sêlbatec, dovedește rudenia ce are cu Oltul. Biserica este pe malul din dreapta, are curți de zid și vre-o 5—6 chilioi, cari slujesc de locuință unui gros arendaș. Nicî un călugăr nu se află acolo, afară de preotul orînduit pentru slujba bisericeî.

Această mică mănăstire s'a fundat pe la anul 1640 de jupan Danciu Părăeanu și Stan Marele Postelnic.

Acești boeri erau din numărul acelor ce se ridicară asupra lui Leon I sub comanda Agăi Mateiî Basarab. Norociți în bătălia dela satul Ungureniî, ei se biruiră la Persiceni, și își găsiră scăparea în mănăstirea Tismanei, de unde fugiră în Transilvania. Apoi, pe la anul 1633, se întoarseră cu șeful lor, care era chemat de dorința obștească, și cinstiți de dinsul cu posturi mari, luară o mare parte la biruința lui Radu XI și asupra lui Vasilie Arnăutul, Domnul Moldaviei.

Puțină vreme ne trebuî ca să ne îndestulăm de vederea bisericeî; lucrul cel mai însemnat ce găsirăm într'insa fu un mormînt, pe peatra căruia este săpată o girlandă, în ea o mână care ține o sabie și de desubt cuvîntele: „*Andreî Scoreî*“.

După cercetările ce făcurăm în vechile hârtii ale mănăstirii, aflarăm că acest *Scoreî* trăia pe la anul 1690; că era fiu al unui cioban și în

copilăria sa păzea oile părintești, în poalele muntelui Vâlcan, unde se află și astăzi stâna familiei sale, ocupată de ciobanii din același neam. La anul 1687, când Șerban II se gătea, prin alianța sa cu Ioan și Petru, Țarii ai Rusiei, a scutură jugul Turcilor, și adună pe taină oștirea în munții de peste Olt, — tinărul Scorei intră ca voluntar în slujba lui Șerban și ajunse prin destoinicia sa la rangul de căpitan. Despre aceasta putem fi înșine chezași, căci am petrecut o noapte în stâna familiei lui Scorei și am bătut acolo cel mai dulce lapte.

Cea dintâi grije, după sosirea noastră acolo, ne fu să vizităm peștera de stalactiți, ce este într'una din stâncile de cari am vorbit. Eșind din curtea bisericii pe o portiță spre miazănoapte, apucarăm pe malul Oltețului pe sub stânca din dreapta. Acum trebui, dupe o expresie țărănească, să ne luăm inima în dinți, căci poteca era ripoasă și așternută cu pietriș, care la cea mai mică mișcare se pornea în prăpastie. Acî un pas greșit sfirșește o viață. Ne țineam dar cu multă greutate de colțurile petrelor și chemam în ajutor pe sfinții călătorilor. In sfirșit sosirăm la intrarea peșterii; acolo aprinserăm făcliile și intrarăm.

La cele dintâi pasuri noi ne oprirăm. Ni se părû că ne aflam într'una din acele cetăți încântate, ce le-a

inventat imaginația zîmbitoare a poeților Arabi. Ne vedurăm ocoliți de o mulțime de figuri de petre, cari la lumina făcliilor luaă o formă de figuri ome- nești. Ici se vedea un grup de copii, ce părea a se îndeletnici la lucrările vârstei lor ; mai încolo alte ființe, cari se împărțășiau de om și de feare, Fauni său Silvani, cari se ascund dupe o coloană pira- midală. Înaintezi, și aceleași figuri par'că au trecut înainte ca să te aștepte ; unele îți rid, al- tele cu un aer misterios îți fac semn de tăcere. Intr'un colț la întunec se ved două chipuri sëlba- tice ca doi tâlhari, cari, cu armele gata, aștept pe trecător. Impotrivă, contrastând cu această scenă, o despărțire formează un alcov ; o femeie se arată în fund și privește prin dantelele unei perdeli ce se coboară din bolta stancei, în indoituri grațioase ; la un loc bolta se pleacă, în cât abia te strecuri de cea-laltă parte ; apoi iar se ridică, apoi se întinde și se lărgeste, formând o a doua peșteră, și desfășurând o nouă priveliște.

Acì nu simți nici umedeala acea pëtrundătoare, nici aerul greu, care te apasă în peștera pustni- cului ; o răcoare dulce te însoțește, pieptul re- suflă mulțumit ; o uimire plăcută rătăcește ve- derea. Varietatea boltelor gotice, albeața și luciul parchetului, nenumăratele statue cari te înconjor, grozave său blânde, posomorite său zîmbitoare, după cum le privești de aproape său de departe,

la lumină sau întuneric, — toate îți cuprind cu putere simțirile, și omul cel mai fără iluzii se crede transportat într'o altă lume.

Ca să lăsăm un suvenir de visita noastră, ne scriserăm numele pe o coloană, care lucea de mii de stelute, ca acelea ce licuresc dimineața pe un mal de zăpadă. Dar picătura muntelui, adăogând peatră peste peatră, de va șterge cu încetul acele nume, sau de vor mai rămâne câte-va litere până când un alt călător va trece pe acolo, ele vor fi pentru dînsul, ca acele simboluri nedeslușite înscrise pe monumentele unui norod necunoscut ce nu mai trăește.

T i s m a n a.

Iată cea mai veche și mai măreață din toate mănăstirile de peste Olt. Incepută de Radu II Basarab, la 1366, ea se sêvirși de fiul sêu Dan, și mult mai târziu se prefacû de Neagoe Basarab, în semn de recunoștință că și-a găsit acolo scăparea, când se află gonit de Radu cel mare, pentru găzduirea ce dedea S-tului Nifon. Dar prietenul unui sfînt, religiosul și blândul Neagoe, n'avea trebuință de această nenorocire ca să înnoească biserica. Orî cum va fi, el a stat unul din prinții cei mai bunî; dar virtuțile lui aû perit

cu dinsul și n'aŭ adus nici un bine statornic la nația în care aŭ strălucit. Atât este de adevărat că calitățile personale nu pot aduce nici un folos temeinic, când toate lucrările se întemeează pe voiață iar nu pe legi. „Când Marcu Aurelie muri, „zice Chateaubriant, Romanii se readânciră în relele „năravuri cu o ast-fel de înfocare, în cât i-ar fi „luat cineva de oameni, cari și-aŭ dobândit de „curînd libertatea; ei însă nu scăpară decât de „virtuțile celor din urmă stăpânitorii.“

Ca să zidească Tismana, Radu II avu trebuință să reteză o parte din munte. Așezată la o înălțime ca de 100 picioare; apărată în față de o măreață stîncă, ce se pleacă de-asupra-î, ocrotită de zidiri vechi cari se întind pe marginea prăpastiei, și încoronată de turnuri, — această zidire privită din vale, seamănă unul din acele palaturi din veacul de mijloc, una din acele cetăți feudale, din cari baronii și cavalerii înfruntau puterea absolută, absoluți ei înșiși în proprietățile lor.

În stîncă de care pomenirăm și care se înalță îngrozitoare la spatele zidurilor, este o mîncătură adîncă, un fel de peșteră, din care ese un isvor, ce trece pe sub pămînt, prin curtea mănăstirei, se aruncă din înălțime ca un torent, și, împreunându-se cu riul Tismaneî, ce curge în vale, formează împreună o gârliță, ce șerpuește între-

două șiruri de munți și se perde în depărtare. Tot în aceeași stincă, de-asupra peșterei la o înălțime ca de 30 picioare, este o vizuină adâncă, chilie nemuritoare a Sfintului *Nicodim*, care se află Egumen al Tismanei. Călugării și locuitorii de prin prejur vorbesc multe despre minunile aceluși sfint; și negreșit trebuie să fi făcut, de vreme ce putea să locuească așa de sus, pe un perete de peatră, fără să aibă aripă.

Un singur călugăr, un tânăr frate, s'a deprins să se sue acolo. L'am vădut înșine agățându-se de petre cu unghiile ca o pisică sălbatică, intrând în chilie și scoțând cenușe din vatra sfintului. Ceș-lalți călugări, mai înțelepți și mai puțin iubitori da gloria cerească, se mărginesc a cinsti pe sfântul în biserică, unde își are coșciugul; căci trupul s'a făcut nevădut într'o noapte, dupe ce o vedenie amenințătoare a îndatorat pe Egumen să taie degetul sfintului, ca să remaie drept suvenir bisericeii.

Acî se păstrează asemenea crucea de fier a sfintului, haîna cu care a trecut prin foc, și un patrahir de o stofă bogată, ce se țice a fi dăruit de Mateiaș Corvin, Regele Ungariei.

In această mănăstire se adunaî la 1820 vitejii pandurî ai Mehedințului sub steagul lui Tudor Vladimirescul, om mărginit și crud, dar a căruia întreprindere înaintă cu un pas libertatea po-

litică, după cum se urmează pretutindenea, unde oamenii sunt siliți a intra vramelnicește în independența naturală; supuinđu-se pe urmă la legi, ei păstrează tot-deauna pomenirea slobozeniei lor.

În vreme când ne îndeletniceam a visita biserica și priveam toate amăruntelile cu acel interes ce-l deșteaptă un monument istoric, de care multă vreme ai auđit vorbind, văđurăm viind către noi un bătrân, de talie scurt, cu ochii confundatți în cap, dar vii și vorbitori. El ne spuse că este fiu al împăratului Americăi; ne arată câteva decorații de hârtie și ne întrebă ce face împăratul Nicolae, de a răspuns la scrisorile ce i s'a u adresat de dînsul și de are de gând să declare răsboi. Îi respunserăm că toate merg bine, și împăratul se închină cu plecăciune, și-l rugărăm să ne spue de când este fiu de împărat.— „Din vremea lui Capudistria, ne răspunse; la moartea lui mă aflam în biserică, și toată Grecia s'a sculat să mă pue pe tron, dar n'am primit.“ Acest nebun este unul din cei mai fericiți ce am văđut vre-o dată: el ține o corespondență ideală cu toți suveranii Europei, cari au să pornească curênd un răsboi obștesc pentru drepturile lui.

Indemnați de bunii părinți, noi plecarăm să visităm un metoch al mănăstirei zidit pe munte spre mează-noapte, la o înălțime deosebită. El

este făcut de S-tul Nicodim, și este atât de mic, încât abia cinci său șase oameni pot încăpea într'insul. Părinții de acolo ne spuseră, că în susul acestei zidiri, la o depărtare ca de trei ore, pe creștetul cel mai înalt al muntelui, este o altă biserică făcută de același sfint, care slujea în aceeași ȃi la câteși trele biserici; întreprindere cam anevoe, și pot ȃice peste putinȃ, pentru un om care nu ar fi sfint. Cu toatȃ rȃvna ce aveam a nu trece nimic cu vederea, dar astȃ datȃ vremea saũ mai bine curajul ne lipsi, și ne întoarserȃm iarȃși la mȃnȃstire, unde ne odihnimȃ puȃin în foisorul ce dȃ asupra prȃpastiei în faȃa drumului.

Seara incepuse a da obiectelor o culoare fantasticȃ, dar în faȃa noastrȃ, spre rȃsarit, o luminȃ roșieticȃ vestea apropierea lunei; peste puȃin o vȃdurȃm licurind ca o stea depȃrtatȃ, ca o fȃclie care se aprinse în deasa întunecime a copacilor ce acoper muntele. Apoi, un glob ruvinos se vȃȃ legȃnȃndu-se printre frunzele desfȃcute de vȃnt; și înȃlȃndu-se puȃin, aruncȃ o razȃ piezișe pe rȃmȃșitele unei zidiri ce se vede pe coastȃ; apoi de odatȃ, arȃtȃndu-se de-asupra stejarilor celor mai înȃlȃi, ca pe un pedestal de verdeȃȃ, luminȃ peștera sfintului, turnurile mȃnȃstirei, potecile tainice și stȃncile din faȃȃ; în vreme ce o parte a pȃdurei, rȃmasȃ în umbrȃ,

facea să se audă un vuet fioros, asemenea cu sbieretul depărtat al fearelor sălbatice.

Am văzut de multe ori răsărind și apuind luna, dar nici-odată acea priveliște nu mi-a făcut atâta impresie. Tăcerea acestei cetăți, unde răsună odată zgomotul armelor, întinderea pustiului, singurateca lună ce se înalță melancolică pe câmpiile cerului, mi se pare a înnotă în atmosferă, ca un fanal aruncat pe nemărginirea oceanului; toate unpleau inima de melancolie și deșteptaău idea unei vieți petrecute în singurătate în sînul naturei.

Pe la miezul nopții plecarăm dela Tismana, fără a ne lua ȃioa bună dela părinți, cari gustă în ceasul acela dulcețile somnului, și îndreptarăm calea noastră spre turnul lui Sever.

EDIȚIUNILE LUI ALEXANDRESCU

In viață fiind, Gr. Alexandrescu și-a publicat scrierile—pe cât ne este cunoscut—in următoarele cinci edițiuni, la 1832, 1838, 1842, 1847 și 1863.

1832. — *Eliezer și Neftali*. Poemă tradusă din Florian de Gr. *Alecsandrescu*. București 1832. In Tipografia lui Eliad.

Vol. în 8°, de 120 pagine.

Paginele 87—120 cuprind : *Poezii ale D.*

Gri : Alecsandrescu :

„Elegii : I Miezul nopți.

II Prieteșugul.

III Adio.

IV Întristarea.

V Întoarcerea.

„Adio lui lord Biron la soția sa. Traducție.

- „Întristare. Traducție din Delamartin. (*sic*).
 „Fluturile. Traducție din Delamartin. (*sic*).
 „Fabule : I Vulpoiul Predicator.
           II Privigătoarea și Păunul.
           III Măgarul răsfățat.
           IV Papagalul și cele-lalte pa-
               sări.
           V. Catărul ce își laudă nobi-
               litatea.

1838. — *Poezii ale D. Gr. Alecsandrescul.* Bucu-
 rești. Tipărite la Zaharia Karkaleki.
 1838.

Volum în 8°, de 55 pagine.

Elegii și fabule : Meditația. — Elisa. — Inima
 mea e tristă. — Peștera. — Barca. — Can-
 dela. — Epistolă D. Marelui Logofăt I.
 Văcărescul. — Fericirea. — Câinele sol-
 datului. — Epistolă familială Domnu-
 lui Polkovnic I. Câmpineanul. — Rugă-
 ciunea.

Fabule : Lebăda și pui corbului
 Privigătoarea în colivie.
 Ursul și Lupul.
 Boul și vițelul.
 Câinele isgonit.
 Șoarecele și pisica.
 Privigătoarea și măgarul.

1842. — *Foezii a lui Gr. Alecsandrescu*. Ediție completă. Iași. La Kantora Foaei Sătești. 1842.

Vol. în 16°, pag. XIV și 228, urmate de 4 pag. cu „Scara“.

În fruntea volumului se află următoarea :

Prefața

„Precuvintarea în fruntea unei cărți este câte odată foarte trebuincioasă; întâi, pentru că adaugă la numărul foilor (lucru nu puțin folositor pentru mulțumirea ochilor și pentru speculație), iar al doilea pentru că autorul are aci câmp deschis să vorbească cât va pofti de meritul său și de nedestoinicia vrăjmașilor săi. Ori cum va fi, îmi venise dorința să fac și eu o precuvintare : vrând să dau cetitorilor o înaltă idee de învățătura mea, hotărîsem să înșir ca într'un pomelnic numele tuturor autorilor morți sau vii, creștinii sau păgânii, pe cari i-am citit sau voi să-l cetesc, să pui câte-va *epigrafe* latinești, câți-va termeni de chimie, și cu âst chip să spariu pe cei cari ar îndrăsnî să mă judece. Dar o idee repide mă făcu să-mi schimb hotărîrea : mă gândii că o asemenea colecție nu pôte sluji decât să dovedească bogăția neștiinței mele; că aș vorbi în zadar de regulile lui Aristot, când nu le păzesc, când el a scris bine, și eu cum vedeți. Așa, înfățișez fără formalități un amestec de poezii; o parte din ele au fost încă odată tipărite și criticate : cu a doua ediție aștept o a doua critică.

„În zădar strigă unii că critica e primejdioasă, că omoară talentele : dumnezeii nu face atâta rău cât vor să arăte, și nu ved ce nenorocire ar fi de ar putea să sugrume câte-va din acele duhuri lunatice, cari, plângên-

du-se de puțina înțelegere a veacului lor, se închid în viitorie ca într'o cetățue nepătrunsă și așteaptă acolo slava, care îi privește cu milă și ride de dênșii.

„Dar critica trebuie să fie iertată încă nu numai unora, ci de obște: nu aceea care defaimă pe om, dar aceea care arată greșalele scrierii. O asemenea critică poate să îndrepteze pe mulți, poate să formeze gustul. Geniul e ca toate puterile lumestii, cari adorn într'o oarbă încredințare, când nimeni nu le arată adevărul. Să nu credem însă că meritul unui autor se poate cerceta și hotărî numai de acei de o meserie cu dênsul: adese-ori pana lor este povățuită de patimă, și interesul ce au a înșelă îi face nedrepti. E destul să aibă cine-va un duh firesc ceva cultivat și niște organe simțitoare, ca să prețuiască talentul. Meritul unui poet stă în plăcuta întipărire ce ne lasă cetirea poeziilor sale, și cetitorul, chiar de nu va ști regulile, tot poate spune de a simțit mulțămire sau neplăcere, dacă versurile sunt melodioase sau aspre, deslușite sau încurcate, felurite sau monotone. Autorul a împlinit toate condițiile, de va isbuti să-mi mulțamească duhul, inima și urechea, potrivit cu felul la care se apleacă.

„Eü nici-odată n'am criticat pe nimeni, pentru că mi-a plăcut să fiu în pace cu toată lumea și pentru că prea puținii oameni suferă cu mulțămire să le arăți greșalele; iar de n'am răspuns la personalitățile adresate asupra-mi, meritul acesta nu e al meu, ci al censurei de bine voitoare, care nu m'a îngăduit; alt-fel, poate că n'aș fi avut filosofia a le privi cu desprețuirea ce meritaü, a lăsa în pedeapsa cugetului lor pe acei oameni, cari nu se rușinează de nimic, cari și-au mințit lor și obștel, cari mi-au făcut tot răul ce le-a fost prin putință și au dat scrierilor mele un duh vinovat ce nu l'au avut. Rousseau dice că nu trebuie să omorîm un om, ca să-l dovedim

prin aceasta că n'are dreptate la rēul ce vorbește de noi; dar povața e lesne și fapta anevoe; eū aș urma-o bucuros cu acel carl ar critica poeziile mele; căci fără să fiū ca acel ipocrițl, carl se dīc eī inșiși cel mai pēcătoși înaintea lui Dumnezeu, ca să se mire lumea de modestia lor, tot cunosc ce-mī lipsește, deși nu pociū face mai bine.

„Dar vēd că farā să voiū erā aproape să vē daū o precuvintare dupā toate formele: norocire pentru cetitori, că am prins de veste la vreme, alt-fel le-aș fi făcut apologia fieș-cāreia bucāți; i-aș fi plimbat pe așternutul vāilor și pe virful munților; le-aș fi vorbit de sōre și de lunā, de zefir și de florī; i-aș fi dus să facā cunoștință cu dobitoacele mele, ca să vađā cāt sunt de nevinovate și i-aș fi lāsat să scape din vizuniū cu ori-ce mijloc vor ști. Acum însă īl ert; dar sfirșind, mulțemesc prietenilor mei, carl, orbiți negreșit de prieteșug, īmī fac o vinā, că scriū așā de puțin. Eī ar avea cuvint să mē întrebe cum lucrez și atāt, dupā toate nemulțumirile ce am suferit din pricina aplecārii mele. Cāt pentru duhurile satirice și pentru toți acel carl judecā cu asprime și privesc greșalele noastre cu telescopul, de īmī vor dīce că și cāt am scris este prea mult, le voiū rēspunde că, chiar de aș fi vrut sā-l mulțemesc și să nu scriū nimica, aceasta mi-ar fi fost peste putință; că am avut datorie sā fac aceea ce am putut, sā puiū și eū o peatrā cāt de micā la zidirea obșteascā, și īn sfirșit cā poate pilda mea nu va fi de tot nefolositoare pentru alți tineri mai cu talent decāt mine, carl īși țin scrierile lor ascunse ca niste crime de stat și socotesc viața petrecută īn molicione ca cea mai bunā recomandație pentru eī īn diua de astādi“.

1847. — *Suvenire chi impresii, epistole chi fabule de Grigorie Alesandrescul*. Bucuresci. Tipografia lui K. A. Rosetti și Vinterhalder. 1847.

Vol. în 8°; pag. 278; înainte 3 foi cu titlul și „Citeva cuvinte in locu de prefata“; la sfârșit o foaie cu „Tabla“.

„Citeva cuvinte in locu de prefata“ s'a reprodus și la ediția din 1863. — A se vedea în acest volum la pag. 31—34.

1863. — *Meditații, elegii, epistole, satire și fabule de Grigorie Mihail Alexandrescu*. Bucuresci. Typografia națională a lui Stefan Rassidescu. Callea Nemțescă, Otelul Gherman Nr. 27. 1863.

Vol. în 8°, de 5 foi nepag., LX și 414 pagine.

1894. — *Edițiunea de față*, pe care o prezentăm publicului acuma, 30 ani după cea din urmă făcută de autor, este întocmită după toate edițiunile anterioare, luând însă de basă pe cea din urmă a autorului, dela 1863.

La fie-care scriere s'aă însemnat edițiile in cari ea a fost publicată de autor; așa că se poate ușor restabili rândul cronologic al aparițiunii lor. Din scă-

pare de vedere, această însemnare nu s'a pus la întâiele trei poezii din prezentul volum ; ceea ce se rectifică aici : „*Anul 1840*“ (pag. 37--40) a apărut în *Ed. 1842, 1847, 1863* ; „*Trecutul la monastirea Dealului*“ (pag. 41—44) a apărut în *Ed. 1847, 1863* ; „*Umbra lui Mircea la Cozia*“ (pag 45—48) a apărut în *Ed. 1847, 1863*.

S'aŭ tipărit în ediția de față poeziile *Intristarea* (pag. 106—108), *Prieteșugul* (pag. 112—115), *Intoarcerea* (pag. 123), pre cari autorul le-a publicat numai în edițiile dela 1832 și 1842, dar le-a suprimat în cele dela 1847 și 1863. Trei poezii necuprinse în edițiunile precedente s'aŭ tipărit aici după manuscrisul original al poetului, dăruit Academiei Române de Ion Ghica, prin a cărui stăruitoare pietate amicală s'a făcut și edițiunea de față. Aceste trei poezii sunt : „*Noaptea sfintului botez*“ (pag. 152), „*Inălțimeii Sale Prințului stăpânit* al Moldovei Mihail Sturzea, pentru anul 1832“ (pag. 167) și „*Majestății Sale Victor Emanuel Regele Italiei*“ (pag. 169).

92

CUPRINSUL

	<u>Pag.</u>
Domnului Ion Ghica — Dedicatie	1
Amintiri despre Gr. Alexandrescu de Ion Ghica	5
Câte-va cuvinte în loc de prefață	31

I. Poezii.

Anul 1840	37
Trecutul.—La monastirea Dealului	41
Umbra lui Mircea.—La Cozia	45
Resăritul lunii.—La Tismana	49
Mormintele.—La Drăgășani	53
O impresie, dedicată oștirii române, 22 Aprilie 1846	57
Rugăciunea	61
Ucigașul fără voie	64
Candela	68
Frumusețea.—D-nei ***	71
Prieteșugul și amorul.—Emiliei	73
Suferința	76
Nu, a ta moarte	78
Când dar o să guști pacea	82
Încă o zi	84
Un ceas e de când omul trecu...	87
Buchetul	90
Reveria	93

	<u>Pag.</u>
Meditație	96
Cimitirul (Peștera)	100
Barca	103
Intristarea	106
Miezul nopții	109
Prieteșugul	112
Eliza	116
Așteptarea	120
Intoarcerea	123
Inima mea e tristă	124
Te mai vădui odată	127
De ce suspini	131
Mângăerea. — Unei june femei	133
Mulțumirea. — Z. . . . în vârstă de un an	136
Nina	138
Cănele soldatului	142
Adio la Târgoviște	148
Noaptea sfântului Botez	152
Viața câmpenească. — D. Vornicului Gr. Cantacuzino	155
Înălțimei Sale Prințului stăpânitor al Moldovei Mihail Sturzea pentru anul 1832	167
Majestății Sale Victor Emanuel Regele Italiei	169
Unirea Principatelor. Dedicată fiitorilor deputați ai României	171
Mariei Sale Domnului Alesandru Ioan I. Anul 1859. Pentru ziua intrării sale în București	174
Cântecul soldatului	176
D-nei Princese Alexandrina Ion Ghica	179
D-nei Angelina Ion Bălăceanu	180
D-nei Maria Ion Cantacuzino	182
D-nei Zinchei Donici	183
D-la S. La	185

	<u>Pag.</u>
Unei necunoscute moldovene, care mi-a cerut versuri	186
Frumoasă e natura	187
În ore de mâhnire	188
Imn destinat a se cânta la inaugurarea Teatrului.	190

II. Epistole.

Epistolă Marelui Logofăt I. Văcărescu autorul „Prima măverei amorului“	195
Epistolă d-lui colonel I. Câmpineanu	200
Epistolă d-lui Maior Voinescu II	206
Epistolă d-lui Alexandru Donici, fabulist moldovean	212
Epistolă către Voltaire	216

III. Satire.

Satira spiritului meu	223
O profesiune de credință	229
Reshunarea șoarecilor său moartea lui Sion	233
Adio pentru plecarea proconsulului Halcinski.	238
Confesiunea unui renegat	241
Cometei anunțate pentru 13 Iunie	245
Respunsul Cometei	248

IV. Fabule.

Vulpoiul predicator	255
Privighetoarea și Păunul.	258
Măgarul resfățat.	260
Papagalul și cele-lalte paseri.	263
Călărușul ce-și laudă nobilitatea.	265
Toporul și pădurea	267
Elefantul	270
Oglindele	274
Cânele isgonit	277
Șoarecele și pisica	281

	<u>Pag.</u>
Privighetoarea și măgarul	283
Cânele și cățelul	286
Pisica sălbatică și tigrul	288
Dervișul și fata	290
Dreptatea leului	292
Lupul moralist	295
Nebunia și amorul	298
Lebăda și puil corbului	300
Privighetoarea în colivie	304
Ursul și lupul	307
Boul și vițelul	311
Vulpea liberală	314
Merla și bufnița	316
Cucul	318
Uleul și găinile!	320
Cânele și măgarul	323
Bursucul și vulpea	325
Șarlatanul și bolnavul	328
Atelazul eterogen	330
Epurele, ogarul și copoiul	332
Ursul și vulpea	334
Corbi și barza	336
Calul vîndut și diamantul cumpărat	339
Porcul liberat	341
Castorul și alte lighion!	343
Mielul murind	346
Zugravul și portretul	348
Catărul cu clopoțel	350
Lișița, rața și găscă	352

V. Epigrame.

Un osândit	357
Celui ce scria că poezia e o boală nelecuită	358

	<u>Pag.</u>
D*** M'am silit	359
Un preot cuvios	360
In iad, ma! deunădi.	361

VI. Traduceri.

Adio lui Lord Byron la soția sa	365
Intristare, de Lamertine	369
Fluturile, de Lamertine	371
Fericirea, de Béranger	145, 372

VII. Proză.

Memorial de călătorie	377
---------------------------------	-----

*

Edițiunile lui Alexandrescu	441
---------------------------------------	-----

44. - Drauf

ANTICARIAT Nr. 4

UNIVERSITY OF ILLINOIS-URBANA

3 0112 067482833